

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

600047734V

B 239.

~~Q. 11. 5.~~

TAYLOR INSTITUTION.

BEQUEATHED

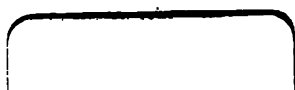
TO THE UNIVERSITY

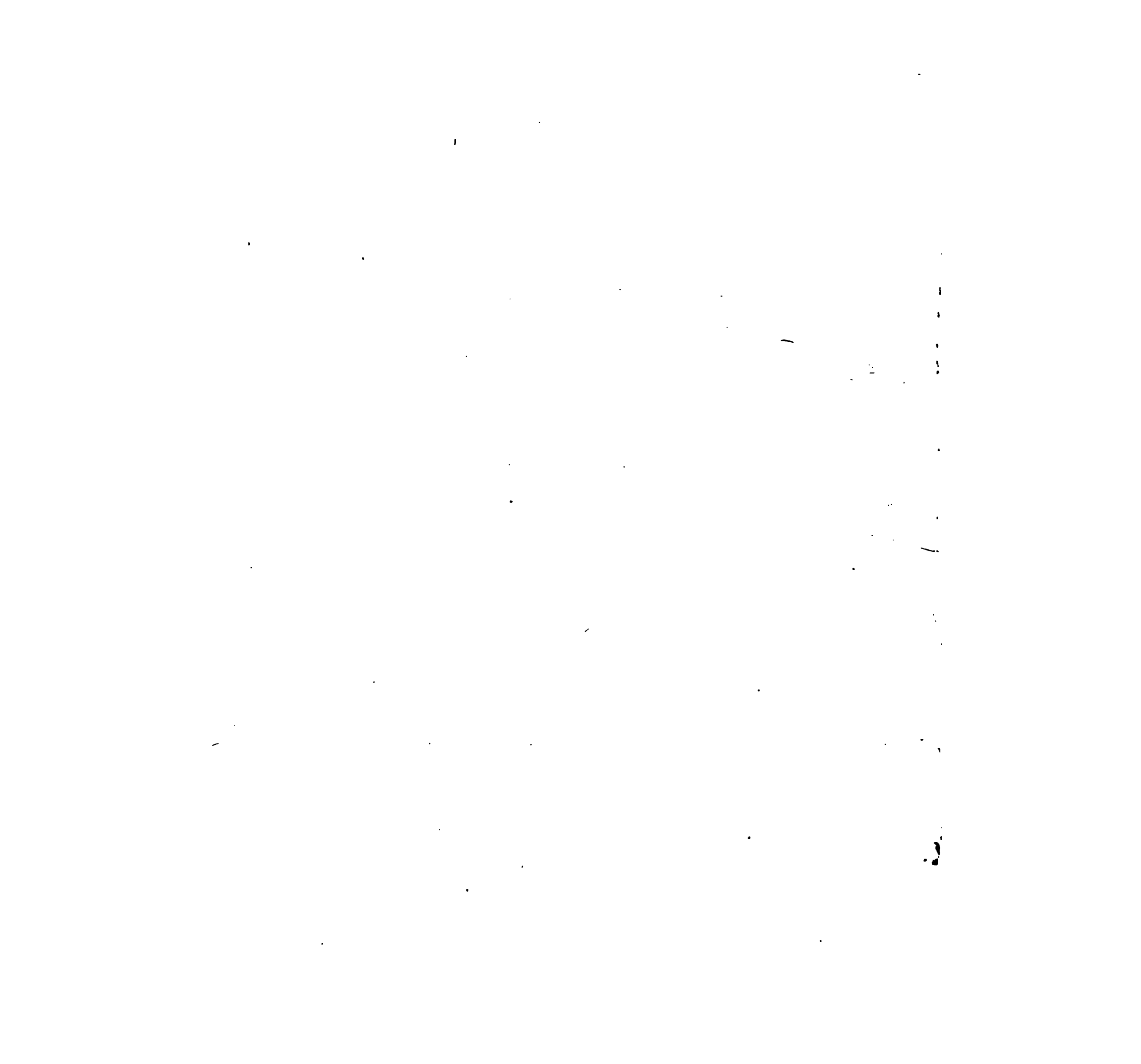
BY

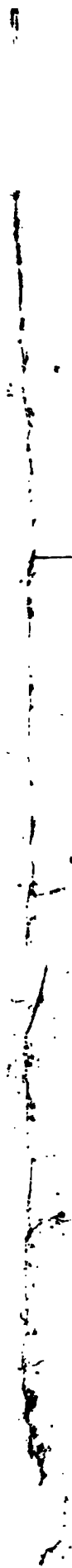
ROBERT FINCH, M. A.

OF GUILDFORD COLLEGE

19162 d. 12

P O R P H Y R I U S

D E

A N T R O N Y M P H A R U M

Græce cum Latina L. HOLSTENII Versione
& Animadversionibus

R. M. V A N G O E N S.

E J U S D E M

DE ABSTINENTIA AB ESU ANIMALIUM

L I B R I Q U A T U O R

Cum Notis integris

PETRI VICTORII ET JOANNIS VALENTINI,

Et Interpretatione Latina

JOANNIS BERNARDI FELICIANI.

Editionem curavit & suas itemque

JOANNIS JACOBI REISKII

Notas adjecit

J A C O B U S D E R H O E R.

Accedunt IV. Epistolæ de Apóstasia Porphyrii.

LUGDUNI BATAVORUM

APUD A. ET J. HONKOOP,

ET

AMSTELODAMI

APUD PETRUM DEN HENGST,

MDCXCII.

LIBRARY

UNIVERSITY OF TORONTO

1971

1971

CELSISSIMO. PRINCIPI.

GULIELMO. V.

PRINCIPIS. ARAVSIONENSIS.

ET. NASSAVIO.

COMITI. IN. CAT-ZENELLEBOGEN. VIANDEN. DIETS. SPIEGEL.
BERG. BVVREN. LEERDAM. ET. CVYLENBVRG. MARCHIONI.
VERÆ. ET. FLESSINGÆ. BARONI. IN. BREDÀ. BEILSTEIN.
URBEM. GRAVE. ET. TERRAM. CVYCK. YSSELSTEYN. KRA-
NENDONK. EYNDHOVEN. ET. LIESVELD. DOMINO. IN. BRE-
DENVOORD. TVRNHOVT. S. GEERTRVDÆBERG. WILLEMSTAD.
DE. KLVNDERT. S. MARTINIDYK. ZEVENBERGEN. SVPERIO-
REM ET INFERIOREM ZWALVWE. STEENBERGEN. NAALD-
WYK. DIEST. GRIMBERGEN. HERSTAL. S. VITH. ARLAY.
NOSEROY. BVRGENBACH. DAASBVRG. ET. WARNETON.
LIBERO. DOMINO. IN. MONSTER. TER HEYDE. POELDYK.
HALFLOOSDVYNEN. ET. DITIONES. DE. POLANEN.

DOMINO. INDEPENDENTI. INSVLÆ. AMELAND. BVRG-GRAWIO.
HEREDITARIO. ANTVERPIÆ. ET. VESONTIONIS. EQVITI. OR-
DINIS. DICTI. DE. KOVSSEBAND.

GVBERNATORI. HEREDITARIO.

ET. COPLARVM. BELGII. FOEDERATI.

ÆQVE. TERRESTRIVM. AC. MARITIMARVM. DVCI.

SPRIMO.

ETC. ETC. ETC.

CIVIVM. SPEI.

PATRIÆ. FVLORO. ET. PRÆSIDIO.

DVLCI. BONARVM. ARTIVM. DECORI.

BONORVM. OMNIVM. DELICIIIS.

FELICITATIS. TEMPORVM.

AUSPICII.

PIO. FELICI. AVGVSTO.

ET. VIVANT. IN. FELICITATE. ET. PACE.

ANNO. DOMINI. MDCCCLXXXIII.

KLAVDIO. MARCELO. COMITIBUS. PALATINIS.

ET. CÆSARIBUS. AFRICANIS. ET. AFRICÆ. PROVINCIÆ.

PROCONSULIBUS. ET. LEGATIBUS. ET. MILITIBUS.

2 +

CEL-

D E D I C A T I O

EXCELSSISIME PRINCEPS

 *atere auspiciis TVIS tenuem tenuis
auctoris emitti conatum, quique
hoc solo nomine commendabitur,
quod praesidio TVO & tutela augustissima mu-
nitus prodierit.*

DEDICATIO.

Neque enim ea opellæ nostræ est dignitas, ut quidquam habeat, quod in se spectatum TIBI mereatur obferri, aut TIBI gratum esse possit. Aliæ sunt causæ, PRINCEPS SERENISSIME, quæ, quidquid patria nostra profert laborum, siue ingenii fuerit siue operæ, TIBI unice deberi clamant.

Respiciamus præsentem Reipublicæ nostræ conditionem: facile adparebit, quibus potissimum otii nobis facti ratio sit reddenda.

Nonne hæc omnia lætissimæ, qua perfruimur, Pacis sunt bona? Quod agricola fundum hilaris

DEDICATIO.

*colat, quod primitias fertilis agelli letus col-
ligat: quod egenus liberalitate divitis munifici
sustentetur: quod miser ipse miser non sit: nonne
omne id pacatissima patriæ nostræ conditio facit?*

*Paci sociam addamus Libertatem. Utraque
tranquillitatis, utraque sæcunditatis, felicitatis
omnis utraque nobis suprema atque unica est
caussa.*

*Tuto & tranquille bonis nostris uti nos posse,
Paci debemus. Libertas facit, ita posse uti,
ut non de præsentis solum re, sed & futura secun-
dum Leges certi simus.*

Pa-

DEDICATIO.

*Pax sapientibus viris liberum meditando-
otium permittit. Libertatis donum est, publice
opinionem suam profiteri ut liceat. Illa facit, ut
ipsi sapientiae incrementa capiamus; hæc, ut
fructum ejus aliis impertiamus.*

*Quæ sapientiae est ratio, eadem est eruditio-
nis. Deferbuit belli furor: silent arma; Sta-
tim Literator in Museum secedit: tutus &
tranquillus per monumenta antiquitatis & ve-
terum libros vagatur: totum se deliciis suis tra-
dit; Non illum patriæ suæ cura, non belli me-
tus imminentis, non hostium minæ, non populi
mouet indignatio. Paci hæc debet. At & aliis
pro-*

DEDICATIO.

*prodesse cupit ; Inde , quæ meditatus est , publico
examine subjicit : Eodem jure etiam erga alios
utitur. En Libertatem.*

*Libertas Aurea ! quanta & quot non bona
mortalibus elargiris ? At quanto tamen beatior
is populus , cui tranquillum Libertatis usum cer-
ta ac diuturna Pax concedit ; quem ambæ quasi
certatim ad summum felicitatis culmen evehere
student.*

*Nos , quibus invidenda hæc conditio obtigit ,
agnoscamus grato animo immensam SUPREMI
rerum ARBITRI benignitatem : adoremus li-
ber-*

††

DEDICATIO.

*berrimam EIVS dispositionem: at veneremur
EOS, QVORVM opera uti voluit, ad tantam
felicitem in nos conferendam.*

*Si verum sit, quod nemo ignorat, DEVM
T. O. M., a primis inde Reipublicæ initiis, pa-
tribus nostris velut præsentem adfuisse; quid de
IIS credendum erit, QVORVM ope Libertas
nobis & Pax fuit restituta: QVOS duces Respu-
blica & Governatores habuit: QVIBVS datum
est gravissima pericula, imo mortem ipsam in-
trepido animo contemnere? Aut cæcutiamus,
Cives, aut grati fateamur, divinitus HOS ad
auxilium operumque nobis ferendam fuisse missos.*

++

At-

DEDICATIO.

*Atque hæc est ILLUSTRISSIMÆ ARAV-
SIONENSIVM GENTIS conditio. Obser-
vemus unicum in historia exemplum. EADEM
jugum tyrannicum excutere ausa est: EADEM
patriæ suæ libertatem restituit: EADEM resti-
tutam defendit feliciter.*

*Quid vero quantumque debemus, aut quæ
grati animi monumenta IIS exhibebimus, QVI
patriam SVAM tantis beneficiis SIBI obstrinxe-
runt? Signa ILLIS erigemus, ac statuas: aut
lauros parabimus? Non, PRINCEPS. Me-
rita Herõum ARAVSIONENSIVM marmoribus
non commendabimus, caduco & pereuntibus: verum*

DEDICATIO.

*animis nostris inscribemus æternam EORVM
memoriam.*

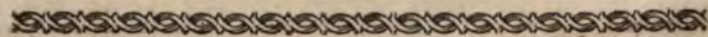
TE gentemque **TVAM** venerabimur: **TIBI**
*primitias & fructus Libertatis, Pacis, ac se-
curitatis nostræ, strenarum loco, dicabimus: in*
TE omne honorum cultusque genus lubentes me-
ritum conferemus.

*Jungit his votis populus vota sua; atque ar-
denti desiderio felicem & jam propinquum
exspectat diem: quo TE, patriæ TVÆ tu-
torem, Unionis nostræ vindicem, Pacis ac
Libertatis statorem, & bonarum Artium ac*
sa-

DEDICATIO.

*Sapientiae patronum, BELGICA VIRGO
sinu excipiet.*

*Faxit benignissimum NVMEN, ut commu-
nibus universi populi votis feliciter satisfiat ;
Faxit, ut TIBI posterisque TVIS, tantumdem
detur de Belgio mereri, defensione acquisitæ
Libertatis : quantum GVLIELMVS I. &
MAVRICIVS B. M. meruerunt ejus vindica-
tione. Ita vigeat, floreat GENS ARAVSIA-
CA: omnia IPSI cedant ex animi sententia:
& augustissima EIVS memoria civibus semper
sit cara! Hæc precor. Trajecti ad Rhenum,
Kalendis Octobris A. S. MDCCLXV.*

(XIV.)

PRÆFATIO

FRANCISCI ASVLANI.

Editioni ejus *Quæstionum Homericarum* & libelli
de Antro Venet. 1521. præmissa.

FRANCISCVS ASVLANVS LECTORI S.

Minima quæque quo digniora sunt, eo & majora, & gratiora ab omnibus haberi solent. Quod cum multis in rebus manifestum videamus: tum vel hoc in libello clarius intueri licet. Quippe qui, ut minimus est, ita tibi plurimam Lector amate frugem, ac maximos offeret proventus. Hic ille est Porphyrius, qui, cum celeberrimos omnes suæ ætatis sapientis longe excelluerit, max ab humanioribus raptus tamænis, innumeros divini poëtæ locos, perpauca verba, & fortasse nemini cognitos, non scite minus, quam diserte aperuit. Hunc igitur ex antiquis excerptum exemplaribus; & solerti nostra (ut vides) repurgatum, opera, tibi nunc damus, daturi propediem & Didymum & Aristarchum (NB.) & quosquos alios hujusmet Authoris optimos interpretes, ex imis librorum sepulcris eximere poterimus. Hunc lege interim: & nobis pro tot, quos indies magis arduos exanclamus labores, aliquas (si lubet) habe gratias. Sis felix.

PRÆ-

PRÆFATIO
EDITORIS.

Statueraſſem longa TE præfatione morari Lector; ut ſcilicet communi editorum conſuetudini obſequerer. At varia ſunt, quæ ab hoc conſilio me abduxerunt. Maxime illud, quod præfationem ideo ſcribendam arbitrer, ut legatur; & bene novi, verboſa huiusmodi præſemia a paucis legi.

Neque opus eſt, multa, quæ memoriam auctoris mei ſpectent, TECUM diſputare. Luculentiffima ejus biographia, quam L. HOLSTENIVS (*) dedit, otium nobis hac in re facit. Verbo dicendum eſt de editionibus libelli, quem TIBI exhibemus: Nemo eam rem, quod mireris, accurate tractavit.

Prima omnium & princeps editio Romana eſt, typis luculentiffimis in Gymnaſio Mediceo edita A. S. MDXVIII.
for-

(*) Doctum hoc L. Hoſſenii opusculum de vita & ſcriptis Porphyrii, primum in editione Romana, quam hic Rom. 2. appellamus, fuit editum, dein Cantabrigienſibus typis in ampliffima operum Porphyrii editione repetitum, demum cura diligentiffimi viri J. A. Fabricii in Bibliothecam ejus Græcam vol. 4. ſceſſit.

(XVI.) PRAEFATIO.

forma tertia, sive octava. Continet hoc volumen nihil, præter *Quæstiones Homericas* & libellum hunc de *Antro Nympharum*, sigillatim edita. In fronte sic legitur.

Πορφυρίου Φιλοσόφου ὁμηρικὰ ζητήματα.

Τοῦ αὐτοῦ πορφυρίου. περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσσεΐα τῶν νυμφῶν ἀντροῦ.

Porphyrrii philosophi Homericarum quæstionum liber.
Et de Nympharum Antro in Odyssea: opusculum.
Leonis decimi Pon. Max. beneficio e tenebris erutum. impressumque Romæ in gymnasio Mediceo ad Caballinum montem. cum Privilegio ut in ceteris.

M. D. XVIII.

in averſa tituli parte Elogium Laſcaris exſtat: mox ipſæ ſequuntur quæſtiones: tum libellus de Antro: omnia absque paginarum numeris. Rariſſima eſt hæc editio, & notatu digna, quod reliquis fere accuratior ſit; At a nemine tamen, qui editiones hujus libelli recensuerunt, memorata. Unde factum ut notitia ejus Fabricium ipſum, at quantum hujusmodi rerum ſcrutatorem! fugerit. Copiam hujus cimelii ex ampliffima ſua Bibliotheca cel. JO. JAC. SCHVLTENSIVS mihi fecit: Vir, quem videre & admirari, audire & venerari, noſcere & amare, individua ſunt: mihi vero inprimis carus, & parentum loco habendus: cui ſi dicam tantum me debere quantum homo homini poteſt, credat Lector nihil a me dici, quod meritis ejus non perfecte respondeat.

Altera editio Veneta eſt A. 1521. vel potius 1528. 8°. ſumtibus *Aldi* & ſoceri ejus *A. Aſulani*; nam una hæc eademque eſt,

PRAEFATIO. (XVII.)

est, ut mox adparebit. Fabricius duas inde fecit, primam *A. Asulani* 1521. secundam Aldi 1528. at Fabricium verosimile est editionem hanc non vidisse. Ipse eam habui e Biblioth. Acad. LBat. neque difficulter adeo causam hujus erroris detexi. Continet autem Collectio, cui insertus est Porphyrii libellus, *Scholia* quæ *minora* appellant in *Iliadem* & *Odyssæam*, ac postea *Quæstiones Homericas* Philosophi nostri & *dissertationem de Antro Nympharum*. In fronte sic legitur: ΣΧΟΛΙΑ ΠΑΛΑΙΑ ΤΕ ΚΑΙ ΠΑΝΥ ΩΦΕΛΙΜΑ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ὍΜΗΡΟΥ ΙΛΙΑΔΑ, ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΑ. (sic) ALDVS. Titulum sequitur præfatio *A. Asulani*, in qua de barbarie primum temporis queritur; mox propriam in instaurandis literis operam jactat, editis variis scriptoribus: ut Argonauticis Orphei, paullo ante evulgatis, nunc vero Scholiis in Homeri Iliada, quæ laudat. — Præfationem sequuntur Scholia ipsa, notatis foliis. In fine nulla typographi mentio. — Mox sequuntur *P. quæstiones HH. & liber de Antro Nympharum*, novo titulo, qui rursus non anni notam sed *Aldi* anchoram & nomen præfert. Titulum excipit præfatio *A. Asulani*, quam modo dedimus: hanc Epigramma Lascaris, in Porphyrium: illud *Quæstiones ipsæ & libellus de A. N.* omnia absque paginarum numeris. In fine hæc leguntur: *Venetiis in ædibus Aldi & Andreae soceri* (h. e. *A. Asulani*) *mensè Majo MDXXI.* Demum in eodem volumine novus occurrit titulus, in quo ita: ΔΙΔΥΜΟΥ ΤΟΥ ΠΑΛΑΙΟΤΑΤΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΔΥΣΣΕΙΑΝ ΕΞΗΓΗΣΙΣ. DIDYMI ANTIQVISSIMI AVCTORIS INTERPRETATIO IN ODYSSEAM. Mox signum nomenque ALDI, infra: *Ne quis alius, qua Venetorum ditio patet, impune hunc librum inprimat.*

†††

S. V.

(XVIII.) PRAEFATIO.

S. V. decreto cautum est. Titulum excipit brevis iterum praefatio *Afulani*; praefationem Scholia, paginis ut in Iliade notatis. In fine ita: VENETIIS IN AEDIBVS ALDI ET ANDREAI (Sic) ASVLANI SOCERI MENSE IVNIO. M.D.XXVIII. — Unde patet editionem hanc, si proprie dicas, 2 voll. constare; quorum prius A. 1521. posterius 1528. publicatum fuit; at una tamen eademque est editio: & Porphyrii libellus, qui primo volumini subjunctus est, semel adeo *Aldi & Afulani* sumtibus editus potest dici.

Tertia est Argentoratensis A. 1539. 8°. itidem cum *Scholiis minoribus*; hoc titulo, ΟΜΗΡΟΥ ΕΞΗΓΗΤΗΣ. Eandem Fabricius memorat; sed e Venetis expressa videtur & non magni est momenti. (*)

Prodierant paullo ante hoc tempus Homeri Opera Basilënsibus typis, Græce, adjectis *Scholiis*: A. 1535. Fol. quorum cum cito divendita essent exemplaria, auctore magno Jo. Camerario, novam editionem priori similem Basilënses moliti sunt & A. 1541. in lucem emiserunt eadem forma; Editio hæc, quam Fabricius non memoravit, locupletata fuit *Questionibus Homericis* philosophi nostri & *libello de Antro Nympharum*. Vidi eam & contuli in Bibl. LBat. a F. Junio hic illic in margine notatam. Atque hæc prima est Basilënsis editio libelli nostri.

Biennio vero post eadem editio novo titulo instructa prodiit, Anno quippe 1543. quæ priorem *κατα ποδα* sequitur; ac forte titulus solum renovatus est, & residuis aliquot exemplaribus ad-

(*) Memorat. eam C. Gesnerus quoque in Bibliotheca p. 569. ubi *Porphyrii libellum* editum testatur *Argentor. 1539. & seorsim 4. Romæ aut Florentiæ*. Harum altera procul dubio princeps est Romana editio in 8°. edita, non 4°. quod dein etiam a *Simlero* in *Epitome Gesnerianæ Bibliothecæ* fuit omissum.

P R A E F A T I O. (XIX)

adpositus. Usus ejus amicitiae Cel. Viri & praceptoris mei insigniter de me meriti, Chr. Saxii, acceptum habeo referendum.

Demum quartam Operum Homeri editionem Basilenses dederunt A. 1551. Fol. prioribus neque auctiorem, neque emendatiorem: sed, ut fit, aliis in locis correctius, aliis vero vitiosius evulgatam, quod idem quoque fatum Porphyrii libellus subiit.

Feliciores ipsi fors obtigit saeculo subsequente septimo decimo. Lucas enim Holstenius, accuratae vir eruditionis & variis jam ante scriptis clarus, dum Vaticanis Codd. evolvendis Romae occupabatur, consilium sumsit *vitam Pythagorae*, a Philosopho nostro scriptam, cum aliis ejus opusculis, *Dissertationem* puta *de Antro Nympharum* & *Fragmentum de Styge*, denuo recensere. Prodiit haec editio Gr. & Lat. Romae A. 1630. 8°. sed illam non vidi: neque credo quidquam Holstenium addidisse, quod operae fuisset a me repeti.

Viginti enim & quinque post annis, Anno videlicet 1655. Cantabrigienses, edito Epicteti Enchiridio cum Arriani Commentariis forma 8^a., statuerunt eodem volumine celebriora Porphyrii Opera complecti. Quam in rem luculentissimos ejus Commentarios de *Abstinentia ab animalium esu*, cum paucis Joannis alicujus Valentini notulis, tum *Vitam Pythagorae*, *Diff. de A. Nympharum*, & *F. de Styge*, secundum Romanam Holstenii editionem typis suis repetierunt.

Sub initium vero hujus saeculi *Jos. Barnesius*, vir male sedulus, & in quo nihil laudes praeter voluntatem bene de literis merendi, postquam consilium iniisset, grandem, qua jam tum eruditus orbis premebatur, inutilium librorum molem nova Homeri editione augere, in limine primi voluminis, quod A. 1711. Cantabrigiae, forma secunda vel quarta

† † † 2 pro-

(XX.) *PRAEFATIO.*

prodiit, opuscula quædam ad lectionem Homeri spectantia & in his Porphyrii etiam de *Antro Nympharum* libellum recudi iussit. Deest in hac editione Latina Holstenii versio: alioquin ea sic satis accurate fuit recensita, & reliquis correctior potest haberi.

Hæc de editionibus libelli nostri: verbum de Codd. ejus MSS. Equidem nullum habui; sed & nullus exstat, quod sciam. Ubi primus exstiterit Codex, secundum quem Romana princeps fuit expressa, non dixerim. Sed verosimile est Vaticanum fuisse. Reliqui editores primam hanc expressisse videntur omnes. Solum Conr. Gesnerum in Latina, de qua mox dicemus, versione alio Codice usum fuisse, crediderim. At nec is verbum de eo dignatus est addere. Hoc credo, in amplissima Codicum MSS. collectione Scorialensi, quæ Madriti est, MS. exstare hunc libellum. Eduardus enim Clarkius (*) in brevi, quod dedit, specimine hujus thesauri, etiam Codicem MS. memoravit *Porphyrii de Antro Nympharum*. Certiora tamen ab eruditis Hispanis etiam nunc expectamus, qui publicato priore Catalogi Bibl. Scorialensis volumine, spem secundi etiam fecerunt, quod notitiam Græcorum Codicum continebit.

Supereft, ut de hac editione pauca Lectori dicam: En ordinem, quem in ea disponenda secutus sum:

Dedicatio ad GVLIELMVM V. Araufionensem & Nasavium Principem. pag. (III) — (XIII.)

Præfatio A. Afulani. p. (XIV.)

Præfatio mea. p. (XV.) sqq.

Dissertatio Homerica ad Porphyrium ad V A. Nic. ten Hoven. p. I — XXXVI.

Por.

(*) *Edw. Clarke's Letters concerning the Spanish Nation* p. 160. (Lond. 1763. 4°.)

PRAEFATIO. (XXI.)

Porphyrius de Antro Nympharum Græce, cum Latina L. Holstenii versione & variis Lectionibus. p. 1—32.

Indices in Porphyrium: primus Auctorum p. 32.* alter verborum & rerum. p. 32.* & 32.**

Latina libelli Porphyriani versio a Conr. Gesnero facta. p. 33—48.

Notulæ meæ in præcedentem versionem. p. 49—52.

Collectanea ad libellum Porphyrii de Antro Nympharum.

Pars prima, quæ est Homerica. p. 55. speciatim

Brevis introductio. p. 55. 56.

Locus Homeri. p. 56.

In eundem variæ lectiones. p. 56. 57.

Versiones loci Homerici metricæ, & quidem

Latina L. Holstenii. p. 57.

Anglica, Popii. p. 57. 58.

interpretes ejusdem veteres:

Scholia minora. p. 58.

Eustathii commentatio. p. 58—60.

& recentiores:

Spondanus. p. 60—64.

Barneſius. p. 64. 65.

Mad^o. Dacier. p. 65. 66.

Pope. p. 66—68.

Editor. p. 68. 69.

et excerpta, quæ eundem locum spectant,

e Scaligeri Poëtice. p. 69. 70.

Mottéi Hexaëmero rustico. p. 70. 71.

Wowerio de Polymathia. p. 71.

(XXI.) PRAEFATIO.

Sequitur altera Collectaneorum pars, quæ Porphyrium illustrat, & continet

excerpta

e Marshami Canone Chronico. p. 72. 73.

Petito de Sibylla. p. 73 — 80.

G. Canteri novis Lectionibus p. 80 — 82.

tum Animadversiones meas ad libellum Porphyrii de Antro Nympharum. p. 83 — 122.

Agmen claudunt tres Indices: primus criticus. p. 123. 124.

alter grammaticus. p. 125. 126. tertius rerum. p. 127. sq.

Pauca de his figillatim dicere habeo. Ac primum Dissertationem quod adinet Homericam, in ea id egi, quod e præmissa Epistola intelligi potest, ut rejectis Porphyrii mei nugis, quibus locum Poëtæ tenebris involverat potius quam illustraverat, novam Antri Nympharum explicationem proponerem, pulcræque Homeri descriptioni quam potui lucem adfunderem. Sed non alienum est hic monere, amicium meum cel. Ruhnkenium hac in re nonnihil a me dissensisse. Credebat is, ^{ἵστυς} Homericos (*) aliter accipiendos esse, atque a me accepti fuerant: Videlicet non de *malis navium*, sed (quod æque vox exprimit) de lignis illis, quibus veteres *telas* adfigebant, quæque ipsæ etiam *tela* nonnunquam a Latinis appellantur: *stamen* enim ^{ἰδῆος} opus est quod textitur. Favet huic opinioni ambigua verborum Poëtæ ratio, si de *malis* vocem intelligas; cum enim ^{Φαρυγῶν} mentio mox subsequatur a Nymphis in Antro ^{ἰδῆος} textorum; duplex ^{τῶν ἵστων} sensus ipsi videbatur postulare, ut non de *malis navium* hi intelligerentur, sed de instrumentis illis textoriis quibus *stamen* adfigitur. Huc

ac-

(*) v. Differt. ad Porph. Cap. II. §. 20.

PRAEFATIO. (XXIII.)

accedit, nullum exstare disertum exemplum *malorum* a nautis dedicatorum. Fateor, speciosissimam esse observationem; at sunt tamen, quæ in contrarium me rapiant. Memoratis enim ὑφασμασι seu Φαρσι, *textis* ipsis, sponte Lector intelligit, ἰσως etiam adfuisse, quibus hæc texta possent adfigi: alioquin etiam *acus* & *fila* memorari debuissent, quod in brevi ejusmodi descriptione merito supervacuum & abs re haberetur. Contra necessarium videri posset, aliqua in hoc Antro donaria nautarum inveniri: cum aquis præsiderent hæ Nymphæ, nautæque eo jam tempore, vel pro salute navis suæ voti loco, vel grati animi pro evitatis naufragii & tempestatum periculis documenta, varias navium suarum partes Diis marinis vovere & dicare adsuevissent; ut in Dissertatione copiosius enarravimus. Videat Lector, utra ipsi opinio magis arrideat. Æque lubens Amici mei sententiam videbo præferri, quam si meam amplexus fuerit: & judicio Lectoris ipse dein non ægre subscribam. (*)

In

(*) Opportune sub hæc incidit mihi in manus editio Operum *Procli* Archiepisc. Cpolit. a *Vinc. Riccardo* Romæ A. 1630. 4°. curata, & luculentissimis ejus Commentariis instructa. Quoniam liber valde est infrequens & paucis notus, licet multa bonæ frugis contineat, non vereor in gratiam Lectoris hic transcribere, etiam si longiora, quæ de *ἰσοις* habentur p. 82. 83. Appellaverat S. Proclus, mirus allegoriarum amator, *matrem Dei* post varia alia nomina, etiam τὸν Φρικτὸν τῆς οἰκονομίας ἸΣΤΟΝ, ἐν ᾧ ἀρρήτως ὑφάνθη ὁ τῆς ἐνώσεως χιτῶν ὡς περ Ἰσοργὸς μὲν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔριθος δὲ, ἡ ἐξ ὑψους ἐπισκιάσασα δύναμις ἔριον δὲ, τὸ ἀρχαῖον τοῦ Ἀδάμ κάρδιον κρόκη δὲ, ἐκ τῆς παρθένου ἀμόλυτος σάρξ· κερκίς δὲ ἡ ἀμέτροτος, τοῦ Φορέσαντος χάρις κ. τ. λ. *Sacrosanctæ æconomiae textorium fugum, in quo ineffabili quodam modo unitionis illius tunica confecta est; cujus quidem textor exstitit Spiritus Sanctus; netrix virtus obumbrans ex alto; Lana, vetusta, villosaque Adami pellis; trama, impolluta ex Virgine caro; textorius radius, immensa gestantis gratia; artifex vero &c.* Orat. I. in laudem V. Deiparæ p. 60. ad quem locum sic commentatur *Vinc. Riccardus* Comment. p. 82.

Pag. 60. vs. 26. Ἰσὸς. *Telam* vertit Peltanus, & Interpres Vat. Lat. Impropiè. Quamvis non inficior ἰσὸν *Telam* significare. Isai. 59. Ἰσὸν ἀγάχνης ὑφαινοῦσιν. *Telam araneæ texuerunt.* Hic tamen nequit *telam* significare. Subdit enim ἐν ᾧ. *Tela* autem non est ἐν ᾧ, in qua fit vestis; sed ἐξ ἧς, ex qua. Præterea enumerat hic S. Proclus omnia instrumenta textoris, ad *telam*

COL.

(XXIV.) PRAEFATIO.

In constituendo textu Græco, optimas editionum lectiones secutus sum: nusquam vero auctorem meum pro arbitrio in-

conficiendam necessaria, & inter ea ἰσθῶ. Quocirca puto hic significasse, τὸ ἰσθαλίον ὕφαντικόν ut vocabulum exponit hoc Eustath. in Odyf. α. à similitudine Mali nautici sic dictum. Ovid. lib. 6. Metamorphof. hoc instrumentum appellat *Jugum. Tela jugo juncta.* Et affertur a Seneca epist. 90. ubi mire artem universam explicat. Est textorium lignum, jugum, seu malum, in quo textoribus convolvitur tela. Pollux lib. 6. Onomast. cap. 10. αἰτ. Κίλιστας vocari, τοὺς ἰσθόδας ἰσθῶ, hoc est, *Pedes textorii fugi.* Eurip. Iphig. in Tauris. Οὐδ' ἴσθις ἐν καλλιφθόγγοις Κίρκιδι Παλλάδος ἀτίδος εἰκὼ Τιτάνων ποικίλλουσα. *Nec Jugis in pulchrisonis radio Palladis Cecropiæ imaginem Titanum picturatum effingo.* Hesiod. ἡμέραι. Τῆ δ' ἰσθὶ σήσαιτο γυνή, προβάλοιτο τε ἔργου. *Tunc ad Jugum stabit mulier proponetque opus.* Et παρὰ τὸ ἰσθαλίον a stando ἰσθῶ notionem ducit Eustath. Non itaque Telam, sed Jugum telæ intelligit S. Proclus. In eodem errore lapsus est etiam Interpres sermonum S. Theodoretī de Providentia serm. 4. quem locum, quia facem Proclo præfert, cum singula textoriæ artis instrumenta, modumque explicet, libet exscribere. Τὰ γὰρ ἔργα κειρόμενα, καὶ τοῖς ὕδασι καθαίρομενα, διαζώνεται μὲν πρῶτον, καὶ εἰς λεπτὰ διαίρεται, εἴτα τὸ κατάγμα, μύζωμα γίνεται, ἔπειτα ἡ θαλασσιουργία λαβοῦσα, τὸ μὲν ἀραιφίς καὶ οἰοῖ εὐθείας ἔχει τὰς ἴνας, τὰν λοιπὰν ἀποκρίνει καὶ τὰ λοιπὰ δὲ σπανιθίσα, κρόκῳ κατασκευάζει τῷ σήμονι εἴτα γυναικῶν χεῖρας λαβοῦσαι, τὰ λεπτὰ ἤθουσι, καὶ ταῦτα πρότερον οἷον τινὰς χορδὰς κατὰ τάξιν, ἐν τοῖς ἰσθῶσι διατίθεται, ἐβάλλουσι μὲν τῆν κρόκῳ, ταῖς δὲ κίρκισι τοὺς σήμονας διακρίνασαι, καὶ τὰν ἰμβρολημίην μέρηθαι τὰς μὲν χαλῶσαι τὰς δὲ τείνουσαι εἴτα τοῖς εἰς ταῦτο συντεθειμένοις ἰσθαλίαις οἷον ἀδούσαι, καὶ πιλῶσαι τὴν κρόκῳ. ὅπως ἀποτελοῦναι τὸ ὕφανμα. *Lana enim ubi detonsa, aquis abluta & purgata sunt, psuntur primo, & minutim distrabuntur: deinde quod distractum est, denuo in cumulum globumve colligitur. Quem accipiens lanifica, quod in hoc sincerum & purum est, & quasi venis quibusdam, & rectum protensis fibris distinguitur, a reliquis secernit. Alteram vero ejusdem partem colligens stamini subtegmen parat. Ubi autem paratas jam lanas mulierum manus acceperunt, tenuissima ex iis fila ducunt: & hæc primo quidem veluti chordas quasdam ordine in telis extendunt, & quod subtegmini destinatum est secernunt, radiis autem intermediis stamen dirimunt, & funiculos, qui illis innexi sunt alios quidem laxant, alios vero intendunt, simulque instrumentis quæ in hunc usum fabrefacta sunt, subtegmen propellunt & constringunt; omnemque hoc modo texturam absolvunt.* At quomodo vertit ἰσθῶσι, in telis, si tela nondum absoluta, sed adhuc texenda describitur? Invertit etiam sensum. Verterem itaque: *Et hæc quidem primo, veluti chordas quasdam, ordine in jugo distendunt, radium vero jaciunt, tramis autem stamina discriminant.* Verum de hoc latius infra Orat. 4.

Pagin. ead. vs. 27. Ἐσθῶσις χιτῶν. In schedulis quibusdam nostri Anton. Agellii Episcopi Acer-nensis reperi partem hujus Orationis sua manu descriptam, in qua ita legitur: ἐν ᾧ ἀρήτως ἡ τῆς σαρκώσεως ὑφάνθη χιτῶν. *In quo ineffabiliter Incarnationis tunica confecta est.* Ceteri omnes habent ἰσθαλίαις. Latinus Interpres Cod. Vat. etiam σαρκώσεως legit, nam vertit: *Ineffabilis Incarnationis texta est tunica.* Lepide nimis explicat S. Proclus hanc translationem Incarnationis; Et videtur eam a S. Paulo mutuasse, qui indumento & vesti Christum comparat. Rom. 13. *Induite Dominum Jesum Christum.* Galat. 3, 27. *Christum induistis.* Et recte quidem, nam corpus humanum non secus ac tela, nervis, arteriis, cartilaginibus, veluti filis quibusdam textum est. Ideo Porphyrius de Antro Nympharum, telas purpureas a Nymphis in Antro textas, corpora significare exponit, dicens: ἐν δούσι μὲν γὰρ καὶ περιῶ ἰσθῶ ἡ σαρκωτοῦσα λίθος δὲ ταῦτα ἐν ζώοις, λίθῳ ἰσθῶται· διο καὶ ἴστοι οὐκ ἀπ' ἄλλης ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λίθου ἰσθῶται· τὰ δ' ἀλιπέφυκα φέρη ἄτικτος ἢ ἐξ αἱμάτων &c. *Caro namque in ossibus, & circum ossa compingitur. Hæc autem ossa in animalibus lapides sunt, lapidique simillima. Idcirco textoria juga, non alia materia quam lapide constabant, & tela purpurea caro plane erit ex sanguine con-*

PRAEFATIO. (xxv.)

interpolavi, quod pessimum editorum nonnunquam fuisse consilium, sola Philostrati editio Lipsiensis docet. At cum ipso
ta-

contexta. Corpus etiam anima vestis est, quo induitur, res sane mira oculis, siue compositionem ejus quis spectet, (in Græcis, quæ omilimus, ἀποβλέπεις editum: v. Var. Lect. ad h. l.) siue nexum illum quo animam sibi copulat. Sic & ab Orpheo Proserpina inducitur, quæ conceptibus nascentibus omnibus præest, telam texens. Antiqui etiam ipsum quoque celum pepum vocaverunt, veluti caelestium Deorum indumentum & pallium. Verum ambigó num verè legendum sit: Διὸ καὶ ἴσοι οὐκ ἀπ' ἄλλης ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ λίθου. Cùm Jugum ex ligno, non lapide, formetur & constet. Siquidem textori potius officeret, & plus haberet incommodi, quam adjumenti: nec expeditè, & commodè telam intexere posset. Particula item illa, διὸ, redditiva rationis difficultatem etiam auget. Quapropter fortasse legendum est non ἴσοι, sed ἴσοι, unius litterulæ inversione: ac vertendum est: *Ob id & ossa ipsa non alia materia quam lapide constant.* Firmaturque ea versio ex Platone, a quo suam doctrinam hausit omnem Porphyrius, qui in Timæo ait: *Deus ossium textura extrinsecus animæ virés fulcivit.* Ac paulo post de ossium medullis: *sic utique semen omne servavit, dum lapideo ambitu circumvallavit.* Ossa, ambitum lapideum medullæ vocat. Merito autem S. Proclus textorio operi Incarnationis mysterium comparat: tum quia textilis est corporis compositio; tum etiam, quia textoriam artem ex Deorum amore, ortam probat Plato in Convivio, ex Agathonis Oratione: mysterium autem hoc ex Dei amore manavit. Sic enim, inquit S. Joann. 3. 16. *Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.* Et S. Paulus Ephes. 2. *Propter nimiam charitatem, qua dilexit nos Deus: & cum essimus mortui in peccatis, convivificavit nos in Christo.*

Ad Orat. vero IV. p. 172. sic habet: pag. 145. vs. 39. Ἰσῶνα. Heidelberg. S. Andr. & Palat. impress. Ἰσῶν. Quid autem sit Ἰσῶν, siue Ἰσῶς. Eustath. odyf. ω. aperit: Ἰσῶς δὲ κυρίως μὲν ἰργυρολαῖοι ὄφαντικὸν ἰμνιουμὲν τῷ τοῦ πλοίου ἰσῶ παρὰ τῷ ἴσασθαι. *Proprie quidem significat textrinum illud instrumentum, ejusdem nominis cum malo nautico, a stando dictus.* A quo malo nautico similitudinem, formamque trahit; ad illius enim instar formatum est. Hesych. Ἰσῶς τὸ ἐρθεὶν ἐύλοσ τῆς ἰσῶς, καὶ ὄφαντικὸν ἀπὸ τοῦ ἰσάναι. *Lignum rectum navis significat, & textrinum a desistendo.* Verùm quodnam sit illud instrumentum non explicant, quamvis cum formam præscribant non aliud quam jugum se intellexisse declarant, supra quod tela textitur, & in quo circumvolvitur. Eustat. Ἰσῶς τὸ ὄφαντικὸν ἰργυρολαῖον, καὶ τὸ ἐπ' αὐτοῦ ὄφασμα. *Significat textrinum instrumentum, & telam super id textam: ἐπ' αὐτῶ, nam supra jugum textor telam textit.* Theocr. idyl. 15. 35. *λίγε μοι πόσσω κατὶβατοὶ ἀφ' ἰσῶ;* *Dic queso quanti consistit tibi ut detexeres hanc vestem jugo? ἀφ' ἰσῶ.* Detexta, & compacta tela a jugo retexitur, devolvitur, deponitur. Schol. ibidem: *κίκαπται ἀπὸ τοῦ ἰσῶ, ἢ ἀπὸ τοῦ ἰσῶ καταγέθην.* *Abscindit, hoc est, a jugo, vel a jugo retexit telam.* Ex quo factum credo, ut detexere perficere significet. Nam absoluta tela, a textrinis instrumentis detrahitur, retexitur. Servius Eclog. Virgil. 2. *Molli detexere junco.* *Detexere, id est multum texere, finire, perficere.* Ac etiam auferre, quia ubi compacta est, a jugo aufertur, evacuatur colus, seu jugum. Strabo lib. 8. de Corintho: *Μνημονεύεται τις ἔταιρα πρὸς τὴν ὀμιδίζουσαν ὅτι οὐ φίδεργος εἶη, οὐδ' ἰρίων ἀπταίτο, εἰπεῖν ἰγὼ μόντοι ἢ ταίαυτη τρεῖς ἢ ἄν καθῆλοι ἰσῶς ἐν βραχίῃ χροῖω τούτῳ.* *Memoratur cujusdam meretricis dictum, quæ mulieri exprobranti ei ignaviam quod operis sui parum amica foret, pensumque non reddidisset, nec tradidisset lanam: responderit tamen, tria brevi temporis spatio se juga evacuasse.* Nisi ut Plaut in Curcul. Act. I. 1. *Jam ne ea fert jugum? tam a me pudica est, quasi soror mea sit.* Horat. lib. 2. Ode 5. *Non dum subacta ferre jugum valet Cervice:* sed de hoc etiam supra egimus p. 82. quo eodem dicendi caractere hic utitur. Ἰσῶνα, ἴθα τὸν ἀρῖαφοι χροῖω ἐξόφανας ἴθα ἐξόφανας instrumentum signat, in quo textitur, non telam ex qua conficitur tunica.

Hæc Riccardus. Emendationem ejus quod adinet in Porphyrio factam, eam haud

††††

pro-

(XXVI.) PRAEFATIO.

tamen textui conjecturas meas subjici mallet, statui eas non inter Animadversiones conferre, sed *Variis Lectionibus* potius inferere: ita, ut quidquid scripturam libelli spectaret, in his legeretur. Nova hæc *Variarum Lectionum* non est ratio, sed a Reimaro etiam in præclara Dionis Cassii editione aliisque usu trita; & propterea melior, quod sterilitatem aridæ ejusmodi variantium Codicum recensio non mediocriter sublevet. Notarum compendia, quibus editiones libelli nostri indicavimus, hæc fere sunt:

Rom. 1. editio libelli princeps, e Gymnasio Mediceo A. 1518.

Rom. 2. ed. Romana L. Holstenii A. 1630.

Argent. vel *Arg.* ed. Argentoratensis A. 1539. cum Scholiis in Homerum.

Ven. vel *Venet.* editio Aldi & Asulani A. 1521. cum iisdem Scholiis.

Basil. 1. 2. & 3. editiones Homeri tres, cura Jo. Camerarii Basileæ impressæ A. 1541. 1543. & 1551. cum Scholiis & libello Auctoris nostri.

Cant. 1. ed. Operum Porphyrii cum Epieteto & Arriano Cantabr. 1655. 8°.

Cant. 2. ed. Operum Homeri cura Jos. Barnesii Cantabr. 1711. 2 voll. quorum priori insertus Porphyrii commentariolus.

Quan-

probo. Ita enim bis eandem rem dixisset Philosophus vana repetitione. Hoc velim ex ejus observatis animadvertas, *juga* ejusmodi five *ἴσους*, si e lapide fiant, inutilia esse ad texturam. Quod si verum sit, intelligenda apud Poëtam per *ἴσους* non ejusmodi *juga* sunt, verum *mali navium*, ut ego credidi, qui e lapide potuerunt fabricari, nè injuriæ temporis essent obnoxii. Reliqua, quæ congeffit, de instrumentis textoriis quibus *stamina* adfigebantur, & detextione *staminum*, erudita sunt & hic meruerunt repeti.

PRAEFATIO. (XXVII.)

Quantum autem Porphyrius meus accuratæ eruditioni cel. DAV. RVHNKENII debeat, ex iisdem Variis Lectionibus Lector cognoscat. Admiratus in hoc viro, ex quo ipsi innotescere contigit, imaginem fui ingenii Hemsterhusiani. Cum enim omnia habeat, quæ consummatissimum Critices cultorem constituunt: ingenium acre, perspicax, subtile: animum in devorandis laboribus, etiam molestissimis, mire constantem: demum accuratissima scientia universum literarum studium complexus sit: præclarissimis his naturæ dotibus singularem morum suavitatem junxit; adeo, ut solus sufficiat, ad vulgarem istam calumniam depellendam, qua ingenium Critici & Literatorum in universum difficile ac morosum habetur. Præter ejus emendationes, quæ plerumque certæ, semper cultæ sunt & ingeniose excogitatæ, & quibus velut totidem gemmis nostra hæc editio distincta est: ibidem meas etiam conjecturas proposui, quibus corrupta libelli loca si non restitui, saltem suspicionem depravatæ scripturæ movi, aliisque adeo felicioris curæ materiam & occasionem præbui.

Versionem Latinam lubens eo loco posuissem, quo, ut Tayllorus ait (*), si omnes omnino versiones fuissent positæ, melius de Græcis literis actum fuisset. At dandum aliquid esse credidi opinionibus vulgi & communi editorum consuetudini: a quibus si vel tantillum secesseris, facile invidia invenit quod carpat.

Cæterum verbo dicendum est de versione C. Gesneri, libello subjecta. Hæc cum rarissima sit & a paucis visâ, editionis meæ interesse credidi, ut cum ea recuderetur; maxime quia id operam dare constitueram, ut ne quidpiam desidera-

(*) Præf. ad editionem Lyfiæ minorem.

(XXVIII.) **PRAEFATIO.**

retur, unde elegantissimo libello ornatus aut lux adferri posset. Libellus est parvæ molis, forma tertia Tiguri editus apud Froshoverum A. 1542. ut e præfatiunculis Gesneri adparet. Continentur hoc volumine libellus de erroribus Ulyssis, a Columbo dein illustratus: tum Nostri Dissertatio de Antra Nympharum; demum Procli excursus, de scito Platonis adversus Poëtas; omnia Latine e versione C. Gesneri, & tribus ejusdem præmiis instructa: quorum Porphyrio præmissum una, cum versione ejus typis nostris hic iteravimus. In medio carmen Melanchthonis de Odyssæa ad Blaurerum, nescio an alibi editum, tum Macrobii locus e *Comment. in Somn. Scip. lib. 1. cap. 12.* leguntur. Titulus voluminis sic habet:

M O R A L I S

INTERPRETATIO ER-

rorum Ulyssis Homericæ.

COMMENTATIO PORPHYRII

Philosophi de Nympharum antro in XIII.

libro Odyssææ Homericæ, multiplici cognitio-

ne rerum. variariam instructissima.

EX COMMENTARIIS PROCLI

Lycii, Philosophi Platonici in Libros Platonis de

Repub. apologiæ quædam pro Homero, &

fabularum aliquot enarrationes:

Interprete Conrado Gesnero

Medico, Tigurino

Omnia nunc primum nata, & excusa Tiguri

apud Froshoverum.

Cum unicum, quantum sciam, exemplar hoc meum sit, quod in his oris adservatur, non ingratham puto Lectori hanc relationem

P R A E F A T I O. (XXIX.)

tionem fore. Versioni breves subjunxi notulas, unde adparebit, non secundum editionem aliquam, quarum duæ tamen jam in Italia totidemque in Germania prodierant, sed e Codice MS. eam fuisse adornatam. Quæ res inde etiam constat, quod in fronte libelli omnia hæc *tum primum nata*, i. e. stilo ejus sæculi *nunquam ante edita*, sed e MSS. *expressa*, perhibeantur.

Transeo ad *Collectanea*, sive apparatus variarum observationum, quæ vel ipsum Poëtæ locum vel Porphyrii ad eum dissertationem illustrant. Secutus hac in re iterum Cel. Reimari consilium fui, qui ad calcem secundi voluminis Dionis Cassii farraginem adjecit observationum in hunc scriptorem e variis eruditorum libris excerptam. Cæterum valde doleo, me usu eorum caruisse, quos de hoc loco consulendos monuit Barnesius (*); puta *Doctoris Stephani Comment. ad Homeri Ogilbean.* fol. 187. librum nemini notum, & Fabricio ipsi nusquam memoratum; tum *Kenelmii Digbyi Cabalam Epistolarum politicarum*, & *Dr. Fryar Epistolas*, utraque etiam valde obscuræ memoriæ opera: & quæ ne vel ex ipsa Anglia habere potui. Celebre *Edm. Spenseri* poëma, *the Faerie queene* dictum, consului: & editionem quidem optimam, cum glossario Lond. 1751. 3. vol. 4°. splendide promulgatam: at cum magnæ molis sit hoc opus & difficile intellectu, ob remotas hodieque fere incognitas verborum dictionumque formulas, delibavi potius quam perlegi, nihilque in hac festinatione inveni, quod Homeri locum magnopere spectaret. *Mottéi Vayerii* explicationem quod adinet, ingenio magis quam veri specie commendandam (†),
non

(*) vid. ed. nostræ p. 64. 65.

(†) v. *Collectan.* P. II. p. 70. 71.

(XXX.) PRAEFATIO.

non mediocriter ea illustratur eleganti & ingeniosa descriptione antri mystici, quam secundum ejus mentem effictam dixeris. Inveniet eam Lector in libro gallico recens edito & pulcre scripto, *Basiliadis* nomine, quo nova Utopiæ cujusdam ratio constituitur (*).

Agmen claudunt *Animadversiones meæ ad Porphyrium*. In his res magis quam verba mihi explicanda sumsi. Cum enim eruditissime scripta sit ejus dissertatio, amplissimum hic industriæ meæ exercendæ campum inveni: in his præsertim, quæ obscura Platonorum in barbariem ruentis ævi, & Heracliti atque Empedoclis placita spectant. Linguæ Græcæ aut dictionum Porphyrii nulla mihi ratio erat habenda, nisi ridiculam eorum consuetudinem sectari voluissem, qui elegantias atticismi tractant, ubi de N. Fœdere v. c. explicando res agitur. Notum enim est, quam parum Philosophus noster elegantiam dictionis curet, & ex hoc sigillatim libello clarissime adparet: similis Theologis aut Philosophis nostræ ætatis, quorum perpauci puritatem stili a fæce tot barbaræ scriptorum voluminum, quæ ipsis pervolvenda sunt, integram intaminatamque conservant. Vere Ruhnkenius noster in eleganti præfatione ad Timæi λέξις: *Porphyrius vero, inquit, qui tandem scriptor? Nempe is, cui abstrusarum rerum scientiam tribuunt omnes: scribendi elegantiam nemo. Nec quisquam, si Suidæ & Etymologi stuporem exceperis, atticæ formulas Porphyrii similitumque scriptorum auctoritate unquam probavit.*

Alioquin nimis magnifice de Te sentio, Lector, quam ut multa hic disputare in laudem auctoris mei instituerem. Qui id

(*) *Naufrage des Isles flottantes, ou Basiliade du celebre Pilpai, poëme heroique, traduit de l'Indien par Mr. M*** a Messine (i. e. Paris) 1753. 8o. 2. voll. v. ibi Tom. 1. p. 25. 26.*

PRAEFATIO. (XXXI.)

id desideraverit, eum neque Lectorem mihi cupio. Tam celebris est iste Porphyrii libellus de Antro Nympharum, ut usus ejus neminem vel mediocriter in his studiis versatum fugiat. Nam etiamsi ipsa Philosophi opinio absurda sit & ridicula, facile tamen hanc sæculi sui contagionem ipsi condonare possumus, si insignem illum eruditionis adparatum spectemus, qua sententiam suam tam præclare exornavit. Valet hic Italorum, quod frequentant, proverbium: *carpendam esse rosam, relictis spinis* (*). Et quot non alii exstant veteris ævi scriptores, quorum, etiamsi materia quam tractant futilis sit & insulsa, maximum tamen esse usum nemo negaverit!

Cæterum errores, hic illic a me commissos, excusare non tentabo. Tanta benivolentiæ publicæ documenta non semel in me expertus sum; ut puderet Lectori meo plenum de me judicandi arbitrium non permittere. Id solum ago, ut veritatem cum eo quæram, non ut opiniones meas defendam easque pertinaciter teneam. Et cur non idem etiam aliis jus concederemus, quo vicissim in eorum scripta ipsi quotidie utimur?

Restat ut eorum beneficia celebrem, qui consilio mihi & re adfuerunt in editione hac adornanda. Ac primum manibus litandum est immortalis & cœlestibus adscripti viri, PETRI WESSELINGII, præceptoris mei & patroni olim præcipui, cujus memoriam dici non potest quam caram habeam. Utinam mihi licuisset editionem hanc sub auspiciis ejus feliciter ad finem perducere! Nunc dura fortis lege nobis erepto, nihil præter *Dissertationis* meæ particulam ipsumque consilium de edendo Porphyrii libello, cognoscere licuit.

Mo-

(*) *Cogli la rosa, e lascia star le spine.*

(XXXII.) *PRAEFATIO.*

Mora vero illa, quam Leidæ feci, occasionem mihi præbuit familiaritate **TIB. HEMSTERHVSII** & colloquiis fruendi: quibus me beare dignatus est vir vere **SVMMVS**: & non eruditione adeo, qua neminem tamen sibi parem habet aut habebit facile, quam humanitatis sensu spectandus: iudicio ipforum, non ejus, nam nullos habuit unquam, sed universæ nationis nostræ inimicorum (*). Id lubens testor, si quid unquam in me fuit eritque humanitatis, me omne id exemplo hujus **VIRI** debiturum. Utinam illis, qui moroso suo ac difficili ingenio **Humanis Literis** dedecori sunt, incomparabilem hunc **Virum** vel semel videre contingeret! Quam amabilis est humanitas in illius ore, qui merito **Oraculum** hujus **Sæculi** habetur: quam grata ejus iudicia, quam caute, quam sapienter prodita, etiam de iis, quorum perexigua in literas sunt merita: quam perplacet modestiæ exemplum ab illo petere, cujus singula verba totidem sunt sapientiæ & eruditionis præcepta! **Dicas** duram sortem canam hujus **Viri** senectutem venerari, ut per integrum ferme sæculum bono publico ipsum conservaverit.

TIBI vero, cel. **RVHNKENI**, quas aut quantas agam gratias? Quam dulcis mihi amicitia **TVA**, quam utilis fuit! **Fortunatum TE**, cui licet quotidie præceptore **TVO** uti: cujus ingenium **ILLE** ad exemplum moresque suos formavit: **Cui** datum est, tantum ab incomparabili hoc & plane singulari homine proficere, ut novum in **TE** **Hemsterhusium** renasci laetemur. Faxit votis meis secundum Numen, ut diu **TE**

(*) Præclaram innuo *Supplicum Euripidis* editionem ab eruditissimo Viro & Literarum Græcarum in Anglia statore Jer. Marklando ipsi ac Wesselingio inscriptam: quæ sola sufficit importunis Smolleti aliorumque ejus fursuris hominum calumniis in Belgas depellendis.

PRAEFATIO. (XXXIII.)

TE sospite Resp. Literaria gaudeat; faxit, ut non hoc solum
sæculum sed & proximum nonum decimum initia sua meritis
TVIS illustrari videat.

Tu, Lector, cui illustria hæc nomina noscere non conti-
git, memoriam ipsorum mecum venerare, & præclaris eorum
dotibus imaginem hanc meam longe inferiorem crede. Ita
vale & tenues meos conatus benivolus respice. Scribam
Trajecti ad Rhenum, Idibus Octobris A. S. MDCCLXV.

††††

AD-

ADDENDVM.

Vacante plagula, visum est aliquid hic addere, quod locum libelli Nostri maxime controversum spectat. Memorat Porphyrius cap. 6., testimonio Eubuli alicujus, speluncam a Zoroastre structam, *εις τιμην του παντων ποιητου και πατρος Μιθρον* in honorem creatoris patrisque omnium Mithræ. Variæ hoc de loco variorum fuere opiniones, quas in Animadversionibus recensere superfedi. Tantum Martino quædam opposui p. 91. 92. qui acrius in auctorem meum invectus fuerat. Uti autem longe abest, me Hydei partes sequi, quod cultum Persarum spectat (*), ita nolim omnia adoptare, quæ Adriensis Præsul secundum Occidentales nobis dictavit. Unde etiam citato loco concessi, Porphyrium in eo falsum videri, quod Mithram *ποιητην και πατερα του παντος* appellet. — Non prodierat tum adhuc, saltem in has oras non pervenerat, Vol. xxix. des *Memoires de l'Acad. des Inscript. & des Belles Lettres*, neque videram adeo eruditam Dissertationem S. V. A. Foucher de *Religione Persarum*, ibidem insertam p. 87. sqq. — Cum vero illic p. 103. sqq. copiose hac de re tractetur, non ingratum me puto Lectori facturum, si opinionem doctissimi viri, quæ plane nova est, & si vera non sit, saltem ab ingenio atque eruditione se commendat, breviter ipsi explicuerim. Ponit autem, quod verosimile est, Eubulum, unde hæc citantur, Philosophum fuisse Platonicum; Et si hic non fuit, certe Porphyrius fuit, qui verba ista de suo addere potuit. Ut fuerit, id manet, e Platoniorum opinionibus ea explicanda esse: recentiorum puta, qualis Porphyrius erat. Credebant autem hi, supremum Numen curam creationis inferiori *δυναμειων* ordini commisisse. Ac proinde, cum hic Mithras *creator universi* appelletur, minime sequitur, vel Eubulum vel Porphyrium credidisse, Mithram a Persis summi Numinis loco fuisse habitum. *Oromasdes* Persarum erat *Ζeus*, vel *δημιουργος*, sensu Platoniorum; *Sol*, seu Mithras, *δυναμεις* Oromasdi inferior & subiecta. — Hæc eruditi Abbatis est opinio. Conferre ad eam Lectori poterit D. Chrysofomi Orat. 36. Borystenicam, ubi egregie de Zoroastre ejusque placitis disputatur.

(*) Conferri de ejus opinione meretur vir egregie doctus, *Renaudot*, in Præf. ad Itinerarium vetustum & maximæ frugis, *Anciennes Relations des Indes & de la Chine, traduites d'Arabe*. a. Paris 1718. p. xxvi.

D I S S E R T A T I O
H O M E R I C A
A D P O R P H Y R I V M

A D
V I R V M A M P L I S S I M V M
N I C O L . T E N H O V E N .

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

PHYSICS DEPARTMENT

5712 S. UNIVERSITY AVE. CHICAGO, ILL. 60637

U.S.A.

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS DEPARTMENT

VIRO AMPLISSIMO
NICOLAO TEN HOVEN

S. D.

R. M. v. G.

Hagam Comitum.

Diu est VIR AMPLISSIME, ex quo serio circumspicere coepi, si quid obveniret tam dignum, ut acutissimis TVIS oculis sibi commode posset. Et circumspicerem forte etiamnum, nisi benivolentia erga me TVAE, quæ perinsignis est & qua me a prima inde ætatula non destitisti continuo prosequi, iterum atque iterum recordatus, longioris inde moræ impatiens, quidquid primum occurreret, TIBI statuissem sacrum facere. Unde boni consules etiam, pro ea qua es humanitate, nihil cultius TIBI vel ornatius obferri, aut quod otio TVO magis fuerit dignum. Interim cum ipse Homerum summe ames, & Græcæ Linguae accuratam TIBI notitiam comparaveris, quem potui meliorem conjecturis nostris arbitrum constituere? vel potius, quem sibi tutorem nostra hac opelula potiore optaverit? Id credas, longe confidentius me explicationem loci Homerici adornasse, quoties TE patrono prodituram in publicum cogitavi. CVI si vel leviter satisfacerit hic noster labor, facile equidem omnes malevolorum conatus ridebo, pulcre memor Plautini moniti:

Unus tibi dum hic propitius sit Jupiter,
Tu istos minutos facito Deos floccifeceris.

Ne vero propositi mei plane ignarus sis, aut quid occasionem

dederit huic *Dissertationi*, patere ut brevibus pretiosum otium TVVM morari liceat.

Cum libellum Porphyrii, qui de antro Nympharum est, prima vice legerem: hoc est, eo animo legerem, ut copiosius aliquando dataque opera illustrandum: primum mihi officium duxi, ut inquirerem, qua mente ad explicationem Nymphaei Homerici Philosophus accesserit, & quid potissimum hoc in negotio visus sibi fuerit praestitisse. Quae quidem res, tum consideratis viri studiis & statu Philosophiae ejus tempore, tum repetita etiam Opusculi lectione, comparatis insuper Marshami & Petiti disputationibus (*), non magno mihi labore constitit.

Cognitis Porphyrii placitis, mox sensi onus longe gravius mihi incumbere, quam initio credidissem: Neque enim desiderio meo satisfactum iri, intellecta hac explicatione, nisi simul de veritate ejus aut errore certus evaderem. Uti autem in his fere fit, instituta disquisitione, haud difficulter novos opinionum dicam an detorsionum Porphyrii, imo manifestam earum futilitatem, perspexi. Hinc natum *Dissertationis*, quam sisto, primum caput.

At facile & tum vidi, maximam illi etiam num deesse partem: neque satis me Lectori facturum, improbata, etsi idoneis de causis, Porphyrii interpretatione, nisi simul aliam veritati propiore sententiam proponerem. Cui negotio dum intentus haereo, variisque meditationibus descriptionem sacri *Dearum antri*, *Ulyssidae XIII.* ab Homero exhibitam, volvo ac revolve, orta sensim congeries fuit opinionum probabilium, quibus ordine dispositis posteriori hujus *Dissertationis* capiti materia crevit.

In

(*) Exhibebimus illas Lectorum oculis in Apparatu ad Porphyrium Parte II.

In eo nihil aliud actum, quam ut, omni obscuritatis sensu longissime remoto, id probarem quod Philosophi mei placitis prorsus est contrarium: Quippe Homerum captata occasione, ut solent Poetae imaginibus locorum delectari, antrum hoc Nymphis Najadibus consecratum descripsisse, variis ejus partibus pro ratione poëseos, hoc est eleganter & ornate, expositis: Quarum nulla quidquam habet, quod, si recte examine- tur, aut natura loci, aut illi carminis virtuti, quam Galli la vraisemblance appellarunt, aliqua parte contrarium depre- bendatur.

His absque præjudicata opinione examinatis, de consilio qui- dem ipso, quod hac in re secutus sum, vix dubito quin bene ple- rique constituerint. Illi an satis sit factum TVI, VIR AM- PLISSIME, arbitrii erit.

Ceterum hinc TVA sponte intelligis, meras esse, quas hoc opusculum promittit, conjecturas: adeoque tanto magis illud patrocinio TVO indigere. Id ut benigne in TE sus- cipere ne dedigneris, etiam a TE atque etiam con- tendo. Ita VALE, VIR AMPLISSIME, mibique favere perge. Dabam Lugduni Batavorum Kal. Octobr. A. C. cl̄l̄cc̄lx̄iiii.

R. M. VAN GOENS

DISSERTATIO HOMERICA

AD PORPHYRIUM.

CAPUT PRIMUM.

I. *Duplex Poëseos propositum: bonos poëtis habitus: Obscurum sapientiæ sensum carminibus inesse veteres credebant. II. Homerus quanto olim in honore fuerit habitus: Omnium in eo disciplinarum fons quaesitus. III. Præsertim Philosophiæ, unde allegorica interpretatio in Homerum inlata, in primis a Platonis & Porphyrio, summo Poëtæ admiratore. IV. Causse hujus studii perquiruntur. Vitatis utrimque scopulis, media via incedendum est. V. Neque Homero debita laus neganda cum Zoilo & quibusdam Gallis: neque ille supra humanam conditionem evehi debet. VI. Aut ubi manifest in errore deprehenditur, nugaciter excusari. VII. Sic multa de Diis Homerus scripsit parum congrua, quæ tamen physice explicanda non sunt. VIII. Quod copiosus evincitur. IX. Cum alioquin violatarum carminis Epici legum baud injuria reus haberetur Homerus. X. Dictorum ανακραλαιωσις & conclusio.*

I. **P**oëticæ facultatis duplex est propositum: *utilitas & delectatio:*

*Et PRODESSE volunt, & DELECTARE poëtæ,
Aut simul & IVCVNDÆ, & IDONEÆ dicere vitæ.*

Utrumque in carminibus unice debet spectari, adeo ut minus recte nonnulli (a) finem Poëtæ in eo duntaxat positum voluerint, ut dispi-

(a) Rapin Reflex. sur la Poétique §. X. Lowth de S. Poësi Hebr. Prælect. 1. §. 3. in viam reductus ab editore Göttingensi.

dispiceret, quo modo maxime *utilis* esse possit, contra *delectatione* tantum ut medio ad id, quod sibi proposuerat, *utilitatem* puta, commode consequendum, uteretur. Carmen, quod sine jucunditate & vero Poëticæ, quæ dicitur, ψυχαγωγίας sensu legere possis, carmen esse definit: imo in delectatione maxima etiam vis Poëseos cernitur, sine qua illa animi commotio, illa adfectuum turbatio, & legentium quasi εκτασις, quæ in carmine omne punctum ferunt, neutiquam excitari aut effici potest.

Oppositam his opinionibus sententiam tuetur Hermogenes, eam nunc nihil aliud habere pulcri censens, præter enarrationem rei gestæ ac descriptionem (a) nunc illam το πλειστον, *maximam partem*, ad voluptatem dirigi (b). Quæ si de vulgari Poëtarum usu intelligantur, locum fortasse tuerentur, sin vero Rhetor officium Poëtæ innuerit, parum dextre profecto aut prudenter instituit: Idem diu jam ante urserat præter alios Eratosthenes, data opera refutatus a Strabone (c). Sed æquales haud dubie, si non majores, *utilitati* in carmine partes sunt: sive id in memoria rei gestæ, sive, quod maximum, in præceptis morum lenique illo animorum ad virtutem ductu, quem in vetustis optimorum carminibus ubique deprehendimus, locum inveniat. Hæc una & maxima Poëtæ dos & virtus (d): huc omnis veterum sapientia velut ad scopum quendam propositum unice tendit: imo dici vix potest, quantum in hoc genere olim fuerit præstitum. Hinc tanta Poëtarum veneratio, etiam in aulis Principum: hinc omnis apud illos sapientiæ fons & scaturigo quæsitæ, quos non solum prudentissimos rerumque omnium credebant peritos esse, sed quibus etiam præsentissimum adesse numen vulgus opinabatur (e): Inde solis ferme poëtis *sapientum* nomen tributum (f): quorum opera quoque, uti jam dictum, omni scientiarum genere putabant refertissima esse: βαυτερος, ait Plutarchus alicubi, εστι νους εγκεχυρμενος τοις επαισι: cujus testimonio similia, si id opus foret, e Maximo Tyrio aliisque addi possent: Sufficit observasse, quod Strabo testatur, ότι οι αρχαιοι την παιδικην αγωγην εφυλαξαν μεχρι των τελειων ηλικιων, και δια ποιητικης ικανος εωφρονεσθαι πασαν ηλικιαν υπελαβον. Quod quantus eo tempore carminibus honos fuerit habitus, satis declarat.

II. Quæ

(a) L. III. de inventione. (b) L. III. περι ιδιων. (c) Lib. I. (d) Rapin l. c. §. VII. — XII. (e) Ovid. Epitaph. Tibulli. D. Chrysof. Orat. XXXVI. (f) v. Animadu. ad Porphyg. de Antro Cap. ult.

VIII. DISSERTATIO HOMERICA

II. Quæ de Poëtis in genere delibavimus, uni sigillatim Homero solebant tribui. Id nisi aliunde nobis constaret, ex tot tantisque elogiorum cumulis, certatim in hunc scriptorem ab omni ævo ad nauseam fere congestis, clarissime demonstraretur: adeo ut nonnulli *divinam* hujus hominis *providentiam*, sat impie & absurde, non dubitaverint prædicare ^(a). Similiter σοφῆ jam olim ac σοφιστῆς titulus ipsi tributus a Cratino in Archilochis apud Diogenem Laërtium ^(b) in quo, ut Rhetor ait, *nullius non artis aut perfectæ, aut certe non dubia, vestigia reperiuntur* ^(c).

Observari autem debet, hinc evenisse, ut omnis ferme ætatis docti viri etiam singula hujus poëtæ verba adeo excusserint, ut in minimis literulis ingentia sibi mysteria viderentur invenisse: ad superstitionem usque in hoc proposito pertinaces, quasi nihil hoc homine unquam exstitisset sapientius. Unde tanta interpretum Homericorum nata est multitudo, ut si vel diligentissimam illis enumerandis operam impenderis, semper superfint, quorum vel levis tantum notitia, vel plane nulla ad nos pervenit. Quam commentariorum abundantiam quot incommoda necessario fuerint secuta, facilis est ad conjiciendum ratio, & eventus etiam abunde docuit. Dum enim opiniones in eo suas de rebus qualibuscunque, etsi a scopo Poëtæ alienissimis, investigare unus quisque studet, innumera inde hallucinationum congeries, imo ineptissimæ locorum detorsiones, & inextricabilis explicationum varietas, ultro prodierunt.

III. Præter alios autem Philosophi uberrimum in eo suæ disciplinæ fontem visi sibi sunt invenisse. Noverant illi homines vulgatum istud ac πολυθρυλλητον de Poëtis, morum ac virtutis præcepta speciosis figmentorum involucris obscurantibus: Ὡσπερ, ait Plutarchus libello aureo de audiendis a juventute Poëtis: Ὡσπερ γὰρ ὁ μανδραγορας ταις ἀμπελοις παραφυσμενος, καὶ διαδίδους τὴν δύναμιν εἰς τὸν οἶνον, μαλακώτεραν ποιεῖ τὴν καταφορὰν τοῖς πινέσιν, ἔτω τῆς λόγους ἢ ποιήσεις ἐκ φιλοσοφίας ἀναλαμβάνουσα μὲν γινόμενος πρὸς τὸ μυθώδες, ελαφρὰν καὶ προσφιλεὴν παρῆει τοῖς νεοῖς τὴν μαθήσιν. Quod etsi per se verum sit, imo verissimum, manet vel sic tamen vitiosum non minus abusum fuisse, quem recentiores Philosophi ac Sophistæ tanto studio sectati sunt, Platonice præsertim atque

(a) Macrobi. in somn. Scip. (b) Lib. I. (c) L. XII. Instit. Orat.

que Italicæ sectæ addicti, evidentissimis Poëtæ locis absurdas abstrusasque opiniunculas, e remotissimis Philosophiæ suæ principiis repetitas, præter omnem probabilitatis speciem, adfingentes. — Et vero illud ipsum philosophandi genus, quale tertio post Christum sæculo invaluit, quantum a vetusta Socratis aut Pythagoræ disciplina distabat! quam corrupta hoc tempore Metaphysicæ facies! quæ Orphica inprimis Theologia & Cerinthi deliramentis turpiter implicata, auream, quod vere dixeris, Philosophiæ ætatem, qualis a Socrate venerat, incomparabili homine, in ferream aut si quid isto deterius convertit. — At hic tamen sæculi istius genius, Stoicis forte, qualis Imperator ipse, & paucis aliis ex hoc numero exentis: neque alia Philosophandi tunc temporis erat ratio quam ut aliquam somniis suis & deliramentis speciem conciliaturi, vestigia eorum in Homero omnis sapientiæ velut scaturigine, quærent, Deum ex machina importune advehentes. Atque hæc est allegorica, quæ dicitur, interpretandi ratio, cui tantopere tum indultum est, præeuntibus præter alios Numenio, ejusque *εταίρου* Cronio, ac præsertim Porphyrio nostro, eruditissimo homine, & ad meliora, quod dicitur, nato: qui si binos, ad quos offendit, scopulos cautius vitasset, haud difficulter summis inter gentiles philosophis palmam præripuisset: sed partim incredibili illo & diro adversus Christianos odio, partim perversis Philosophiæ placitis, in transversum raptus, nugis inutiliter se dedit, & *tantis infelix excidit ausis.*

IV. Cæterum, unde hæc potissimum studia originem acceperint, atque unde tantus huic Poëtæ honor creverit, arduum est definire: conjectari integrum erit. Atque Homerum quidem ipsum elegantia dictionis totam in universum antiquitatem quasi effascinasse, omniumque adeo eruditorum oculos in sui admirationem traxisse, haud injuria dixeris (a). Cui forte accessit cæcus æmulationis ardor, quo alter alteri cedere noluit in laudibus hujus viri celebrandis, maxime cum non defuerint, quos credibile est opinatos fuisse, se tum demum eruditorum numero habitum iri, si Homerum etiam suo judicio reliquis omnibus anteponendum jactitarent: cum ad ejus dotes
recte

(a) v. *Rapin. Comp. d'Hom. & de Virg.* * *

recte æstimandas ampliolem requiri doctrinæ copiam, passim clamareretur; uti fat scite observat Rapinus (a). Adde, quod jam diximus, qualiumcunque studiorum homines gloriæ sibi & honori duxisse, si vel novæ alicujus, quam ipsi procuderant, opinionis, vel vetustioris, quod sectabantur, placiti vestigia in Homero probabiliter censerentur invenisse. Allegorica autem interpretatio etiam hinc originem sumit: Cum enim tam insano studio Poëtam prosequerentur Philosophi, ne umbram quidem erroris aut vitii operibus ejus passi sunt adscribi, quasi is supra humanam conditionem positus errorisque omnis fuisset expers: ac proin, quidquid absurdiusculum ab eo aut contra rationem positum videbatur, omne id allegoricis suis explanationibus vindicare ausi sunt.

Sed res postulat, ut quid ipse ea in re constituendum censeam, Lectori significem. Fateor, ardua est & plenæ res aleæ, de rebus tantæ antiquitatis tantique intervalli judicium interponere: At vel sic tamen nobis pugnam doctorum hominum, Homerum vel ad cælum tollentium, vel ad infimam vulgarium versificatorum sortem detrudentium, eminus quasi & secure spectantibus, aureum illud μέσον tuto sectari licet.

V. Uti enim neque cum Zoilo, imo neque cum Eratosthene, ejusque adseclis recentioribus, Perralto, Mottéo-Vayerio, Terassonio, Fraynio Tremblæo, aliisque Homeri obtrectatoribus; quibus se nuper, at infelici successu, Ill. Baro Bielfeldius (b) comitem adjunxit; famam & laudem Poëtæ principi debitam detrahi velim, ita ab altera etiam parte, talem nolim haberi, quasi ἀψευτος omnisque erroris expers fuisset. Etsi enim fuerit sapientissimus, etsi rerum qualiumcunque peritissimus, etsi prudentissime carmina sua & doctissime scripserit, homo vel sic tamen fuit, neque adeo omni errore major censendus est. ουδεν κακίον, ait aliquis, ἀνθρώπους ἡμᾶς ὄντας πολλά αγνοειν. Majus dico: non tantum ut hominem nos considerare Homerum oportet, sed etiam ut ea in conditione positum, qua longe parcius sapere, longe minora scire potuerit, quam nostræ ætatis homines: Vix credo his temporibus inventum iri quempiam tam perversi judicii, quin id sua spon-

(a) Rapin. l. c.

(b) Lettres de Mr. Bielfeld.

sponte concesserit: at concessis his, actum est de allegorica interpretatione. Cum enim nimius poëtae amor occasionem allegoricæ interpretationi & originem dederit, debilitato sublatoque fundamento cadit universa superstructarum observationum congeries. — Sed alia sunt, quæ institutum istud oppugnant. Imo ipsa explicationum inde enatarum contemplatio absurdam ejus rationem satis declarat. Quam contorta illic omnia, quam longe quæsitâ! Centum diversarum nationum ritus omnis ætatis uni loco explicando advehuntur: universa veteris & mediæ Philosophiæ complexio soli alicui vocabulo in mysticum sensum rapiendo inservit: Plaustra adferuntur conjecturarum, explicationum, detorsionum, atque ex his non una aliqua quæ simplicissima sit, eligitur, sed omnes inter se componuntur simulque sumptæ explicationem pariunt loci propositi. Cogitate nunc quid ab ejusmodi interpretandi ratione expectandum sit: Atqui hoc ipsum Porphyrii & Platoniorum est institutum. Lege libellum de Antro Homericò, & videbis, quam vere hæc dicantur.

VI. Præterea quid absurdius quæso, quam opiniones Poëtae tribui ridiculas, nec solum a veritate rei & ipsius quoque placitis alienas, verum diu etiam post ejus ætatem a Philosophis excogitatas? Varia possem exempla hujus abusus afferre, sed nolo *μηκυρειν τον λογον* Ne *ασυμβολος* sim, unicum sumemus, & quidem istam auctoris libelli *περι της του Ομηρου ποιησεως* (neque enim a Plutarcho scriptus, ut mox adparebit) disputationem, merito a Rapino risu exceptam. Viderat hic increpari a quibusdam Homerum suum, ut qui minus vero similiter nunc Archilochum, nunc Hectorem cum equis differentes induceret, neque defuit quod obmoveret, etsi tantum absit, excusari hac solutione poëtae audaciam, ut potius magis illam deridendam præbeat: sed obmovit tamen, & sapienter hoc optimoque consilio scriptum clamat: Quippe revocandum in memoriam dogma *μετεμυχασεως* esse, quod Homerus dum nosset, & ipse forsân amplecteretur, prudentissime illum sermonem ad equos instituisse, hac vel illa herois animula forte obsessos, sanæque adeo mentis ac rationis compotes. — Quid vero, Lector! potuisset ne aliquid magis jocularè excogitari? Quanto melius dixisset: fateor, committit hic poëta quod absurdiusculum videri possit, at enim donandum hoc ætati ejus, donandum furori poëtico: neque levis macula tanto in-

XII. DISSERTATIO HOMERICA

genio quidquam obest (a). — Satis bene hic argumentatur Plutarchus, libello aureo de audiendis poëtis: Όταν εν, inquires, αποποιτι και δυσχερες εν ταις ποιημασι λεγεται περι των Θεων, η δαμιονων, η αρετης, υπ' ανδρος ελλογιμου και δοξαν εχοντος, ο μιν ως αληθη προσδεξαμενος λογον ακριτα Φερομενος, και διεφθαρται την δοξαν. ο δε μεμνημενος αι και κατεχων εναργως της ποιητικης τη περι το ψευδος γοητειαν, και δυναμενος, λεγειν εκαστε προς αυτην.

Ω μηχανημα, σφικγγος αιολωτερον!

— ουδεν πεισεται δεινον, εδεν πεισεται Φαυλον, κ. λ. quibus gemina: paullo post addit, omnino hic conferenda.

VII. Pariter etfi omnes istas de Diis narrationes, etiam quæ res tradant minus congruas, de quibus eleganter Xenophanes, verus Poëta (b):

Παντα Θεοις ανεθηκαν Όμηρος θ', Ησιοδος τε,
Όσσα παρ' ανθρωποισιν ονειδα και ψογος εστιν,
Κλεπτειν, μοιχευειντε, και αλληλους απατευνει:

Et quarum caussa Homeri quoque animam poenas apud inferos luere, finxit ille apud Diogenem Laërtium; (c) etfi inquam omnia hæc figmenta physice explicanda esse, ipsi etiam Ciceroni visum fuerit, non possum equidem tamen aliter mihi persuadere, quam maximam eorum partem ludenti Poëtæ ingenio, aut, ut cum Plutarcho loquar, τη της ποιητικης περι το ψευδος γοητειαν. tribuendam esse.

At ut infelices ejusmodi interpretationum successus plenius edocearis, specta paulisper Lector, ut jam ante dixi, ingentes illos conjecturarum cumulos, quibus Homerum quasi obruerunt allegorici & phy-

(a) Hoc dicit a Riccio satius fuisset, quam inanes afferri excusationes, quæ causam nihil quidquam juvant. v. Tom. II. Dissert. Homeric. p. 79. 80. (b) Apud Sext. Empiric. L. IX. liberius olim sic vertebam:

Omnia, quæ nobis inhonestaque foedaque habentur,
Numinibus tribuere suis & Homerus & audax
Hesiodus, furta & stuprum fraudesque nefandas.

(c) L. VII.

physici sensus patroni. Quanta non illarum diversitas, quanta sæpe repugnantia! neque etiam fieri aliter potuit, quin, dum contrariæ interdum opinionis adfectæ, singuli tamen suas in eo quærent, diversa etiam & contraria illi commenta adscriberentur, quorum alterutra falsa esse necesse sit. Ne quid nunc dicam, plerumque ejusmodi explicationes aut coactas & parum probabiles, aut absurdas & nugatorias esse. Bene Tan. Faber ^(a), „si quæ ibi de Diis dicuntur”, inquit, „ea de hominibus”, (sic voluerat Longinus) „heroica virtute præstantibus, intelligenda erunt, tanta consequetur absurditas, vix ut se Homerus tueri possit. Magnum argumentum videri deo, nec leviter tractandum. Nam Homerum amo, at ita tamen ut vitia, nugas, & somnia, &c. Hem, res odiosas!” — Neque alia Plutarchi fuit opinio, cui profecto Homerus αφευτος non habebatur, uti jam vidimus. Egregia sunt ejus verba Cap. vii. libelli vere aurei: Ὁ δὲ πάντα θαυμάζων, καὶ πασὶν ἐξοικειούμενος, καὶ καταδεδουλωμένος τῇ δοξῇ τὴν κρίσιν ὑπὸ τῶν ἡρωικῶν ὀνομάτων, ὥσπερ οἱ τὴν Πλάτωνος ἀπομιμούμενοι κურτοτήτα, καὶ τὴν Ἀριστοτέλους τρυλοτήτα, ληστέται πρὸς πολλὰ τῶν Φαυλῶν ευχερῆς γενομένος· δεῖ δὲ μὴ δαίλων, μηδὲ μετὰ δισηδαιμονίας ἐν ἱερῷ φριττεῖν ἅπαντα, καὶ προσκυνεῖν, ἀλλὰ θαρσαλέως ἐπιζόμενον ἐπιφανεῖν, μηδὲν ἥτιον τῆ ὀρθῶς καὶ πρεποντῶς, τοῦ οὐκ ὀρθῶς καὶ οὐ προσήκοντος.

VIII. Præterea observari etiam oportet, ea omnia quæ de Diis aliisque ejus generis rebus, minus notis neque tam facile sub sensu cadentibus, passim Poëta adspergit, tantum ut παρεργα considerari debere, quibus si tot mysteria, tot abstrusissimas opiniones involverit, violatarum carminis legum haud injuria reus haberetur: Quid enim? nonne hæc præcipua poëtæ dos est, ut populariter scribat, servata licet gravitate dictionis & sublimitate? At nosse velim, quomodo contra hanc carminis legem peccari evidentius possit, quam si quis abstrusissima Philosophiæ placita, ex intimis Physices & Theologiæ recessibus petita, poëmati suo passim inmiscet, etiam si historica quadam aut fabulari veste induta, quibus explicandis Oedipo aliquo aut Lynceō interprete ubique opus foret? Sed videamus porro: Prima carminis & præcipua virtus habetur *inventio*: At nonne inventionis leges id unice spectare poëtam jubent, ut prin-

(a) Ad Longin. Sect. IX.

XIV. DISSERTATIO HOMERICA

cipem quam tractat materiam ^(a), cum narrationibus veris, ut locorum descriptionibus, &c. tum figmentis etiam & imaginibus poëticis ^(b) passim per totum opus exornet? Concessis his, quæ controversia carent, apparet recte Homerum & pro instituti ratione egisse, cum fabulares historias & figmenta poëtica hic illic inspergeret. — Quod si data opera naturam Deorum explicuisset, posset aliqua suspicio moveri, si forte quæ de illis fabulabatur, physice & allegorice sumi deberent: Nunc cum παραργα tantum sint & ornamenta magni operis, nihil prorsus allegoriis concedimus: quantumvis enim in his ipsis excursibus maxima Epici carminis sita sit elegantia, manent tamen illi nihilo secius excursus & παραργα, neque ipso opere ornatiores, nedum obscuriores, esse debent.

IX. Majus dico: non potuit Homerus non solum in his genio indulgere, sed & debuit pro ratione instituti ornamentum operi suo a fictionibus quærere. Leges artis poëticæ in genere, sed præsertim carminis Epici, valde multum ingenio permittunt: imo carmen sine fabula aut figmentis passim inspersis non admittunt plane. Ουκ ισμεν αμυθον και αψευδη ποιησιν ait Plutarchus ^(c), qui Socratem testatur judicasse, ποιησιν ουκ ειναι, η ψευδος μη προσεστι ^(d) Sive autem fabulas cum Popio & recentioribus distinguas in *probabiles* ^(e), *allegoricas* ^(f) & *mirabiles* ^(g), sive aliter de illis iudices, parum refert: Hoc cavendum semper fuit, nequid verisimilitudo detrimenti caperet ^(h), cui carminis legi an ubique Homerus satisfecerit, non definiverim: neque id hujus est loci disputare. Illud Lectori persuadere volui, pessime illos de Poëta mereri, qui figmenta & fabulas undique ab ejus operibus arcent, nihil relinquentes præter enarrationem fictæ historiæ, physicis quibusdam observationibus passim ornatam, quod profecto monstrum est non carmen.

X. Sed

^(a) Fabularis hæc plerumque est in carmine Epico & in se ficta, vel saltem falsitatis suspecta: quomodo excidium Trojæ, & errores Ulyssis apud Homerum: adventus Æneæ in Italiam apud Virgilium. v. Rapin sur la Poët. §. XX. ^(b) Apparet hinc, eleganter Voltatrium, in Henriade sua, hic illic in genio indulgisse & fictas narrationes veris immiscuisse, quod non debuisset ipsi vitio verti a Watkinsono in opere anglico recens edito: Essay on Criticism. ^(c) l. c. ^(d) Id. Opp. T. II. p. 347. sq. Lucian. de Hist. Scrib. D. Chrysoſt. Orat. XI. Rapin sur la poët. §. XXXI. Voltaire Essay sur le poëme Epique. ^(e) The probabel. ^(f) The allegorical. ^(g) The marvellous fable: v. Pope's works Tom. VII. p. 270. ^(h) Rapin l. c.

X. Sed manum de tabula. Vides ex his, Lector, non magni a me fieri allegoricam interpretandi rationem: Primas fabularum origines non rejicio, sed neque omnia philosophice velim explicari, quæ poëtæ narrant, ita ut quidvis e quovis pro arbitrio exculpamus: — Non poteram commode ad examen antri Homerici pergere, nisi præmissis hisce, quæ fundamenta subvertunt explicationis a Porphyrio datæ. Hac ruente, opus est ut nova substituatur interpretatio, Porphyriana vero similior & probator. — Eum in finem

*Nunc in Ithacam pedibus eundum est mihi,
Ut omnem hanc rem tibi ex amussim disputem. (a)*

(a) Plaut. Menæchm.

D I S S E R T A T I O
H O M E R I C A
A D P O R P H Y R I U M.

C A P U T I I.

I. *Historia adventus Ulyssis in Ithacam, secundum narrationem Poëtae, & facies loci, qui descriptionem continet antri.* II. *Description Ithacæ insulæ ejusque situs.* III. *Portus Pborcyni sacer, atque in eo oliva: ταρυφύλλος quid sit: Scaliger notatur & Petitus.* IV. *Prope olivam antrum, cujus descriptio per partes recensetur.* V. *An reapse ejusmodi spelunca exstiterit.* VI. *Facies antri: επιρατος quid: ηρωειδης quomodo hic accipiendum; variæ hujus Vocis notiones: notantur interpretes Homerici: explicatur Poëta ipse variis locis, etiam Apollonius Rhodius.* VII. *Nympharum cultui cur sacratus hic specus: Antra Nymphis propria: unde αρπυιαδες: Νυμφαια & Νυμφωρες quid: cur Najades speciatim, nec Nereides, hic occurrant: notantur Scaliger & Pope: Najades de Nymphis marinis.* VIII. *Duo antri ostia: Δυρα quomodo accipiendum: cur duo ostia, non plura: castigantur suspicaces mysteriorum patroni. Ostiorum descriptio quomodo intelligenda: omnia simpliciter explicantur e natura loci, & situ speluncæ.* IX. *Crateres & amphoræ in antro cur posita: an in iis apes mel deponere Poëta dicat: notantur Porphyrius, Spondanus, Holstenius, &c. quem usum præstiterint: Crateres donariorum loco Diis ponebantur. Mel quomodo Nymphis conveniat.* X. *ἰσῆα quid sint: An de instrumentis textoriis vox sit accipienda: ἰσῆος, malus navis: ἰσῆιον, ἰσῆων & ἰσῆων, &c. Cur hi in antro positi: varia donariorum genera Diis marinis posita: Cur lapidei non lignei: materia, e qua donaria fiebant, varii generis.* XI. *Φαρεα ἀλιπορφυρα, cur hic occurrant: Nymphæ textrices: Spondanus notatur.* XII. *Aquæ in antro: cur*

αἰνα-

αεναντες, & quid id sit: Scaliger notatur. Scaturigo fluminis in spelunca nostra fuit, quomodo sepe alibi. XIII. Confirmatur nostra explicatio. Cur hæc Porphyriana sit potior. XIV. Virgiliana loci Homericæ parodia: comparatio utriusque descriptionis: conclusio.

I. **U**ltima, in quam Heros Homericus, antequam ad patrias fœdes reverti licuit, delatus fuit, fertilis Phæacum erat regio ^(a), quorum Rex Alcinous, nobilissimi olim horti auctor & artifex ^(b), per aliquod temporis spatium illum apud se detinuit. At impatiens moræ Ulysses contendit a Rege, ut sibi redire in Ithacam liceret: ^(c) qua tandem impetrata venia, itineri se adcinxit, & conscensâ navi fatigatus multis laboribus in somnum incidit gravem, erat enim ut Poëta ait ^(d)

Νηγετος, ἠδιδος, θανατω αγχιτα ειπικως

Paullo post Phæaces ad continentem adpellunt, & eo quidem loco, ubi antrum erat Nymphis sacrum, in limine portus recipiendis navibus commodissime positum. Audiamus ipsum Poëtam ^(e)

Εὐί ατηρ ὑπεραχε Φααντατος, ὄφε μαλιτα
 Ερχεται αγγελλων Φαος Ηους ηριγενειης·
 Γημος δη νησω προσεπιλιατο ποντοπορος νηης·
 Φορκυος δε τις εστι λιμνη, ἄλιαιο γεροντος,
 Εν δημω Ιθακης· κ. τ. λ.
 Αυταρ επι κρατος λιμενος ταυφυλλος ελαιη,
 Αγχοθι δ' αυτης αντρον επηρατον, ηεροειδες,
 Ἴρον Νυμφαων, κ. τ. λ.
 Εθ' οί γ' εισελασαν, πριν ειδοτες· ἡμεν επειτα
 Ηπειρω επεκελσεν, ὄσον τ' επι ἡμισυ πασης
 Σπερχομενη· τωων γαρ επειγετο χερσ' ερεταων·

Delati in continentem Phæaces dormientem etiam nunc Ulysses ingenti donorum copia dotatum deponunt in antro ^(f), qui haud diu

(a) Insula Corcyra, cujus historiam scripsit Marmora, sed obscurum ejus laborem longissime superavit Cardin. A. M. Quirini in Primordiis Corcyrae. (b) v. Diatr. nostr. de Cepocapb. (c) Odyss. 7. 36. (d) v. 8a. coll. v. 92. (e) v. 93-115. (f) v. 116.

XVIII. DISSERTATIO HOMERICA

diu post expergiscitur, nescius quid sibi evenisset aut ubi versaretur (a): mox obviam sibi Minervam sub forma pastoris alloquitur & de tractu terræ interrogat (b); quæ primum aliena simulans calliditatem Ulyssis explorat, dein heroi, quæ qualisque esset, significat eique situm regionis declarat (c), inter alia ipsum etiam illud in quo agebat antrum describens (d). Operæ pretium erit loquentem audivisse, sic ait:

Φορμικὸς μὲν ὄδ' ἐστὶ λήμη, ἄλλιο γέροτος
Ἴη δὲ δ' ἐπὶ κρατὸς λήμιος ταυφυλλὸς εὐαίη
Ἀρχαὶ δ' αὐτῆς ἀγροὶ ἐπηρατοὶ, κερουίδες
Ἴρσι Νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεῖσθαι
Τὸτο δὲ τῆ σπείος εἰμι κατηρέφει, ἐνθα σὺ πάλλας
Ἐρδισκίς Νυμφῶσι τελεσσοῦσας ἑκατομβάς·
Τὸτο δὲ Νηριτὸς ἐστὶν ὄρος, καταμεινοὶ ὕλη·

Inde statim se proripit Dea (e), deseritque Ulysses, qui inexpectato successu lætatus, Nymphis loci tutelaribus supplicat iisque grati animi dona obfert: (f)

Γῆθησεν ἴ' ἀρ' ἐπιτα πολυτλάς Διὸς Οὐδυσσεύς
Χαίρει ἢ γαίη· κούε δὲ ξυδαροὶ ἀμφαί·
Αὐτῶν δὲ Νυμφῶν κρησατο χερσὶ ἀνασχῶν·
Νυμφαὶ Νηιάδες, κεραι Διὸς, ἐποτ' ἐγαγε
Ὁμοῦ δ' ὑμῖν ἐφαμην· τίς δ' εὐχαλῆς ἀγαθή·
Χαίρει, ἀταρ καὶ δῶρα δίδασσομεν, ὡς τοπαροσπερ κ. λ.

Mox ad eum revertitur Dea (g), iustratisque quæ Phæaces apportaverant donariis, antri fores lapide obstruit (h), & consilia sub olivæ ramis cum Ulyssæ confert, de opprimendis Penelopæ procis, regnoque avito in potestatem redigendo (i). Hæc narrationis Homericæ series: nunc age prius ipsum antri situm in portu Ithacensi, dein formam ejus & rationem paullo accuratius contemplemur.

II. Deductum te in Ithacam vides, Lector, quæ una est inter in-

(a) v. 187. (b) v. 221. (c) v. 236. (d) v. 345. (e) v. 362. (f) v. 353.
(g) v. 361. (h) v. 370. (i) v. 372.

insulas magnæ Græciæ, per se quidem ignobilis & parva, at Regis sui Ulyssis & Reginae Penelopes nominibus celebratissima ^(a). Ab oriente Peloponnesum, ab occasu mare Jonium, a septentrionibus Leucadiam & Echinadas ac forte Dulichium quoque quam Strabo ^(b) inter Echniadas refert, a meridie denique Cephalemiam & Zacynthum spectat. In ipso continente *πολις* est *και λιμνη*, ut Scylax testatur ^(c): urbs nimirum cognominis auctore Ptolemæo ^(d), & *portus*, *Φορκυς* dictus teste Artemidoro Geographo in fragmento apud Porphyrium ^(e): Homerus *λιμενα* appellat *Φορκυος* ^(f), manifesto indicio, vel Templum in hoc portu fuisse Phorcyni sacrum, secundum Scholiastem Homeri ^(g) & Eustathium ^(h), vel portum ipsum Phorcyni consecratum atque ab eo nomen mutuatum fuisse. Notus est Phorcyn, marinum Numen, locis Apollodori ⁽ⁱ⁾, Artemidori ^(k), imo ipsius jam Orphei ^(l) aliorumque: enimvero ipse Poëta eum *άλιον γεροντα* vocat:

Φορκυος δὲ τις ἐστὶ λιμνη, ἄλιον γέροντα.

Quo cognomine alibi Nereum appellaverat ^(m): Unde non erat cur hic scrupulum moveret Cellarius ⁽ⁿ⁾. *Και περι μὲν Ἰθακῆς ταῦτα.*

III. In ipso portu Phorcynide binæ erant rupes præruptæ, quas, quia continentem a mari dividebant, *ακτας* Homerus vocat ^(o): hæc portum commodissimum suo ambitu efficiebant, aptam tutamque recipiendis navibus stationem. In limine portus, *επι κρατος τῆς λιμενος* ait Homerus, *ολινα* erat Minervæ sacra, eaque foliis late expansis spectanda. Notum est, veteres arborem aliquam Deo Deæve dedicantes semper insignem aliquam & præ reliquis eminentem legisse: sic in fabula Erisichthonis apud Ovidium ^(p), de luco Cereali:

*Stabat in his ingens annosò tempore quercus
Una nemus: vittæ mediam memoresque tabellæ
Sertaque cingebant, voti argumenta potentis;*

Aliud exemplum idque perinsigne est apud Lucanum; sed locus longior est quam ut hic totus describi possit.

Talis

^(a) P. Mela L. II. ^(b) L. VIII. ^(c) In Periplo. ^(d) L. III. & Strab. L. X. ^(e) de Antro Nymph. ^(f) Odyss. v. 96. 345. ^(g) Ad l. c. ^(h) Ad Odyss. i. ⁽ⁱ⁾ L. I. ex emendatione Galei. ^(k) L. II. *οπισθοκρ.* c. 43. ^(l) Fragm. VIII. 26. ed. Gemert. ^(m) Odyss. Ω. ⁽ⁿ⁾ Notit. Orb. Ant. T. I. p. 1003. ^(o) Odyss. N. 98. ^(p) Metam. VIII.

XX. DISSERTATIO HOMERICA

Talis & hoc loco *τανυφυλλος ελαιη** neque enim ad folia spectat adjectum illud, ac si Homerus crediderit folia olivæ *lata* esse, sed ad cacumen arboris late expansum & foliis ramisque insigne. Unde ruit importuna Scaligeri ^(a) censura, qui erroris Poëtam reum agit, cum brevia potius olivæ folia sint quam *lata*: Ruunt etiam operosæ illorum nugæ, qui & hinc nescio quæ mysteria exsculpunt, ridicula tenuis ingenii sui somnia nobis *ὡσπερ ἐκ τριποδος* obrudentes. Vide locum Petiti, quem in Collectaneis ^(b) dabimus. — Cæterum uti hic oliva Nymphæo fuit apposita, ita apud Antoninum Liberalem ^(c) etiam arbores fano Nympharum additæ leguntur: sed hi proprie pastores erant a Nymphis ipsis in arbores mutati: alia exempla arborum locis sacris adpositarum alibi dedimus ^(d).

IV. Prope hanc olivam, *αγγυθι* ait Poëta vel *εγγυθι αυτης*, antrum erat, illud nempe in quo dormientem Ulyssæm una cum donariis deposuerant Phæaces ^(e), quodque nunc aliquanto copiosius describendum sibi sumit Poëta. Erat illud in genere *επηρατον και ηεροιδες*, quod quomodo accipiendum sit, infra excutiemus: speciatim vero Nymphis erat consecratum earumque cultui & quidem *Najadibus*, hoc est iis quæ *fontium* curam genere credebantur. Quod ad externam ejus formam adinet, duobus ostiis instructum fingitur, boreali altero, altero australi; hoc solis Numinibus, *τοις αθανατοις*, illud non nisi mortalibus teri creditum. Intus tria potissimum memorantur notatu digna: 1. Crateres & amphoræ lapideæ, in quibus mel suum apes deponunt. 2. *Ἴσσοι*, mali navium, vel textoria: & hi quidem lapidei itidem ut crateres: 3. Nymphæ, telas texentes *ἀλιπορφυρας*, quod visu mirabile esse Poëta testatur. 4. Denique aquæ continuo fluentes sive *ὕδατα αειανοντα*. Hæc antri facies.

V. Despiciamus nunc primum, exstiteritne reapse ejusmodi Antrum in portu Ithacensis insulæ. Non diffiteor, paullo obscuriorem vetustatis hic esse memoriam: neque desunt tamen argumenta, quorum ope sapere in his possumus. Inprimis cum ipsi etiam adversarii, alle-

^(a) Poëticae L. V. ^(b) Parte II. ^(c) Metam. XXXI. ^(d) Diatr. de Cepotapla.
^(e) Supra I. §. 1.

allegoricæ nimirum interpretationis patroni, faciles se nobis præbeant. Et in ipsa quidem poëtæ narratione, si recte intellexeris, nihil est, quod verosimilitudinis leges excedat, nihil cur improbable credas antrum alicubi fuisse, quale ab Homero describitur. Data opera id in sequentibus contra Porphyrium demonstrabimus. Quod vero ad Geographos adinet eorumque relationes, eæ uti de hoc antro per sunt paucæ, ita valde etiam sunt diversæ: adfirmantibus aliis, aliis omnem hanc rem si non plane negantibus, saltem in dubium vocantibus. Memoratu dignum est Strabonis ^(a) testimonium, prudentissimi scriptoris & peraccurati; Is dum in eo versaretur, ut probaret situm locorum & faciem terræ suo tempore longissime differre ab ea, quam Homerus passim descripserat, imagine, in hanc rem etiam antrum adfert Nympharum, nullam ejus sua ætate memoriam exstare testatus: *Εν τε τη Ιθακη, inquit, ουδεν εστιν αντρον ταιουτο, οιον Φησιν Ομηρος Βελτιον δε αιτιασθαι μεταβολην η αγνοιαν, η καταψευσιν των τοπων κατα το μυθωδες. Τυτο μεν δη ασαφες ον, εω εν κοινω σκοπειν.* Disertissimum hoc est, quod in tanta monumentorum penuria nobis restat testimonium. Porphyrius, cujus ætate plures supererant Geographi, plura etiam in hanc rem conferre potuit. Ejus judicio negligentius illi videbantur scripsisse, qui omnem in universum narrationem figmentis poëticis adnumerabant: Cum ii contra, qui situm loci accuratius & data opera descripserant, antrum ejusmodi eo in loco positum memorare non neglexissent: inprimis, inquit, Artemidorus hoc fecit Ephesius, Geographus celeberrimus ^(b), cujus insigne hanc in rem fragmentum adducit. Neque alia Strabonis fuit opinio. Etsi enim adfirmet suo tempore nulla antri ejusmodi vestigia durare, tamen certo sibi persuasum habuit ætate Homeri tale aliquid exstitisse, quod inde apparet, quia exempli loco illud adducit, ut probaret mutatam fuisse variarum regionum & locorum formam, ex quo Homerus illarum descriptiones carmine consignasset.

Conficimus itaque ex his, descriptionem Homericam figmentorum loco habendam non esse, sed revera ejusmodi antrum eo tempore in portu Ithacensi exstitisse, quod dein vitio temporis mutatoque ipso tractu pristinam primum formam amiserit, dein integrum vel terra oppletum vel prorsus destructum ac dirutum fuerit.

Restat, ut singulas ejus partes, prout ab Homero descriptas legimus,

(a) Lib. I. (b) v. *Animadv. ad Porphy.*

mus, paullo accuratius contemplemur, quo facilius rejectis Porphyrii conjecturis veram ipsius Poëtæ mentem indagare possimus. Intra, Lector, Nymphæum; nam & hic Dii sunt.

VI. In genere antrum ἐπηρατον erat και ηεροειδες. Prima vox nota est & dubium non admittit: sed ηεροειδες illud Porphyrium vehementer torfit: Noverat is, vulgarem vocis notionem, qua quidquid *obscurum* est & *caliginosum* indicatur, ac proin mire se adfligebat ut contraria hæc duo secum invicem conciliaret: neque enim persuadere sibi poterat, locum aliquem simul ἐπηρατον, h. e. *jucundum*, ac *tenebrosum* esse posse. Hinc disputationes illæ de materia & forma, περι της ὕλης και περι της ειδης και περι της συμπλοκης της ειδης, ex intimis Philosophiæ Platoniciæ recessibus petitiæ. Sed non videbat homo recurrendum ad ipsas voces esse, ut tenebras antri sui dispelleret. Videamus num quid exsculpi a nobis possit, quod probabilius videatur. Quod ad primum adinet adjectum, nulla hic difficultas: ἐπηρατον est, omne quod *gratum* & *jucundum*, quod *amabile* habetur. Hesychius: Ἐπηρατον, ἐπερατον. Similiter Scholiastes Homeri variis locis. Sic πτολιθρον ἐπηρατον, εἶματα ἐπηρατα, aliaque id genus apud Poëtam: ἐπηρατος κωμος in Anacreonte &c. Gravior explicatio sequentis ηεροειδης, in qua quidem voce intelligenda mirum est quanta in animis interpretum Homericorum semper inscitia sit versata. Equidem frustra omnes ad unum evolvi, qui hunc locum illustraverant: nemo, qui non *obscuri* notionem, invito totius narrationis complexu, intrudere conatus sit: Visum est mihi evenisse ut illi apud Comicum ^(a), qui

*Abeo inquit ab illis, postquam me video sic ludificarier,
Pergo ad alios, venio ad alios, deinde ad alios, una res:
Omnes compacto rem agunt.*

Ipse Porphyrius, etsi difficultates, quæ ex hoc sensu nascebantur, pro ea qua erat sagacitate, haud difficulter perspiceret, maluit tamen ad allegorias recurrere, quam notionem communi interpretum consensu jam tum, ut videtur, receptam in dubium vocare ac deferere. Quæ res tanto magis mira videri potest, quo facilius veræ,

πο-

(a) *Plant. Captiv.*

notionis sit indagatio. Quantumvis enim *tenebricosi* & *obscuri* usu passim sumatur ^(a), tamen plura in ipso Homero loca existant, ubi *obscuri* notio nullo modo potest admitti: sic ὄσσον ηεροειδες, Iliade quinta ^(b) est quatenus aër sive cælum extenditur oculisque patet ad horizontem usque, explicante ipso etiam Scholiaste ^(c). Luculenter Hesychius: Ηεροειδες] αεροειδες, μεγα, δια τε αερος εκτασιν των οφθαλμων, μηδενος εμποδιζοντος, ωτε και τα διεστωτα εκ πολλων οραν' δηλοι τε και το ζοφωδες, και σκοτεινοι, και αεροειδες τη χρεια. Novissima opportune: proprie vox *cæruleum* omne indicat; est enim ηεροειδης pro αεροειδης vel αεροεις ^(d) atque hinc explicanda sunt illa Poëtæ loca, ubi mare ηεροειδες vocat, in quibus omnibus Latini interpretes *mare nigrum* reddiderunt, satis absurde: nisi forte quis *ampli latique* notionem maluerit intelligi ^(e), ad exemplum alius loci, ubi ipse Poëta ποντον ευρεα appellat ^(f). Nam & hunc usum vox admittit, quod hic omnino observandum. Scholiastes Homeri: Ηεροειδες. μεγα και αναπεπταμενον, ευσκιον. Hesychius: Αεροει. μελαν, βαθυ, μεγα. Hinc explicandus Apollonius Rhodius L. iv. Argonaut.

- - - - Ταδ' ΗΕΡΟΕΙΔΕΑ λευσσειν
Ουρεα δοιαζοντο κεραυνα.

Ubi interpres communem vulgi errorem fecutus *obscuros etiam montes* reddidit. Explica nunc eodem sensu antrum Homericum & videbis statim dispulsis tenebris, sua sponte omnes a Porphyrio motas difficultates evanescere. Neque enim pugnat, locum aliquem simul *late extensum* & *jucundum* esse, sed pugnaret quodammodo *obscurum* simul & *jucundum* videri. ^(g) Τη σκοτεινησ υδαμωσ επεραστ' οντος, αλλα μαλλον φοβερη, ut ait Porphyrius. Aliam nonnihil viam ingressus est Scholiastes Poëtæ, cui absurda communis sententiæ ratio videtur suboluisse: Is cum ad istum Poëtæ locum pervenisset, ubi Minerva antrum cum Ulyssæ intrat, donaria Phæacum lustratura ^(h), σπεις ηεροειδες explicat το νυν καθαρον αερα εχον. At mihi quidem prior etiamnum explicatio probatur, qua antrum intelleximus fuisse simul *μεγα και αναπεπταμενον*, *amplum lateque extensum* & *επηρατον*, h. e. *jucundum*.

VII. Erat

^(a) Huc refero ηεροειδια πινθαι, Odyss. μ'. & ταρταρον ηεροειδια Iliad. θ'. quicquam convenit Apolloniæ ηεροειδης εσση βοσπορον L. I. Argon. ubi v. Schol. & Suid. v. ^(b) v. 770. ^(c) ad h. l. ^(d) v. Salmf. Exerc. Plin. ^(e) Phavorin. v. ^(f) Odyss. μ'. ^(g) v. Etymol. M. v. ηεροειδες κινθαι. ^(h) v. 366.

XXIV. DISSERTATIO HOMERICA

VII. Erat hoc antrum Nymphis sacrum destinatumque religioso earum cultui, speciatim illi Nympharum generi, quæ fluminum curam gerebant, Najadum nomine:

Ἴρον Νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεοῦνται.

Observari hic meretur, Nymphas a veteribus, certe Najades, semper in antris fuisse cultas (a). Uti enim pleraque vetustissimis temporibus sacra in specubus administrabantur, qua de re quædam in animadversionibus ad Porphyrium dicemus, tum scilicet cum antra etiam ædium usus præstabant

ac frigida parvas

*Præberet spelunca domos, umbramque laremque,
Et pecus & dominos communi clauderet umbra:*

Ita sequiori quoque ævo peculiaris hic locus Najadum cultui mansit, quod inde factum videtur, quoniam in regionibus saxosis aquarum fluvialium, quibus Najades præsent, scaturigines plerumque in antris & speluncis nascantur: Hinc ἀντριάδων ortum cognomen, quod reperitur in Epigrammate Græco (b):

Παιγνιον ΑΝΤΡΙΑΣΙΝ Διονυσιος ἀνθετο Νυμφαῖς,

(Δωρον δ' ἐξ ἱερας ἐμὴ Πελοπιαδος)

Ἵγιος Πρωταρχε' σκολιος δ' ἐξεπτυσσε πορθμος,

Ὀφρ' ἐμὴν λιπαρῶν παιγνιον ΑΝΤΡΙΑΔΩΝ.

Insignis est glossa Phrynichi Arabii, cujus Παρασκευη Σοφιστικη MS. servat Cl. Ruhnkenius: Ἀντριάδες Νυμφαῖ] ὡς ἐν τοῖς ναμασι διατριβουσαι, Ναιιάδες· καὶ ἐν τοῖς ορεσιν, Ορετριάδες· καὶ Ἀμαδρυάδες· καὶ αἱ περὶ τὰς νομαστῶν τετραποδῶν, ἐπιμηλίδες, ὅτι μῆλα ἅπαντα τὰ τετραποδα καλοῦσιν οἱ ἀρχαιοί· Dicebantur sacri hi specus *Nymphæa*, Græcis Νυμφαῖα vel Νυμφαῖα, ἀπο τῶν Νυμφῶν (c): interdum etiam Νυμφῶνες (d), proprio vocabulo. Cæterum animadverti meretur diligentia Poëtæ, qui non simpliciter Nymphis sacrum ait hoc antrum fuisse, sed cum varia essent Nympha-

(a) Ad sunt quidem exempla Templorum iis structorum, sed per pauca: v. Ferret. Mus. Lapidar. p. 32. (b) Antholog. Reiskii p. 31. Suid. v. (c) v. Hölsten. Explic. Vet. Picturæ Nymph. refer. Tom. IV. Thes. Ant. Rom. & Ferret. Mus. Lapidar. p. 108. (d) Pausan. L. II. p. 104. Spanhem. ad Callim. H. in Del. Turneb. adversar. lib. 29.

pharum genera ^(a), Najadas speciatim nominat, earumque cultui dedicatam hanc speluncam testatur. Etiam si enim haud procul a mari antrum esset positum, magis tamen Najadibus, quam Nereidibus convenit, ideo quod aquæ fluvialis illic scaturigo oriebatur, cujus præfides Nymphas oportebat eo in loco religiosis ritibus coli. Quæ cum ita sint, apparet quam injuste iterum Scaliger ^(b) Homerum eo nomine reprehenderit, ut qui Najadas male pro Nereidibus posuisset ^(c); apparet etiam, minus caute doctum Poëtæ interpretem Popium egisse, dum, Scaligeri censuram præter rei veritatem amplexus, in Anglica sua Odysseæ versione Nereides ubique pro Najadibus substitueret. Videamus nunc, recte ne omnia Nymphis conveniant, quæ in sequentibus Poëta enumerat, antri ornamenta. Id si eviderimus, satis credo demonstratum erit, non allegorice intelligi, sed proprie accipi & ex usu antiquitatis explicari, universam hanc descriptionem debere.

VIII. Quod ad externam antri formam spectat, duobus illud ostiis instructum fuisse legimus, *Ἔρπαις* ait Poëta: --- *δύο δὲ τὲ οἱ ἔρπαι εἰσὶν* &c. i. e. non *januis*, quæ vulgaris vocabuli est significatio, nam hæc antro non conveniunt, sed foraminibus tantum quibuscunque & ostiis *αὐτοματοῖς*, quomodo haud raro etiam vox *ἔρπαι* solet usurpari. Imo Porphyrius ipse in fragmento Dissertationis de Styge ostium antri Brachmanum *ἔρπαι* appellat, etiam si illud foramen tantum fuerit in rupe excavatum, unde scaturigo aquæ profluebat. Hæc observatio quem usum præstet, mox adparebit. Neque *μυστηριωδῆς* haberi numerus debet *τῶν ἔρπαι*, quod allegoristæ crediderunt: quid enim facilius, quam ut spelunca aliqua ab utroque latere ostium habeat vel introitum? Aut vero etiam mysteria erunt quærenda in descriptione antri illius, in quo Nymphæ Bacchum educarunt, quodque *διῆρυγον* itidem fuisse auctor est Scholiastes Apollonii ad L. IV. Argonaut. *διῆρυγα μὲν* nomen Baccho inde adhæsisse testatus, *διὰ τὸ ΔΥΟ ΘΥΡΑΣ εἶχεν τὸ αὐτὸν.* ^(d) Sed non digna sunt somnia, quæ refutentur. Major nobis difficultas objicitur in descriptione ostiorum, quam Poëta

^(a) v. *Animadv. ad Porphyr.* ^(b) L. V. *Poëtica.* ^(c) Imo Najades etiam æquoreas Ovidius memorat L. XIV. *Metam.* unde patet si vel maxime Nereides voluisset Poëta, quod falsum est, tamen Najadum nomen suffecisse. ^(d) v. 1131. seq.

Poëta exhibet, & quæ primo intuitu nescio quas tenebras videtur præferre, quæ tamén, si recte inspexeris, haud difficulter evanescunt. Videamus quomodo loquatur:

δύω δὲ τε οἱ θυραὶ εἰσιν,
 Αἱ μὲν πρὸς βορέαο, καταβαταὶ ἀνθρώποισιν,
 Αἱ δ' αὖ πρὸς νότῳ εἰσι θεωτέραι, ἕδεται κείνῃ
 Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

Fateor absque conjecturis nihil hic potest constitui. At dicant velim, quos conjecturarum offendit mentio, quis fuerit ante nos, qui explanationem dederit hujus loci, conjecturarum nomine majorem. Num Porphyrius cum allegoriis suis? An vero Mottéus Vayerius? Neuter mehercle, si quid ego in his video. Sed adsunt loca in auctoribus vetustis, quæ etsi eo tempore clarissima erant, nobis tamen difficulter intelliguntur, ob diversos temporum mores, mutatas regionum formas, &c. In his qui probabilius divinaverit, propius veritati accedit, mentemque auctoris melius censetur adtigisse. Id vero solum operam dandum est in ejusmodi re, ut relictis ambagibus, non quid nos ex hoc illove loco exsculpere possimus, sed quid auctor illis ita constituendis sibi proposuerit, conjectando adsequamur. Hac via si ingressi fuissent Porphyrius & reliqui allegoristæ, mystice omnia & per figuras interpretati non fuissent. Nobis explicatio topographica, e natura loci situque insulæ derivata, ut simplicior ita probabilior veroque propinquior habenda videtur. En Lector, quomodo rem accipiendam putem.

Antrum habes Nymphis sacrum, in ipso insulæ portu positum, haud procul a mari. In antro duo ostia, Boreale alterum, alterum austro obversum: hoc solis ἀθανάτοις, illud non nisi hominibus pervium. — Hæc descriptio Poëtæ: Pone nunc portum Phorcynidem in Boreali insulæ parte structum fuisse. Verosimile hoc fit, ubi situm insulæ reputaveris: Corcyra, Phæacensium insula, Boream versus erat posita, supra Ithacam; ac proin facilius fuit Phæacibus ad Borealem Ithacæ partem navem appellere, quam in inferiora ejus latera se conferre: appulerunt autem prope ostium hujus antri, ergo illud in Boreali insulæ parte situm habuit: Constituto antri situ, portarum rationem haud difficulter investigabimur: si enim in boreali latere antrum fuerit, necesse est portam ejus borealem mare, au-
 stra-

stralem vero insulam respexisse. Prius hominum usibus serviebat: Αἱ μὲν πρὸς βορρᾶν καταβῆται ἀνθρώποις. Ac per illud sacrificia inferebantur & donaria, quibus Nymphis loci tutelaribus nautæ supplicabant: per illud etiam Ulyssēm Phæaces detulerunt dormientem, &c. Posterius solis *immortalibus* erat pervium: Αἱ δ' αὖ πρὸς νότον εἰσι θεωτέραι· ἐδετι κείνας ἄνδρες εἰσερχομέναι, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν. Poëtica hæc dicta sunt & nonnihil obscurius, eleganter tamen, si quis recte vim intelligat verborum & mentem auctoris. Difficultas omnis latet in voce ἀθανάτων, quæ cum *animabus* æque conveniat ac *Diis*, ambiguum videri posset quidnam ex his intelligi debeat. Prior Porphyrio placuit interpretatio, qui longa argumentorum serie nomen ἀθανάτων *animabus* adseruit. At allegoriarum studio deditissimum oportet esse, qui *animarum* mentionem in descriptione antri Najadibus sacri quærat: maxime cum ἀθάνατος, si absolute ponatur, semper *Divinitatem* aliquam significet. Nobis dubium non est, quin *Najadas*, fontium Deas locique tutelares, Poëta intellexerit: vel potius *aquas* ipsas, quibus Najades præerant, quæque ex antro, ubi scaturigo erat ὑδάτων ἀέναων, haud dubie elabebantur, totam inde insulam peragrantes undisque suis irrorantes. Notum est, Numina apud antiquos sumi de rebus, quibus præerant:

ΕΡΜΗΣ δ' ἑρμηνεύς τῶν πάντων ἀγγέλός ἐστι·
 ΝΥΜΦΑΙ ὑδάτ' ἔχουσι· ἩΦΑΙΣΤΟΣ· σίτος ΔΗΜΗΤΗΡ·
 Ἡδὲ θαλάσσης ΠΟΣΕΙΔΑΩΝ μέγας, ἠδ' Ἐνοσίχθων·
 Καὶ πόλεμος μὲν ἈΡΗΣ, εἰρήνη δ' ἐστ' ἈΦΡΟΔΙΤΗ· κ. τ. λ.

Ait Orpheus in fragmento apud Jo. Diaconum; aliud idque perinsigne exemplum dabimus in Animadversionibus ad Porphyrium (a). Imo exstat Platonis locus (b) a Plutarcho (c) postea citatus, ubi disertè *temperandus* inquit est *Bacchi ardor commercio Nympharum*. Contra apud Hesiodum in Operibus & diebus sub finem, *aquæ* ipsæ de Deabus accipiuntur, quas adorari vult Poëta:

Μηδὲ ποτ' ἀέναων ποταμῶν καλλιρροῶν ὑδάτ'
 Ποσει περὶ πρὶν γ' εὐζῆ ἰδὼν ἐς καλά ῥέεθρα,
 Χείρας νηψάμενος πολυηρατῶ ὑδάτι λευκῶ.

ΑΓ-

(a) Cap. XXXII. (b) L. VI. de Legibus. (c) De sud. Poët. & an sensu resp. iunge Longin. περὶ ὑψους, &c.

XXVIII. DISSERTATIO HOMERICA

Artemidorus ποταμους, και λιμνας, και Νυμφας, jungit in Oneirocriticis (a). — Atque sic Homerus, cum Australem portam, quæ versus insulam erat posita, solis αθανατοις h. e. *Nymphis* perviam dixit, poëtica tantum dictione indicare voluit, per ostium illud alterum fontem elabi aquæ vivæ, cujus scaturigo in Antro oriebatur, quæque adeo hominibus pervia esse non potuit:

Αἰ δ' αὖ προς Νοτου εἰσι θεατεραι, εἰδῆτι κατη
 ἄνδρες εἰσρχοται, ἀλλ' αθανατων ὁδος εστιν.

Si quis recte locum contemplatus fuerit, genio Poëtæ & dictioni paullum adfuetus, non dubito quin explicationem hanc omnium verosimillimam ultro agnoverit. Videamus nunc internam antri faciem.

IX. Hic primum, ait Poëta,

- - - Κρητηρες τε και ἀμφιφορες εασι
 Λαῖνοι' εἴθα δ' ἐπιτα τιθαβωσσοισι μελιωσαι.

Mire in his se rursus torquet Porphyrius noster: nos de eorum explicatione non admodum solliciti erimus, viam ingressi, jam ab Eustathio calcatam, qui οἱ δὲ λιθοι, inquit, κρητηρες και ἀμφιφορες ἀναθηματα Νυμφων χειροποιητα· αἰαιοι δὲ προς Νηιαδας τι τοιαυτα δοχεια τε ὑδατος. *Crateres hi & amphoræ donaria fuerunt Nymphis fabricata: & bene etiam conveniunt aquæ receptacula Najadibus, fontium Deabus.* — Quippe receptus hic veteribus mos fuit, ut *crateras* Nymphis donariorum loco deponerent, lacte, oleo, melle, aliisque id genus primitiis plenos. Theocritus (b):

Στασω δὲ κρητηρα μεγαλ λευκοιο γαλακτος
 Ταις Νυμφαις' εασω δὲ και ἀδειος αλλοι ελαιου'

Neque Nymphis solum, sed & aliis cujuslibet ordinis Numinibus, variis de causis (c). — Quod vero *Apes* etiam in hoc antro occurrant

(a) L. II. C. 43. (b) *Iðyll. V. 53. Longus L. II. p. 58.* (c) *Ut Baccho: v. Porphyr. de Antro Nymph. conf. Lycophr. v. 273. Minerva: v. eund. v. 854. & ad hac duo loca Tzetz. & Meurs. Diis in genere omnibus, τοις μακαρισσιν' v. Apollon. Rb. L. IV. v. 1128. junge Theocr. Iðyll. VII. 150. Virg. Ecl. V. 68.*

rant (nam illud *επιτα* perinde est utrum cum Eustathio ad antrum ipsum, an cum reliquis interpretibus ad amphoras & crateres referas) id novum videri non debet. Solebant pastores non aquam duntaxat, quod vilius erat donum, sed & quælibet libamenta, lac, oleum, &c. ut e Theocriti loco jam observavimus, Nymphis apponere: sic Chloë apud Longum ^(a) ἡ σπενδουσα dicitur τὰς Νυμφαῖς τοῦ πρώτου γαλακτος. Imo diferta etiam *mellis* mentio alibi exstat: causam rei Scholiastes Theocriti ^(b) reddit ex Aristotele, αὐταὶ γὰρ, inquit is de Nymphis, ἐκθρεψασαὶ τὸν Ἀρισταῖον (Cod. MS. Lugd. B. τὸν Ἀριστεα), ἐδίδαξαν τὴν τοῦ ελαίου ἐργασίαν καὶ μελίτος, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης. Quibus cum convenit Lactantii narratio de Melissa, e Didymi ἐξηγήσει Πινδαρική defūmpta, in Lib. I. Inst. Divin. — Recte itaque in funere Melibæi, apud Nemesianum ^(c),

MELLA ferunt NYMPHÆ, p̄ctas dat Flora coronas,

Tanquam ipsarum inventum, ut recte Titius interpretatur ^(d). Dixeris necessitatem quandam Najadas inter & apes hinc mansisse: Epigramma Anthologiæ MS.

ΝΗΙΑΔΕΣ καὶ ψυχρὰ βοαυλία ταῦτα, ΜΕΛΙΣΣΑΙΣ

Οἶμον ἐπ' εἰαρινὴν λέξατε νισσομεναῖς,

Ὡς ὁ γέρον Λευκιππος ἐπ' ἀσιποδίσσι λαγῶν

Ἐφθίτο χεῖμερὴ νυκτὶ λοχῆσαμενος,

Σμήνια δ' οὐκ ἐτι οἱ νομῆεν Φίλον, αἱ δὲ τὸν ἀκρῆς

Γείτονα ποιμένα πολλὰ ποθοῦσι ναπαί.

Imo Apollo diferte, in Oraculo apud Eusebium in præparatione, & Nicephorum Synesii commentatorem servato,

Χεῦε, inquit, μέλι Νυμφῆσι Διωνυσίῳ τε δάρα.

Sed tædet rei diutius inhære, cujus toties a veteribus facta est mentio. Sufficit ut Lector intelligat, quam male Platonici in re pro- trita & perspicua ad allegorias confugerint, quibus nihil a mente Poëtæ & vero verborum ejus sensu alienius potest excogitari.

X. Succedunt in descriptione antri

(a) L. II. p. 49. (b) l. c. (c) Eclog. I. 69. (d) ad Nemesian. l. c.

XXX. DISSERTATIO HOMERICA

• • • ἴσται λιθεὶ περιμυρεῖς ἔθα τε Νυμφαὶ
Φαρέ' ὑφαινοῦσιν ἀλιπορφύρα, θαυμά ιδιοθαί.

Conjuncti Porphyrius, quæ separatim erant sumenda, deceptus prava, quam voci ἔθα tribuebat, significatione. Sensus est: *aderant etiam navium mali ex ligno (nautarum donaria): & in antro Nymphæ telas texebant purpureas, res plane singularis & visu digna.* Non morabimur varias interpretum explicationes, id sufficit observasse, omnes quos equidem vidi, etiam commentatores, vocem ἴσται perverſe accepisse. Duplex quippe illius est usus, apud Græcos, tam de *instrumento textorio*, quibus tela adfigitur (a), quam de *malo navis* (b). Mihi dubium non est quin posterior notio unice hoc loco sit admittenda: Solebant nautæ, si vel iter essent ingressuri, vel e naufragio incolumes evasissent, partes navis, alii has alii illas, proram, puppim, antennas, aplustre, clavem, vela, malos, votorum loco vel naufragii indicia, in templis deponere: non Neptuni solum, cujus celebre apud Horatium exstat exemplum, sed & omnium in genere Numinum, quæ aquarum curam gerere credebantur, adeoque Nympharum etiam, quod e vetusti marmoris titulo certo novimus (c): — Cæterum fuerunt hi *mali λιθεὶ*, sive λιθνοὶ, *lapidei*, pariter ut crateres & amphoræ: quod profecto mirum videri non debet, uti visum Porphyrio fuit, qui *ligneos* maluisset; neque enim certa materiæ ratio in donariis habebatur, quæ pro facultate donantis fere pretiosiora solebant esse (d), ut si quis pede, brachio, aliove membro laboraverat, vel auream vel argenteam vel æream lapideamve ejus imaginem in Templo Æsculapii dedicabat (e). Imo convenientior etiam hic fuit lapidea materia, utpote temporis vitio minus obnoxia, & simplicitati morum ejus ætatis valde congrua: Sed hæc levioris momenti, & Porphyrii tantum causa dicta sunt. — Erant iidem

(a) Ælian. V. H. III. 42. XII. 17. Xenoph. Oeconom. X. 10. Sappho Fragm. X. ed. Wolfii, Pollux VII. 35. X. 125. 176. &c. inde ἴσται, ὑφαινοῦσα γυνή apud Hesych. v. (b) Apoll. Rb. I. 563. D. Perieg. v. 1116. Arat. Phenom. v. 350. Lucian. T. I. p. 620. 635. T. II. 134. 404. Artemid. II. 12. & 23. Pollux I. 93. Hesych. & Suid. v. Hinc ἴσται, aplustre Lucian. T. III. p. 252. 253. Suid. Hesych. v. & marmor in Chisbull. Antiq. Asiat. p. 59. emendatum a R. Bentlejo, ap. Taylor. ad L. Decemv. de inope debitore p. 23. ἴσται, ἴσται, locus ubi mali adſervantur, Pbrynich. p. 66. Suid. v. tum ἴσται, aliaque de quibus Schol. ad Apoll. Rb. Pollux, Suid. in ἴσται, ἴσται, cct. & Hesych. variis vocibus. (c) apud Thomasin. de Donariis Cap. 25. (d) Ibid. C. 2. (e) Ibid. Cap. 35.

iidem περιμηκεις, longi, oblongi, de qua voce ad Homeri locum diximus. Nunc ad ὑφασματα ipsa.

XI. Ipsæ enim Nymphæ, ne otiosæ sederent scilicet, in hoc antro

Φαρέ ὑφαινουσιν ἀλιπορφυρα, θαυμα ιδεσθαι.
Purpureas texunt telas, mirabile visu.

Aptissime Poëta, ratione Porphyrii, posterius illud adjecit *mirabile visu*; Tam perverse enim hic omnia intellexit, tam importune miscuit, turbavit, ut ubi initium quæras disputationis, ubi finem invenias, incertus hæreas. *Et certe*, ait, ταυτα εκ ιδεσθαι θαυμα, αλλα και ακησαι τις γαρ αν πιστευσαι, θεας ἀλιπορφυρα ιματια ὑφαινειν εν σκοτεινω αντρο, επι λιθων ιστων. Haud mediocriter, ut ex his patet, auctus ipsi stupor fuit *obscuritate* antri & *malorum* usu ad texturam. At unde nata est illa obscuritas? non aliunde profecto, quam e voce ηεροειδης perverse intellecta: vide quæ supra de vero ejus sensu disputavimus. Eadem *malorum* causa: neque enim εν τοις ιστοις, sed in ipso antro Nymphas texendis *telis* vacasse, superius etiam docuimus. Restat, ut ipsius texturæ tenebras dispellamus. — Non miratus certe tantum in modum Porphyrius fuisset, Homerum Nymphis telam & stamina dedisse, si in memoriam sibi revocasset, communiter istud exercitii genus huic Dearum classi ab antiquis tribui. Rem conficit unus Virgilii locus, ubi Aristæum narrat a Nymphis laceffitum vexatumque ad matrem fluvii præsidem, Cyrenen, accessisse: mox addens^(a),

At mater sonitum thalamo sub fluminis alti
Sensit, eam circum Milesia VELLERA NYMPHÆ
CARPEBANT, HYALI saturo fucata COLORE:
Drymoque Xanthoque, &c.

Quo sane testimonio nescio quid in hac re disertius possit quæri: utrobique *Najades*, fluvii præsides: uterque color ἀλιπορφυρος, sive *byalus*^(b), &c. Interim ridiculum hic se dedit bonus Spondanus, sã-

(a) Virg. Georg. IV. Turneb. Advers. L. VIII. (b) v. not. ad Hom. I. in P. I. Collection. Junge J. M. Gesneri Diss. de Elædro vest. in T. III. Comment. Societ. Reg. Gotting.

XXXII. DISSERTATIO HOMERICA

fatis alioquin feliciter hac in re versatus: „Subjicit deinde Poëta”, inquit, „descriptionem brevem loci illius in quo Nymphæ texendi „ officio defunguntur. Ecquid, rogo, Homere, non satis est ho- „ mines ejusmodi opificiis occupari, nisi Deabus quoque idem tri- „ bueris? Docet sane Poëta, quod alias monui, ocium præcipue „ sexui femineæ non esse consentaneum: Cum non solum Regum „ & Principum uxoribus - - - sed & Deabus muliebria illa nendi „ & texendi artificia adsignet.” Non satisfacerent mehercle ejus- „ modi disputationes allegoristis, Porphyrio aliisque: quorum difficul- „ tates, qualescumque sunt, uno Virgilio loco dispelluntur omnes.

XII. Restat, ut ὕδατα illa αἰαοῦρα breviter consideremus, quæ Poëta ponit in ipso antro: Εἰ δ' ὕδατ' αἰαοῦρα - - - aquæ vivæ, aquæ continuo fluentes; αἰαοῦρα ait interpretes, αἰ ρεοῦρα quicum Hesychius convenit in ea voce (a). Pessime hic cæcutivit, ut in aliis, Scaliger, dum in contentione Nymphæi Homericæ cum portu Virgiliano, quem mox memorabimus, hunc illi præfert, quod hic in antro isto dulces aquas posuerit, ille non item. „Postea, inquit, cum dixit „ (Virgilius) *Nympharum domus*; non egit Grammaticum, ut ille „ ——— αἰ Νηϊάδες καλοῦνται. Quanquam potius Nereides esse oportuit. Non enim posuit intus dulces aquas, quemadmodum No- „ ster, cum tamen & crateres & amphoras nominaret”: &c. Alter error alterum genuit, quem in superioribus notavimus. Interim ipsa ὕδατων αἰαοῦρων appellatio haud obscure indicat scaturiginem fluminis alicujus in hoc antro fuisse, quod per divinius illud ostium, Θεωπεραν ut Homerus ait Θυραν, ex antro delapsum universum insulæ tractum permeabat eamque undis suis irrigabat. Sin vero omnis antri descriptio figmentum fuerit poëticum, præclare Poëta fontis originem in antro statuit, quod Najadum erat: Aquis enim & fontibus hæ præesse credebantur, & si originem idololatriæ spectes non nisi ipsæ erant aquæ ipsique fontes divino cultu honorati, quomodo Hamadryades sæpe, non tam sylvestia Numina quam arbores ipsæ esse, easque obsidere credebantur (b). Unde apud Poëtas etiam Nympharum

no.

(a) v. not. ad Hom. l. adde Hesiod. opp. 548. 593. 735. jungi ad hæc vox potest similibus cum semper Ἐπιπέρις compositis, quæ collegit Schottus L. I. Nod. Cic. Cap. XVII. (b) v. Barth. ad. I. Nereidum; Cyneg. v. 29.

nomine haud raro ipsa intelligitur aqua (a), & in MSS. Codd. *lymphæ* & *Nymphæ* appellatio misceri solet (b).

Alibi sæpius aquarum scaturigines in Antris Nympharum cultui destinatis memorantur; Theocritus (c):

- - - - - το δ' εγγυθεν ἱερον ὕδωρ
 Νυμφων ἐξ αντροιο κατειρομενοι κελαρυσθεν.

Epigramma Anthologiae MS.

Σπηλυγγες Νυμφων ευπιδακες' αἱ τοσον ὕδωρ
 Λειβησαι σκολιου τῆδε κατα πρεονος
 Πανος τ' ηχηεσσα πιτυεπτοιο καλιη,
 Τηνδ' ὑπο Κρισσαιης ποσσι λελογχα πετρης,
 Ἴερα δ' αγρευτησι γερανδρου αρκευθοιο
 Πρεμνα, λιθηλογεες δ' Ἑρμειω ιδρυσιες,
 Ταυται δ' ἰληχοιτε, και ευθηροιο δεχοισθε
 Σωσανδρου ταχινης σκυλ' ελαφοσσοιης. (d)

Longus elegantem speluncæ hujusmodi descriptionem dedit in Pastoralibus (e): Νυμφων, inquiens, αντρον ην πετρα μεγαλη, τα ενδοθεν κοιλη, εζωθεν περιφερης, τα αγαλματα των Νυμφων αυτων λιθοις επεποιητο, ποθεν ανυποδητοι, χειρες εις ωμους γυμναι, κομη μεχρι των αυχειων λελυμενη, ζωμα περι την ἴξυν' μειδιαμα περι την οφρυν; το παν οχημα χορεια ην ορχουμεναν' Η ωα του αντρου της μεγαλης πετρας ην το μεσαιτατον' εκ δε της πηγης ὕδωρ αναβλυζον, ρειθρον εποκει χεομενον, ὡτε και λειμων πανυ γλαφυρος εκτετατο προ του αντρου, πολλης και μαλακης ποας απο της νοτιδος τρεφομενης' ανεκειντο δε και γαυλοι, και αυλοι πλαγιοι, και συριγγες, και καλαμοι, πρεσβυτερων ποιμενων αναθηματα. — Ipsam Nympharum formam & habitum e Virgilio (f), Valerio Flacco (g), & marmoribus vetustis (h) petere est.

XIII. En, Lector, novam Antri Homerici explicationem: Non pro-

(a) v. supra. (b) Drakenb. ad Sil. Ital. L. XI. v. 420. DD. VV. ad Rutil. Itin. I. 265. & Seren. Sammonic. C. IX. v. 123. C. XIX. v. 341. &c. (c) Idyll. VII. 137. (d) v. Antholog. Reiskii p. 22. 41. 171. 172. 174. (e) Lib. I. (f) l.c. (g) L. III. (h) v. Sponii Miscell. p. 31. Fabrett. de Aquæduibus, & A. F. Gorium ad Monum. Deniana p. lxx. sqq.

XXXIV. DISSERTATIO HOMERICA

propono illam ὡς περ ἐκ τριπόδος ἢ Γροφῆωνου sed quemvis potius sua hac in re sententia abundare patior: Id studui, ut qua possem simplicitati intentus veritatem ita indagarem, ut in Homeri locum me quasi transponens, quid optime & tempori, & loco, & Poëtæ etiam ipsius menti, congruum videbatur, caute dispicerem, nihilque quod ab his alienum censeretur posset in explicationem meam admitterem. Tu, Benevole,

- - - - si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti: si non, his utere mecum.

Certe confido, neminem fore qui posthæc de Porphyriana explicatione cogitabit; In commune literarum bonum sæculi genius opera virorum vere eruditorum & sapientum in eum redactus est locus, ut ab his nugis, ita captatiunculas allegoricas vocare liceat, magis magisque alienatum, spes sit brevi ad meliorem interpretandi rationem etiam in omni studiorum genere totum sese conversurum. Par ratio est eorum, quæ vel J. Auratus, vel Motteus Vayerius, vel alii ex hoc loco exsculperunt, omnes difficiles nugæ & Homero minime dignæ. Id enim certo sibi persuadeant velim, qui ita cogitant, nihil aptius esse ad famam Poëtæ nostro sæculo carpendam minuendamque, quam si ejusmodi sapientiam ipsi tribuant, quæ merito sophistica & inanis habetur, ideo quod a proposito ejus aliena sit. Temporibus Porphyrii & Platoniorum, e re erat, a minutiis ejusmodi laudem Poëtæ principi & omnium simplicissimo captare; nunc cum illæ suo merito sordere inceperint, malo instituto Dacieria sapientiam Homeri caussatur, ut explicationem Porphyrii posset tueri; vel, quod verius dixeris, explicationem Porphyrii tuctur, ut Homeri sapientiam prædicaret. At, amabo, quis etiam id in dubium vocaverit, confugiendum ad allegorias non esse, statim ac locum aliquem e naturalibus caussis explicare possis? Nemo mehercule, *cui sanum est sinciput, intellego*. Imo ipse Porphyrius, quantuscunque allegoriarum patronus fuerit, non eo tamen dementiæ processit, ut illud inficias ire auferit: contra, *non refugissem ad allegorias, inquit, nisi absurdum esse verborum sensum credidissem, si simpliciter & e natura loci explicentur*: Τῶν τῶν ἐν, inquiens, ἀσαφῶν πλήρες ὄντος τῆς διηγήματος, πλάσμα μὲν ψυχῆ γωνίαν πεποιθμενον μὴ εἶναι, ἀλλ' ἔδε ἰστορίας τοιαύτης περιήγησιν εἶχεν ἀλλήγορειν δὲ τι δι' αὐτῶν τοῦ παιγνίου κ. λ. Atque id solum ad caussam conficiendam sufficit.

XIV. Ver.

XIV. Verbo nunc Virgiliana loci Homerici parodia memoranda est, quæ Æneide prima exstat, his verbis:

*Defessi Æneadæ, quæ proxima, litora cursu
 Contendunt petere, & Libyæ vertuntur ad oras:
 Est in secessu longo locus: insula portum
 Efficit objectu laterum; quibus omnis ab alto
 Frangitur, inque sinus fundit sese unda reductos.
 Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
 In cælum scopuli: quorum sub vertice late
 Æquora tuta silent. Tum silvis scena coruscis
 Desuper horrentique etiam nemus inminet umbra.
 Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
 Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
 Nympharum domus; hic fessas non vincula naves
 Ulla tenent: unco non alligat anchora morsu.*

Ex Homeri fonte irrigatos Virgilio hortulos fuisse, universa clamat antiquitas ^(a), unde utriusque loci comparisonem instituerunt Scaliger & Rapinus; Et profecto non obscura imitationis in his vestigia deprehenduntur. At id quæritur, uter prudentius aut elegantius hic fuerit versatus. Si qua evinceretur, quod minime tamen evictum iri puto, æque Homerum ac Virgilium, de quo res certa est, ornamentum duntaxat & episodii gratia descriptionem Nymphæi ejusmodi ex ingenio finxisse, omniaque adeo illic figmentorum loco habenda esse, posset hæc forte quæstio moveri, licet non magni tamen momenti id genus discussiones sint habendæ; at donec illud in medio manet relinquendum, impar utriusque est conditio: neque enim culpari Homerus posset, si, quod verosimile est, narratio ejus topographica sit, h. e. veram loci descriptionem contineat; etiamsi aliqua addiderit quæ melius apud Virgilium fuerint efficta, cujus antrum non reapse eo in loco exstitisse, sed ex ingenio ejus natum fuisse constat. Quidquid sit, id certum est, quod in superioribus observavi, præjudicatam esse comparisonem quam Scaliger instituit, nimio quo Virgilium prosequeretur amore in transversum raptus. Rapinus ^(b) aliam

^(a) Macrob. Saturn. V. 3. Turneb. Advers. L. XVIII. c. 32. Ursin. Collat. Virg. p. 235. &c. Schott. Obs. Human. III. 21. ^(b) Comp. d'Hom. & de Virg. Ch. X.

XXXVI. DISSERTATIO HOMERICA

aliam ingressus est viam, & frequentiam descriptionum in Homero gravatus, etiam hanc Nymphæi Ithacensis explofit (a). Quid de opinione ejus in genere censendum sit, hujus loci non est discutere; id certum est valde imprudenter illum eo in loco versatum fuisse. Comparationem enim Homeri ac Virgilii cum faceret, frequentiam ut dixi descriptionum in Homero culpat, & inter alia etiam hanc quæ XVIII. constat versibus: de Virgilio, quem Homeri locum XII. versibus expressisse videmus, ne verbum quidem addit; cum justius e contrario Virgilius accusaretur, si qua hic culpa posset inveniri, ut cujus descriptio necessaria non sit ad narrationem, cum universa Ulyssis historia ita sit comparata, ut descriptionem accuratam loci, ad quem navis Phæacum appellebat, necessario Lector desideret. — Cæterum illa

- - - - - duo de προβλητες εν αυτω
Αχται απορραγες, λιμεν ποτιπεωτηναι &c.

apud Virgilium,

- - - - - insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto &c.

postea imitatus est Lucanus (b), in descriptione urbis Cretensis:

*Hinc illinc moles scopulosæ rupis aperto
Opposuit natura mari, flatusque removit,
Ut tremulo starent contentæ fune carinæ.
Hinc late patet omne fretum, seu vela ferantur
In portus Corcyra tuos, seu læva petatur
Illyris Iônias vergens Epidamnus in undas.*

ΚΑΙ ΠΕΡΙ ΜΕΝ ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΟΔΥΣΣΕΙΑ
ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ ΤΑΥΤΑ.

(a) v. etiam Lettres de M. Bielfeld p. 162. 163. Reimmann. Iliad. post Hom. p. 129. sq. 144. & de Virgilio speciatim Bossuet Traité du Poëme Epique L. VI. cb. 2. Home Elements of Criticism T. III. p. 187. (b) L. II.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ

ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ

περὶ τοῦ ἐν τῇ Ὀδυσσεΐα

ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ.

PORPHYRIUS

PHILOSOPHVS

DE ANTRO NYMPHARVM

Quod L. XIII. *Odysseæ* Homericæ describitur.

GRÆCÆ

Cum Latina L. HOLSTENII versione,

& Variis Lectionibus.

..... vos exemplaria Græca
Nocturna versate manu, versate diurna.

HORAT.

A V T O R E S

qui hic citantur.

Artemidorus.	Parmenides.
Cronius.	Pherecydes.
Empedocles.	Plato.
Eubulus.	Poeta.
Heracitus.	Propheta (i. e. Mofes.)
Hefiodus.	Pythagoras.
Homerus.	Sophocles.
Hymnus in Apoll.	Theologi.
Numenius.	

Π Ο Ρ Φ Υ Ρ Ι Ο Υ

Τ Ο Υ Φ Ι Λ Ο Σ Ο Φ Ο Υ

Περὶ τοῦ ἐν Ὀδυσείᾳ

Τ Ω Ν Ν Υ Μ Φ Ω Ν Α Ν Τ Ρ Ο Υ .

P O R P H Y R I U S

De Anuro

N Y M P H A R U M

Libro XIII. Odyssæ.

L. Holstenio interprete.

C A P. I.

Ἔτι ποτὲ Ὀμήρῳ αἰνιττεται τὸ ἐν Ἰθάκῃ ἀντρον, ὃ διὰ τῶν ἐπῶν
τούτων διαγράφη λέγων·

Ἄντ' ἀρ' ἐπὶ κρατὸς λυμένος τανύφυλλος ἐλαίη.
Ἄγχυδι δ' αὐτῆς ἀντρον ἐπήρατον, κρουδὲς,

Quicquid tandem ab Homero per antrum illud in Ithace insula intelligatur,
quod hisce versibus describit:

*Stat ramis diffusa in portus vertice oliva:
Quam propter juncundam antrum obscuramque recedit,*

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ] In plerisque edd. titulus scribitur: ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΙΟΥ ΠΕΡΙ
ΤΟΥ ΕΝ Τῆ ΟΔΥΣΣΕΙΑ ΤΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΑΝΤΡΟΥ quippe cum præcesserant
Quæstiones Homerice, a Porphyrio nostro scriptæ: nos e Libris de *Abstinencia & Quæst.*
Hom. veram Libello inscriptionem restituumus. 2 ΤΟΥ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ] Posses etiam
plenius ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ ΠΥΘΑΓΟΡΙΚΟΥ legere, vel ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ: sed *Philosophi* titu-
lus nostro peculiaris & κατ' ἐξοχὴν proprius. v. L. Holsten. in *vita Porphyrii* Cap. vi.
& *Menag.* ad *Diog. Laërt.* Tom. II. p. 8. B. 3 Αἰνιττεται] Argent. αἰνιττεται, vi-
tio operarum: sic tamen inferius iterum. 4 Αὐτὰρ &c.] *Odyss.* N. 102. ad v. 112.
Inclusive. BARNESIUS. Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς κ. τ. λ.] Varias loci Homericæ lectiones vide in
apparatu.

5 P O R P H Y R I U S

Ἴρον νυμφῶν, αἱ Νηιάδες καλεῖνται.

Ἐν δὲ, κρητῆρες τε καὶ ἀμφιφορῆς ἕασσι 105.

Αἰίνοι, ἔνθα δ' ἔπιτα τιθαιβώσσοισι μέλισσαι.

Ἐν δ' ἴσσι λίθων περιμήκεις ἔνθα τε νύμφαι

Φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.

Ἐν δ' ἕδατ' ἀειάοντα. δῶ δέ τε οἱ θύραι εἰσιν, 110.

Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν·

Αἰδ' αὖ πρὸς νότον εἰσὶ θεώτεραι, εἰδὲτι κείνη

Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἔστιν.

CAP. II. Ὅτι μὲν οὐ κατ' ἱστορίαν ¹ παρεληφῶς μνήμην τῶν παραδοθέντων πεποιήται, δηλώσιν οἱ τὰς περιηγήσεις τῆς ἡσθ' γράψαντες, εἰδὼς τοιοῦτε κατὰ τὴν ἡσθ' ἀντρε μνησθέντες, ὡς φησὶ Κρόνος. ὅτι δὲ κατὰ ποιητικὴν ἐξουσίαν πλάσσωσιν ἀντρον ἀπίθανον ἢ, ἢ τὸ προτυχὸν καὶ ὡς ἔτυχε πλάσας, πείσειν ἢ λπίσειν, ὡς τῇ Ἰθακῆσιν γῆ ἀνὴρ τις ἐτεχνήσατο ὁδὸς τοῖς ἀνθρώποις ² καὶ θεοῖς. ἢ εἰ μὴ ἀνθρώπος, ἀλλ' ἢ φύσις αὐτόδι ἀπέδειξε κάθοδον τε ἀνθρώποις πᾶσι, καὶ πάλιν ἄλλην ὁδὸν πᾶσι θεοῖς, ³ δῆλον. ἀνθρώπων γὰρ καὶ θεῶν ὁ πᾶς μὲν πλήρης

Sacra domus Nymphis, quae Nymphades indigitantur.

Intus crateres, patulaeque ex marmore vitæ

Amphoræ; apes dulci qua ponunt mella susurro. 105.

Saxea sunt intus quoque stamina longa, ubi Nymphæ

Purpureas texunt telas, mirabile visu.

Intus perpetui latices. sed janua duplex:

Hæc boream spectans homines admittit: at illa

Respicens austrum diviniorem, in via profus 110.

Est homini, præbetque viam immortalibus unis.

Sane poetam non ex rei veritate ejus mentionem fecisse, id inde apparet, quod ñ qui insulae illius situm descriperunt, de nullo hujusmodi antro meminere, ut Cronius affirmat. Id quoque manifestum est, absurdum fore, si ficto per poetam licentiam antro, fabulae temere & pro libitu excogitatae figmento homo mortalis fidem se inventurum speraret, in Ithacensi regione vias hominibus Diisque nova arte aperiens: aut si non homo, sed natura ipsa cunctis illic hominibus descensum, atque aliam rursus viam Diis omnibus ostendisset. Nam universus mundus

V A R I Æ L E C T I O N E S

¹ παρεληφῶς] Sic edd. omnes, etiam princeps Romana: in Basil. 2. tamen παρεληφῶς, quod eodem redit. ² καὶ θεοῖς] κ. τοῖς θ. Cant. 2. ³ δῆλον] manifestum: tum manifestum nos est: ita edd. omnes: omittunt tamen Cant. 2. & Heibonius in sua versione.

DE ANTRO NYMPHARUM.

κόσμος. τὸ δὲ Ἰθακήσιον ἄντρον πόρρω καθέστηκε τοῦ πείθειν ἐν αὐτῷ ἰ κατάβασιν εἶναι τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἀνάβασιν τῶν ὁ Θεῶν.

CAP. III. Τοιαῦτα τοίνυν ὁ Κρόνιος προειπὼν, Φησὶν ἐκδηλον εἶναι ἑ τοῖς σοφοῖς μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἰδιώταις, ἀλληγορεῖν τί καὶ αἰνίττεσθαι διὰ τῶν τὸν ποιητὴν πολυπραγμονεῖν ἀναγκάζοντα, τίς μὲν ἀνθρώπων πύλη, τίς δὲ Θεῶν καὶ τί βέλεται τὸ ἄντρον τῆτο τὸ Δίδυρον ἢ μὲν νυμφῶν εἰρημένον, τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπήρατον καὶ ἠεροειδές· ἕδαμῶς τῆ σκοτεινῆ ἐπήρατε ὄντος, ἀλλὰ μάλλον φοβερῶ διὰ τί δὲ ἔχ' ἀπλῶς νυμφῶν λέγεται ἱερὸν, ἀλλὰ πρόσκειται εἰς ἀκρίβειαν τὸ, αἱ Νηιάδες καλέονται. τίς δὲ καὶ ἡ τῶν κρατήρων καὶ ἀμφιφορέων παράληψις· ἕδενός τῶν ἐγχεομένων αὐτοῖς παρελημμένω· ἀλλ' ὅτι ἐν αὐτοῖς, ὡς ἐν σμήνεσι, τιθαιβάσσωσι μέλισσι· οἱ τε ἰ περιμηκεῖς ἰσ' οἱ ἔσ' ὡσαν ἀναθήματα ταῖς νύμφαις· ἀλλὰ, τί μὴ ἐκ ξύλων ἢ ἄλλης ὕλης· λίθιναι δὲ καὶ αὐτοὶ, ὡς οἱ ἀμφιφορεῖς καὶ οἱ κρατήρες. καὶ τοῦτο μὲν, ἦτιον ἀσαφές. τὸ δ' ἐν τοῖς λίθιναις ἰσ' οἱς ἰ τῆτοις, τὰς νύμφας ὑφαίνειν ἀλιπόρφυρα φάρη, ἐκ ἰδέσθαι θαῦμα, ἀλλὰ καὶ ἀκοῦσαι. τίς γὰρ ἀν πιστεύσει, θεὰς ἀλιπόρφυρα ἰμάτια ὑφαίνειν ἐν σκοτεινῷ ἄντρον ἐπὶ λίθινω ἰσ' ὡν; καὶ ταῦτα ὀρατὰ λέγοντος εἶναι ἀκίαν τὰ θεῶν ὑφάσματα, καὶ

hominum Deorumque plenus est. Verum in Ithacensi antro descensum esse hominum, & Deorum ascensum, longissime abest ut persuadere queat.

Hicce ergo præmissis affirmat Cronius, non sapientibus solum, sed & plebeis atque indoctis perspicuum esse, poetam hicce figmenti involucris occultum aliquid significare. Qui aliis curiosius investigandum reliquit, quænam hominum, quæve Deorum porta sit: & quid bipatens hoc Nympharum antrum sibi velit: idque simul & *jucundum* & *obscurum*. Cum tenebrosum nequaquam jucundum sit, sed potius horrendum. Tum quid vero causæ sit cur non simpliciter Nymphis dicatur sacrum, sed accurate etiam additur: *quæ Naiades indigitantur*. Quorum etiam crateres & amphoræ ibidem fingantur, cum nullus liquor iis infundendus commemoretur: sed apes in iis tanquam alvearibus mellificent? tum textoria oblonga Nymphis ibidem posita fuisse: atque ea non lignea, vel ex alia materia: sed & ipsa lapidea, quemadmodum crateres & amphoræ. Et hoc quidem minus obscurum: sed in lapideis hicce textoriis Nymphas telas purpureas texere, id non visu solum, sed & auditu mirabile. Quis enim credat, Deas purpureas vestes texere in antro tenebris obscuro, & in lapideis textoriis; præsertim dum audit poetam telas purpurasque Deorum visui expositas affirmare. Præter hæc

VARIÆ LECTIONES.

ἰ κατάβασιν] Ita Rom. 1. Venet. Argent. & Cantt. binæ: in Basil. 3. καταβησιν cui non obsequimur. 2 Θεῶν τοιαῦτα τ.] Basil. 3. male: Θεῶν τοιαῦτα τοίνυν. 3 μὲν νυμφῶν.] In Cant. 2. μὲν τῶν νυμφῶν equidem istud μὲν plane eliminarem. 4 περιμηκεῖς] Cant. 2. περιμηκεῖς· ut Homeri scilicet verbum studiosè observaretur: sed in soluto opus id non est. 5 τούτοις] Commodius sic in Cant. utraque: reliquæ fere τούτου habent. — „ γρ. τούτου“ BARNESIUS. 6 ἰσ' ὡν:] Sic dedi e Cant. 2. cum interrogationis nota: in ceteris vel ἰσ' ὡν, vel ἰσ' ὡν constanter.

ἀλυσγῆ. ἐφ' οἷς καὶ τὸ δίδυρον εἶναι τὸ ἀντρον Σαυμαστὸν, τῶν μὲν τινῶν ἀνδράποισ
εἰς κατάβασιν πεπονημένων, τῶν δ' αὖ πάλιν θεοῖς καὶ ὅτι αἱ μὲν ἀνδράποισ πορεύ-
σαιοι, πρὸς βορρᾶν ἀνεμοὶ τετράφθαι λέγονται. αἱ δὲ τοῖς θεοῖς, πρὸς νότον· εἰ μι-
κρᾶς ὕψους ἀπορίας, δι' ἣν αἰτίαν ἀνδράποισ μὲν τὰ βόρεια μέρη ¹ προσέειμε τοῖς δ'
αὖ θεοῖς, τὰ νότια· ἀλλ' ἐκ ἀνατολῆς καὶ δύσεως ² πρὸς τοῦτο μάλλον κέχρηται.
ὡς ἂν σχεδὸν πάντων τῶν ἱερῶν τὰ μὲν ἀγάλματα καὶ τὰς εἰσόδους ἐχόντων
πρὸς ἀνατολὰς τετραμμένας ³ τῶν δὲ εἰσιόντων πρὸς δύσιν ἀφορώντων, ὅταν
ἀντιπρόσωποι τῶν ἀγαλμάτων ἐσῶτες, ταῖς θεοῖς τιμὰς καὶ θεραπείας προσά-
γωσι.

CAP. IV. Ταύτων ἀσαφῶν πλήρης ὄντος τῆ διγῆματος, πλάσμα μὲν ὡς
⁴ ἔτυχεν ⁵ εἰς ψυχαγωγίαν πεπονημένοι μὴ εἶναι, ἀλλ' ἐδ' ἱστορίας ⁶ τοπικῆς πε-
νήγησιν ἔχειν· ἀλληγορεῖν δὲ τι δι' αὐτῆ τὸν ποιητὴν, προσθέντα μυθικᾶς καὶ ἐλαίας
φυτῶν πλησίον. ⁷ ἃ δὴ πάντα ἀμυχεῖναι, καὶ ἀκαπτύξαι, ⁷ ἔργον καὶ τὴς πα-

id quoque mirandum, bipatens esse hoc antrum; altero ostio hominum descensui,
altero diis preparato. Tum & illud, quod ostium hominibus pervium in boream
spectare dicitur; Deorum vero in austrum. Cum maxime dubitari possit, qua de
causa hominibus partes septentrionales, Diis autem australes attribuerit: & quare
non potius oriente atque occasu ad hanc rem fuerit usus. Cum omnia ferme tem-
pla, statuas ingressusque versus ortum habeant: ingredientes autem occasum respi-
ciant, ubi vultu statuis obverso consistentes Diis honorem cultumque tribuunt.

Quocirca cum narratio hujusmodi obscuritatibus abundet, constat eam non esse
fabulam, temere animo oblectando confictam, nec veram certamque loci descri-
ptionem continere: sed ejus involucris significari aliquid a poeta, qui & olivam
mystica ratione antro apponit. Quæ omnia perveſtigare & explicare laboriosum

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ προσέειμε] Ita omnes: Cant. tamen I. προ ενειμε forſan σ excidit. ² πρὸς τοῦτο] Subaudi μέρει, quod præceſſerat τὰ μέρη. Henr. Stephanus τὸ δνόματι putat deesse: nul-
lus defectus ab Hoffſenio agnoſcitur. BARNESIVS. Non tanti hæc res est, de qua con-
troverſia moveatur, & verba per ſe ſatis ſunt aperta: ſi quid tamen definiendum, Bar-
neſius haud dubie rem acu tetigit. ³ τῶν δὲ] Ita edd. quas vidi, omnes: etiam Cant.
I. τῶν καὶ excitat Spenceus L. III. de LL. HH. Rit. C. II. D. VI. p. m. 309. 310. forte
melius de hoc loco ageretur, ſi rejecta particula καὶ vel δε, priori ſententiæ verba jun-
gerentur: infero ante δταν, οἱ vel ἄσε, aut ſimili vocula: ſed in textum id intrudere
nolui. ⁴ ἔτυχεν] ετεχεν Rom. I. Baſil. 2. Argent. Venet. ⁵ εἰς ψυχαγωγίαν] Ita
plæræque, etiam Romana princeps, quas ſequimur: Baſil. 3. præpoſitum. omittit.
⁶ τοπικῆς] Al. τοπικῆ. ⁷ ἔργον] Nihil hic abeſſe video, licet Henr. Stephanus lacu-
nam putarit, aut ἔργον certe, pro ἐργῶδες, poſitum. Poſteſt tamen αξιον. appendi. BAR-
NESIVS. Equidem nihil hic deſidero, ne vel ἐργῶδες Barnesii: ἔργον εἶσι. de re difficili,
etiam in optimis teritur: ſi dubitaveris, en exempla, quæ Cl. Ruhnkenio ſuggeſta
debeo, Demoſth. de Rhodior. Lib. p. 148. Xenoph. Memorab. Socr. IV. Cap. 7. f. Lu-
cian. Tom. I. p. 395. Elian. V. H. X. 12.

λαιὸς τομίσαι, καὶ ἡμεῖς μετ' ἐκείνων τε καὶ τὰ καθ' ἑαυτῆς πειραῖσθαι νῦν ἀνευρίσκειν· περὶ μὲν ἢν τῆς ἐγχαρῆς ἱστορίας, βαθυμώτερον φαίνονται ἀναγράφαντες, ὅσοι τέλειον ᾤθησαν ἰ πλάσμα τὰ τῆ ποιητῆ, τότε ἄντρον καὶ ὅσα περὶ ἑ τῆς ἀφηγήσατο. οἱ δὲ τὰς γεωγραφίας ἀναγράφαντες ὡς ἀριστα καὶ ἀκριβέστατα, ἑ καὶ ὁ Ἐφέσιος Ἀρτεμίδωρος ἐν τῷ πέμπτῳ τῆς εἰς ἕνδεκα συνηγμένης αὐτῷ πραγματείας γράφει ταῦτα· „ Τῆς δὲ ἑ Κεφαλληνίας ἀπὸ Πανόρμου λιμένος πρὸς ἀνατολὴν δώδεκα „ σταδία, νῆσος ἐστὶν Ἰθάκη σταδίων ὀγδοηκονταπέντε, ἑ στενὴ καὶ μετέωρος λιμένα ἔχει „ σα καλούμενον Φόρκυνα. ἔστι δ' αἰγιαλὸς ἐν αὐτῷ, ἐκεῖ νυμφῶν ἱερὸν ἄντρον, ἑ λέγεται τὸν Ὀδυσσεῖα ὑπὸ τῶν Φαιάκων ἐκβιβασθῆναι· πλάσμα μὲν ἢν Ὀμηρικὸν παντελῶς ἐκ ἀν εἴη, εἴτε δ' ἔτι ἔχον ἀφηγήσατο, εἴτε καὶ αὐτὸς τινὰ προσέθηκεν, ἑ δὲν ἦτιον ἑ μένει τὰ ἑ ζήτηματα, τῆν βύλησιν ἢ τῶν ἑ καθιδρυσαμένων, ἢ τῆ προσηγορίας ποιητῆ ἀνιχνεύσιος, ὡς ἀν μήτε τῶν παλαιῶν ἀνευ συμβόλων μυθικῶν τὰ ἱερὰ καθιδρυσαμένων· μήτε Ὀμήρου ὡς ἔτυχε τὰ περὶ τῆτων ἀφηγημένων. ὅσα δ' ἀν τις μὴ Ὀμήρου πλάσμα ἐγχειρῆ τὰ κατὰ τὸ ἄντρον δεικνύσαι, τῶν δὲ πρὸ

existimarunt veteres; & nos quoque post ipsos, dum nostro studio ea nunc repetere conamur. Quapropter negligentius illi de loci situ scripsisse videntur, qui & antrum ipsum, & ea quæ de antro narrantur merum poetæ figmentum existimarunt. Verum qui bona fide & accurato studio terrarum situs descripserunt, atque imprimis Artemidorus Ephesius, libro quinto operis in undecim libros digesti, ita scribit: *A Panormo Cephallenia portu duodecim stadiis versus ortum distat Ithace insula, stadiorum LXXXV. arcta, & edita. portum habet nomine Phorcynem. In eo litus est, & in littore antrum Nymphis sacrum, ubi Phæaces Ulysssem exposuisse dicuntur.* Nequaquam ergo purum putum figmentum Homericum erit. Sive tamen ex rei natura narrarit, sive de suo etiã quædam adjunxerit, eadem nihilominus quæstiones pertractandæ manent, sive consecrantium, sive poetæ affingentis mentem pervestigare velis. Quippe cum nec veteres absque fabulosis symbolis templâ consecrarint: nec Homerus temere quicquam de iis narrare soleat. Verum enimvero quo magis quis ostendere conabitur, narrationem de antro non esse Homeri

V A R I Æ L E C T I O N E S.

ἰ πλάσμα τὰ του] Ita lego: pro vulg. πλάσματα του sic deinceps: Ὅσα δ' ἀν τις μὴ Ὀμήρου ΠΛΑΣΜΑ ἐγχειρῆ τὰ κατὰ τὸ ἄντρον δεικνύσαι, κ. τ. λ. 2 τουτου]. Αἱ. αὐτου. 3 καὶ δ Εφεσ. &c.] observavit Geographi fragmentum, & suis Artemidori reliquiis inferuit doctissimus Hudsonus p. 82. in Tom. I. Geogr. vet. script. græc. min. 4 Κεφαλληνίας]. In Basil 3. κεφαλληνίας scribitur, sed male: diserte Eustathius: τους δε Κεφαλλήνας, καὶ τῆν Κεφαλληνίαν, ἐν δυοῖν ἢ ἑ παλαιὰ χρῆσις ἅπαντα ἔχει ad Dionys. Alex. Perieg. p. 62. ed. Steph. conf. eund. ad Hom. Iliad. β. p. 651. Tom. I. ed. Politi: junge Manut. Orbograph. Lat. p. 193. ed. Venetæ & Cellar. Tom. I. Geogr. vet. p. 1008. 5 στενὴ καὶ] στενὴ δε καὶ Cant. 2. 6 μένει] μένη Holsten. (puta Cant. 1. vel Rom. 2.) non bene: BARNESIVS. 7 ζήτηματα] Ἀν ζητητέα? BARNESIUS. 8 καθιδρυσαμένων] Venet. καθ' ἰδρυσαμένων in sequentibus tamen nihil mutat.

Ὁμήρῳ θεοῖς τῆτο¹ καθιερωμάτων² τούτων τῆς παλαιᾶς σοφίας³ πλῆρες τὸ ἀνάθημα εὐρεθήσεται. καὶ διὰ τῆτο ἄξιον ἰερούνης, καὶ τῆς ἐν αὐτῷ συμβολικῆς καθιδρύσεως δέοντων τῆς παρατάσεως.

CAP. V. Ἄνρα μὲν δὴ ἐπιεικῶς οἱ παλαιοὶ καὶ σπῆλαια τῷ κόσμῳ καθίερον, καθ' ὅλον τὲ αὐτὸν καὶ κατὰ μέρη λαμβάνοντες. σύμβολον μὲν τῆς ὕλης, ἐξ ἧς ὁ κόσμος, τὴν γῆν παραδίδόντες⁴ διὸ τινὲς καὶ αὐτόθεν τὴν ὕλην τὴν γῆν εἶναι ἐτίθειλον τὸν ἐκ τῆς ὕλης γιγνόμενον κόσμον διὰ τῶν ἀνῆρων παριτάων. ὅτι τὲ ἀσπεριτολὸν αὐτοφυῆ τὰ ἀνῆρα, καὶ συμφυῆ τῇ γῇ, ὑπὸ⁵ πέτρας περιεχόμενα μοιουίδες, ἧς τὰ μὲν ἔνδον κοῖλα, τὰ δ' ἔξω εἰς τὸ ἀπεριόριστον τῆς γῆς ἀπέιται. αὐτοφυῆς δὲ ὁ κόσμος, καὶ αὐτοσυμφυῆς, προσπεφυκῶς τῇ ὕλῃ, ἢ λίθοι καὶ πέτραν, διὰ τὸ ἀργὸν καὶ ἀλίτυκον πρὸς τὸ εἶδος εἶναι, ἠντίστοιχον. ἀπειρον κατὰ τὴν εἰρήνης ἀμορφίαν τινὲς⁶ ρευστῆς δ' ἔσσης αὐτῆς καὶ τῆ εἶδος δι' ἑμορφῆται καὶ φαίεσαι καθ' εἰρήνην ἐστραμμένης, τὸ ἔνδρον καὶ ἔνικμον τῶν ἀνῆρων καὶ σκλειόν, καὶ⁷ ὡς ὁ ποιητῆς ἔφη ἠεροιδῆς, οἰκίως ἐδῆξαίλο εἰς σύμβολοι τῶν προσόηων τῷ κόσμῳ διὰ τὴν ὕλην.

CAP. VI. Διὰ μὲν ἐν τὴν ὕλην ἠεροιδῆς καὶ σκλειόνος ὁ κόσμος· διὰ δὲ τὴν

figmentum; sed illud jam ante Homeri tempora Diis consecratum fuisse: eo magis deprehendetur, sacrum hoc antrum vetere sapientia repletum esse. Eapropter dignum est peruestigatione: & symbolica ejus consecratio clarius explicari & quasi in lucem produci necessario debet.

Antra quidem atque specus jure merito vetustas Mundo consecrabat, sive universo illi, sive per partes accepto. Ita ut materiae quidem, ex qua mundus constat, terram symbolice attribueret: unde & hoc loco per terram nonnulli materiam intelligendam existimabant: mundum ex materia conflatum per antra significantes. Quandoquidem & antra ut plurimum nativa sunt, atque ipsi terrae affinia & cognata, saxo uniformi comprehensa: cujus interiora quidem concava, exteriora autem immenso terrae spatio extenduntur. Mundus autem sponte sua genitus, & sibi metipso invicem cognatus, propinquus est materiae, quam saxum & petram arcana significatione appellant: quod iners & otiosa sit, & formae impressionem recipiat: infinitam eam ob informitatem statuentes. Sed cum fluxa sit, & specie qua formatur, quaque cernitur, per sese careat, irriguam humiditatem & tenebrosam, ut poetae verbis utar, obscuritatem apte pro symbolo eorum quae mundo propter materiam insunt, adhibebant.

Propter materiam ergo mundus est obscurus & caliginosus: sed ob formae ad-

V A R I A E L E C T I O N E S.

¹ καθιερωμάτων] conjeci καθιερωσαντων, idque sibi etiam probari literis ad me datis monuit Cel. Ruhnkenius. ² πλῆρες] Cant. 2. πληρες vitiose. ³ ποτρες] ποτρες Argent. Cant. 1. πατρες Cant. 2. ⁴ ὡς ὁ ποιητῆς] ὡς ποιητῆς Cant. 2.

τῷ εἶδός συμπλοκὴν καὶ διακόσμησιν, ἀφ' ἧ καὶ κόσμος ἐκλήθη, καλὸς τὲ ἐστὶ καὶ ἐπέρατος. ὅθεν οἰκείως, ἐπ' αὐτῷ ἀνὴρ ῥηθείη ἀήρων, ἐπήρατον μὲν τῷ εἶδός ἐνηυγχανόνη, διὰ τὴν τῶν εἰδῶν μέθεξιν, ἡρωεῖδες δὲ, σκοπεῖν τὴν ὑποβάθραν αὐτῷ, καὶ εἰς αὐτὴν εἰσιόνη τῷ νῶ. ὡς τε τὰ μὲν ἔξω καὶ ἐπιπολαίως ἐπήρατα, τὰ δ' ἔσω καὶ ἐν βάθει ἡρωεῖδῃ. ἔτω καὶ Πέρσαι τὴν εἰς κάτω κάθοδον τῶν ψυχῶν, καὶ πάλιν ἔξοδον μυταγωγῆνες, τελῶσι τὸν μύτην, ¹ ἐπονομάσαντες ² σπήλαιον τόπον. ³ πρῶτα μὲν, ὡς ἔφη Εὐβελος, Ζωροάστρην αὐτοφυῆς σπήλαιον ἐν τοῖς πλησίον ὄρεσι τῆς Περσίδος ἀνθηρὸν καὶ πηγὰς ἔχον ἀπερώσαντος, εἰς τιμὴν τῷ πάντων ποιητῆ καὶ πατρὸς Μίθρην, εἰκόνα Φερόνιος ⁴ αὐτῷ τῷ σπηλαίῳ τῷ κόσμῳ, ὃν ὁ Μίθρας ἐδημιῶργησε. τῶν δὲ ἐνός, κατὰ συμμέτρους ἀποτάσεις, σύμβολα Φερόνιον τῶν κοσμικῶν στοιχείων καὶ κλιμάτων. μέγα δὲ τῆτον τὸν Ζωροάστρην κρατήσαντος καὶ παρὰ τοῖς ⁵ ἄλλοις, δι' ἀντρων καὶ σπηλαίων, εἴτ' ἢν αὐτοφυῶν, εἴτε χειροποιήτων τὰς τελείας ἀποδοῖναι. Ὡς γὰρ τοῖς μὲν ὀλυμπίοις θεοῖς ναὸς τε καὶ ἔδη καὶ βωμοὺς ἰδρύσαντο· χθονίοις δὲ καὶ ἥρωσιν ἐσχάρας· ὑποχθονίοις δὲ βόθρους καὶ μέγαρα· ἔτω καὶ τῷ κόσμῳ ἀνῆρα τε καὶ σπήλαια. ὡσαύτως δὲ καὶ ταῖς νύμφαις διὰ τὰ ⁶ ἐν

junctæ præsentiam atque exornationem (unde & nomen traxit) pulcher est & jucundus. Unde jure merito antrum vocari poterit: jucundum quidem primum intranti, ob formarum participationem: sed obscurum ei, qui infimum ejus fundum cogitet, & mente subeat. Adeo ut exteriora quidem & quæ prima in superficie occurrunt, jucunda sint: interiora autem & profunda ejus, obscura. Eodem modo Persæ descensum animæ in inferiora & regressum ejus mystice significantes sacerdotem initiant, ipsi loco spelunçæ nomine imposito. Quandoquidem, autore Eubulo, Zoroaster primus omnium in montibus Persidi vicinis antrum nativum, floridum, fontibusque irriguum, in honorem creatoris patrisque omnium Mithræ consecravit. Ita ut antrum conditi à Mithra mundi figuram ei præberet: ea vero quæ intra antrum erant certis invicem intervallis disposita, elementorum climatunque mundanorum symbola seu figuras gererent. Dein post Zoroastrem apud alios quoque obtinuit, ut in antris atque specubus, sive nativis sive manufactis, initia & res sacræ peragerent. Nam ut Diis cælestibus templa, & delubra, atque altaria ponebant; terrestribus vero & heroibus aras; subterraneis autem scrobes, & ædiculas: ita mundo antra & specus: itidem & nymphis, ob

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἐπονομάσαντες] Ita Cant. 2. 2 σπήλαιον τόπον] σπήλαιον, τόπον Cant. 2. locum vocantes spelæum: forte melius legeres, ἐπονομάσαντες σπήλαιον τον τόπον. 3 πρῶτα μὲν, ὡς ἔφη &c.] Hæc non nihil inmutata excitat Stanleyus Hist. Philos. Orient. p. 110. Tom. II. Opp. Philosoph. Clerici. 4 αὐτῷ του σπηλαίου] αὐτῷ σπηλαίου Basil. 3. 5 ἄλλοις δι] arbitror scriptum - - ἄλλοις, του δι &c. est enim genitivus, qui dicitur, absolutus: unde illud quoque κρατήσαντος pendet. 6 ἐν αντροῖς] ἐν τοῖς αντροῖς Meursius Spicil. in Theocr. p. 47. qui in sequentibus omittit illa, ὡς μετ' ὀλιγῶν ἐπεξίμεν.

ἄλλοις καταλειβόμενα, ἢ ἀναδιδόμενα ὕδατα. ὣν αἱ Ναϊάδες, ὡς μετ' ὀλίγοι ἐπέξιμεν, προσήκασιν ὕμφαι.

CAP. VII. Οὐ μόνον δ' ὡς φαμέν κόσμον σύμβολον ἦτοι γεννητῆ αἰσθητῆ τὸ ἀντρον ἐποικῆντο· ἀλλ' ἤδη καὶ πασῶν τῶν ἀοράτων δυνάμεων ἀντρον ἐν συμβόλῳ παραλαμβάνον· διὰ τὸ σκοτεινὰ μὲν εἶναι τὰ ἀντρα· ἀφανῆς δὲ τῶν δυνάμεων ἐσιώδεις. ἔτι καὶ ὁ Κρόνος ἐν τῷ ὠκεανῷ αὐτῷ ἀντρον κατασκευάζει, καὶ κρύπτει τῆς ἑαυτῆ παίδας· ὡσαύτως καὶ ἡ Δημήτηρ ἀντρον τρέφει τὴν Κόρην μετὰ νυμφῶν. καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ εἰρήσει τις ἐπιὼν τὰ τῶν Θεολόγων.

CAP. VIII. Ὅτι δὲ καὶ ταῖς ὕμφαις ἀντίθεσαν ἀντρα, καὶ τέτοιον μάλιστα ταῖς Ναΐσιν, αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσὶ, καὶ τῶν ὑδάτων, ἀφ' ὧν εἰσὶ ῥοαὶ, Ναϊάδες ἐκαλεῖτο, δηλοῖ καὶ ὁ εἰς Ἀπόλλωνα ὕμνος, ἐν ᾧ λέγεται.

Σοῖδ' ἄρα πηγὰς νοερῶν ὑδάτων τέμνει ἀντροῖς,

aquas in antris distillantēs & scaturientes; quibus Naiades nymphæ, ut mox dicemus, præfunt.

Nec mundi tantum, uti diximus, geniti scilicet ac sensibilis, symbolum faciebant antrum; sed pro omnium quoque invisibilium virtutum symbolo idem accipiebant. Quod antra quidem obscura: virtutum vero illarum essentia incognita sit. Hinc & Saturnus in ipso Oceano antrum exstruit, & liberos suos in eo abscondit. Sic & Ceres Proserpinam in antro cum nymphis educat. Aliaque multa hujus generis, Theologorum scripta pervolvendo, quis inveniet.

Cæterum quod & Nymphis antra attribuerint, & potissimum Naiadibus, quæ juxta fontes degunt, & ab aquis, quarum fluentis præfunt, Naiades vocantur, id & Hymnus in Apollinem hisce verbis indicat:

Et tibi perpetui fontes hinc inde sub antris

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 καταλειβόμενα] καταλιβομενα Cant. 1. 2 των δυναμεων] Cant. 1. των δυναμεων.
3 κρύπτει] Ita Henr. Stephan. recte pro veteri κρυπτεται BARNESIVS. κρυπτεται Venet. Basil. 3. Cant. 1. &c. κρυπτεται Romana princeps: non dubitavi tamen κρυπτεται auctori nostro restituere. 4 Δημήτηρ] observa veterem scribendi morem, Δημήτηρ in Rom. 1. Venet. & Argent. unde Basil. 2. Δημήτηρ fluxit. 5 ἐπιων] Ita omnes: Cant. tamen 2. ἐπιων, ubi in nota: — Ita nos pro veteri ἐπιων BARNESIVS. 6 Σοῖδ' ἄρα πηγὰς &c.] Obscurissimum hoc veteris poetæ fragmentum inde maxime, quod corrupte admodum ad nos pervenerit: Perpaucæ vero, quod mireris, varietas edd. est: Solus fere Barnesius aliquid hic præstitit, neque infeliciter undiquaque: Adscribam carmen, prout in Cant. 2. exhibetur: „ Σοῖδ' ἄρα πηγὰς νοερῶν ὑδάτων [Νύμφαι] ταμνῶν ἀντροῖς Μίμνουσαι γαίης ἀτταλλόμεναι Πνεύμασι, Μούσης θέσπιν ἐς ἑμφῆν ταῖδ' ὑπὲρ οὐδας Διὰ πάντα νασμοὺς βηξάσαι &c. Νυμφαι] hanc vocem restituo. BARNESIVS. „ ταμνον pro τέμον Idem. Πνεύμασι] ita, pro πνευματι Idem. Ταῖδ'] pro τὰδ. Idem. „ νασμοὺς] ita, pro νοή, voce nihili. Idem.” Si quid in re incerta & valde dubia definiendum, conjecturæ Barnesii non videntur spernendæ: Neque absolvit is tamen. Imo pe-

DE ANTRO NYMPHARUM. 3

Μίμνῃσαι, γαίης ἀτιταλλόμεναι πνεύματι, μούσης
Θέσπιν ἐς ὀμφήν. τὰ δ' ὑπὲρ ἕδρας διὰ πάντα νῆξ ῥήξασαι,
Παρέχουσι βροτοῖς γλυκερῶν ρείθρων ἀλιπεῖς προχοαί.

Ἄφ' ὧν οἶμαι ὀρμάμενοι καὶ οἱ Πυθαγόρειοι, καὶ ἔμετὰ τούτους Πλάτων ἄντρον
καὶ σπήλαιον τὸν κόσμον ἀπεφάνησαν. παρά τε γὰρ Ἐμπεδοκλεῖ αἱ ψυχοπομποὶ
δυνάμεις λέγουσιν·

Ἠλύθομεν τόδ' ὑπ' ἄντρον ὑπόστεγον. ἔ. ἔ. ἔ.

Παρά τε Πλάτωνι ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῆς πολιτείας λέγεται, ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπου οἶον ἔσθ

*Effundunt mentis latices; quos spiritus imo
Terrarum emittit, divina ad carmina Musa.
At illi variis per terram flexibus errant,
Præbentes large dulces mortalibus undas.*

Et ab hisce quoque, ut opinor, Pythagorei, & post ipsos Plato sumpta occa-
sione antrum atque specum mundum vocarunt. Nam apud Empedoclem virtutes
animarum duces aiunt:

Hocce sub obtectum tandem pervenimus antrum.

Et apud Platonem libro VII. de republica dicitur: *Ecce enim homines tanquam in*

V A R I Æ L E C T I O N E S.

peritiorem doctioremque manum hæc postulant: Ne ἀσυμβολος sim, Lectori somnia
mea hoc de loco communicabo: sic emendavi: Σοὶ δ' ἀρα πηγῆς νοερῶν ὕδατων Νυμφαί τα-
μον ἀντροῖς, Ἐμνῃσαι, γαίην ἀτιταλλόμεναι βεῦμασι, Μούσης Θεσπιν ἐς ὀμφήν τὰ δ' ὑπὲρ
ἕδρας διὰ πάντα Νασμούς ῥήξασαι παρέχουσι βροτοῖς γλυκερῶν βεβρωῶν Ἀλιπεῖς προχοαί. In
quibus quod pro Μιμνῃσαι, ἔμνῃσαι legerim, factum, non ut hanc veram ostendam le-
ctionem, sed ut depravatum esse vocabulum indicarem, in cuius locum commodius
aliquid erit substituendum, & forte illic adjectum latet *aquarum* potius, quam *Nympharum*.
— Porro ἀτιταλλόμεναι non passiva, sed media notione accipio, *rigantes nutrien-
tesque terram profuvis*, ut ad *Nymphas* referatur; alioquin si ad *πηγῆς* referri malue-
ris, ἀτιταλλόμενας erit legendum. — Emendationem medii versus γαίην ἀτιτ. ῥ. mihi
non tam cito eripi patiar, etiamsi Vir Doctus, quem magni facio, subruerit illam loco
Ciceronis putaverit de Divin. I. 50. *Credo etiam anbelitus quosdam fuisse terrarum, qui-
bus inflatae mentes oracula funderent*: nisi malueris forsitan γαίης vel γαίας ἀτιταλλόμενης
πνεύμασι, legere, ut ad *μούσης* referatur, quæ *oraculum* fundebat. — Cæterum
vs. 1. unde *perpetuos fontes* interpretis hauserit, ignoro: neque absolum foret, si in Græ-
cis quoque *αενάας πηγῆς* legeretur, unde integer prodibit hexameter versus: - - - σοὶ
δ' ἀρα πηγῆς αενάας νοερῶν ὕδατων Νυμφαί ταμον ἀντροῖς &c. Præsertim cum *αενάων πηγῶν*
frequens sit in carminibus hujusmodi obscuris mentio: v. Schier. ad Pythag. Aur.
Carm. p. 71. 72. ἔ μετὰ τούτους] μ. τούτοις Cant. 2. 2 εν] Cant. 2. εκ male.

„ καταγείω ἄντρα καὶ αἰκῆσι σπηλαιῶδι, ἀναπεπταμένη πρὸς τὸ Φῶς τὴν εἶσο·
 „ δὴν ἔχουσα μακρὰν, καὶ ἄπει τὸ σπήλαιον.” εἶτα εἰπόντος τῷ προσδιαλεγόμενῃ
 „ Ἄτοπον λέγεις εἰκόνα.” ἐπάγει „ ταύτην τοίῃν τὴν εἰκόνα, ὦ Φίλε Γλαύκων,
 „ ἵ προσαπτεόν ἅπασαν τοῖς ἔμπροσθεν λεγομένοις. τὴν μὲν δι' ὄψεως Φαινομένην
 „ ἔδραν τῇ τῷ δεσμοτηρίῳ οἰκῆσαι ἄφομοῖντα· τὸ δὲ τῷ πυρὸς ἐν αὐτῇ Φῶς, τῇ
 „ τῷ ἡλίου δυνάμει”.

CAP. IX. Ὅτι μὲν ἐν σύμβολοι κόσμου τὰ ἄντρα καὶ τῶν ἐγκοσμίων δυνά-
 μων ἐτίθεντο οἱ Θεολόγοι, ἄ διὰ τῶν δειλῶν. ἤδη δὲ καὶ ὅτι τῆς νοητῆς οὐσίας
 εἴρηται ἐκ διαφορῶν μὲν τοι, καὶ ἐ τῶν αὐτῶν ἐνοιῶν ὁρμώμενοι. τῷ μὲν γὰρ αἰσθη-
 τῷ κόσμῳ, διὰ τὸ σκοτεινὰ εἶναι τὰ ἄντρα, καὶ πετρώδη καὶ δίσυρα. τοῖσδε δ'
 εἶναι τὸν κόσμον διὰ τὴν ὕλην, ἐξ ἧς συνέστηκεν ὁ κόσμος, καὶ ἀντίτυποι καὶ ρευστοὶ
 ἐτίθεντο. τῷ δ' αὖ νοητῷ, διὰ τὸ ἀφανὲς αἰσθῆσαι, καὶ ἑρρῶν καὶ βέβαιον τῆς
 οὐσίας. ἔτσι δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσαφῶν δυνάμεων καὶ μᾶλλον γε ἐπὶ τῶν τῶν

*subterraneo antro, & in habitaculo simili speluncae, cujus ingressus versus lucem late-
 per totam antrum patet. Dein ubi alter interlocutor dicit; Absurdam similitudinem
 narras, subjungit: Hanc ergo similitudinem, o amice Glauco! omnibus antedictis ac-
 commodare oportet. Habitaculum quidem hoc, quod oculis usurpamus, carceris habi-
 taculo assimilandum: ignis autem in ea relucens, virtuti solari.*

Quod igitur Theologi antra mundi virtutumque mundanarum symbolum posuerint,
 ex hisce manifeste perspicitur. Sed jam ante dictum fuit, intelligibilis quoque sub-
 stantiae symbolum eadem constituiffe: diversis quidem nec iisdem rationibus impul-
 sos. Nam sensibilis mundi symbola posuerunt; quia tenebrosa, saxosa, atque hu-
 mida sunt antra. Hujusmodi vero mundum, propter materiam ex qua constat, &
 figurarum impressioni obnoxium & fluxum esse statuebant. Intellectualis autem; eo
 quod sensui oculorum non patet: tum ob soliditatem firmitatemque substantiae.
 Cum & particulares virtutes eodem modo inconspicuae sint; illae praesertim quae

V A R I A E L E C T I O N E S.

1 προσαπτεον] προσαπτεων. Basil. 2. 2 οψεως] Cant. 1. οψεως perperam. 3 αφο-
 μοιουντα] αφομοιουντας Cant. 1. — Caeterum pravam verborum distinctionem, qua
 edd. Porphyrii fere laborabant, e Platonis optima Stephani editione restituere pronum
 fuit. 4 δια τιντου] δια τουτο Cant. 2. 5 ερρῶν] Cant. 2. το ερρῶν, ubi: „ addo τὰ.
 BARNESIVS. Quem perinde erit sequere an deserere malis: nos receptam edd. omnibus
 lectionem non mutavimus. ὁ οὐτως δὲ καὶ τ. μ. δ. &c.] Non intelligo locum: nisi
 legeris οὐτως δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσαφῶν δυνάμεων (σύμβολα ἐτίθεντο). ἀλλὰ μᾶλλον δὲ ἐπὶ
 τούτων τῶν ἐν ὕλῃ. Quibus indicat Philosophus: „ non secundum partes antrorum, seu
 „ proprietates partium antrorum symbola fecisse, sed secundum proprietates, & vir-
 „ tutes, materiae ipsorum”. Quibus tum bene junguntur sequentia: „ nam quod natū-
 „ ram antrorum spectat, & tenebrosam, & saxosam, id symbolice expresserunt. Simi-
 „ liter neque secundum figuram universam, quae constans eademque omnibus non est,
 „ dum non omnia sphaericam habeant figuram”, &c. Holtzenius mire hic turbavit,

ἐν ὕλῃ, κατὰ γὰρ τὸ αὐτοφυῆς τὸ τῶν ἀντρῶν, καὶ νύχτιον, καὶ σκοτεινόν, καὶ πέτρινον, ¹ ἐποιῶντο τὰ σύμβολα· ἐν ἑτι μὴν πάντως καὶ κατὰ σχῆμα, ὡς τινες ὑπένοιον ὅτι μὴδὲ πᾶν ἀντρον σφαιροειδές, ὡς καὶ τὸ παρ' Ὀμήρῳ δίδυρον.

CAP. X. Διπλῆ δ' ὄντος ἀντρος, ἐκέτι τῆτο ἐπὶ τῆς νοητῆς, ἀλλὰ τῆς αἰσθη-
τῆς παρελάμβανον ἐσίας. ὡς καὶ τὸ νῦν παραληφθῆν, διὰ τὸ ἔχει ² Φησιν ὕδατα
³ ἀεινάοντα, ἐκ ἀν εἴη τῆς νοητῆς ὑποστάσεως, ἀλλὰ τῆς ἐνύλης φέρον ἐσίας σύμβο-
λον. διὸ καὶ ⁴ ἱερὸν νυμφῶν, ἐκ ὀρεγιάδων, εἰδὲ ἀκράϊων, ἢ τινῶν τοιούτων, ἀλλὰ
ναΐδων. αἱ ἀπὸ τῶν ναμάτων ἔτω κέκληνται. νύμφας δὲ ναΐδας λέγομεν καὶ τὰς
τῶν ὑδάτων παρεστάσας δυνάμεις ⁵ ἰδίως, ⁶ ἔλεγον δὲ καὶ τὰς εἰς γένεσιν κατιῶσας
ψυχὰς κοινῶς ἀπάσας. ἠγῆντο γὰρ προσιζάνειν τῷ ὕδατι τὰς ψυχὰς θεοπνόου
ὄντι, ὡς Φησιν ὁ Νυμφήμιος· διατῆτο λέγων καὶ τὸν ⁷ προφήτην εἰρηκέναι, ⁸ ἐμφέρεσθαι
ἐπάνω τῷ ὕδατος θεῷ πνεῦμα. τῆς τε Αἰγυπτίως διατῆτο τῆς δαίμονας ἀπαντας
ἐχ' ἐφάται ἐπὶ φερεῖ, ἀλλὰ πάντας ἐπὶ πλοῖσι, καὶ τον ἥλιον, καὶ ἀπλῶς πάν-
τας, ἕς τινὰς εἶδεναι χρὴ τὰς ψυχὰς ἐπιποτωμένας τῷ ὑγρῷ, τὰς εἰς γένεσιν

cum materia sunt conjunctæ. Nam nativam antrorum constitutionem, & noctur-
nam atque tenebrofam caliginem, & faxofam duritiem spectantes, symbola consti-
tuebant: nequaquam vero respectu figuræ, ut quidam suspicabantur. Cum nec
omnia antra rotunda sint, ut bipatens hoc Homericum.

Cæterum cum duplex sit antrum, non solum pro sensibili, sed & intelligibili
substantia illud accipiebant. Sicuti & præsens hoc antrum, quia aquas perennes ha-
bet, nequaquam intellectualis, sed conjunctæ cum materia substantiæ symbolum
geret. Atque eam ob causam non montanis, nec acraeis, seu jugiculis, aliisve hu-
jusmodi; sed Naiadibus sacrum est, quæ à fontibus (νάματα Græci vocant) sic ap-
pellantur. Nymphas vero Naiadas proprie vocamus virtutes aquis præfides: sed &
communiter omnes animas generationem subeuntes appellabant. Quas aquæ, quæ
divino spiritu fovetur, assidere putabant, ut ait Numenius: ideoque prophetam
dixisse: *Spiritum Dei ferri super aquas*. Ægyptios quoque hanc ob causam omnes
Dæmones non in folido stabilique statuere: sed super navigium, ipsum quoque so-
lem, & omnes omnino, quos animas in generationem, descendentes humore in-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

quem, consulta versione, fere conjeceris legisse: οὐτων δὲ καὶ τῶν μερικῶν ἀσάφων δυνα-
μῶν, καὶ μάλλον γε τούτων τῶν ἐν ὕλῃ. Perverse, non una de causa. ¹ ἐποιῶντο]
Basil. 2. ἐπιουνο. ² Φησιν] Legi potest: ὡς Φησιν scil. Ὀμηρος. ³ ἀεινάοντα]
ἀεινάοντα Cant. 2. v. pot. Crit. ad Hom. 1. vs. 109. ⁴ ἱερὸν] ἱερὸν Basil. 3. ⁵ ἰδίως]
nimis sero adverbium hoc subjungitur, quam ut a Porphyrii manu profectum arbitrer:
Glossam adscripsit Grammaticus, ad sensus indicem: quales toties e margine in textum
illatas dolent Viri Critici. ⁶ ἐλεγον δὲ] quid si & hæc expunxeris unaque serie lege-
tis: νύμφας δὲ ναΐδας λεγομεν, καὶ τὰς τῶν ὑδάτων παρεστάσας δυνάμεις, καὶ τὰς εἰς γένεσιν
κατιῶσας ψυχὰς? non dubito, quin apertior elegantiorque sententiæ nexus sit evasurus.
⁷ προφήτην] Genes. c. 1. v. 5. BARNESIVS. ⁸ ἐμφερεσθαι] Basil. 3. ἐμφερεσθε.

κατιήσας, ὅθεν καὶ Ἡράκλειτος, „ψυχῆσι φάναι τέρψιν μὴ θάνατον ὑγρῆσι γενέσθαι“
 „τέρψιν δέειναι αὐταῖς τὴν εἰς τὴν γένεσιν πτώσιν.“ καὶ ἀλλαχῆ δὲ φάναι, „Ζῆν ἡμᾶς
 „τὸν ἐκείνων θάνατον· καὶ Ζῆν ἐκείνας τὸν ἡμέτερον θάνατον“. παρὸ καὶ διερεῖς τῆς ἐν
 γένεσει ὄντας καλεῖν τὸν ποιητὴν, τῆς δὲ διύγρης τὰς ψυχὰς ἔχοντας. αἷμα μὲν ἔν
 ταύταις καὶ ὁ διύγρος ² γόνος φίλος. ταῖς δὲ τῶν φυτῶν, τροφή τὸ ὕδωρ.

CAP. XI. Διαβεβαιῶνται δὲ τινες, καὶ τὰ ἐν ἀέρι καὶ ἕραιῷ ἀτμοῖς τρέφεσθαι,
 ἐκ ναμάτων καὶ ποταμῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀναθυμιάσεων. τοῖς δ' ἀπὸ τῆς γῆς,
 ἥλιον μὲν τρέφεσθαι ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς θαλάσσης ³ ἀναθυμιάσεως ἐδόκει· σελήνην δ' ἐκ
 τῶν πηγαίων καὶ ποταμίων ὑδάτων· τὰ δ' ἄστρα, ἀπὸ τῆς ἐκ γῆς ἀναθυμιάσεως.
 καὶ διὰ τῆτο ἄμμα μὲν νοερόν εἶναι τὸν ἥλιον ἐκ θαλάσσης· τὴν δὲ σελήνην, ἐκ πο-
 ταμίων ὑδάτων· τῆς δ' ἀστέρων, ἐξ ἀναθυμιάσεως τῆς ἀπὸ τῆς γῆς. ἀνάγκη τοίνυν
 καὶ τὰς ψυχὰς, ἢτοι σωματικὰς ἕσας, ἢ ἀσωμάτους μὲν, ἐφελκομένας δὲ σῶμα,
 καὶ μάλιστα τὰς μελλήσας καταδεῖσθαι εἰς τε αἷμα καὶ διύγρη σώματα, ῥέπειν
 πρὸς τὸ ὑγρὸν, καὶ σωματῶσθαι ὑγραθείσας. διὸ καὶ χολῆς καὶ αἵματος ⁴ ἐπιχύσει
 προτρέπεσθαι τὰς τῶν τεθηκότων. καὶ τὰς γε φιλοσωμάτους ὑγρὸν τὸ πνεῦμα ἐφελ-
 κομένας ⁵ παχύνειν τῆτο ὡς νέφος, ⁶ ὑγρὸν γὰρ ἐν ἀέρι παχυνθέν νέφος συνίσταται.

vadere sciendum est. Unde & Heraclitus: *Animabus videri oblectamentum, non mortem, cum humide nascuntur.* Et alibi dicit: *Nos illarum mortem vivere, & illas nostram vitam mori.* Ideoque poetam homines in generatione versantes διερεῖς, id est, humidos vocare, qui animas humore perfusas habent. Atque eam ob causam, hæ animæ sanguine & humido femine gaudent: sed plantarum animabus aqua nutrimentum præbet.

Nonnulli vero corpora quoque aërea, & cœlestia vaporibus fontium & fluminum, cæterarumque exhalationum nutriri asserunt. At Stoicis placuit, solem exhalatione maris nutriri: Lunam ea quæ ex fontium fluminumque aquis emittitur: astra autem exhalatione terræ. Ideoque Solem quidem esse compagem quandam intellectualem ex mari: Lunam ex aquis fluvialibus: stellas autem ex terræ exhalationibus: necessum ergo est, & animas, sive corporeæ eæ sint, sive incorporeæ, sed corpus attrahentes, & præsertim eas, quæ cum sanguine & humidis corporibus conjungi & colligari debent, vergere ad humidum, & humectatas incorporari. Ideoque bilis sanguinisque effusione mortuorum animas evocari. Et animas corporum amore inescatas humidum spiritum attrahentes, nebulae instar eum condensare. Humor enim in aëre condensatus nebulam constituit. Condensato autem in eis spi-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 Ζην ἡμᾶς] vid. Eurip. Polyid. v. 15. BARNESIVS. 2 γόνος] an φόνος? ut αἷμα. BARNESIVS. 3 ἀναθυμιάσεως] ita edd. & Menag. ad D. Laërt. VII. 145. ἐκθυμιάσεως. Meurs. Spicil. ad Theocr. p. 16. 4 ἐπιχύσει] Al. ἐκχυσει. 5 παχύνειν] παχυν Argent. & negligenter: ὑγρὸς γὰρ ἐν ἀέρι παχυνθέντος δ' ε. α. &c. omisiss mediis.

παχυθέντος δ' ἐν αὐταῖς τῷ πνεύματος ὑγρῷ πλεονασμῷ, ὁρατὰς γίνεσθαι. καὶ ἐκ τῶν τοιούτων αἱ συναντῶσαι τισὶ κατὰ Φαντασίαν χεῶσθαι τὸ πνεῦμα εἰδώλων ἐμφάσεις. αἱ μὲν τοὶ καθαραὶ γενέσεως ἀπότροποι. αὐτὸς δὲ Φησὶν Ἡράκλειτος², ξηρὰ³, ψυχὴ σφωτάτη⁴. διὸ καὶ ταῦτα κατὰ τὰς τῆς μίξεως ἐπιθυμίας, δῖυγρον καὶ⁵ νοτερώτερον γίγνεσθαι τὸ πνεῦμα, ἀτμῶν ἐφελκομένης δῖυγρον τῆς ψυχῆς ἐκ τῆς⁶ πρὸς γενέσιν νεύσεως.

CAP. XII. Ναίδες ἓν νύμφαι, αἱ εἰς γενέσιν ἴσσαι ψυχαί. ὅθεν καὶ τὰς γαμνμένας ἔθος⁷, ὡς ἂν εἰς γενέσιν συνεζυγμένας, νύμφας τε καλεῖν, καὶ λυτροῖς⁸ καταχεῖν, ἐκ πηγῶν ἢ ναμάτων ἢ κρητῶν⁹ ἀενάων εἰλημμένοις. ἀλλὰ ψυχαῖς μὲν τελομέναις εἰς Φύσιν καὶ¹⁰ γενεθλίοις δαίμοσιν, ἱερός τε ὁ κόσμος καὶ ἐπέραςτος, καί περ σκοτεινὸς ὢν Φύσει καὶ ἠεροειδής¹¹ ἀφ' ἧς καὶ αὐταὶ¹² ἀερώδεις, καὶ ἐξ ἀέρος ἔχειν τὴν εἰσίαν ὑποστειύθησαν. διατῆτο δὲ καὶ οἰκεῖον αὐταῖς ἱερὸν ἐπὶ γῆς ἂν εἴη ἀντρον ἐπήρατον ἠεροειδές, κατ' εἰκόνα τῷ κόσμῳ. ἐν ᾧ ὡς μεγίστῳ ἱερῷ, αἱ ψυχαὶ¹³ διατρίβουσι. νύμφαις τε ὑδάτων προτάτισι οἰκεῖον τὸ ἄντρον, ἐνθ' ὑδάτ' ἀεγνάοντα¹⁴ εἰσίν.

ritu nimia humoris abundantia, visibiles fieri. Et de harum numero sunt illæ, quæ polluto spiritu per apparitionem occurrant spectrorum ostenta. At puræ animæ generationem averfantur. Unde idem Heraclitus ait: *anima sicca sapientissima*. Ideoque hic etiam libidine coitus madidum & humidiozem reddi spiritum, dum anima humidum vaporem ex propensione ad generationem attrahit.

Naiades ergo Nymphæ sunt animæ generationem subeuntes. Unde & nubentes, quasi ad generationem conjugatas, moris est Nymphas appellare, & lavatione ex fontibus seu rivulis vel scaturiginibus perpetuis perfandere. Cæterum animabus in naturam jam progressis, & genitalibus geniis mundus hic facer & amœnus videtur, licet sua natura tenebrosus & obscurus sit: unde & ipsæ ætææ esse, atque ex aëre substantiam trahere credebantur. Quocirca proprium illis & congruum erit in terra consecratum antrum, amœnum obscurumque ad similitudinem mundi: in quo tanquam in templo maximo animæ versantur. Nymphis quoque aquarum præsidibus antrum recte convenit, in quo perennes aquæ manant.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 *νοτερωτερον*] differunt edd. aliis ω, aliis ο ostendentibus: prius e Venet. Argent. & Cant. 2. repetii. 2 *προς γενεσιν*] π. την γ. Basil. 3. 3 *ὡς ἂν*] ὡσαν Cant. 2. 4 *καταχειν*] κατασχειν Basil. 3. 5 *αενάων*] αενάων Cant. 2. v. supra & quæ de scriptura vocis disputat *J. A. Scbiër ad Pythag. Aur. Carm. v. 48. p. 71.* & in *Ind. I. vocab. v. αενάος*. 6 *γενεθλίοις δαίμοσιν*] Forte melius: *δυναμεισιν* maxime cum sequatur adjectivum sequioris generis: *ἀφ' οὗ καὶ ΑΤΤΑΙ αερώδεις* &c. 7 *ἱερός τε ὁ κόσμος*] Nescio, quid alieni sapiat illud *ἱερός*, quod neque cum sequenti *επεραςτος*, neque oppositis *σκοτεινός καὶ ἠεροειδής*, fat accurate comparatur. 8 *αερώδεις*] ita vett. *αερωδεις*: Cant. I. *αερωδεις* Cant. 2. 9 *διατρίβουσι*] *συνδιατρίβουσι* Cant. 2. quod perinde.

CAP. XIII. Ἀνακείσθω ἰ δὴ τὸ προκείμενον ἀντρον ψυχαῖς, καὶ ταῖς ἂ μερικωτέραις ἐν δυνάμεσι νύμφαις, αἱ ταμάτων καὶ πηγῶν προετώσαι, πηγαῖαί τε καὶ ναίδες διὰ τῆτο κέκληται τίνα ἐν ἡμῖν διάφορα σύμβολα, τὰ μὲν πρὸς τὰς ψυχὰς ἀναφερόμενα, τὰ δὲ πρὸς τὰς ἐν ὕδασι ἂ δυνάμεις ἵνα κοινὸν ἀμφοτέραις καθιερωθῶσαι τὸ ἀντρον ὑπολάβωμεν; σύμβολα δὴ ἔτω ὑδριάδων νυμφῶν, οἱ λίθνοι κρατῆρες ἂ καὶ οἱ ἀμφιφορεῖς. Διονύσῃ μὲν γὰρ σύμβολα ταῦτα, ἀλλ' ὄντα κεράμεια, τῆτ' ἔστιν, ἐκ γῆς ἀπτημένης ταῦτα γὰρ φίλα τῇ παρὰ τῷ θεῷ δωρεᾷ τῆς ἀμπέλου. ἐπεὶ ἀπὸ πυρὸς ἐραίνῃ πεπαίνεται ταύτης ὁ καρπός.

CAP. XIII. Λίθιναι δὲ κρατῆρες καὶ ἀμφιφορεῖς ταῖς προετώσαις τῆ ἐκ πετρῶν ἐξιόντος ὕδατος νύμφαις οἰκείωτατα. ψυχαῖς δὲ εἰς γένεσιν κατιώσαις καὶ σωματουργίαν τί ἀν εἴη οἰκειότερον σύμβολον τῶτων; διὸ καὶ ἀπειτόλμησεν εἰπεῖν ὁ ποιητής ὅτι ἐν τῆτοις φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπόρφυρα, θαῦμα ἰδῆσθαι. ἐν ὅτοις μὲν γὰρ, καὶ περὶ ὅσα ἡ σαρκοποιία ἂ λίθος δὲ ταῦτα ἐν ζώοις, λίθω εἰκότα. ἂ διὸ καὶ οἱ ἱεῖοι, ἐκ ἀπ' ἄλλης ὕλης, ἀλλ' ἀπὸ τῷ λίθω ἐρρήθησαν. τὰ δ' ἂ ἀλιπόρφυρα φάρη ἀντικρυς ἢ ἐξ αἱμάτων ἂν ἐξυφαινομένη σάρξ. ἐξ αἱμάτος μὲν γὰρ ἂ ἀλευργῆ ἔρα

Esto itaque praesens hoc antrum animabus, nymphisque inter virtutes seu potentias magis particularibus attributum: quae cum scaturiginibus fontibusque praesint, Pegaee sive fontanae, & Naiades eam ob causam appellantur. Quenam ergo diversa symbola habemus, quorum alia animabus, alia virtutibus aquarum conveniant: ut commune utrisque antrum consecratum existimemus? symbola scilicet Nympharum Hydriadum sive aquaticarum sint lapidei crateres, & amphorae. Nam & Bacchi haec sunt symbola, siquidem fictilia sint ex terra cocta; haec enim grata acceptaque sunt ejus Dei dono, quod vitis profert: cujus fructus coelesti igne percoquitur.

At crateres lapidei & amphorae Nymphis emanantium ex petris aquarum praesidibus optime conveniunt. Verum quod symbolum rectius quadret animabus in generationem corporumque productionem descendentibus, quam textoria? Ideoque Poeta ausus est dicere: *Nymphas in hisce texere purpureas telas, mirabile visu*. Nam caro in ossibus & circum ossa nascitur: quae lapidum instar sunt in animalibus, & lapidi comparantur. Idcirco textoria ipsa non alia materia sed ex saxo constabant. Et telae purpureae omnino erit caro ex sanguine contexta. Sanguine enim purpu-

V A R I A E L E C T I O N E S.

1 δὴ το] δε το Cant. 2. aequè bene, illa tamen in fine hujus paginae, *συμβολα δὴ*, receptam confirmant. 2 *μερικωτέραις*] dubito de sanitate vocabuli, necdum tamen medicina constat. 3 *δυνάμεις ἵνα*] suspicor aliquid excidisse: forsitan: ὡσεὶ ἡμᾶς ὀρμασθαι, ἵνα &c. 4 *καὶ οἱ ἀμφιφορεῖς*] ita Cant. utraque. Rell. *καὶ ἀμφιφ.* 5 *λίθω δε ταῦτα*] si quid in his mutandum, dixerim *οσα* legendum esse: ΟΣΤΑ δε ταῦτα ἐν ζώοις λίθω εἰκότα. 6 *διὸ καὶ οἱ*] *διότι οἱ* Cant. 2. 7 *ἀλιπόρφυρα*] ita opt. etiam Rom. 1. ἀλυπόρφυρα Basil. 3. v. *Not. crit. ad l. Homeri in Apparatu.* 8 *ἀν ἐξυφαινομένη*] *Αλ. ἀν εἰη ἐξυφαινομένη.* 9 *ἀλευργῆ*] *Αλ. ἀλευργῆς.*

καὶ ἐκ ζώων ἐβάφη καὶ τὸ ἔριον. δι' αἵματος δὲ καὶ ἐξ αἰμάτων ἢ σαρκόγονία. καὶ χιτῶν γε τὸ σῶμα τῆ ψυχῆ, ὃ ἠμφίεσται. Θαῦμα τῷ ὄντι ιδεῖσθαι, εἴτε πρὸς τὴν σύφασιν ¹ ἀποβλέπει, εἴτε πρὸς τὴν σύνδεσιν τῆτο συνάγει τῆς ψυχῆς. ἔτω καὶ παρὰ τῷ Ὀρφεῖ ἢ Κόρη, ἢ περ ἐστὶ παντὸς τῆ σπειρομένης ἔφορος, ἰσχυρῶσα παραδίδεται. τῶν παλαιῶν καὶ τὸν ἑρανον ² πέπλον εἰρηκότων, οἷον θεῶν ἑραίων περίβλημα.

CAP. XV. Διὰ τί ἔν ἔχ ὕδατος πλήρεις οἱ ἀμφορεῖς, ἀλλὰ κηρίων; ἐν γὰρ τῆ τοῖς Φησὶ τιθαιβώσσοσι μέλισσαι. δηλοῖ δὲ τὸ τιθαιβώσσειν, τὸ τιθέναι τὴν βόσιν. βόσις δὲ καὶ τροφή τὸ μέλι ταῖς μελίσσαις. κέχρηται ³ δὲ τῷ μέλιτι οἱ Θεολόγοι πρὸς πολλὰ καὶ διάφορα σύμβολα, διὰ τὸ ἐκ πολλῶν ⁴ αὐτὸ συνεστάναι δυνάμεων. ἐπεὶ καθαρτικῆς ἐστὶ δυνάμεως, καὶ συνήρητικῆς. τῷ γὰρ μέλιτι ἀσηπία ⁵ μένει. καὶ τὰ χρόνια τραύματα ἐκκαθαίρειται μέλιτι ⁶ ἐστὶ δὲ γλυκὺ τῆ ⁷ γεύσει, καὶ συναγόμενον ἐξ ἀνθῶν ὑπὸ μελισσῶν, ⁸ ἄς βεγενεῖς εἶναι συμβέβηκεν. ἔταν μὲν ἐν τοῖς τὰ λεοντικὰ μυθίοις, εἰς τὰς χεῖρας ἀνθ' ὕδατος μέλι νίψασθαι ἐγγέωσι, καθαρὰς ἔχει τὰς χεῖρας παραγγέλλουσι ἀπὸ παντὸς λυπηρῆ καὶ βλαπτικῆ καὶ μυσαρῆ. καὶ ὡς μύστη, καθαρικῆ ⁹ ὄντος τῆ πυρός, οἰκεία νίψτρα προσάγουσι, παραλησάμενοι τὸ ὕδωρ ὡς πολεμῆν τῷ πυρί. καθαίρωσι δὲ καὶ τὴν γλῶσσαν τῷ μέλιτι ἀπὸ παντὸς ἀμαρτωλῆ.

rea vellera imbuuntur, & animantium succo tingitur lana. Atqui sanguinis beneficio, & ex sanguine producitur caro. Et corpus animæ vestis est, quo induitur: res sane visu miranda, sive compositionem ejus spectet, sive conjunctionem atque vinculum animæ conciliet. Sic & Proserpina omnium ex semente nascentium præses, telam texens ab Orpheo inducitur: cum antiqui ipsum quoque cælum replum vocarint, veluti Deorum cælestium velum seu tegumentum.

Sed quid causæ, cur amphoræ non aqua, sed favis repletae sint? In his inquit, apes sua mella recondunt. Ipsa enim vox, τιθαιβώσσειν, dicitur quasi τιθέναι τὴν βόσιν, quod est, ponere pastum. Pastus autem atque alimentum apiculis est mel. Caterum Theologi melle ad multa, eaque diversa symbola usi sunt; quia variis ex facultatibus constat. Nam & purgandi & conservandi facultate pollet. Mellis enim beneficio res incorruptæ permanent: & ulcera vetusta melle expurgantur: idemque gustu dulce est, & ab apiculis ex floribus congestum, quæ ex bove nasci solent. Idcirco dum iis qui Leonticis sacris initiantur aquæ loco mel manibus lavandis affundunt, jubent eos manus ab omni malo noxioque scelere puras habere: quemadmodum iidem mystam igne purgandi facultate prædito peculiari ritu lustrant, aquam ut igni contrariam averfantes. Quin & linguam melle ab omni peccato expurgant.

VARIÆ LECTIONES.

¹ ἀποβλεπει] Ἄν ἀποβλεπεις, vel ἀποβλεπῆς? ² πέπλον] sic opt. & Meurf. ad Lycophr. Argent. tamen & Basil. ³ πεπλον. πέπλον] Consule Psalm. 104. v. 2. & quæ nos ad Il. γ. v. 57. BARNESIVS. observationem Barnesii, quam memorat, adscribam: (Tom. I. Opp. Homeri p. 115.) „57. Λαῖνον εἶσο χιτῶνα“] Eustath. in locum fol. „287. lin. 19. καὶ Φῶς ἀμφιβαλέσθαι ἱματίου δικὴν ὁμοιότητα τιν' ἔχει πρὸς τοῦτο τὸ Ὀμηρικόν. Alludit ad Psalm. 104. v. 2.“ ³ δὲ] δε Cant. 2. ⁴ αὐτο] omittit Cant. 2. ⁵ μένει] deesse hic aliquid videtur: forte τα χρηματά. ⁶ ἐστὶ] Cant. utraque est, quod non melius. ⁷ γεύσει] γεύση Venet. Argent. ⁸ ἄς] ita pleræque: sed Cant. 1. αἰ. ⁹ ὄντος του πυρός] pessime Basil. 3. ὄντος. Του πυρός.

CAP. XVI. Ὅταν δὲ ¹ τῷ Πέρση ² προσάγωσι μέλι, ὡς Φύλακι ³ καρπῶν, τὸ Φυλακικὸν ἐν συμβόλῳ τίθειται ὅθεν τινὲς ἠξίου τὸ νέκταρ καὶ τὴν ἀμβροσίαν, ⁴ ἢ κατὰ ῥινῶν γάζει ὁ ποιητὴς, εἰς τὸ μὴ σαπῆναι τὴν τεθνηκότητα, τὸ μέλι ἐπιδέχεται θεῶν τροφῆς ὄσιος τῷ μέλιτος διὸ καὶ Φησί περ, νέκταρ ἐρυθρὸν τοῦτον γὰρ εἶναι τῆ χροιά τὸ μέλι ἀλλὰ ⁵ περὶ μὲν τῷ νέκταρος εἰ χρὴ ἀκρῆν ἐπὶ τῷ μέλιτος, ἐν ἄλλοις ἀκριβέστερον ἐξετάσομεν· παρά δὲ τῷ Ὀρφεῖ ὁ Κρόνος μέλιτι ὑπὸ Διὸς ἐνεδρεύεται, πλησθεὶς γὰρ μέλιτος μεθύει, καὶ σκοτιῆται ὡς ἀπὸ οἴνου, καὶ ὑπνοῖ ὡς παρὰ Πλάτωνι ὁ Πόρος τῷ νέκταρος πλησθεὶς ἔπω γὰρ οἶνος ἦν. Φησί γὰρ παρ' Ὀρφεῖ ἢ Νυξ τῷ Διὶ, ὑποτιθεμένη τὸν διὰ μέλιτος δόλον.

Εὐτ' ἀν δὴ μιν ἴδῃαι ὑπὸ δρυσὶν ὑψιλόμοισιν,
Ἔργοισι μεθύοντα μελιωσάων ἐριβομβῶν,
⁶ Δῆσον αὐτῶν. . . . .

Verum ubi Persæ (i. e. Mithræ) frugum custodi mel offerunt, facultatem custodiendi seu conservandi in symbolo ponunt. Unde etiam nonnullis nectar & ambrosiam, quam poeta mortuorum naribus ad putredinem arcendam instillat, pro melle accipere placuit: cum mel Deorum cibis sit. Ideoque quodam loco vocat *nectar fulvum*: hujusmodi autem color est mellis. Sed utrum pro nectare mel intelligendum sit, alibi accuratius examinabimus. Cæterum apud Orpheum melle Saturno à Jove insidiæ struuntur. Nam melle repletus inebriatur, & quasi ex vino caligine offunditur & obdormiscit; quemadmodum apud Platonem Porus nectare distentus: necdum enim vinum erat. Nam Nox apud Orpheum melle inescandi dolum Jovi his verbis suggerit:

Quamprimum videas, stratum sub quercubus altis,
Roscido apum ⁷ probe madidum dulcique labore,
Stringe illum vinclis.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

[¹ τῷ Πέρση] γρ. τῷ Πέρση at Κέρη supra καρπῶν ἔφορος. BARNESIVS. [¹ τῷ Πέρση] Temere & inscite Barnesius Πέρση mutat in Πέρση. Nam Πέρσης est *Mithras*, qui cum non diversus sit a *sole*, recte καρπῶν Φύλαξ dicitur. Lapis apud Gruter. p. xxviii. 6. PERSIDICIQVE. MITHRÆ. ANTISTES. BABYLONIE. TEMPLI. ubi corruptelæ suspicionem movere possit rarior forma *Persidicus*. Sed illam tuetur analogia. Nam ut a *Chalcis*, *idis* formatur *Chalcidicus*, sic a *Persis*, *idis*, *Persidicus*. Ibidem, ut hoc obiter observem, *antistes* dicitur *Babylonius* non a patria, sed professione, ut in Propert. IV. 1. 79. bene Jos. Scaliger accepit *Babylonius Horos*. *Perses* etiam vocatur Mithræ sacerdos. Vid. Hieronym. Epist. LVII. p. 590. & sacra Mithræ *Persica*. Vid. Damasc. apud Suid. v. Ἐπιφάνιος, Gruter. p. ccciii. 2. MLXXXVII. 4. Reines. ad Inscr. I. 48. inprimis Phil. a Turre de Mithra Cap. 5. DAV. RVHNKENIVS. [² προσάγωσι] Cant. 2. προσάγωσι. [³ καρπῶν] ita pleræque recte: Basileenses tamen binæ 2. & 3. καρπῶν habent. [⁴ ἢ] Basil. 2. ἢ. [⁵ περὶ μὲν του] ita pleræque Basil. 3. περὶ του μὲν, quod perinde. [⁶ Δῆσον αὐτῶν] Ἀντικα μιν δῆσον Cant. 2. ubi: „ γρ. δῆσον αὐτῶν] BARNESIVS. [⁷ probe] oblitus interpretis videtur quantitatis: potuisset eadem opera *puiscra* scribere.

Ὁ καὶ πάσχει ὁ Κρόνος καὶ δεθεὶς ἐκτέμενται, ὡς ὁ ἕρανός τῃ θεολόγῃ δι' ἡδονῆς δεσμεῖσθαι καὶ κατάγεσθαι τὰ θεῖα εἰς γένεσιν αἰνιολομένῃ ἀποσπερματίζου τε δυνάμεις, εἰς ἡδονὴν ἐκλυθέντα. ὅθεν ἐπιθυμία μὲν συνσίαις τὸν ἕρανον κατίοντα εἰς γῆν ἐκτέμνει Κρόνος· ταυτόν δὲ τῆ' ἐκ συνσίαις ἡδονῆ παρίσταται¹ αὐτοῖς ἢ τοῦ μέλιτος· ὕφ' ἧ δολωθεὶς ὁ Κρόνος² ἐκτέμενται. πρῶτος τῶν ἀντιφερομένων τῶ ἕρανώ ὁ Κρόνος ἐστὶ, καὶ ἡ τῆς σφαῖρα. κάτεισι δὲ δυνάμεις ἐξ ἕρανώ καὶ ἀπὸ τῶν πλανημένων. ἀλλὰ τὰς μὲν ἐξ ἕρανώ δέχεται Κρόνος· τὰς δ' ἀπὸ τῆ Κρόνος, Ζεὺς.

CAP. XVII. Λαμβανομένη τούτων καὶ ἐπὶ καθαροῦ τῆ μέλιτος,³ καὶ ἐπὶ φυσικῆς σηπεδόνος, καὶ ἐπὶ ἡδονῆς εἰς γένεσιν καταγωγῆς, οἰκείον σύμβολον καὶ νύμφαις ὑδρίαισι παρατίθεται, εἰς τὸ ἀσηπτον τῶν ὑδάτων, ὧν ἐπιταῦσι, καὶ τὴν κάθαρσιν αὐτῶν, καὶ τὴν εἰς γένεσιν συνεργίαν. συνεργεῖ γὰρ γενέσει τὸ ὕδωρ διὸ καὶ ἐν τοῖς κρατήρσι καὶ ἀμφορέυσι⁴ τιθαιβώσσει μέλιτος. τῶν μὲν κρατήρων σύμβολον τῶν⁵ πηγῶν φερόντων καθὼς παρὰ τῷ Μίθρα ὁ κρατῆρ ἀπὸ τῆς πηγῆς τέτακται. τῶν δ' ἀμφορέων, ἐν οἷς τὰ ἀπὸ τῶν πηγῶν ἀρύμεθα.

Quod et Saturno evenit, qui vincetus castratur, sicuti Caelum. Quo ipso poeta innuit, essentias divinas dulcedine inescatas vinciri atque in generationem deduci; & voluptate resolutas virtutes quasdam profeminare. Unde & Caelum coeundi desiderio in terram descendentem Saturnus exsecat. Idem vero, quod coeundi voluptas, mellis dulcedo apud eos significat: quo inescatus Saturnus castratur. Saturnus enim ejusque orbis primus est eorum, qui contra caelum moventur. Descendunt autem tam a caelo, quam a stellis errantibus, virtutes quaedam. Sed caeli virtutes, Saturnus: Saturni deinde Jupiter excipit.

Cum ergo mel accipiatur & pro purgatione, & pro nativæ putredinis amuleto, & pro voluptate quæ in generationem deducit; proprium quoque symbolum Nymphis aquaticis constituitur, ob immunem a putredine aquarum naturam, quibus præfunt, atque earundem vim purgatricem, & cooperationem ad generationem. Concurrit enim aqua ad generationem. Atque hanc ob causam in crateribus & amphoris mellificant apes: cum crateres fontium symbolum gerant. Quemadmodum juxta Mithram crater pro fonte ponitur; amphoræ vero vasorum, quibus ex fontibus haurimus.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ αὐτοῖς ἢ τοῦ] ita Cant. utraque: reliquæ ἢ omittunt. ² ἐκτέμενται] in Basil. ut sæpe, nulla distinctionum habita ratio: facile illas ex reliquis edd. & disputationis forma restitui: eodem modo Basil. ³ mox male *αυρανω' ὁ κρονος* sejungit, quæ jungenda erant. ⁴ καὶ ἐπὶ φυσικῆς σηπεδόνος] Sana hæc non esse, facile adparet: indicant enim: *mel accipi de naturali putredine*, cum voluerit Porphyrius *sumi mel de remedio putredinis*, ut e tota disputatione liquet. Holstenius *amuleti* vocem inseruit, quasi legeretur *καὶ ἐπὶ ΦΑΡΜΑΚΟΥ ΤΗΣ Φυσ. σηπ.* Equidem lubenter hoc loco acutioribus conjectandi elegantiam committo. ⁵ τιθαιβώσσει] Basil. ³ τιθαι βώσσει] compara Not. Crit. ad Homeri locum in apparatu. ⁵ πηγῶν] Basil. πηγῆς.

CAP. XVIII. Πηγαὶ δὲ καὶ κάματα οἰκεία ταῖς ὑδρίασι νύμφαις. καὶ ἔτι γε μᾶλλον νύμφαις ταῖς ψυχαῖς ἄς ἰδίως μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλεν, ἠδῶν ἕσας. ἔργασι γὰρ. ὅθεν καὶ ὁ Σοφοκλῆς ἐκ¹ ἀποκαίως ἐπὶ τῶν ψυχῶν ἔφη:

Βομβεῖ δὲ κερῶν σμήνος² ἔρχεται τ' ἄλλη.

Καὶ τὰς Δήμητρος ἱερείας, ὡς τῆς χθοῖας θεᾶς μύτιδας, μελίσσας οἱ παλαιοὶ ἐκάλεν. αὐτὴν τε τὴν Κόρην μελιτώδη³ σελήνην τε ἕσαν γενέσεως προσάτιδα, μέλισσαι ἐκάλεν ἄλλως τε⁴ ἐπεὶ ταῦρον μὲν σελήνη, καὶ ἕψωμα σελήνης ὁ ταῦρος. βεργεῖς δ' αἱ μέλισσαι καὶ ψυχαὶ δ' εἰς γένεσιν ἴσσαι βεργεῖς. καὶ βεκλόπος θεός⁵ ὁ τὴν γένεσιν λεληθότως ἀκῶαν. πεποίηται ἤδη τὸ μέλι καὶ θανάτου σύμβολον: ἀδὸ καὶ μέλιτος σποδὴν τοῖς χθοῖοις ἔθου. τὴν δὲ χολὴν⁶ ζῶης. ἦτοι δι' ἠδῶν αἰνιγόμενοι ἀποθνήσκου τὸν ψυχῆς βίον, διὰ δὲ πικρίας ἀταβίσκουσθαι. ὅθεν καὶ τοῖς θεοῖς χολὴν ἔθου. ἢ ὅτι ὁ μὲν θάνατος λυσίπικτος, ἢ δ' ἐνταῦθα ζῶν, ἐπίμοχθος καὶ πικρά.

Fontes autem & rivuli Nymphis aquaticis proprii: & præcipue Nymphis: animabus scilicet; quas proprie apes antiqui vocabant, dulcedinis operatrices. Unde: & Sophocles non incongrue de animabus dixit:

Examem errans mortuorum bombilat:

Aliqua adveniunt.

Quin & Cereris sacerdotes, ut Deæ terrenæ sacrorum antistites, mellifas sive apes antiqui appellabant. Ipsamque Proserpinam mellitam. Lunam quoque generationis præsidem Apem vocabant. Quam & alio nomine Taurum dixerunt. Et exaltatio Lunæ est Taurus: Bovigenæ autem apes sunt. Et animæ in generationem progressæ hoc quoque nomine vocantur. Et boum fur deus ille qui clanculum generationem audit. Mortis quoque symbolum mel fecerunt. Ideoque libamen mellis Diis terrestribus sacrificabant. Fel autem vitæ symbolum erat. Sive voluptatis dulcedine animæ vitam emori significarent; per amaritudinem vero eam reviviscere. Unde & Diis fel sacrificabant. Sive quod mors miseriarum finis: vita autem hæc mortalis molesta & acerba est.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἀποκαίως ἐπὶ τῶν] ita pleræque recte, etiam Meurf. ad Lycophr. v. 293. Basil. tamen 2. 3. ἐπὶ omittunt. 2 ἐρχεται τ' ἄλλη] Barnesius restituit, metri causa: ἀλλῃ ἔρχεται vero simili conjectura. 3 ἐπεὶ ταῦρον] Ita omnes: ἐποχεται ταῦρον Cant. 2. ubi ita ἐποχεται ταῦρον] Ita pro corrupto ἐπεὶ ταῦρον, ut mox de *Mitbra.* (Cap. xliii. p. 22.) ἐποχεται δὲ ταῦρον Ἀφροδίτης] Ita poëta, *Lycas* agit *Brotius*, *Pavos* Saturnia *πίδος*; Tardos *Luna* boves. Et *Cynobia* nec *bobus* charum *Βραθυμίονα* fatigat. BARNESIUS. Mihi ita hic locus videtur comparatus esse, ut restitutione opus habeat: Barnesii probabilis est conjectura; non talis tamen, ut tuto auctori possit adfingi. 4 ζῶης] Ita Rom. 1. & Cant. bina. ζῶης tamen in Argent. & Basileensibus.

CAP. XIX. Οὐχ' ἀπλῶς μὲν τοὶ πάσας ψυχὰς εἰς γένεσιν ἴσας μελίσ-
σας ἔλεγον· ἀλλὰ τὰς μελλήσας μετὰ δικαιοσύνης βιοτεύειν, καὶ πάλιν ἀνα-
τρέφειν εἰργασμένας τὰ θεοῖς φίλα. τὸ γὰρ ζῶον φιλότροπον, καὶ μάλιστα
δίκαιον, καὶ νηφαντικόν. ὅθεν καὶ νηφάλιοι σπονδαί, αἱ διὰ μέλιτος. καὶ κυά-
μοις ἐκ ἐπιζάνσων ἕς ἐλάμβανον εἰς σύμβολον τῆς κατ' εὐθείαν γένεσεως, καὶ
ἀκαμπῆς· διὰ τὸ μόνον σχεδὸν τῶν σπερματικῶν δι' ὅλα τετρηῆσθαι, μὴ
ἐγκοπτόμενον ταῖς μεταξὺ τῶν γονάτων ἑμφράξεσι. Φέροιεν ἔν τὰ κηρία καὶ αἱ
μέλισσαι οἰκῆα σύμβολα καὶ κοινὰ ὑδριάδων νυμφῶν, καὶ ψυχῶν εἰς γένεσιν
νυμφευομένων.

CAP. XX. Σπήλαια τοίνυν καὶ ἀντρα τῶν παλαιωτάτων πρὶν καὶ ναὺς ἐπινοῶ-
σαι θεοῖς ἀφοσιόντων· καὶ ἐν Κρήτῃ μὲν Κηρήτων, Διὸς ἐν Ἄρκαδιᾳ δὲ, Σελήνῃ
καὶ Πανὶ Λυκείῳ· καὶ ἐν Ναξῷ, Διονύσω· πανταχῶς δ' ὅπου τὸν Μίθραν ἔγνωσαν, διὰ
σπηλαίῳ τὸν θεὸν ἱερομένον· τὸ Ἰθακήσιον σπήλαιον ἐκ ἠρκέσθη δίδυρον εἰπὼν Ὅμη-
ρος· ἀλλὰ καὶ τὰς μὲν πρὸς βορρᾶν τετράφθαι θύρας, τὰς δὲ πρὸς νότον θεο-
τέρας. καὶ καταβατάς γε τὰς ἑβόρειους· τὰς δὲ πρὸς νότον, ἕτε εἰ καταβαταὶ
ἐπεσημήνατο· μόνον δὲ ὅτι,

Nec tamen promiscue omnes animas in generationem progressas apes vocabant:
sed eas quæ ex justitiæ præscripto victuræ, & postquam opera Diis grata perpe-
trassent rursus ad Deum erant reversuræ. Animal enim hoc redire amat, & ju-
stitiæ observantissimum est, ac sobrium. Unde & libationes, quæ melle fiunt, νη-
φάλιοι, sive sobriæ vocantur. Nec fabis insident; quas generationis continuæ re-
cætaque serie progredientis symbolum statuebant. Quia fabæ ferme solæ inter omnia
quæ feruntur, scapo penitus pertuso & perforato sunt, nullis internodiorum ob-
turationibus incisæ & interceptæ. Favi igitur apesque & propria & communia Hy-
driadum sive aquaticarum Nympharum symbola erant, atque animarum quæ veluti
sponsæ ad generationem procedunt.

Cum igitur antiquissimi, etiam priusquam templa excogitarentur, specus & an-
tra Diis consecrarent: & in Creta quidem Curetes Jovi: in Arcadia autem Lunæ
& Pani Lyceo: & in Naxo Baccho: ubicunque vero Mithram agnoverunt,
eidem Deo in specubus sacra fecerint: non satis erat Homero, Ithacensi antro
gemina ostia attribuisse: sed addit præterea, alterum ostium ad Boream fuisse
conversum, alterum vero divinius ad austrum: item Boreali illo patuisse descen-
sum. Utrum vero australi quoque janua descendi potuerit, non indicat: id so-
lum dicit, quod

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἐμφράξεσι] ἐμφρακίσι Le Moyne *Ep. de Melaneph.* p. 265. 2 Ἀρκαδία δε] Ἀρ-
καδί δε Cant. 2. 3 βορείους] Ita Argent. Cant. 2. βορείους Cant. 1. βορείους
Basil. 2. 3.

οὐδέ τι κείνη
 Ἄνδρες ἰεσέρχονται· ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἔστιν.

CAP. XXI. Ἐπεταί τῶν ζῆτειν τι τὸ βέλημα, εἴτε τῶν καθιδρυταμέων, ὡς περ ἰσορῶν ὁ ποιητὴς ἀπαγγέλλει, ἢ αὐτῆ γε τὸ αἶνγμα· εἴ περ αὐτῶ πλάσμα τὸ διήγημα. ⁴ τοῦ δὲ ἀντρῶ εἰκόνα καὶ σύμβολόν φησι τῆ κόσμου φέροντος Νεμῆνιος, καὶ ὁ τῆς ἐταίρος Κρόνιος, δύο εἶναι ἐν ἐρανῶ ἀκρα· ὧν ἕτε νοτιώτερον ἔστι τῶν χειμερινῶ τροπικῶ· ἕτε βορειώτερον τῆ θερινῶ· ἔστι δ' ὁ μὲν θερινός, κατὰ καρκίνον ὁ δὲ χειμερινός, κατ' ⁷ αἰγόκερον καὶ προσγειότατος μὲν ἀνήμιν ὁ καρκίνος, εὐλόγως τῆ προσγειότατη σελήνη ἀπεδόθη· ἀφανοῦς δ' ἔτι ὄντος τῆ νοτίε πόλεως, τῶ μακρὰν ἔτι ἀφεστηκότι, καὶ ἀνωτάτω τῶν πλανωμένων πάντων ὁ ⁸ αἰγόκερος ἀπεδόθη, ἦγεν τῶ Κρόνω.

CAP. XXII. Καὶ ἔχουσι γε ἐφεξῆς αἱ θεοὺς τῶν ζωδίων ἀπὸ μὲν καρκίνου εἰς αἰγόκερον πρῶτα μὲν λέοντα, οἶκον ἡλίου· εἶτα παρθένον, ἑρμῆ· ζυγὸν δὲ, ἀφροδίτης· σκόρπιον, ἄρεος· τοξότην, Διός· αἰγόκερον, κρόνου· ἀπὸ δ' αἰγόκερου ἑμπαλιου,

Invia profus
 Est homini: præbetque viam immortalibus unis.

Proximum igitur est, ut inquiramus, quid sibi velit hæc narratio; sive ab aliis consecratum dedicatumque antrum vera fide poëta describat; sive occultum quid eo significet; seu merum ipsius figmentum sit. Sed cum antrum hoc mundi imaginem symbolumque gerat, Numenius, & familiaris ejus Cronius duas aiunt in cælo extremitates esse: quarum altera nihil remotius ad austrum, tropico hyberno; nec septentrionalius quidquam æstivo. Et æstivus quidem est ad signum Cancri; hybernus vero ad Capricornum. Et cum Cancer nobis sit vicinissimus, optima ratione Lunæ, quæ terræ proxima est, attribuitur. Cumque polus Australis nobis inconspicuis sit, ideo Capricornus maxime diffito & supremo planetarum, Saturno scilicet, tribuitur.

Et signa a Cancro ad Capricornum hoc ordine situm suum obtinent. Primum quidem Leo, domus solis: dein Virgo, Mercurii: Libra autem, Veneris: Scorpium, Martis: Sagittarius, Jovis: Capricornus, Saturni. Rursum verso ordine a

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1. εσέρχονται] Ita restitui e Cant. 2. Reliquæ fere εισέρχονται vitio metri. 2. ζῆτειν τι το] Sic Barnesius correxit: olim τι omittebatur. Cæterum illud, quod sequitur ὡς περ, nescio quid alieni habet: integer locus sanus non videtur: sed nolo quidquam temere constituere. 3. αὐτῶ πλ.] malim αὐτοῦ. 4. τοῦ δὲ] Ita Cant. 2. δὴ Venet. Basil. 2. & Cant. 1. δ] Basil. 3. 5. εἰκόνα] Confer quæ nos ex Platonicis ad Od. v', P. O. BARNESIUS. Vide hanc notam inter var. expl. in Homeri locum, in Apparatu. 6. Νουμηνιος] Νουμηνιος Cant. 2. 7. αἰγόκερον] αἰγόκερον Venet. & Basil. 2. 8. αἰγόκερος] Ita optime. Basil. 2. 9. αἰγόκερος unde mox illæ αἰγόκερου habent, ubi Cant. 2. recte αἰγόκερος dicit. 9. ἑμπαλιου] δ' ἑμπαλιου Cant. 2.

ὕδροχόον, κρήνη· ἰχθύας, διὸς ἄρειος, κριόν· ταῦρον, ἀφροδίτης. διδύμους, ἑρμῆ καὶ σελήνης λοιπὸν καρκίνον. δύο ἔν ταύτας ἔθεντο πύλας, καρκίνον καὶ αἰγόκερων οἱ Θεολόγοι. Πλάτων δὲ δύο ἑσόμενα ἔφη τέτων δὲ καρκίνον μὲν εἶναι, δι' ἧ κατιῶσιν αἱ ψυχαί· αἰγόκερων δὲ, δι' ἧ ἀναΐσιν. ἀλλὰ καρκίνος μὲν, βόρειος καὶ καταβατικός. αἰγόκερος δὲ, νότιος καὶ ἀναβατικός. ἔστι δὲ τὰ μὲν βόρεια, ψυχῶν εἰς γένεσιν κατιῶσιν.

CAP. XXIII. Καὶ ὀρθῶς καὶ τῆ ἀντροῦ αἱ πρὸς βορρᾶν πύλαι καταβαταὶ ἀνθρώποις. ¹ τὰ δὲ νότια ἔ θεῶν, ἀλλὰ τῶν εἰς θεὸς ἀνωσῶν διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν, ἔ θεῶν ἔφη ὁδὸς, ἀλλ' ἀθανάτων ὁ κοινὸν καὶ ἐπὶ ψυχῶν ² ἢ ἔσῶν καθ' αὐτὸ, ἢ τῆ ἔσῳ ἀθανάτων. τῶν δύο πυλῶν τέτων μεμῆσθαι καὶ Παρμενίδην ἐν τῷ φυσικῷ φασὶ Ῥωμαίους τε καὶ Αἰγυπτίους. Ῥωμαίους γὰρ τὰ κρόνια εὐορτάζειν, ἡλίους κατ' αἰγόκερων γενομένους. εὐορτάζειν δὲ τῆς δέλης ἐλευθέρων ³ ὑποδήματα περιβάλλοντας,

Capricorno, Aquarius Saturni: Pisces, Jovis: Aries, Martis: Taurus, Ven-
eris: Gemini, Mercurii: denique Cancer Lunæ. Duas ergo has portas ponebant
Theologi, Cancrum & Capricornum: quæ Plato duo ostia vocat. Ex hisce Can-
cram aiunt esse, per quem animæ descendunt: Capricornum vero per quem ruf-
sus ascendunt. At Cancer quidem borealis & descensui aptus: Capricornus autem
australis, & ascensui commodus. Partes vero septentrionales propriæ sunt anima-
bus in generationem descendentibus.

Et recte quidem portæ antri boream spectantes, descensui hominum patere di-
cuntur. Partes autem australes, non Deorum, sed ascendentium ad Deos. Eam
ob causam non dixit Deorum viam, sed immortalium: quod animabus quoque
commune est, quæ per se sive essentia sua immortales sunt. Harum duarum por-
tarum et Parmenidem libro de rerum natura meminisse aiunt. Apud Romanos quo-
que & Ægyptios eorum memoriam existare. Romanos enim Saturnalia celebrare
Sole ad Capricornum accedente: celebrare vero ita, ut servos liberorum caligis

VARIÆ LECTIONES.

1 ταδε νοτια] debuisset αἱ δε νοτιαι, si stricte loqueretur. nunc μερη intelligit, enallage
generis satis obvia, & satis etiam a DD. VV. observata (a): unde nihil temere mu-
tandum. 2 η ουσων καθ' αυτο] Non capio hæc satis e sententia: Melius intelligerem,
si καθ' αυτας, εξ αυτων, aut simile quid legeretur: Innuit Porphyrius, animas vel a se
ipsis existentes, h. e. δι' αυτων, εξ αυτων, & καθ' αυτας, ut Plato loquitur & Philoso-
phi vetusti, vel sua natura immortales, ἀθανατους τη ουσια· animabus enim proprium
immortales esse. 3 υποδηματα περιβ.] de hoc loco ita cel. Ruhkenius in literis ad
me datis: „ Non dubito, quin Te & locutio, & res ipsa offenderit in his, εὐορτάζειν δὲ
„ τοὺς δούλους ἐλευθέρων ὑποδήματα περιβάλλοντας“ Mihi legendum videtur: ἐνδύματα περι-
β. βάλλοντας. Dominos saturnalibus posuisse, servos induisse, docet Lipsius Saturn. I. 2.
Verissime vir acutissimus, de cuius emendatione Porphyrio gratulamur.

(a) v. Elsner. Observ. Sacr. Tom. I. p. 128. Mill. præf. Tom. I. ed. τω LXX. p. XI. Barnesii.
ad Anacreont. p. 8.

καὶ πάντων ἀλλήλοις κοιωνόντων. αἰνῶν τῷ νομοθέτῃ, ὅτι κατὰ ταύτην τῷ ἔραν τῆν πύλην, οἱ τῶν ὄντων διὰ τῆν γένεσιν δῦλοι, διὰ τῆς κροικῆς ἐορτῆς, καὶ τῷ ἀνακειμένῳ κροίῳ οἴκῳ, ἐλευθερῶνται, ἀναβιωσκόμενοι καὶ εἰς ἑαυτογένεσιν ἀπερχόμενοι. καταβατική δὲ αὐτοῖς ἢ ἀπ' αἰγόκερω ὁδοῦ. διὸ ἰανῶν εἰπόντες τῆν θύραν, καὶ ἰανῶριον μῆνα τὸν θυραῖον προσεῖπον· ἐν ᾧ ἥλιος ἀπ' αἰγόκερω πρὸς ἑῶν ἐπάκεισιν, ἐπιτρέφας εἰς τὰ βορραία.

CAP. XXIII. Αἰγυπτίαις δὲ ἀρχὴ ἔτους ἢ οὐχ' ὑδροχόος, ὡς Ῥωμαῖοις. ἀλλὰ καρκίνος. πρὸς γὰρ τῷ καρκίνῳ ἢ σῶθις, ἢ κυνὸς ἀστὴρα Ἑλλήνες Φασί. νημησία δ' αὐτοῖς ἢ σάθως ἀνατολή, γένεσεως κατάρχουσα τῆς εἰς τὸν κόσμον· ἔτ' ἐν ἀνατολῇ καὶ δύοσι τὰς θύρας ἀνέθηκαν, ἔτε ταῖς ἰσημερίαις, οἷον κριῶ καὶ ζυγῶ, ἀλλὰ νότῳ καὶ βορρᾷ, καὶ ταῖς κατὰ νότον ἰγτωτάταις, καὶ ταῖς κατὰ βορρᾶν βορειοτάταις· ὅτι ψυχαῖς καθιέρωτο τὸ ἀντρον καὶ νύμφαις ὑδρῶσι. ἢ ψυχῶν δὲ γένεσεως καὶ ἀπογένεσεως οἰκίῳ οἱ τόποι. τῷ μὲν ἐν Μίθρῳ, οἰκίαν καθέδραν τῆν κατὰ τὰς ἰσημερίας ὑπέταξαν. διὸ κριῶ μὲν φέρει ἀρήνις ζωδία τὴν μάχαιραν· ἐποχεῖται δὲ ἢ ταύρῳ ἀφροδίτης. ὡς καὶ ὁ ταῦρος, δημῶργός ἐν ὁ Μίθρῳ, καὶ γένεσεως δεσπότης.

induant, & omnia invicem communia habeant. Quo ipso legislator significare voluit, quod juxta hanc caeli portam, iis quos nascendi conditio servos fecit, per festum Saturnaliorum & domum Saturno attributam liberantur, ubi reviviscunt & ad generationis fontem redeunt. Retrograda autem ipsis via, quae a Capricorno incipit. Idcirco cum *januam* vocent *ostium*, mensem quoque *Januarium* quasi *ostianum* appellarunt, quo sol a Capricorno versus orientis plagam revertitur, cursum ad septentrionales partes dirigens.

Ægyptiis vero principium anni non Aquarius, ut apud Romanos, sed Cancer. Nam prope Cancrum est Sothis stella, quam Græci Canem vocant. Novilunium autem ipsis exortus Sothis, quod generationis principium in mundo fit. Quapropter non orienti & occafui, nec æquinoctiis portas attribuerunt, arietem scilicet & libræ; sed austro & boreæ, portisque versus austrum maxime australibus, & versus boream maxime borealibus: quia antrum hoc animabus & Nymphis aquaticis sacrum erat. Animabus vero nascendis & denascendis loca illa maxime propria. Quocirca Mithræ peculiarem sedem juxta æquinoctia attribuerunt. Ideo arietis, Martii signi, gladium gestat; vehiturque Tauro, signo Veneris: nam Mithra æque ut Taurus

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 αὐτογένεσιν] αὐτογεννησιν Cant. 2. 2 οὐχ' ὑδροχόος] Al. οὐχ' ὁ ὑδροχόος. 3 ἰγτωτάταις] Irrupit post hæc lacuna e Cant. 1. in 2. derivata, quam e prioribus editis & versione Holstenii restituimus: omittebantur enim verba, καὶ ταῖς κατὰ βορρᾶν βορειοτάταις: qui stricte censeat, non dubito, quin universum hunc locum, inde a νότῳ καὶ βορρᾷ obelo notaverit. 4 ψυχῶν δὲ γένεσεως &c.] An forte: ψυχῶν δὲ, ἐπιγένεσεως καὶ ἀπογένεσεως ο. οἶτ. cl. Gesnerus excitat: ψυχῶν καὶ γένεσεως καὶ ἀπογεν. quod etiam recepta sit potius, non sufficit tamen. 5 ὑπέταξαν] Basil. 2. ὑπέταξαν Venet. ὑπέταξον. 6 ταύρῳ ἀφροδίτης] Melius scripseris & Græco more: ταύρῳ τῷ ἀφροδίτης, distinctive.

της, κατὰ τὸν ἰσημερινὸν δὲ τέτακται κύκλον· ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχων τὰ βόρεια, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὰ νότια. τεταγμένῃ αὐτοῖς κατὰ μὲν τὸν νότον, τῷ κατ' αὐτὸν ἡμισφαιρίῳ, διὰ τὸ εἶναι θερμόν· κατὰ δὲ τὸν βορρᾶν, τῷ κατ' ἐκεῖνον, διὰ τὸ ψυχρὸν τῷ ἀνέμῳ:

CAP. XXV. Ψυχαῖς δ' εἰς γένεσιν ἰσάσις, καὶ ἀπὸ γενέσεως χωριζομέναις εὐκρίτως ἔταξαν ἀνέμους· διὰ τὸ ¹ ἐφέλκεσθαι καὶ ² αὐτὰς πνεῦμα, ὡς τινες ᾤθησαν, καὶ τὴν ἔσσαν ἔχειν τοιαύτην. ἀλλὰ βορέας ³ μὲν οἰκείος εἰς γένεσιν ἰσάσις. διὸ καὶ τὸς θήσκειν μέλλοντας ἢ ⁴ βορέην πνοὴ ζωγρεῖ ἐπιπνεύσασα, κακῶς ⁵ κεκαφῆστας θυμόν. ἢ δὲ τῷ νότῳ διαλύει. ἢ μὲν γὰρ πήγνυσι ψυχροτέρα ἔσα, καὶ ἐν τῷ ψυχρῷ τῆς χθονίης γενέσεως διακρατεῖ. ἢ δὲ διαλύει, θερμότερα ἔσα, καὶ πρὸς τὸ θερμόν τῷ θεῖν ἀναπέμπουσα. βορειότερας δ' ἔσσης τῆς ἡμετέρας οἰκωμένης ⁷ ἀνήκει τὰς τῆδε κιομένας βορρᾶ ἀνέμῳ ὀμιλεῖν· καὶ τὰς ἐντεῦθεν ἀπαλλαττομένας, νότῳ αὐτῇ δὲ καὶ ἡ αἰτίαι τῷ τὸν μὲν βορρᾶν ἀνερχόμενον μέγαν εἶναι τὸν δὲ νότον, λήγου

autōr productōrque rerum est, & generationis dominus. Positus autem est juxta æquinoctialem circulum, habens a dextris partes septentrionales, a finistris australes: adjuncto ipsi australi hemisphærio: a parte austri, eo quod calidum sit: versus boream vero, boreali; ob ventū ejus frigiditatem.

Cæterum animabus in generationem progredientibus, & a generatione redeuntibus non sine ratione ventos adjungebant: eo quod & ipsæ, ex quorundam sententia, spiritum attrahant; & substantiam spiritualem obtineant. Sed boreas quidem proprius iis quæ in generationem progrediuntur: ideoque moribundos boreæ aura afflans refocillat, ægre animam trahentes. Contra austri flatus dissolvit. Illius enim aura congelat constringitque eo quod frigidior sit, & in terrenæ generationis frigiditate dominetur: hujus vero dissolvit; quia calidior est, & ad divinum calorem remittit. Sed cum terra quæ a nobis habitatur magis ad boream vergat, animas hic nascentes boreæ venti consuetudine uti oportet; austri autem eas quæ hinc discedunt. Eadem quoque causâ est cur Boreas primo impetu vehemens sit: auster

VARIÆ LECTIONES.

post δεσποτις, quod succedit, pessime editi punctum majus posuerant: unde Holstenius non nihil e via deflexit. ¹ ἡμισφαιρίου] ἡμισφαιρίου Rom. Venet. Arg. ἡμισφαιρίου Bas. 2. non puto, corruptum alicui hunc locum visum iri: alias ex hac discrepantia vera forte lectio posset erui, quare adnotavi. ² ἐφέλκεσθαι καὶ αὐτὰς] Certissime transpones . . . καὶ ἐφέλκεσθαι αὐτὰς: junguntur enim: Ideo, quod et ventum adtrahant, e quorundam sententia (vel spiritum): Et sua essentia tales, sunt. ³ αὐτὰς] Ita opt. sed Bas. 2. 3. αὐτὰ. ⁴ μὲν οἰκείος] melius videbatur hoc, quam antiquiorum δ οἰκείος. Ideo e Cant. 2. repetii. ⁵ βορέου] vid. ad Iliad. ε'. 697. & Odyss. ν'. 110. BARNESIVS, dabimus hanc notam inter Explic. var. loci Homericæ in Apparatu, posteriorem puta: ad Iliad. enim nihil. ⁶ κεκαφῆστας] κεκαφῆστας Cant. 2: non melius, proprie hoc veritas expirantes: unde parum abest, quin dixerim, legendum pro κακῶς κεκαφῆστας esse et καὶ ὡς κεκαφῆστας licet jam quasi efflarent animam; etsi expirare jam fere viderentur: quod præterea ἐμφατικώτερον. ⁷ ἀνήκει] Rom. 1. ἀνήκει.

τα. ὁ μὲν γὰρ, εὐθὺς ἐπίκειται τοῖς ὑπὸ τὴν ἄρκτον οἰκῶσιν· ὁ δὲ μακρὰν ἀφέστηκε· χροιωτέρα δ' ἢ ἐκ τῶν ἀποθην ἐπιρροή. καὶ ὅταν ἀθροισθῇ, τότε¹ πληθύνει.

CAP. XXVI. Εἰς γένεσιν δ' ἀπὸ βορέε πύλης τῶν ψυχῶν ἐρχομένον, ἐρωτικῶς διατῆτο² ὑπεσῆσαντο τὸν ἄνεμον. καὶ γὰρ,

³ Ἴππῳ εἰσάμενος ⁴ παρελέξατο κυανοχαίτη.

Αἶδ' ὑποκυσάμεναι ἔτεκον δυοκλίδεα πάλω.

Καὶ τὴν Ὠρείθυϊν αὐτὸν ἀρπάσαι Φασίν. ἐτέκνωσέ τε Ζήτην καὶ Κάλαιν. τὸν δὲ νότον θεοῖς νέμοντες, ἰσαμένης τῆς μεσημβρίας, ἐν τοῖς ναοῖς τῶν θεῶν τὰ περιπέτάσματα ἔλκυσσι. τὸ Ὀμηρικὸν δὲ τῆτο φυλάσσοντες παράγγελμα, ὡς κατὰ τὴν εἰς νότον ἐγκλισίω τῆ ἡλίου. καὶ ὁ θεμῖς ἀνθρώπων εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερά· ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

CAP. XXVII. Ἰσαῖσιν ἔν καὶ σύμβολον τῆς μεσημβρίας καὶ τῆ νότου, ἐπὶ τῇ θύρᾳ μεσημβριάζοντος τῆ θεῶ. ἐκῆν ἐδ' ἐπὶ τῶν ἄλλων θυρῶν ἐφ' ὅποιασθιν ὄρας ἐξῆν λαλεῖν, ὡς ἱεράς ἔσης θύρας καὶ διαίθετο οἱ⁶ Πυθαγόρειοι, καὶ οἱ παρ' Αἰγυπτίοις

vero sub ipsum finem. Ille enim recta incumbit habitantibus sub septentrione: at hic longius distat: tardior vero ex longinquo afflatus: qui ubi coacervatur, tum demum augetur.

Præterea cum animæ à porta boreæ generationem ingrediantur, ideo amatorium hunc ventum finxerunt. Hinc apud Poëtam:

Assimilatus equo se miscuit hisce jubato:

Ast illæ gravidæ bis sex pullos genuerunt.

Et Orithyiam eum rapuisse ferunt: ex qua Zeten Calainque progeniuit. Austrum vero Diis attribuentes, mero meridie in templis Deorum cortinas reducunt. Scilicet Homericum illud præceptum fervantes, sole versus austrum inclinante nefas esse hominibus deorum templa ingredi: *sed iter patet immortalibus unis.*

Austrum igitur meridiei symbolum statuunt: cum Deus meridiano tempore ostio immineat. Ideoque nec ad alias fores quocunque demum tempore loqui fas erat: quasi sacræ sint fores. Atque eam ob causam Pythagorei & Ægyptiorum

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 πληθύνει] πληθύν Argent. 2 ὑπεσῆσαντο] Cant. 2. unitatis numero ὑπεσῆσαντο. 3 Ἴππῳ] Iliad. υ'. 224. BARNESIVS. 4 παρελέξατο] παρελάξατο Venet. 5 ἰσαῖσιν οὖν &c.] Locum non capio, nisi plenius legeris: ἰσαῖσιν οὖν ΕΠΙ ΤΩΙ ἹΕΡΩΙ καὶ συμβ. &c. vel potius: ἰσαῖσιν οὖν τοῦ ἱεροῦ (vel θεοῦ) σύμβολον καὶ τὴν μεσημβριαν καὶ τὸν νότον. *Divinarum igitur sacrarumque rerum & meridiem statuunt symbolum, & Notum.* 6 Πυθαγόρειοι] Ita Cant. utraque, aliæ ut Rom. 1. & Basil. 2. 3. Πυθαγόρειοι.

σεφοί, μὴ λαλεῖν ἀπηγόρευον διερχομένους ἢ θύρας, ἢ πύλας· σεβομένους ὑπὸ σιωπῇ θεῶν ἀρχὴν τῶν ὅλων ἔχοντα. οἶδε δὲ καὶ Ὅμηρος ἱεράς τὰς θύρας, ὡς δηλοῖ παρ' αὐτῷ ὁ σείων Οἶνεὺς ἀνθ' ἰκετηρίας τὴν θύραν,

¹ Σείων κολλητὴν σαίδα γενόμενος υἱόν.

Οἶδε δὲ καὶ πύλας ἑρανῶ, ἃς αἱ Ὠραι ἐπιτεύθησαν, ἀρχὰς ἐχέσας τῶν νεφεμένων τόπων· ὧν αἱ ἀνοίξεις καὶ τὰ κλείθρα διὰ νεφῶν.

² Ἡμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν νέφος, ἢ δ' ἐπιθεῖναι.

Καὶ διατῆτο μυκόμεναι· ὅτι καὶ αἱ βρονταὶ διὰ νεφῶν.

³ Αὐτόματοι δὲ πύλαι μύκον ἑρανῶ, ἃς ἔχον Ὠραι.

CAP. XXVIII. Λέγει δὲ πρὸς καὶ ⁴ ἡλίε πύλας σημαίνων Καρκίνον τε καὶ Αἰγόκερον· ἄχρι τῆς προῖσιν, ἀπὸ βορέε ἀέμου εἰς τὸν νότον κατιῶν καὶ κείθεν ἐπαιῶν εἰς τὰ βόρεια. Αἰγόκερος δὲ καὶ Καρκίνος περὶ τὸν γαλαξίαν, τὰ πέρατα αὐτῶ

sapientes prohibebant, ne quis fores vel portas transiens loqueretur: Deum universi principium silentio venerantes. Cæterum nec Homerus ignoravit portas sacras esse: quod Oeneus apud ipsum supplicationis loco portam pulsans ostendit:

*Asseribusque fores compactas concutit orans
Gnatum.*

Quin & Cœli portas Horis commissas novit, locis nebulosis principia sua habentes; quæ & aperiuntur & occluduntur per nubes:

Sive aperire velint densam, seu claudere nubem.

Quæ & remugire dicuntur, quia tonitrua per nubes eduntur.

*Sponte sua crepuere fores cœli, quibus Horæ
Præsumt.*

Idem & Solis portas alibi commemorat: Cancrum & Capricornum significans. Hisce enim spatiis Sol a septentrione ad austrum descendens, & inde rursus ad partes boreales ascendens includitur. At Capricornus & Cancer prope lacteum

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ Σείων] *Iliad.* ἴ. 579. ibi κολλητὰς σαυθὰς melius. BARNESIVS. ² Ἡμὲν] *Iliad.* ἔ. 751. ὄ. 393. Idem. ³ Αὐτόματοι] *Iliad.* ἔ. 749. ὄ. 395. Idem. ⁴ ἡλίου πύλας] *Helioio πύλας* Cant. 2. ubi: „*Od.* ὦ. 12.” Idem.

εὐληχότες· Καρκίνος μὲν τὰ βόρεια, Αἰγόκερος δὲ τὰ νότια· δῆμος δὲ οὐείρων κατὰ Πυθαγόραν αἱ ψυχαί, ἃς συνάγουσθαι¹ Φησὶν εἰς τὸν γαλαξίαν· τὸν ἔτω προσαγορευόμενον, ἀπὸ τῶν γάλακτι τρεφομένων, ὅταν εἰς γένησι πέσωσιν. ὧ καὶ σπένδειν αὐταῖς² τῆς ψυχαγωγῆς μέλι κεκραμένον γάλακτι· ὡς ἂν δι' ἡδονῆς εἰς γένησι³ μεμελετηκυῖαις ἔρχεσθαι⁴ αἰς⁵ συγκυεῖσθαι τὸ γάλα πέφυκεν. ἔτι τὰ μὲν νότια μικροφυῖ ποιῶν τὰ σώματα. τὸ γὰρ θερμὸν ἰσχυραίνει αὐτὰ μάλιστα εἰώθεν. ἐν αὐτῷ δὲ τῆτω καὶ κατασμικρύνει καὶ ξηραίνει. ἔτι δ' ἐν τοῖς βόρειοις πάντα μεγάλα τὰ σώματα. δηλοῖσι δὲ Κελτοί, Θράκες, Σκύθαι. ἢ τε γῆ κάθυγρος αὐτῶν ἔσα, καὶ νομάς πλείστας Φέρουσα. ἐπεὶ καὶ αὐτὸ γε τῆνομα ἀπὸ τῆς βορᾶς· βορὰ δὲ ὄνομα τροφῆς. καὶ ὁ ἐκ γῆς ἐν πένον τροφῆ, ἅτε τροφίμος ὦν, βορρᾶς κέκληται.

CAP. XXIX. Κατὰ ταῦτα τοῖνον τῷ μὲν θητῷ καὶ⁵ γένεσι ὑποπεπλωκότε Φύλω, τὰ βόρεια οἰκεῖα· τῷ δὲ ἀθανάτῳ, τὰ νότια· ὡς θεοῖς μὲν τὰ ἀνατολικά. δαίμοσι δὲ τὰ δυτικά. ἀρχαμένης γὰρ τῆς φύσεως ἀπὸ ἑτερότητος, παταχῆ τὸ δίδυρον αὐτῆς πεποιήνται σύμβολον. ἢ γὰρ διὰ νοητῆ ἢ πορείας, ἢ διαίσιθῆτῆ. ⁶ καὶ τῆ αἰσιθῆτῆ, ἢ διὰ τῆς ἀπλανῆς, ἢ διὰ τῆς τῶν πεπλανημένων. ⁷ καὶ πάλιν, ἢ

circulum sunt, cujus extremitates occupant: Cancer quidem septentrionales; Capricornus vero australes. Cæterum secundum Pythagoram animæ sunt turba illa somniorum, quam in lacteum circulum congregari asserit: cui id nomen ab animabus, quæ in generationem delapsæ lacte nutriuntur. Et hanc ob causam illos qui animas evocant lac mulfum in libationibus adhibere: quippe quæ dulcedinis illicio in generationem venire avent; cum quibus lac una gigni solet. Præterea regiones australes corpora exigua producunt. Calor enim maxime ea attenuare, atque hoc ipso imminuere & exsiccare solet. E contra in borealibus plagis omnia corpora magna proveniunt. Exemplo sunt Celtae, Thraces & Scythæ: & regio ipforum humida est, & pascuis abundat. Cum ipsum quoque Boreæ nomen veniat a vorando: quæ vox ad nutritionem spectat. Inde & ventus a terra nutrimentis affluente spirans, utpote nutritivus, Boreas quasi vorans fuit dictus.

Hæc ergo ob causas mortalitati & nascendi legibus obnoxio generi proprie boreales partes conveniunt: immortalī vero, australes. Sicuti Diis orientales; demonibus vero occidua tribuuntur. Cum enim natura a diversitate coeperit, quicquid ubique bipatente aditu est, symbolum ejus constituerunt. Progressus enim vel per intelligibile, vel per sensibile. Et si per sensibile, aut per orbem fixum,

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ Φησιν] Ita pleræque. Cant. 2. Φασιν· similiter Meurf. Spicil. in Theocr. p. 138. Pontan. in Macrob. p. 678. ² τους] Argent. την. ³ μεμελετηκυῖαις] μεμελετηκυῖας Argent. ⁴ συγκυεῖσθαι] συγκυεῖσθαι Basil. 3. ⁵ γένεσιν] γενεσει Basil. 2. 3. ⁶ καὶ τῶν αἰσιθῆτῶν] omittuntur hæc in Cant. 2. ⁷ καὶ πάλιν, ἢ διὰ] Vide Lector, quam recte lacunam, casu detectam, restituere possis. Scripsit auctor: καὶ πάλιν τῶν νοητῶν, ἢ διὰ &c. sed imperitus exscriptor, concursu secundorum casuum turbatus, media omisit.

διὰ τῆς ¹ ἀθανάτου, ἢ διὰ τῆς θνητῆς πορείας. καὶ κέντρον, τὸ μὲν ὑπὲρ γῆν, τὸ δ' ὑπόγειον τὸ μὲν, ἀνατολικόν· τὸ δὲ, δυτικόν. καὶ τὰ μὲν ἀριστερά, τὰ δὲ δεξιά. νύξ τε καὶ ἡμέρα· καὶ διὰ τῆτο, παλίντονος ἢ ἁρμονία, ² καὶ τοξεύει διὰ τῶν ἐναντίας. δύο δὲ σόμια Πλάτων Φησί· δι' ἧ μὲν ἀναβαινόντων εἰς ἕρανόν. δι' ἧ δὲ κατιόντων εἰς γῆν. καὶ τῶν θεολόγων πύλας ψυχῶν ἡλίον τίθεντων καὶ σελήνην· καὶ διὰ μὲν ἡλίου, ἀνείναι, ³ διὰ δὲ σελήνης κατιέναι· καὶ δύο πίθοι παρ' Ὀμήρω,

⁴ Δάρων οἷα δίδωσι κακῶν, ἕτερος δὲ ἑάων.

CAP. XXX. Πίθος νομμένη καὶ παρὰ Πλάτωνι ἐν Γοργίᾳ τῆς ψυχῆς· καὶ τῆς μὲν ⁵ καλοεργέτιδος, τῆς δὲ κακοεργέτιδος· καὶ τῆς μὲν λογικῆς, τῆς δ' ἀλόγου· πίθοι δὲ, ὅτι ⁶ χωρήματα ἦσαν αἱ ψυχαὶ ἐνεργειῶν τε καὶ ἔξεων ποιῶν. καὶ παρ' Ἡσιόδω, ὁ μὲν τις νοεῖται πίθος δεδεμένος· ⁷ ὁ δὲ, ὃν λύει ἢ ἰδοῖν, καὶ εἰς πάντα διασκεδάσσει, μόνῃς ἐλπίδος μενήσης. ἐν οἷς γὰρ ἡ φαύλη ψυχὴ σκιδαμένη περὶ ὕλην τάξεως διαμαρτάνει, ἐν τῆτοις ἅπασιν ταῖς ἀγαθαῖς ἐλπίσιν αὐτὴν βυκολεῖν εἴσθε.

CAP. XXXI. Πανταχῆ τοίνυν τῆ διθύρῃ φύσεως ὄντος συμβόλου, εἰκότως καὶ

aut per orbem planetarum. Rursumque vel per immortalem, vel per mortalem viam. Et alter quidem mundi cardo supra terram, alter subterraneus: item alius orientalis, alius occidentalis. Et aliae mundi partes sinistrae sunt, aliae dextrae. Tumor & dies, idcirco universi harmonia ex contrariorum concentu constat, & contrariis sibi invicem opposita est. Plato etiam duo ostia sive fauces commemorat, quarum altera patet ascendentibus in caelum; altera descendentibus in terram. Sic & Theologi Solem ac Lunam animarum portas statuunt: quas per Solem ascendere, & descendere per Lunam volunt. Apud Homerum quoque duo sunt dolia:

Quorum hoc largitur mala, sed bona continet illud.

Sed & apud Platonem in Gorgia per dolium anima intelligitur. Quarum alia benefica, alia maligna: alia rationalis, alia vero rationis est experta. Dolia autem (vocantur animae) quia certarum facultatum & habituum capaces sunt, (& quasi fundi). Apud Hesiodum quoque aliud dolium clausum videmus; alterum quod voluptas referat, & per omnia diffundit, sola spe remanente. In quocumque enim mala & corrupta anima circa materiam effusa ordinem suum deserit, in illis omnibus bona spe seipsam pascere solet.

Cum ergo omne bipatens seu bipartitum naturae symbolum gerat, recte quoque

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 ἀθανάτου] ἀθανάτης Cant. 2. 2 καὶ τοξεύει] vix dubito quin melius ἢ τοξεύει.
3 διὰ δε σελ. κατ.] Haec clausula deest Graece, editi Cantabr. 1655. BARNESIVS.
4 Δάρων] *Iliad.* ὦ, 528. Idem. 5 καλοεργέτιδος καὶ κακοεργέτιδος] utrobique *actives*
Cant. 2. 6 χωρήματα] *κρηματα* Cant. 2. 7 ὁ δὲ] *ὁ δὲ* Cant. 2.

τὸ ἀντρον ἢ μονόδυρον, ἀλλὰ δύο ἔχον θύρας, ὡσαύτως τοῖς πράγμασιν ἐξηλλαγμένας καὶ τὰς μὲν, θεοῖς τε καὶ τοῖς ἀγαθοῖς προσηκόντας τὰς δὲ, θνητοῖς καὶ φαυλοτέροις. ἀφ' ὧν καὶ Πλάτων ὀρμώμενος, οἶδε καὶ αὐτὸς κρατῆρας, καὶ ἀντὶ τῶν ἀμφορέων ἵ λαμβάνει πίθους, καὶ δύο ἵ εἴματα, ὡς ἔφαμεν, τῶν δύο πυλῶν καὶ τῆ Συρίας Φερεκύδης μυχῆς, καὶ βόθρος, καὶ ἀντρα, καὶ θύρας, καὶ πύλας λέγοντος· καὶ διὰ τῶν αἰνιτιζομένων τὰς τῶν ψυχῶν γενέσεις, καὶ ἵ ἀπογενέσεις. ἀλλ' ἵνα μὴ τὰ τῶν παλαιῶν φιλοσόφων τε, καὶ θεολόγων ἐπεισάγοντες τὸν λόγον μακύνωμεν, τὴν πᾶσαν βέβησιν καὶ διὰ τῶν παραδειχθέναι ἡγόμεθα τῆ διηγήματος.

CAP. XXXII. Λέγεται δὲ παραστῆσαι τὸ τῆς πεφυτευμένης ἐλαίας σύμβολον, ἵ ὅτι ποτε μῆνυι. καὶ τοι αὐτὴ καὶ περιττότερον τι παρίσῃσιν ἔχ ἀπλῶς παραπεφυτεῦσθαι εἰρημένη, ἀλλ' ἐπὶ κρατῆρος.

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατῆρος λιμένος ταύφυλλος ἐλαίη.

ἵ Ἀγχόθι δ' αὐτῆς ἀήρον.

ἵ Ἔστι δ' ἔχ, ὡς ἂν τις νομίσειεν, ἀπὸ τύχης τινὸς ἔτω βλαστήσασα· ἀλλ' αὐτὴ συνέχευσα τῆ ἀντρον τὸ αἶνιγμα. ἐπεὶ γὰρ ὁ κόσμος ἐκ εἰκῆ, ἐδ' ὡς ἔτυχε γέγονεν

antrum hoc, non unum sed duo ostia habet, reipsa inter se diversa: quorum alterum Diis, bonisque; alterum vero mortalibus, & deterioribus convenit: quæ Platoni quoque antram præbuere ut & ipse crateres statueret, & amphorarum loco dolia poneret: & duo ostia, ut diximus, loco duarum portarum. Cum & Pherecydes Syrius recessus, & scrobes, item antra, januas portasque commemoret: quibus animarum generationes atque decessus significat. Sed ne antiquorum Philosophorum, ac Theologorum sententiis adducendis orationem nimium extendamus: universam hujus narrationis mentem satis superque hæcenus a nobis explicatam arbitramur.

Reliquum est, ut quid olivæ adnascentis symbolum sibi velit porro exponamus. Egregium enim aliquid significare videtur: cum non simpliciter adnasci, sed ad caput seu verticem nasci dicatur:

Stat ramis diffusa in portus vertice olīva:

Quam propter jucundum antrum.

Ἐὰν αὐτὴν non fortuito, ut quis forte existimaverit, ita enascitur: sed occultam antri significationem complectitur. Cum enim mundus non temere & casu exsiste-

V A R I Æ L E C T I O N E S.

1 λαμβάνει πίθους] λ. τους π. Cant. 2. 2 εἴματα] εἴματα Cant. 2. ubi: „mate, εἴματα, olim.” BARNESIVS. 3 ἀπογενέσεις] Cant. 2. ἀπογεννήσεις. 4 ἵτι] ἵτι Cant. 2. 5 Ἀγχόθι] Basil. 2. 3. ἀγχόθι. v. Homeri locum.

ἀλλ' ἔστι Φρονήσεως Θεῶν καὶ νοεῶς Φύσεως ἀποτέλεσμα, παραπεφύτευται τῇ ἑικόνι τῷ κόσμῳ τῶ ἀντρω, σύμβολον Φρονήσεως Θεῶν, ἡ ἐλαία. Ἀθηναῖς μὲν γὰρ τὸ Φυτόν Φρόνησις δὲ ἡ Ἀθηναῖα. Κρατογενεὺς δ' ἔσσης τῆς Θεῶν, οἰκεῖον τόπον ὁ Θεολόγος ἐξεῦρεν, ἐπὶ κρατὸς τῆ λιμένος αὐτὴν καθιερώσας, σημαίνων δι' αὐτῆς, ὡς ἐκ ἐξ αὐτοματισμῶ τὸ ὅλον τῆτο, καὶ τύχης ἀλόγου ἔργον γέγονεν. ἀλλ' ὅτι Φύσεως νοεῶς καὶ σοφίας ἀποτέλεσμα· χωριστῆς μὲν ἔσσης ἀπ' αὐτῆς, πλησίον δὲ κατὰ τῆς κεφαλῆς τῆ σύμπαντος λιμένος ἰδρυμένης.

CAP. XXXIII. Ἡ Αἰθαλῆς δὲ ἔσα ἡ ἐλαία φέρει τι ἰδίωμα οἰκειότατον ταῖς ἐν τῷ κόσμῳ τροπαῖς τῶν ψυχῶν, αἷς τὸ ἀντρον καθιέρωται. διὰ μὲν γὰρ τῆ θεῶς, τὰ λευκὰ τῶν φύλλων ἀνανεύει διὰ δὲ τῆ χειμῶνος, μέλας τρέφει τὰ λευκότερα. ὅθεν καὶ ἐν ταῖς λιταναῖαις καὶ ἱκετηρίαις τὰς τῆς ἐλαίας θαλαίας προτείνουσιν· εἰς τὸ λευκὸν αὐτοῖς τὸ σκοτεινὸν τῶν κινδύνων μεταβάλλειν ὀφεινόμενοι. φύσει μὲν ἐν αἰθαλῆι ἐλαία συνέχεται, ἀρωγὸν πόνων καρπὸν φέρουσα. ἀνάκειται δὲ τῇ Ἀθηναῖα, καὶ τοῖς ἀθληταῖς ἐξ αὐτῆς δίδεται νικήσασιν στέφανος· καὶ ἀπ' αὐτῆς ἱκετηρία τοῖς θεομένοις. διοικεῖται δὲ καὶ ὁ κόσμος ὑπὸ νοεῶς Φύσεως, φρονήσει αἰδίῳ καὶ αἰθαλῆι

rit; sed sapientiae Dei & intellectualis naturae sit opificium; antro, quod mundi imaginem gerit, oliva apponitur; sapientiae divinae symbolum. Nam Minervae planta est: Minerva autem sapientia. Quae cum ex Dei vertice nata sit: proprium ei locum Theologus reperit, dum in ipso portus vertice consecrat. Significans ea ipsa, universum hoc non motus temerarii, nec fortuiti casus opus esse; sed naturae intellectualis & sapientiae absolutissimum artificium, quae ab ipso quidem opere separata: prope tamen in totius portus capite sita est.

Verum cum semper vireat oliva, proprietatem quandam animarum in hoc mundo conversionibus convenientissimam sustinet: quibus animabus antrum hoc sacrum esse diximus. Nam aestate albicantia folia sursum prominent: hyeme vero candidiora invertuntur. Unde & in precibus supplicationibusque ramos olivae praetendunt: ominantes periculorum tenebras in candidam lucem sibi permutatum iri. Quocirca oliva natura semper virente constat, fructum laboris operaeque pretium proferens. Eademque Minervae attribuitur: & athleticis victoribus corona ex ea datur. Et ramus supplex ex eadem praebetur oraturis. Ita mundus quoque ab intellectuali natura regitur, & aeterna ac semper virente agitur sapientia: quae in

V A R I A E L E C T I O N E S.

1 εἰκόνι] εἰκοσι Argent. 2 σοφίας αποτ.] si quid mutandum, quod non urgeo, dixerim ex superioribus supplendum esse hunc locum legendumque Φύσεως νοεῶς καὶ σοφίας ΤΟΥ ΘΕΟΥ αποτ. Antea scripserat sub initium paginae: Φρονήσεως ΘΕΟΥ καὶ νοεῶς Φύσεως ἀποτέλεσμα. Imo σοφίας hoc loco nimis absolute ponitur, quam ut locum tueri commode possit. 3 ούσης ἀπ' αὐτου] Malim plenius: χωριστῆς μὲν ούσης (scil. τῆς ἐλαίας) ἀπ' αὐτου ΤΟΥ ΑΝΤΡΟΥ, πλησίον δὲ κ. λ. Sic plana omnia, alioqui sensu tantum non destituta. 4 αἰθαλῆς] Basil. 3. per simplex λ, ut mox Basil. 2. 3. α ἀνανεύει] Aliena est hæc vox & ab auctoris mente abhorret. Cl. Ruhnkenius ἀνταυγεί censet legendum: aestate albus foliorum color resplendet, neque dubito equidem de veritate emendationis. 5 λιτανιαῖς] λιτανειαῖς Cant. 2.

ἀγόμενος ἀφ' ἧς καὶ τὰ πικτήρια τοῖς ἀθληταῖς τῷ βίῳ δίδονται, καὶ τῶν πολλῶν πόνοι τὸ ἄκος. καὶ ὁ τῆς ἐλευθέρου ἀνακτόμωνος καὶ ἰκέτας, ὁ συνέχων τὸν κόσμον δημιουργός.

CAP. XXXIII. Eīs tūto τοῖνυ φησὶν ὁ Ὅμηρος δὴν τὸ ἄντρον ἀπαθεῖσθαι πᾶν τὸ ἔξωθεν κτῆμα. γυμναζέμεντα δὲ καὶ προσαίτε σχῆμα περιβέμενοι, καὶ κόψαντα τὸ σῶμα, καὶ πᾶν περίττωμα ἀποβαλόντα, καὶ τὰς αἰσθήσεις ἀποστροφέντα, βελεύεσθαι μετὰ τῆς Ἀθηνᾶς, καθεζόμενοι σὺν αὐτῇ ὑπὸ πυθμένα ἐλαίας, ὅπως τὰ ἐπίβουλα τῆς ψυχῆς αὐτῆ τέμῃ πάντα, καὶ περικόψῃ. ἔ γὰρ ἀπὸ σκοπῆ οἶμαι καὶ τοῖς περὶ Νουμήσιον ἐδόκει Ὀδυσσεὺς εἰκόνα φέρειν Ὀμήρω κατὰ τὴν Ὀδυσσεύει, τῷ διὰ τῆς ἐφεξῆς γενέσεως διαρχομένῳ καὶ ἔτιω ἀποκαθηγαμένῳ εἰς τῆς ἔξω παντὸς κλύδωνος, καὶ θαλάσσης ἀπείρου.

Ἐἰς ὅκε τῆς ἀφίκναι, οἱ ἐκ ἴσασι θαλάσσαν
Ἄτρες· ἐδ' ἐθ' ἄλωσι μμιγμένον εἶδαρ ἔδωσι.

Πόντος δὲ καὶ θαλάσσα, καὶ κλύδων, καὶ παρὰ Πλάτωνι ἡ ὑλικὴ σύφασις.

hujus vitæ stadio certantibus victoriæ præmium & multorum laborum solamen tribuit: & ipse rerum opifex, qui mundum hunc continet, miseris supplicesque refocillat.

In hoc ergo antro, inquit Homerus, deponenda est omnis peregrina sarcina. Hic denudatum ac supplicantis habitu indutum, afflicto corpore, omnibusque superfluis abjectis, sensus etiam ipsos averfantem, ad oleæ radicem consistere, & consilia cum Minerva conferre oportet: quomodo omnia quæ animæ insidiantur refecet ac circumcidat. Neque enim sine ratione, mea quidem sententia, existimavit Numenius, Ulysses in Odyssea Homeri imaginem gerere ejus qui generationem ordine transit; atque ita demum ad illos qui omnem procellam marisque æstum ignorant defertur:

Donec ad hos veniat, qui nec maris æquora norunt
Diffusa, nec victum sale permiscere marino.

Cæterum & apud Platonem materiæ congeries, pontus, mare, ac procellarum æstus appellatur.

V A R I Æ L E C T I O N E S.

I τὸ ἄντρον] Cant. 2. τῷ ἀντρωῦ ubi ,, γρ. τὸ ἄντρον, olim, male. BARNESIVS. 2 κόψαντα τὸ σῶμα] Vix dubito, quin male se habeat illud κόψαντα. Cel. Ruhnkenius legit κολασαντα, quod menti auctoris egregie convenit. 3 ἀποστροφέντα] v. Animadversiones ad h. l. α ἐπίβουλα] Sagacissima est ejusdem Viri Cel. conjectura, ἵπουλα legendis. Vide quæ de hac voce in Animadversionibus dicentur. 4 Νουμήσιον] per 1. Cant. 2. ut supra. 5 Εἰς ὅκε] Odys. λ'. 120. BARNESIVS.

CAP. XXXV. Διατῆτ' οἶμαι καὶ τῆ Φόρκυνος ¹ ἐπωνόμασεν τὸν λιμένα.

Φόρκυνος δὲ τις ἐστὶ λιμὴν ² ἀλίαιο γέροντος.

³ Οὐ δὴ καὶ θυγατέρα ἐν ἀρχῇ τῆς Ὀδυσσεύς, τὴν Θόασαν ἐγενεαλόγησεν ἀφ' ἧς ὁ Κύκλωψ, ὃν ὀφθαλμῷ Ὀδυσσεὺς ἀλάωσεν. ἵνα καὶ ἄχρι τῆς πατρίδος ὑπῆ τῶν ἀμαρτημάτων μνημόσυνον. ἔθεν αὐτῶ καὶ ἡ ὑπὸ τὴν ἐλαίαν καθέδρα οἰκεία, ὡς ἰκέτη θεῶ, καὶ ὑπὸ τὴν ἰκετηρίαν ἀπομειλισσομένῳ τὸν γενέθλιον δαίμονα. ἢ γὰρ ἦν ἀπλῶς τῆς αἰσθητικῆς ταύτης ἀπαλλαγῆναι ζωῆς, τυφλώσαντα αὐτὴν, καὶ καταργῆσαι συντόμως σπυδάσαντα. ἀλλ' εἶπετο τῶ ταῦτα τολμήσαντι μῆνις ἀλίαν καὶ ὑλικῶν θεῶν. ἕς χρῆ πρότερον ἀπομειλίξασθαι θυσίαις τε καὶ πόνοις, καὶ καρτερία· ποτὲ μὲν ⁴ διαμαχόμενον τοῖς πάθεσι· ποτὲ δὲ ⁵ γοητεύοντα καὶ ἀπατῶντα, καὶ παντοίας πρὸς αὐτὰ μεταβαλλόμενον· ἵνα γυμνωθεῖς τῶν ῥακῶν καθέλῃ πάντα. καὶ ἢδ' ἔτω ἀπαλλαγῆ τῶν πόνων. ἀλλ' ὅταν παντελῶς ἕξαιλος γένηται, καὶ ἔμφυχος ⁶ ἀπείρων θαλασσίαν καὶ ἐνύλων ἔργων· ὡς πτύον εἶναι ἠγεῖσθαι τὴν κάπην, διὰ τῶν ἐναλίων ὀργάνων καὶ ἔργων παντελῆ ἀπειρίαν.

CAP. XXXVI. ⁷ Οὐ δεῖ δὲ τὰς τοιαύτας ἐξηγήσεις βεβιασμένας ἠγεῖσθαι, καὶ εὐρεσιλογητῶν πιθανότητας. ⁸ λογιζόμενοι δὲ τὴν παλαιὰν σοφίαν, καὶ τὴν

Atque hinc Poëtam Phorcynis portum appellasse arbitror.

Numinis æquorei Phorcynis nomine portus.

Quin & filiam ejus Thoosam sub principium Odysseæ commemoravit: ex qua Cyclops natus est, quem Ulysses orbavit oculo. Scilicet ut aliquid adesset, quod in patriam usque peccatorum memoriam ei refricaret. Unde & confessus sub oliva recte illi convenit: quippe qui Deæ supplicat, & genialem dæmonem supplice ramo placat. Neque enim recta a sensibili hac vita discedere licebat ei, qui illam excæcarat, & una opera abolere studuerat: sed talia ausum marinorum & materialium Deorum ira prosequeretur. Qui sacrificiis laboribusque & tolerantia prius placandi erant. Interdum quidem passionibus repugnando; interdum præstigiis dolisque adhibitis, quibus in varias formas se transmutet: ut centonibus laceris exutus omnia detrahat. Ac ne ita quidem ab ærumnis liberabitur. Sed tum demum ubi mare omnino evaserit: & vivus adhuc vidensque maritimum & materialium operum experientiam adeo perdidit, ut ob extremam instrumentorum operumque maritimum ignorantiam, remum ventilabrum esse existimet.

Neque existimandum est hujusmodi interpretationes esse coætas, & meras solertium hominum conjecturas. Verum ubi animo priscam sapientiam recogitamus;

V A R I Æ L E C T I O N E S.

¹ ἐπωνόμασεν] σε Cant. 2. σαν Basil. 3. ² ἀλίαιο γέροντος] Antiquiores: ἐναλίαι θεῶν. ³ Οὐ] οὐ Basil. 3. ⁴ διαμαχόμενον τοῖς π.] v. Animadversiones ad h. l. ⁵ γοητεύοντα] γοητεύσαντα Cant. 2. ⁶ ἀπείρων] ρος Cant. 2. ⁷ Οὐ δεῖ] junctæ Basil. 2. 3. ουδεῖ. ⁸ λογιζόμενοι] νογ Basil. 3.

Ὅμηρος ὅση τις Φρονησις γέγοσε, καὶ πάσης ἀρετῆς ἀκρίβειαν, μὴ ἀπογινώσκειν, ὡς ἐν μύθῳ πλάσματι εἰκόνας τῶν θεοτέρων ἠίσσεται. εἰ γὰρ ἐπὶ ἐπιτυχῆ πλάσσει ὅλην ὑπόθεσιν, μὴ ἀπὸ τινῶν ἀληθῶν μελαποῖντα τὸ πλάσμα. Ἄλλὰ περὶ μὲν τούτου εἰς ὅλην πραγμασίαν ὑπερκείσω τὸ σύγγραμμα. περὶ δὲ τῆς ὑποκειμένης ἀντιφάσεως, πέρασ ἔχει τὰ τῆς ἐρμηνείας ἐνταῦθα.

& quanta Homeri prudentia fuerit, atque in omni virtutum genere excellentia, non negandum, ipsum sub fabulæ figmento rerum divinarum imagines occulte significasse. Neque enim totum hoc argumentum confingi potuisset, nisi figmentum quædam ex rei veritate traheret. Sed hisce ad integri operis tractationem rejectis, propositi antri explicationi finem tandem imponimus.

COM-

C O M M E N T A T I O

P O R P H Y R I I P H I L O S O P H I

*de Nympharum antro in XIII. libro
Odysseæ Homericæ, multiplici cognitione
rerum variarum instructissima.*

Interprete Conrado Gesnero
Medico, Tigurino:

*Omnia nunc primum nata, & excusa Tiguri apud
Froschouerum.*

(Anno Salutis 1542. Mense Martio.)

Vertical line of text or markings on the left side of the page.

Fragmented text or markings at the bottom of the page.

COMMENTATIO
PORPHYRII PHILOSOPHI

*De Nympharum antro in XIII. libro Odysseæ Homericæ, varia
cognitione multarum rerum plenissima. Interprete
Conrado Gesnero Medico, Tigurino.*

DOCTISSIMO VIRO D.

*Beato Comiti Theologo & Medico, Conradus Gesnerus
Medicus S.*

Contentit Cratylus apud Platonem, nomina rebus esse posita ex ipsa natura, & inter Latinos quidam dixit:

Conveniunt rebus nomina sæpe suis.

Quam sententiam cum sæpe alias veram apud me statuo, tum vero de te, Beate Comes, verissimam. Loquitur enim nomen ingenium tuum. Nam sive te quis comitem & socium viris bonis, sive comem, benignum, facilem, affabilem, humanum atque candidum dixerit, utrumque recte faciet. Sane beatus es hisce bonis, & alios societate tua, amicitia, comitate, festivitateque beas. Hæc omnia quoniam ipse, cum vobiscum Laufannæ agerem, expertus in te sum, non possum non aliquod animi mei in te argumentum depromere. En tibi igitur Porphyrii Platonicæ Philosophi interpretationem antri Nympharum in Ithaca insula, quod Homerus in decimo tertio libro Odysseæ suæ describit, a nobis Latine redditam, non eleganti, sed facili dilucidoque stilo, nisi fallor. Nam ubi aliquot loci in Græco exemplari corrupti legantur, non tam ubique verba quam sensum authoris exprimere conatus sum, qui se conspicuum ubique præbet, etsi verba non omni ex parte respondeant. Est sane liber variarum rerum cognitione refertus, tum quod veterum ethnicorum theologiam atinet, tum quod naturas rerum, quare ad antiquos authores intelligendos non parum proderit. De fabulis autem poëtarum non est, quod aliquid apud te dicam: novi enim te pro eruditione tua non aliter quam doctos omnes judicare, scilicet ut Plutarchus ait, τὸ τῶν ποιητῶν μυθῶδες ἔκ ἀφιλόσοφον εἶναι. Aristoteles certe lib. 1. primæ philosophiæ, philosophum fabulas quodammodo scribit amare, quoniam ex mirabilibus fabula constat. Admiratio autem hominibus & nunc est & olim fuit occasio philosophandi. Socrates in carcere circa limitem vitæ aliquot Æsopi fabulas carmine reddidit Apollinis instinctu. Aristoteles jam fenex relictis philosophiæ disputationibus & confutationibus veterum, ad poësim Homericam se convertit. Idem Porphyrius fecit, ut Lascaris in poëmate de utroque testatur. Sed antiquam poëticen & fabulosam veterum theologiam in commentationibus Procli defendemus. Porro nomen Por-

PRAEFATIO C. GESNERI.

phyrri non te debet offendere: quamvis enim Christianorum hostis fuerit, Christum tamen oraculis confirmantibus sapientem, pium atque beatum iudicavit, ut Marcellus Ficinus testis est in suis commentariis in Plotini librum contra Gnosticos haereticos. Quin etiam præceptorem habuit Plotinum: Plotini vero mentem non abhoruisse a Christiana religione, conjecturam hinc facere licet, quod cum Ammonii semper Christiani discipulus fuerit & Origenis semper amicus: convenisse pertinetur cum Origene simul ac Herennio, se nunquam ab institutis Ammonii discessurum, idque sicut promiserat servavisse. Præterea gentilium Deorum cultum alto animo aliquando contempsisse, Amelio ad hoc exhortante, Porphyrius ipse discipulus ejus testatur. Nimirum hoc quoque facit ad Dei gloriam, quod hostes religionis nostræ splendidissima Christo nostro testimonia ferant. Citatur & in hoc libello Numenius usus testimonio Mosis, quem ipse Prophetam nominat, de spiritu Dei super aquas investo. Transtuli autem eo libentius hoc opusculum, quoniam hætenus alium neminem vidi, qui hujus antri allegorias interpretetur. Macrobius enim de somnio Scipionis disserens, tantum de portis solis, Cancro & Capricorno meminit, per quas animæ ascendant ac descendant. Vale. Tiguri Anno salutis 1542. Mense Martio.

COMMENTATIO

PORPHYRII PHILOSOPHI

*De Nympharum Antro in XIII. libro
Odysseæ Homericæ.*

Inquirendum quidnam sibi velit Homerus per illud antrum in Ithaca insula, hisce versibus a se descriptum.

(I.)

*Odysseæ
XIII.*

Est Ithacæ portus Phorcyni nomine dictus,
Qui pelagi dæmon servat penetralia canus.
Portus undisoni stat oliva in vertice magna.
Hanc juxta specus est obscurus, amabilis: illum
Naiades habitant Nymphæ: pulcrique crateres
Insunt de saxo, sunt quadrantalia multa,
Inque ipsis prudenter apes sua mella reponunt.
Longaque texendi stant organa faxea rite,
In quibus a Divis pulcherrima purpura Nymphis
Texitur, atque perennis aquæ fons intus abundat.
Sunt geminæ portæ, quarum altera tendit ad austrum,
Quæ non est hominum via, Divis sed patet unis.
Alteræ quæ Boream spectat septemque triones,
Descensum facilem præbet mortalibus ægris.

Hactenus Homeri verba. Quod autem non ex historiis certior factus, antri jam descripti mentionem fecerit, ex iis, qui hujus insulæ chorographiam tradiderunt, manifestum est. Nullum enim antrum hujusmodi memoraverunt, teste Cronio. Evidens est etiam hoc quod si pro licentia poëtica antrum finxisset, nullam inter homines fidem meruisset: præsertim si temere quovis modo argumento conficere persuasurum se sperasset, quod vir aliquis in Ithaca tam Diis quam hominibus vias fabricasset: aut non quidem vir, sed alia quædam natura illic & cunctis hominibus descensum, & rursus aliam Diis viam apparasset. Nam deorum simul ac hominum plenus est universus mundus: illud autem antrum Ithacæ minime dignum videtur, neque fidem facere potest, quod in ipsum descendant homines, & ex ipso Diis ascendant.

(II.)

Hæc præfatus Cronius statim adjicit, non modo sapientibus, sed plane omnibus vel idiotis clarum esse, poëtam per hæc allegorice & ænigmatice dicta quærendum proposuisse, quænam altera sit hominum, altera vero Deorum porta: item quid sibi per biforem speluncam velit Nymphis consecratam, quæ simul & caliginosa & amabilis appellatur, cum alioquin obscura metui magis quam amari soleant. Sed cur non simpliciter sacer Nymphis esse locus prædicatur, sed appositum est de industria, illis quæ Naiades appellantur? Præterea quorsum crateres & amphoræ,

(III.)

cum nulla liquoris alicujus infundendi mentio fiat, sed apes intus tanquam in alvearibus mellificent? Ad quid oblonga texendi instrumenta faciunt? Dixerit aliquis anathemata Nymphis sacra esse. Cur vero non ex ligno aut alia materia, sed lapidea, sicut amphoræ crateresque sunt? Hoc vero adhuc obscurius est, quomodo in lapideis hisce organis purpurea stragula Nymphae contexant, res non visu solum sed auditu quoque miranda. Quis enim crederet in antro tenebroso purpureas vestes a deabus in lapideis instrumentis contexi, idque visui subjectas & colore purpureo conspicuas? Ad hæc biforem esse specum mirum est, nempe cum alteræ fores ad descensum factæ sint hominibus, alteræ vero Diis pateant. Item cum hæc quidem ad Austrum, illæ vero ad Aquilonem vertantur, non parum habet difficultatis, cur hominibus quidem septentrionalem regionem tribuerit, contra Diis austrinam. Nam quare non potius differentiam fecit secundum Orientem & Occidentem? Fere enim omnia templa statuas & introitus versus Orientem habent, ingredientes vero ad occasum spectant, cum facie in statuas conversa Deos colunt.

(IV.) Constat igitur cum tot difficultatibus tota specus involvatur descriptio, haud quidem esse factitium figmentum ad oblectationem solam temere compositum: at neque localis historiae narrationem continere, sed aliud quidpiam a poeta insinuari, præsertim cum secreta quadam ratione juxta specum oleam quoque provenisse canat. Cæterum hæc omnia investigare & explicare permagnum est: conabimur tamen simul veterum hic placita referre, ac proprio Marte aliquid indagare. Verum de loci historia negligentius (ut apparet) illi scripserunt, qui antrum & cætera ad ipsum pertinentia omnia pro meris fabulis habuerunt. Qui vero quam optime diligentissimeque terrarum descriptiones literis mandarunt, hujus antri mentionem faciunt, inter quos & Ephesus Artemidorus in V. lib. ex undecim hæc scribit: „ A Pa-

„ normo Cephaleniæ portu versus Orientem duodecim stadiis Ithaca distat insula,

„ ambitu suo stadia continens octoginta quinque, angusta & sublimis, ac portu,

„ quem Phorcynem vocant, insignis. Est autem illic in insula, littus sacro Nym-

„ phis antro conspicuum, ubi Ulysses Phæaces exposuisse fama fert.” Hæc Artemidorus. Non ergo prorsus Homeri figmentum fuerit. Sive tamen ille rem, ut habebat, narravit, sive etiam ipse nonnulla adjecerit, nihilominus quæstiones relinquuntur, quibus inquiratur aut illorum animus, qui ista primum Nymphis consecrarunt, aut poeta, qui aliquid de suo adjecit. Est enim verisimile neque veteres sacra sine certis arcanisque rationibus instituisse, neque Homerum temere quævis pro arbitrio narrasse. Quo magis autem aliquis hæc ab Homero non ficta fuisse contenderit, sed ab antiquioribus ipso consecrata, eo plenius veteri sapientia hoc antrum deprehendetur, eaque de causa perscrutatione dignum & symbolicarum in ipso consecrationum probatione, hinc igitur initio sumto dicendum.

(V.) Non immerito veteres antra vel speluncas mundo consecrabant tum toti tum partibus ejus: materiae quidem ex qua mundus constat symbolum, terram facientes

DE AN-
TRIS. (nam alioqui non signum solum materiae terram, sed ipsammet materiam fecerunt)

mundum vero ex materia nascentem per antra inucentes. Quemadmodum enim

Universus antra ut plurimum sponte naturæ nata terræ coherent, ac uno simplici que saxo

quidem continentur, cujus partes quidem interiores cavæ sunt, exteriores autem ad inmen-

mundus sum terræ spatium terminantur. Sic & mundus suapte natura consistens, & ex

per antra seipso

seipſo concretus adharet materiæ, quam ſaxum vel petram latenter appellabant, quoniam otioſa & ad formam dura ſolidaque eſt, ac infinitum ſua informitate præfert. Adhæc cum materia naturæ ſit fluxæ, & ſpecie qua informatur apparetque per ſe privata, aquoſitatem & humiditatem ſpecuum & opacam obſcuritatem (ſic enim reddimus quod poëta Græce nominat *ἠεροειδέες*) commode uſurparunt pro ſigno earum rerum, quibus mundus afficitur materiæ cauſa. Mundus igitur propter materiam opacus & obſcurus eſt, propter formæ autem conjunctionem ac ornatum (cujus gratia *mundi* etiam nomen tulit) plane pulcher eſt & amabilis. Quare optima ratione mundus ſignificabitur per ſpeluncam, quæ primo ſtatim introitu propter formas videtur amœna: ſed fundamentum inſpicienti animoque penetralia ejus luſtranti obſcura apparet. Quamobrem exterior pars & ſuperficies amabilis eſt, in profundo autem condita obſcura ſunt. Non prætereundum eſt ſilentio, quod Perſæ cum animæ ad inferiora deſcenſum & rurfus exitum myſteriis celebrant, locum in quo verſantur ſpeluncam vocant. Primum enim Zoroaſtres apud Perſas, ut nar- rat Eubulus, naturalem ſpeluncam & fontibus ſcatentem in proximis Perſidi montibus conſecravit, in honorem rerum omnium authoris parentisque Mithræ, ut per ſpeluncam quidem mundum ſignificaret fabricatum a Mithra: per alia vero quædam intus congruis intervallis diſpoſita, elementa & plagas mundi delinearet. Poſt Zoroaſtrem autem idem apud alios quoque mos obtinuit, ut in antris & ſpeluncis, ſive naturalibus, ſive manufactis religioſos ritus peragerent. Sicut enim Diis quidem coelicis templa, ædes & altaria conſtituebantur: terrenis autem & heroibus foci, ac inferis foveæ, hypogea & cryptæ: ſic mundo antra ſpeluncæque dedicabantur, ac itidem Nymphis, idque propter aquas in ſpecubus deſtillantes aut ſcaturientes, quibus Nymphæ Najades, ut paullo poſt dicetur, præficiuntur. Porro non geniti ſolum ſenſibilisque mundi, quod jam probavimus, ſymbolum faciebant antrum, ſed omnium inſuper potentiarum, quæ viſum noſtrum eſſugiunt. Etenim caliginoſa ſunt antra & ſubſtantia potentiarum nobis obſcura eſt. Hinc eſt quod Saturnum ajunt in antrum ſibi factum in Oceano liberos ſuos abſcondiſſe. Sic & Proſerpinam Ceres in ſpelunca cum Nymphis alit. Multa denique hujusmodi reperire in Theologicis libris. Sed quod Nymphis etiam conſecraverint, idque maxime illis, quæ Naides appellantur, ex hymno in Apollinem clarum ſit hiſce verbis: „Nymphæ tibi fontes intelligibilium aquarum juxta divinam Muſarum vocem, in antris habitantes effoderunt, terreni ſpiritus alumnae. Hinc erumpentes aquæ per omnia flumina. (Sic) Exhibent hominibus dulcium fluentorum perpetuas effuſiones.” Inde ninirum & Pythagorici moti ſunt, & poſt ipſos Plato, ut ex mundo antrum & ſpeluncam facerent. Quandoquidem tum apud Empedoclem animarum duces potentiæ ita loquuntur.

„ Venimus in hoc antrum petris obductum.

Tum apud Platonem in ſeptimo libro Reipublicæ hæc verba leguntur: „En tibi homines tanquam in ſubterranea ſpelunca, & cavo reſſu habitantes, cujus grefſus lumen verſus pervius undique patet per totum ſpecum &c. Deinde cum ejus conſabulator dixiſſet: „abſurdam adfers ſimilitudinem,” ſubdit: „Imo hæc ſimilitudo tota prædictis ſermonibus eſt accommodanda, ita ut illa ſedes
„ quam

ſignificatur, materia vero mundi per terram & ſaxa.

(VI.)

Græcis codex hic videtur corruptus.

Mithras Deus.

(VII.)

(VIII.)

Plato ſtatim ab initio ſeptimi libri de Reipublica.

„ quam oculis usurpamus carceris habitationi comparetur: ignis autem lumen in
 „ ipsa, solari facultati conferatur.” Hactenus igitur declaratum est quod antra
 (IX.) mundi & potentiarum in ipso theologi symbolum instituerint. Verum non hunc
 solum mundum quem sensibus apprehendimus, sed intelligibilem insuper essentiam,
 diversis tamen rationibus inducti, per antra significarunt. Sensilem enim mundum
 inde nobis antra referunt, quod sint obscura, saxosa & humida: quæ omnia in
 se mundus quoque continet, itemque solidus, durus & fluxus est, propter ma-
 teriam qua constat. Intellectui vero soli manifestus mundus, propterea quod ob-
 scurus sit sensibus, firmæque & constantis essentiae, speluncis representatur: sic &
 particulares obscuræ potentiae, præsertim quæ materiae conjunguntur. Fit enim
 comparatio propter spontaneam naturam specuum, tenebras, obscuritatem & saxo-
 rum duritiam: non autem similiter propter figuram, ut quidam suspicati sunt. Neque
 (X.) enim omnia antra sunt sphaerica. Ut nimirum & illud Homeri bifore. Porro humidum
 antrum non de intelligibili sed sensili substantia interpretabantur. Sicut & præfens
 hoc antrum Homericum, quod scaturiginem habet aquarum perennium, haud ad
 essentiam menti solum perspectam congruit, sed eam quæ cum materia jungitur
 symbolice designat. Eam ob causam hoc antrum Nymphis sacrum est non Monta-
 nis aut Agrestibus, aliisve similibus, sed illis quæ ἀπο τῶν ναμάτων id est ab aquis
 Naides nuncupantur. Appellamus vero Naides Nymphas peculiariter, potentias
 aquis præfidentes. Olim autem & animas communiter omnes, quæ in generatio-
 nem descendunt, hac voce nominabant. Existimabant enim animas affidere aquæ
 divinitus afflatæ, ut inquit Numenius, hac de causâ prophetam dixisse inquit,
 spiritum Dei supra aquam ferri. Item Ægyptios eandem ob causam omnes
 Dæmones non in aliquo solido sed in navigio collocare, similiter & solem, &
 breviter omnes: Nimirum quod sciant animas ad humorem advolare quæ in ge-
 nerationem descendunt. „ Propterea dixit Heraclitus: Animis humidis delecta-
 „ tionem non mortem accidere”. Alibi vero ait: „ nos illarum mortem vivere, illas
 „ vero nostram.” Hac ratione poetam inquit eos humidos appellasse, qui in
 generatione versantur, quod imbutas humore madentesque animas habeant. Si-
 quidem gratus est illorum animis sanguis & humens semen. Animæ vero planta-
 rum vegetantur aqua, utpote nutrimento. Non desunt qui affirmant etiam aërea &
 (XI.) cœlestia corpora vaporibus liquorum, fluminum, & aliunde halantibus ali. Nam
 Stoici solem evaporatione maris, Lunam fontium & fluminum nutriri putabant,
 astra vero telluris exhalatione: ideoque solem intelligibili vinculo cum mari con-
 necti, Lunam cum fluvialibus aquis, stellas cum exhalationibus terrenis. Itaque
 necesse fuerit animas quoque (sive corporeæ sunt sive incorporeæ quidem, sed
 corpus ad se trahunt) illas præcipue, quæ sanguini & humido corpori alligandæ sunt,
 ad humorem inclinari, & humectatas incorporari, † præsertimque eas quæ corporis
 amore magis tenentur spiritu humidiore attracto, illum ipsum instar nubis densare.
 Nubes enim nihil est aliud, quam humor in aëre densatus. Spiritu autem in ipsis
 ob humoris abundantiam densato, visibiles sunt. Ex harum numero sunt illæ
 simulachrorum apparitiones, quæ colorato spiritu secundum imaginationem ho-
 minibus occurrunt. Quæ vero puræ sunt animæ, generationem averfantur. Si-
 quidem, Heraclito teste, anima sicca sapientissima est. Sed cum anima misceri
 cum

*Hic in
 Græco
 quedam
 adduntur
 corrupta,
 & non sa-
 tis qua-
 rantia,
 quæ per*

cum corpore desiderans, humidumque vaporem attrahens inclinatione sua ad generationem, humectum & madidum spiritum reddat, haud immerito ad generationem vergentes animæ, Naides Nymphæ dictæ sunt. (XII.) Hinc factum est quod nubentes etiam, tanquam ad generationem copulatas, Nymphas Græcis appellare mos sit, & lavacro de fontibus fluviisque hausto perfundere. Ob Nymphas igitur, hoc est animas in naturam progredientes, & genitura participes Dæmones, facer ipse mundus & amabilis est, et si natura sua obscurus & opacus sit, unde etiam animæ aërea quadam opacitate constare aliqui putaverunt. Quamobrem congruum ipsis templum in terra fuerit antrum amabile & opacum ad similitudinem mundi, in quo ceu maximo fano animæ degunt. Nymphis quoque præsidibus aquarum bene convenit antrum, in quo perennes manant aquæ. (XIII.) Concedendum est itaque simul animis hoc antrum, & magis particularibus potentiis nempe Nymphis sacratum esse: quæ Nymphæ fluminibus & fontibus præfectæ cum sint, *πηγαῖαι* & *ναῖδες*, id est fontanæ & fluminæ dictæ sunt. Sed quibusnam signis diversis, quorum alia congruant animis, alia potentiis aquarum, simul utrisque merito consecratum hoc antrum esse & dedicatum, elucescet? Nempe Nympharum quæ præsidet aquis, lapidei crateres & amphoræ signa sunt. Eadem enim vasa Bacchi symbola sunt, verum testacea, id est ex assata terra. Etenim hæc idonea sunt hujus Dei dono. Nam fructus vitis igne cœlesti ad maturitatem coquitur. Lapidæi vero crateres & amphoræ Nymphis præsidibus aquarum e faxis emanantium optime quadrant. Porro descendentibus ad generationem & corporis indumentum animis, quodnam aliud magis proprium symbolum esset, quam ut poëta ausus est dicere, ipsæ Nymphæ quæ in lapideis texendi instrumentis purpureas texunt vestes, mirabile visu. Quandoquidem generatio carnis fit in ossibus & circa ossa, quæ in animantium corpore lapides nobis referunt. Ideoque instrumenta textoria non aliunde, sed e faxis solum fabricata sunt. Vestes autem illæ purpureæ plane videntur esse ipsa caro, quæ de sanguine quasi contextitur & concrefcit. Quin & ipsa purpura animantium sanguine tingitur. Sic ex sanguine & cum sanguine carnis productio consistit. Præterea corpus, quasi vestis quædam, animæ circumpositum revera mirabile visu est, sive constitutionem ejus respicias, sive vinculum quo cum anima necitur, consideres. Ita & apud Orpheum Proserpina, quæ omnium femine nascentium præses est, textrix perhibetur. Ad hæc cœlum veteres peplum vocavere, veluti quoddam stragulum deorum cœlestium. Verum cur amphoræ non aqua sunt plenæ, sed favis? in his enim, ut ipse inquit, apes sua mella reponunt. Vel ut idem Græce dicam, *τιθαιβώσσαι μέλισσαι*. Significat autem *τιθαιβώσσειν* nihil aliud, quam *τιθέναι τὴν βόσιν*, hoc est alimentum reponere. Aluntur enim apes melle. Theologi sane ad multa variaque signa mel usurparunt, quoniam e multis potentiis constat. Nam & purgandi facultatem & conservandi gerit: ideoque corpora ejus usu a putredine præservantur, & ulcera antiqua repurgantur. Item gustu dulcedinem habet, colliguntque ipsum ex floribus apes, quæ solent e bubus procreari. Itaque cum in Leonticis initiationibus lavandis manibus mel aquæ loco infunditur, mundas esse manus oportere ab omni re tristifica, noxia & abominabili significatur. Sic alii igne purgatorio rite lustrant initiandos, aquam vero ceu hostem ignis averfantur.

conjecturam ita reddo inclusa parentibus: (cum enim humore gaudeant & vivant animæ, humoribus ut sanguine & bile effusis mortem ajunt contingere).

(XIV.)

(XV.)

De Melle.

Leontica sacra.

(XVI.) fantur. Quin & linguam ab omni iniquatione malorum melle repurgant. Cum vero Persæ mel offertur, utpote fructuum custodi, conservantem ejus vim pro symbolo accipiunt. Eadem ratione ubi Poëta nectar & ambrosiam mortuorum corporibus infundit ad putredinis amoliendam injuriam, aliqui mel interpretari non dubitaverunt, tanquam id deorum sit alimentum. Nam nectar rubrum cognominat Homerus alicubi, cujus coloris quoque mel est. Verum, an pro nectare mel accipiendum sit, alibi diligentius indagabimus. Cæterum apud Orpheum Saturno Jupiter insidias melle fruit. Hoc ille plenus inebriatur, & obtenebratis, sicut a vino, sensibus obdormit: quemadmodum Porus apud Platonem impletus nectare: nondum enim vinum erat. Sunt autem apud Orpheum Noctis Jovem admonentis de dolo mellis hæc verba:

„ Ut primum spectabis eum sub quercubus altis
 „ Dulci, quod comportat apum grex, melle madentem,
 „ Constringas ipsum vinculis.

Ebrius igitur melle Saturnus a Jove ligatur, & castratur ut Cælus. Innuit autem Theologus divinas essentias voluptate captas quodammodo ligari, & in generationem detrahi, solutasque in voluptatem potentias aliquas feminaria facultate producere. Ita cupidine coitus descendente ad terras Cælum castrat Saturnus. Mellis autem inebriatio non aliud est theologis, quam coeundi desiderium. Hinc temulento Saturno virilia execantur. Primus enim Saturnus Cælo adversus movetur, & ejus sphaera. Descendunt autem potentiae quaedam tum a Cælo, tum ab erraticis stellis. Sed a Cælo quidem exeuntes Saturnus excipit: rursus a Saturno venientes, Jupiter. Proinde cum mel ad expurgationes, & contra naturæ putredinem assumatur, & voluptatem descendendi in generationem repræsentet, aptum Nymphis numinibus aquarum symbolum habetur, ad significandum naturam aquarum, quibus ipsæ præfident, a putredine immunem: item ad purgationem quæ fit aquis, & ad generandum cooperationem innuendum. Promovet enim aqua generationem. Recte igitur fit quod in crateribus & amphoris mellificant apes. Siquidem crateres fontium habent significationem, qua ratione crater juxta Mithram pro fonte collocatur. Amphoris autem fontium aquas haurimus. Fontes vero & flumina cum Nymphis aquarum numinibus propria sunt, tum multo magis Nymphis animis (animas enim veteres Nymphas vocabant) quas peculiariter antiquitas olim melissas, id est apes nominabat, videlicet quod sint voluptatis authores in nobis. Hinc Sophocles non improprie de animis dixit:

„ Bombos edit examen mortuorum.

Quin & mulieres Cereris sacerdotes, tanquam inferorum Deæ Antistites, olim appellatae sunt apes, & filia ejus Proserpina mellita. Præterea Luna generationis regina, apis nomenclaturam apud præcos habebat. Sed alia quoque ratione: invenitur enim tauro, & exaltatio Lunæ taurus est. Apes vero e bubus procreantur,
 inde

inde *Buycensis* cognominata, quod nomen etiam animis ad generationem pergentibus attribuitur. Item Deus ille fur boum existimatur, qui generationis clam conscius est. Porro mel mortis quoque symbolum statuerunt, sicuti fel vitæ, five per voritatem animæ vitam emori subindicantes, per amaritudinem vero vita frui, unde diis etiam fel sacrificabant: five quia mors malorum finis est, præfens autem vita laboriosa & amarulenta. Cæterum non simpliciter omnes animas in generationem prodeuntes nominabant apes, sed duntaxat illas quæ vitam hîc essent acturæ justam, iterumque reverti, postquam quæ Diis grata sunt fecissent. Etenim apicula animal est ad pristinum locum redire solitum, justitiæ studiosum & sobrietatis, unde sobria sacrificia cum melle peraguntur. Item non infident fabis, quas generationis non interceptæ, sed recta prodeuntis symbolum faciebant, eo quod hoc legumen solum fere inter cæteras fruges per universum scapum perforetur, nullis geniculis interpellantibus. Concedamus ergo favos apesque symbola tum propria tum communia esse Nymphis simul præfectis aquarum, & animis generationi nubentibus. Sed redeamus nunc ad ipsum antrum, ac de foribus ejus sermonem instituamus. Speluncas igitur & antra antiquissimi homines, antequam templorum structura inventa esset, numinibus dedicabant. Itaque in Creta Curetes Jovi specum sacrarunt. In Arcadia Lunæ & Pani Lycæo sacrum erat antrum. In Naxo insula, Dionysio. Mithræ quoque cultus, ubicunque Deus hic notus erat, in speluncis fiebat. De hoc vero Nympharum antro in Ithaca non contentus fuit Homerus solum dixisse, geminas in eo portas esse: sed insuper adjecit unam ad Aquilonem spectare, alteram diviniorem ad Austrum, de qua non meminit quod per ipsam descendatur, ut per Aquiloniam, sed hoc tantum dixit:

„ Harum altera tendit ad Austrum,
 „ Quæ non est hominum via, divis sed patet unis. „

Reliquum est igitur investigare quid sibi voluerint vel illi, qui primum ita hoc antrum instituerunt, ut poëtica descriptio proponit: vel quidnam ipsemet Homerus innuerit, si modo ipse confinxit. Cum igitur antrum sit mundi symbolum & imago, ut Numenius & Cronius familiaris ejus aiunt, duæ sunt in cælo summitates, nempe solstitium brumale, quo nulla pars cæli propius Austrum est: & Aestivum solstitium proximum Aquiloni. Est autem æstivus tropicus, id est circulus solstitialis in Cancro, hyemalis in Capricorno. Et cum Cancer terræ sit proximus, merito Lunæ tribuitur, quæ & ipsa proxima terram est. Cum vero polus Austrinus adhuc longe distanti non conspicuus sit, contrarius ei Capricornus altissimo errantium omnium, nempe Saturno adscribitur. Cæterum signa a Cancro ad Capricornum hoc ordine consequenter procedunt, primus est Leo domus solis: deinde Virgo, Mercurii: Libra, Veneris: Scorpius, Martis: Sagittarius, Jovis: Capricornus, Saturni domus. A Capricorno autem vice versa, Sagittarius Saturno attribuitur: Pisces Jovi, Aries Marti, Taurus Veneri, Gemini Mercurio: postremo, Cancer Lunæ. Ex horum numero Cancrum & Capricornum theologi geminas portas fecerunt. Plato duo hostia nominavit. De duobus hisce Cancrum inquiunt esse,

- esse, per quem animæ descendunt: Capricornum vero, per quem ascendunt. Est autem Cancer Aquilonius, descensumque præbet: Capricornus Austrinus est, & ascensum exhibet. Et sane recte fores antri Aquiloniæ hominum generi descendenti patent: Austrinæ vero non deorum fores sunt, sed conscendentium ad Deos animarum. Hanc ob causam poëta non dixit quod deorum via sit, sed † immortalium, quod nomen animis quoque nostris est commune, sive illæ tota essentia, sive alia quadam proprietate sint immortales. Porro de foribus istis geminis ajunt fieri mentionem apud Parmenidem quoque in libro Phisico: item Romanis & Ægyptiis non ignotas fuisse: dicunt enim Romanos concelebrare Saturnalia sole in Capricorno existente: & in ipsa festivitate servos ingenuorum calceamentis uti, ac omnes inter se promiscue versari, innuente legislatore, quod in hac cæli porta, qui nunc in præsentî nativitate servi sunt, per Saturni festum & domum Saturno dicatam liberi futuri sint, reviviscentes illic, & generationem exuentes. Cum autem Capricorni viam ad descensum pertinere scirent, Januarium illum mensem a Janua nuncuparunt, quo
- (XXIII.) tempore Sol ad Orientem rediens versus Aquilonem convertitur. Ægyptiis autem anni principium est non aquarius ut Romanis, sed Cancer. Sothis enim juxta Cancrum est, quam Canis stellam Græci vocant. Hoc oriente calendas mensis annum suum incipientis celebrant, eo quod hic cæli locus generationis in mundum principium sit. Itaque fores antri non orienti & occidenti, nec æquinoctiis ut Arieti & Libræ, sed Austro & Boreæ, idque portis ad utrumque omnium proximis, dedicatæ sunt. Quandoquidem antrum sacrum est animis, & Nymphis numinibus aquarum. Conveniunt autem hi loci animis vel nascendis vel a generatione separandis. Mithræ vero congruum assignavere locum ad æquinoctia, qua propter gladium fert Arietis, qui Martium animal est, invehiturque Tauro Venereo, quod scilicet ut Taurus, sic & Mithras generationis dominus sit. Collocatur autem in æquinoctiali circulo dextra quidem complectens partem Aquiloniam, sinistra vero Austrinam. Item ad Austrum hæmisphærium Austrinum addiderunt, eo quod calidum sit: & ad Boream quoque Boreale propter venti frigiditatem. Caterum animis ad generationem euntibus, & rursus inde separandis haud immerito ventos adjunxerunt, ideo quod & animæ spiritum attrahant, ut quidam opinati sunt, & spiritualem substantiam habeant. Porro generationem adeuntibus proprius est Boreas. „ Nam & morituros ejus aura recreat aspirans animam reficitque labantem. „ Auster contra dissolvit. Etenim ille frigidior cum sit, in unum cogit, ac in frigore generationis hujus terrenæ retinet roboratque. Hic vero calidior dissolvit, & ad calorem divinitatis fursum deducit. Cum vero noster habitabilis orbis ad Aquilonem magis vergat, conveniens est nascentes hic animas cum Aquilone vento conversari, ut hinc discedentes cum Austro. Hanc sane ob causam Aquilo spirans statim a principio vehemens est, utpote qui in propinquo imminet habitantibus sub septentrione. Auster contra in fine vehementius flat, abest enim longe, & influxus a longinquis locis fit tardior: sed ubi paulatim collectus est, tum abunde spirat. Porro quod ab Aquilonia porta in generationem comment animæ, hac de causa amatorum hunc ventum fecerunt, unde poëta:

In speciem conversus equi se miscuit † ipsis,
Illæ bis fenos gravidæ pullos pepererunt.

Scilicet
equabus
Erichthonii.

Orithyiam quoque raptam ab ipso ferunt, ex qua Zeten & Calain genuerit. Au-
strum vero diis attribuentes vigente meridie in fanis deorum vela præterdunt, ni-
mirum præceptum istud Homericum observantes, quod sole ad Austrum in-
clinato non fas sit „ hominibus ingredi templa, sed solis pateat via divis.
Quamobrem cum Deus Meridiem efficit, symbolum quoque Meridiei & Austri (XXVII.)
in Janua statuunt. Quin etiam in aliis Januis quacunq; hora loqui nefas habent,
utpote Januam rem sacram existimantes. Propterea Pythagorici & sapientes apud
Ægyptios, ne quis Januam aut portam præteriens loqueretur vetabant. Tum
enim silentio colendum esse Deum, qui principii rerum omnium Author est.
Quin & Homerus Januas esse sacras intellexit, quod Oeneus apud ipsum indicat
supplicationis ritu conglutinatas fores quatiendo:

„ Concutiensque fores gnatum supplex rogat ultro. *Iliad. 10.*

Præterea cæli portas novit Horis commissas, & initium obtinentes locorum nubilo-
rum, qui per nubes aperiuntur, & rursus clauduntur: ait enim,

„ Ad densas nubes obdendum vel removendum. *Iliad. E.*

Ideoque resonare dicuntur. Nam & tonitrua per nubes eduntur.

„ Sponte sua portæ cæli sonuere boantes, *Iliad. E.*
„ Portæ, custodes divæ præfunt quibus Horæ.

Idem alibi solis portarum mentionem facit, Cancrum & Capricornum significans: (XXVIII.)
procedit enim ad illas usque cum ab Aquilone vento ad Austrum descendit, ac
inde redit ad Aquilonem. Sunt autem Capricornus & Cancer siti circa lacteum
circulum extrema ejus occupantes, Cancer ad Boream, Capricornus ad Austrum.
Cæterum animæ secundum Pythagoram sunt illa multitudo somniorum, quas con-
gregari dicit in lacteum circulum, cui nomen sit ab animis lacte nutriendis post-
quam in generationem delapsæ sunt, propterea illos qui animas evocare volunt,
lacte mulso ipsis litare, tanquam illectæ voluptate in generationem prodire stu-
deant, cujus principio lac solet connasci. Præterea regiones Australes exigua cor-
pora producant, ut quæ calore attenuata minuantur & exsiccentur. Ratione con-
traria in septentrione omnia corpora fiunt magna. Indicio sunt Galli, Thraces,
Scythæ, & ipsa regio quæ humida est, & plurimis pascuis abundat. Etenim
ipsum quoque Boreæ nomen contigit a Bora, quæ vox Græcis alimentum signifi-
cat. Quare ventus ex regione corporum nutritia spirans, etiam ipse Boreas, id
est nutritius appellatus est. His ergo rationibus mortalium quidem generi, quod (XXIX.)
in generationem cadit Aquilonia plaga convenit: immortalium vero, Meridio-
nalis: quemadmodum diis Oriens, Dæmonibus Occidens. Quandoquidem enim
a diversitate principium est naturæ, ubique bipartitum tanquam in duas e regione
portas symbolum ejus fecerunt, quod pluribus deinceps exemplis declarabimus.

Processus enim aut est per intelligibile, aut per sensibile. Per sensibile, rursus aut per fixam aut erraticam sphaeram. Et aut per immortalem aut mortalem motionem.

Item centrum aliud supra terram est, aliud subter. Caeli pars alia Orientalis est, alia Occidentalis. Similiter quaedam dextra, alia sinistra. Item nox diei opponitur. Ita rerum harmonia divisione contraria gaudet, & per pugnantia procedit. Plato de duobus hostiis meminit, quorum alterum in caelos ascendentibus, alterum in terram descendentibus via fit. Theologi quoque; Solem & Lunam portas statuunt animarum, quae per illum ascendant, per hanc descendant. Sic apud Homerum duo dolia sunt:

Iliad. 10.

Hoc bona dona Jovis in se, mala continet illud.

- (XXX.) Dolium autem Plato quoque animam interpretatur, quae nonnullis benefica, aliis malefica contigit. Et vel rationalis est vel irrationalis. Dolia vero ideo nominantur animae, quoniam in se certas actiones & habitus ceu vasa continent. Itidem apud Hesiodum dolium quoddam est clausum, alterum autem a voluptate apertum unde quaque dispergit, quae continebat intus, relicta spe sola. In quibus enim rebus anima mala circa materiam diffusa rectum ordinem deserit, in illis
- (XXXI.) omnibus bona spe se ipsam lactare solet. Cum igitur ubique natura per bimbrem divisionem significetur, antrum quoque merito non unicum portam, sed geminas habet, ut numero sic re ipsa differentes, alteram quidem diis & bonis mentibus peculiarem: alteram contra mortalibus, & deterioribus. Hinc Plato motus crateres agnovit etiam ipse, ac pro amphoris dolia, & duo hostia ut diximus, duarum portarum. Syrius quoque Pherecydes recessus, foveas, antra, Januas & portas, commemorat, per quae generationem animarum, & ab ipsa separationem insinuat. Verum ne dum veterum philosophorum & theologorum meminimus, longius orationem producamus, receptui canemus, quoniam omnem
- (XXXII.) Homericam speluncam interpretationem satis explanasse videmur. Hoc unum restat explicandum, quorsum pertineat quod olea sit juxta antrum plantata. Apparet autem per ipsam insignius aliquid innui. Haud enim simpliciter illic esse plantata dicitur, sed in capite, ut poeta narrat:

„ Portus undisoni stat oliva in vertice florens.

„ Hanc juxta specus est.

Non est autem quod quis suspicetur fortuito natam istuc olivam esse. Nam ipsa quoque absolvit & continet antri anigma. Mundus enim quoniam haud temere genitus est, sed dei sapientiae, ac intelligibilis naturae existit opus, ideo juxta antrum imaginem mundi, divinae sapientiae symbolum oliva floret. Siquidem haec planta sacra Minervae perhibetur: Minerva autem sapientia est. Et cum haec dea nata sit e capite, commodum oleae locum Theologus invenit in capite portus consecratae, significans per ipsam, quod univertium hoc opus non temere & absque ratione fortuito factum sit, sed effectus intelligibilis naturae

fapientiaque exiftat, quæ ab ipfo quidem opere feorfim confiftat, in propinquo tamen, ac in totius portus cacumine fita fit. Ad hæc perpetuo virens (XXXIII.) olea præ fe fert animarum in hoc mundo converfionibus peculiare commodiffimumque fignum. Nam æftate foliorum pars candida fuperior fit, hyeme invertitur deorfum. Quapropter etiam in fupplicationibus olivæ ramos prætendunt, triftem caliginem periculorum in album ipsis vertendam augurantes hoc omine. Præter id vero quod confat olea femper virente natura, fructum quoque profert laborum remedium, fagra Minervæ eft, victoribus athletis coronas, & fupplicibus gestandas frondes fuppeditat. Sic & mundus ab intelligibili natura per æternam femperque vigentem fapientiam regitur, aqua præmia quoque victoriæ athletis hujus vitæ exhibet, & plurimorum laborum remedium opifex ille qui mundum fulcit, qui miferabiles & fupplices recreat. In hoc antrum igitur inquit Homerus omnem externam poffeffionem effe deponendam, & nudum affumpta mendici fpecie, afflictoque corpore, & fupervacuis omnibus abjectis, avêrlatumque fenus, oportere cum Minerva confidentem fub Olex ftirpe confultare, quonam pacto quis poffit omnia, quæ animæ fuæ infidiantur, excindere ac amputare. Nequaquam enim præter rationem, ut mihi videtur, Numenius fub Ulyffis perfona repræfentari nobis in Odylfea exiftimavit quemlibet hominem, qui per hujusce mundi generationem ordine tranfit, ac ita demum illuc pervenit, ubi tempeftatis & maris nemo confcius eft. Sic enim Ulyffes de fe ipfo dicit,

„ Perveniam donec, ubi non eft nota marina
 „ Unda, falemque cibus didicit infpergere nemo.

Odylf. 4.

Cæterum pontus, & mare ac tempeftas Platoni quoque materiæ confitutionem designant, atque nimirum ideo Phorcyni marini Dei nomine portum illum appellaverunt, a quo Phorcyno filia Thoofa in Odylfææ principio deducitur. Ex Thoofa vero genitus eft Cyclops, quem excæcavit Ulyffes, fcilicet ut ad patriam ufque haberet aliquid, quod ipfum de peccatis fuis admoneret. Quam ob caufam quoque fedes fub oliva ei congruit, tanquam fupplici numinis, & fub ftirpe fupplicationi idonea natalitium fuum dæmonem placanti. Non enim ftatim ei licebat fimpliciter ab hac fenfibili vita excæcata, & breviffimo tempore irrita facta, liberari. Sed hæc facere aufum iracundia marinorum & materialium deorum fequebatur, quos prius placare opus eft facrificiis & laboribus tolerantiaque, perturbationibus aliàs repugnando, aliàs præftigiis & dolis utendo, denique modis omnibus fecundum illas feffe mutando, ut tandem laceris pannis nudatus omnia recuperet, ac ne ita quidem liber fit ærumnarum, donec prorfus a mari difcefferit, & vivus adeo marinorum & materialium operum imperitus evadat, ut remum exiftimet ventilabrum effe, propter omnimodam marinorum instrumentorum ac operum imperitiam. Cæterum interpretationes hujusmodi non exiftimare decet coactas, & probabiles (XXXV.) quasdam argute verba funditantium rationes. Quin potius antiquam animo fapientiam æftimantes, & quanta fuerit Homeri tum prudentia, tum in omni virtutum genere præftantia, non dubitabimus involucro fabulæ divinitatis imagines repræfentari.

tari. Haud. quaquam enim argumentum univcrsum temere confingi potuiffet, nifi a veris quibusdam occasio data fingendi fuiffet. Sed fuper his differetur aliàs opere jufto, in præfentia vero antri Nympharum interpretatio finem habeat.

F I N I S .

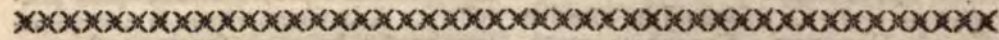

R. M.

NOTULÆ

A D

PRÆCEDENTEM VERSIONEM.

Cap. I.

Inquirendum] addidit hoc de suo Gesnerus, nam in edd. non habetur: neque tamen indigere hoc supplemento videtur. Alia res est in principio secundi Capituli. Cæterum tres hic adduntur Homeri versus, quos Porphyrius omisit: in Græco est

Φορκυνοσ δε τισ εστι λιμνη, αλισιο γεροντες
 Εν δημη Ιθακης δυο δε προβλητες εν αυτη
 Ακται αποβρωγες, λιμενος ποτιπεπτηναι
 Αυταρ ε. κ. λ.

Inque ipsis] debuisset: *inque ipso*. Sed fecutus in his vertendis opiniones Porphyrii fuit: quam male, in Dissert. Homericæ ad Porphyrium docebitur.

Cap. II.

Hactenus Homeri verba] vides, quam libere in his vertendis Gesnerus fuerit verfatus: neque enim opus erat hac additione. Idem arguunt sequentia, *antri jam descripti* pro Græco των παραδοθεντων, & similia.

Teste Cronio] non expressit Græcum Philosophi: ως Φησι' integra enim argumentatio adfertur Cronii, non is nude testis citatur silentii Geographorum.

Minime dignum videtur] liberius hæc iterum, quam oportuerat, & contra fidem Græci textus.

Cap. III.

Diſta querendum] puto vitium esse, pro *ad querendum*; mox omittit illa: πολυπραγμονειν αναγκάζοντα.

Ad quod oblonga &c.] liberrime iterum noster, qui tamen melius Philosophi mentem intellexit quam Holstenius, disertam *anathematum* mentionem injiciens. Sæpius hoc veteribus in more fuit positum, ut objectiones aliorum suis inferent disputationibus, idque obiter quasi & Lectore non monito: quæ res difficilem haud raro intellectum locis intulit: ut in Satyris præcipue utriusque linguæ factum meminimus. Et quid notius illis Horatii: *pidioribus atque poetis Quidlibet* &c. quæ tamen mera objectio est, data opera a Poëta refutata. Similiter explicandus Ecclesiast. III. 22. & alia SS. loca importunis impiorum cavillationibus frustra laceſſita. Sed hæc alius fori.

Hoc vero adhuc obscurius est] contrarium Græca inferunt: sed Gesnerus ea respexit, quæ subsequuntur.

Cap. IV.

Veterum hic placita referre] nescio an non melius hoc Græca exprimat, quam Holstenii versio. Id certum, mentem Philosophi sic melius exprimi: contulit enim hoc libello, quidquid e veteribus elici ad explicationem antri potuit.

Qui ista primum Nymphis consecrarunt] male: debuisset: *qui istud N. consecrarunt*,
 ne

neque enim de ritu antrorum Diis sacrorum in genere auctor loquitur, sed Ithacense duntaxat antrum speciatim respicit, quod quare Nymphis fuerit dedicatum, prius ait inquiri debere.

Cap. VI.

Ob formæ conjunctionem & ornatum] accuratius hoc Holstenianis: *ob formæ conjunctionis præsentiam & exornationem*, et si discrimen non sit magni.

Exitum mysteriis celebrant] in margine adscripsit Gesnerus: „Græcus codex videtur hic corruptus.” Satis sagaciter ipsi suboluit excidisse *τελουσι τὸν μυστην*, quod cum in omnibus editis expressum legatur, credibile est Gesnerum non editione aliqua hujus libelli, sed codice duntaxat MS. usum, versionem suam adornasse. Clarius id ipsum e seqq. apparebit.

Cap. VIII.

Naides appellantur, ex hymno] observantem lacunam codicis Gesneriani: excidit enim integer fere sensus, in Græco est: *αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσι καὶ τῶν ὑδάτων, ἀφ' ὧν εἰσι ῥοαί, Ναΐδες ἐκαλοῦντο κ. λ.*

Nympha tibi fontes] vide, Lector, quam recte hic *Nympharum* mentionem cum Barnesio restituerimus, in var. lect. ad h. l., ignari ope codicis, quem Gesnerus vidit, extra omnem dubitationis aleam conjecturam hanc poni.

In antris habitantes] ubi hoc in Græco? nescio, an non hic lateat varians lectio depravati vocabuli *μυροσσαι* sed nimis corruptum est hoc fragmentum, quam ut conjecturis aliquid adsequi liceat.

Hinc erumpentes aquæ per omnia flumina] in Græco est: *τὰδ' ὑπερ οὐδ' ἀσ δια παντα νη μὲσσαι* unde crediderim aliter legisse codicem Gesnerianum: quid tamen proprie ibi fuerit, non liquet.

Petris obduidum] Græca non nisi *ὑποσερον' petras* unde Gesnerus sumserit, non video. Similiter illud *habitantes*, quod sequitur, apud Platonem non existat. Contra adlocutionem *ἢ Φιλῆ Γλαυκῶν* plane omisit.

Cap. IX.

Habitus] in Græco: *δια τούτου* quod sensu differt, sed non putaverim tamen aliquam hic Gesneriani codicis fuisse differentiam: similiter in his proxime subsequentiibus, *verum non hunc solum mundum &c.* copiosior est interpretatio textu Græco, sed nec id aliunde quam ex libera, qua usus est, vertendi ratione derivaverim.

Sic & particulares obscuræ potentia] scilicet *speluncis representantur*, quod præcesserat: sic in Græc. *οὕτωςι δε καὶ τῶν μερικῶν ἀσπῶν δυνάμεων, supple συμβολῶν τα πετρα εἰθεντο οἱ θεολογοι* Atque hoc modo intelligi verba debere opinor, non ut Holstenius vertit, abstracte: *Cum & particulares virtutes eodem modo inconspicue sint*, quasi ratio his detur, cur mundus antris comparari soleat: Confer his, quæ in variis lectionibus ad h. l. scripsi, & recepta, quam illic proposui, emendatione haud difficulter mentem Philosophi adsequeris.

Ut nimirum & illud Homeri bifore] profusus ut Græca: *ὡς καὶ το παρ' Ὁμηρῶ διθυρον* sed Holstenius tamen melius: *ut bipatens hoc Homericum*, omisso illo *καὶ* At nescio equidem an non potius legendum sit levi transpositione: *ὡς το παρ' Ὁμηρῶ, ὃ καὶ διθυρον ut Homericum hoc, quod insuper etiam duobus ostiis fuit instructum.*

Cap. X.

Humidum antrum] in Græco est *διπλον* sed egregia est codicis Gesneriani lectio *διύγρον*, & sensui optime convenit.

Agrestibus] patet Gesnerum legisse *αγραιαί* pro vulgato *ακραίαι*, forte melius: mox in codice ejus excidit, *ἀλλὰ Ναΐδων*, quod tamen recte additur.

Non mortem accidere] addi necessario debuisset *nasci*, vel *generari*: sed exciderat itidem in Gesneri codice *το γενεσθαι*.

Cap. XI.

Halantibus] in Græco est: *καὶ τῶν ἀλλαν ἀναθυμιασεων, & aliis exhalationibus*. Sed videtur Gesnerus participium verbi invenisse.

nisse, ut ad κτμωις referatur, quod nescio an non melius.

Ideoq̄ Solem intelligibili vinculo &c.] Perverse hæc Gesnerus, quem male intellecta vox ἀμμα in errorem induxit: neque enim hic *vinculum* indicatur, sed *compages*: ac præterea secundum ejus versionem, non debebat τον ἡλιον legi, sed του ἡλιου vel τῶ ἡλιῶ & sic porro τῆ σεληνῆ, &c. sed vulgatum haud dubie bene se habet.

Præsertimque eas] adscripsit Gesnerus in margine: *Hic in Græco quædam adduntur corrupta &c.* Quod quam recte divinaverit, apparet ex editis, unde lacunam supplevimus. Deerant in ejus codice verba: διο και χαρῆς και αἵματος επιχρῆσει προτροπεσθαι τας των τεβνηκτων

Colorato spiritu] in Græco est χρωζουσαι. Sed recte Holstenius *polluto sp.* reddidit, qua notione etiam χρωζεν interdum teritur, clarissime res apparet ex sequentibus, ubi καθαροι ψυχαι opponuntur his χρωζουσαις.

Haud immerito] male Gesnerus hic, quæ distingui debuissent & separatim dicuntur, conjunxit: infinitivus γινεσθαι pendet, ut reliqui, ab illo διαβεβαιουνται δε τινες, quod in initio capitis positum fuerat.

Cap. XII.

Ob Nymphas igitur] liberius hoc & a sensu alienum: sic enim debuisset in Græco legi: Δια νυμφων μεν, τουτ' ἐστι ψυχων τελευμενων &c. nunc legitur: αλλα ψυχαις μεν τελευμενωις & sic porro.

Cap. XIII.

Respicias] edd. αποβλεπει sed conjecturam in VV. LL. forte αποβλεπεις vel — πης legendum esse, quod vide nunc quam pulcre auctoritate codicis Gesneriani confirmetur: sic etiam pro συναγει, συναγεις legens, consideres vertit eodem modo.

Cap. XV.

Ideoq̄ corpora ejus usu] in Græco est: ασηπτα μενει simpliciter; unde in VV. LL. ad h. l. conjeci τα σωματα excidisse: Gesneri codex mecum convenit,

quod conjecturam extra omne dubium ponit.

Tristifica, noxia & abominabili] Rectius hæc Holstenianis: v. Animadv. ad h. l.

Sic alii igne] vulg. και ως μυσῆ κ. λ. Gesn. legit: και οι αλλοι μυσῆ &c.

Cap. XVI.

Perse] confirmat auctoritas Gesneriani codicis receptam lectionem contra Barnefium: v. Var. Lect. ad h. l.

Obtenebratis, sicut a vino, sensibus] nescio an Gesnerus legerit, και σκοπουται ΤΑΣ ΑΙΣΘΗΣΕΙΣ ως απο οινου nunc certe in edd. omittitur constanter.

Cap. XVII.

Contra natura putr.] non puto codicem Gesn. hic ab edd. discessisse, sed conjectura duntaxat loci sensum adsecutum fuisse interpretem. Nos certissimam cl. Ruhnkenii emendationem, post editas jam V. L. nobiscum communicatam, in Animadv. ad h. l. dabimus.

Cap. XVIII.

Examen mortuorum] non habuit Gesn. codex illud: ερχεται τ' αλλη' vel ut Barn. legit, αλλη δ' ερχεται, quod ceteroquin edd. omnes addunt.

Cap. XXII.

Sagittarius Saturno] τοξοτην κρονου at nunc edd. omnes ιδροχρον κρονου, aquarius Saturno, uti etiam ordo signorum postulat.

Et adscensum exhibet] forte hic lacuna fuit in Cod. Gesneri, neque enim vertit illa: εστι δε τα μεν βορεια, ψυχων εις γενεσι κατιουσων.

Cap. XXIII.

Calceamentis] ergo Gesn. etiam ἰποδηματα legit: sed etiam si sic omnes MSS. legerent, certa tamen manet V. C. emendatio, de qua in Var. Lect.

Generationem exuentes] somniasse credo Gesnerum cum hæc verteret, quibus alienius ni-

nihil potest a Græco fingi: ibi est, αναβιωσκομενοι και εις αυτογενεσιν απερχομενοι sed quis omnia dextre!

[Sol ad Orientem] omittitur hic απ' αιγοκερω, a capricorno.

Cap. XXIV.

[Generationis in mundum] quam bene hæc posita sint, quantumque hoc loco Holstenium superet Gesnerus, in Animadv. ad h. l. docebitur.

[Generationis dominus] vel non bene hoc intellexit Gesnerus, liberiusque vertit more suo, vel quod potius crediderim corruptum habuit codicem legitque simpliciter: ὡς και ὁ ταυρος, δημιουργος ὡν ὁ Μιθρας της γενεσεως, κατα τον ισημερινον &c. vel quod æque potuit: ὡς κ. ὁ. τ. ὡν ὁ Μιθρας γενεσεως δεσποτης, κ. τ. λ. Utcumque fuerit, id patet ex ejus versione, aliter codicem ejus verba hoc loco distinxisse quam edd. nostras: universum locum sic puto fuisse constitutum: αποκειται δε ταυρω Αφροδιτης (scil. Μιθρας) ὡς και ὁ ταυρος δημιουργος ὡν της γενεσεως. Κατα τον ισημερινον δε τετακται κυκλον, εν δεξια μεν εχων τα βορεια &c.

Cap. XXV.

[Separandis] Græce χωριζομεναις, quod Gesn. passive cepit, cum medie sit explicandum cum Holstenio: Lat. *redeuntibus quod & animæ spir. attr. . . . & sp. b.* Vide quam pulcre transpositionem in Var. Lect. ad h. l. factam confirmet Gesneriani codicis auctoritas.

[Recreat aspirans] metrice cum vertantur, apparet Gesn. in suo codice κεκαθμετα inveniisse, ut versus sit integer: quod si admittatur, retractanda foret quam in Var. Lect. dedi emendatio του κακως in ει και ὡς; sin solute dixeris Homericum versum a Philosopho nostro fuisse propositum, nondum eam desererem, etsi non tanti sit.

[Retinet roboratque] in Græco διακρατει unde probabile est verbo auctiorem fuisse Gesneri codicem.

[Vebemens est, utpote &c.] aut hic ingenio indulfit Noster, aut transpositionem invenit in suo codice: sed prius vero magis videtur simile.

[Paullatim] non est in Græco: neque incongrue tamen additur.

Cap. XXVI.

[Vela prædunt] Holstenius: *reducunt cortinas*: in Græco ἐλκουσι, quod ambiguum. Sed nullum equidem hujus ritus alibi vestigium inveni.

Cap. XXVII.

[Austri in janua] Gesneri codex aliter distinxit, quam vulgati: illud επι θυρα non cum μεσημβριαζοντος conjungens, sed cum συμβολον quæ distinctionis diversitas etiam in mentem venerat doctissimo juveni Jo. Luzac, cujus conjecturas in Porphyrium fero mecum communicatas, in Animadv. hic illic memorabimus: sed sive hanc sive vulgarem acceperis lectionem, locus tamen obscurus manet: Bonum factum, non magni referre, quomodo intelligas, imo an intelligas prorsus.

[Præteriens] Græca διερχομενος, quod aliud.

Cap. XXVIII.

[Galli] Gr. Κελτοι.

Cap. XXIX.

[Tanquam in duas e regione portas] non est in Græco, ut nec illud: *quod pluribus deinceps exemplis declarabimus.*

[Cæli pars alia] de suo supplevit, malo exemplo.

Cap. XXXIII.

[Superior fit, byeme invertitur deorsum] In Græco ανανειει & μεταστρεφει, unde apparet deflexisse Gesneri codicem a vulgatis: sed locus male legitur. v. Var. Lect.

Cap. XXXIV.

[Quæ a. f. insidiantur] ergo etiam επιβουλα legit: sed vide Var. Lect.

COLLECTANEA
 A D
 PORPHYRIUM
 DE ANTRO NYMPHARVM.

PARS PRIMA

Quæ est Homérica.

I. **C**um ad Homericam sacri Nympharum antri descriptionem recte intelligendam, quæcunque hoc in volumine Lectori sistitur, velut ad scopum quendam propositum, unice tendant, necessarium imprimis erit, ut accurate, quæ sit vera ejus facies, Lector edoceatur. Quid enim, quæso, de Porphyrio fiet, si quis opellam ejus, mentem Poëtæ ac sensum loci minus edoctus, legere tamen & capere adnitatur? Ritus, inquit, antiquos & Philosophiæ, quæ interspergit, placita colliget: mirabitur πολυμαθειαν hominis & eruditionem per universum opusculi complexum eleganter diffusam, & apiculæ instar, quæ bonæ in his frugis invenerit, sedulo excerpset sibi in usum convertet. Sed nihili sunt hæc omnia, & frustra fiunt, nisi quis accuratam sibi Homericæ descriptionis imaginem comparaverit: Operæ non erit hoc verbosè disputare, quod in gratiam ejus duntaxat Lectorum generis fieret, quos minime omnium mihi desidero: quot enim tales fuerint, tot habebat Philosophus noster, tot ipsè experiar censores, si non iniquos, imperitos saltim, ac de illorum grege quos *vicio creatos* vocant. Reliqui, quorum est id quod agunt eleganter agere, qui re non perspecta nihil constituunt, horum judicio lubens me & quidquid hoc est opellulæ ultro subijcio: Hi non indignabuntur.

tur non tantum, sed & optime secum judicabunt agi, cum ad facilem loci Homericum intellectum omnia viderint studiose collata, quæ alicunde eo conducere potuerunt. Sic, quidquid ad feriem narrationis & historiam loci pertinere credebatur, copiose id omne in Dissertatione explicui (*Dissert. Hom. ad Porph. Cap. II. §. 1. fqq.*). Nunc quantacunque est Homericorum interpretum farrago omnis ætatis, qui ad sensum loci aliquid videri possent contulisse, eorum explicationes ad calcem opusculi rejiciendas duxi, ut haberet Lector brevi velut in tabella propositum, quidquid sibi ex tot voluminibus sparsim positis moleste alioquin congerere cogeret. Hæc facies primæ partis apparatus nostri, quæ Homericæ est. Altera Porphyrio dicata, excerpta complectetur, libellum ipsius & Philosophiæ, quam sectabatur, opiniones spectantia; quibus & nos pro editorum more, nostras qualescunque animadversiones subjunximus; copiosiores illas quam initio credideram: sed jacta est alea, & TV benevolus es: qualis ne unquam haberi desinas, cura ut mihi continuo faveas.

II. Homerus Lib. XIII. Odyssæ vs. inprimis 102. seqq.

- Φόρκυος δὲ τις ἐπὶ λιμνῇ ἄλλοιο γέροντος
 Ἐν δὴμῳ Ἰθάκης δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ
 Ἄκται ἀποβῶγες, λιμένος ποτι πεπτηνῖαι
 Ἄτ' ἀνέμων σκεπῶσι δυσαιῶν μέγα κύμα
 100. Ἐκτοθεν ἔντοθεν δὲ ἄνευ δεσμοῦ μένουσι
 Νῆες εὐσελμοί, ὅταν ὄρου μέτρον ἴκωνται
 Ἄντ' ἐπὶ κρατὸς λιμένος τανύφυλλος ἐλάϊη
 Ἀρχὴ δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἡρωεῖδες,
 Ἴρον Νυμφάων, αἱ Νηιάδες καλέονται
 105. Ἐν δὲ κρητῆρες τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασι.
 Λαῖνοι ἔνθα δ' ἔπειτα, τιθαμβώσσοσι μέλισσαι
 Ἐν δ' ἴσθι λίθου περιμήκεες, ἔνθα τε Νύμφαι
 Φάρε' ὑφαίνουσιν ἀλιπάρφουρα, θαῦμα ἰδέσθαι
 Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα δύο δὲ θεοὶ θυραὶ εἰσίν.
 110. Αἱ μὲν πρὸς βόρεο καταβῆται ἀνθρώποισιν,
 Αἱ δ' αὖ πρὸς νότον εἰσι θεώτεραι, οὐδέτι κείνην
 Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν

III. VARIÆ LECTIONES.

Secutus in his ponendis editionem Poëtæ principem fui, Florentiæ sub ipsa Typographiæ incunabula A. MCCCCLXXXVIII. Fol. typis luculentissimis per-accurate editam & plerumque aliis præstantiorem. Alioquin satis in hoc loco, inprimis ab editoribus Porphyrii variatum: Sic. vs. 102. τανύφυλλος] edd. pleræque Porphyrii τανιφυλλος, etiam Romana princeps. vs. 103. αὐτῆς] αὐτῆς Rom. 1. Venet. Argent. P. vs. 104. ἴρον] In hoc solo vocabulo Florentinos deserere debui, qui male Ἴρων habent, non sine omni tamen ratione. Basil. 3. ἴρον. Barne-

nestus in margine adscriptit γρ. ἰερὸν ibid. Νυμφαῶν] P. nonnullæ Νυμφαῶν vs. 106. τῖθαιβωσσουσι] Basil. 2. τῖθαιβωσσουσι, male: perperam etiam novissimus Lycophronis editor Potterus, dum in Emendationibus, Commentario Tzetzi in Alexandram subjectis, ad hunc Homeri locum, a Grammatico adductum sic commentatur p. 71. n. 3. ,, τῖθαιβωσσουσι, pro τῖθαιβωσσουσαι, metri gratia." neque enim participium est illud τῖθαιβωσσουσι, aut adjecti vim præstat, sed est 3. perf. ind. act. mellificant: a τῖθαιβωσσω, εν. Quod pueri videant, & qui nondum ære lavantur. Sed quis omnia recte! vs. 107. λιθῶν] Ita rectius Florent. quam Al. λιθοί, vel λιθίνοι. vs. 109. ἀψαοντα] γρ. αἰεταοντα Eustath. fol. 508. lin. 19. & Henr. Steph. BARNESIVS. Al. αἰεταοντα. Sed vide, quem ad Porphy. 9. jam laudavi, Schier. ad Pythag. Επη p. 71. 72. ibid. δυν] minus recte Al. δυο. vs. 110. βορεαο] male Al. βορεα. vs. 111. νοτα] Ita Florent. recte & hinc Cant. 2. P. ibid. κεινη] Basil. 3. P. κεινη, aliæ pleræque κεινη. vs. 112. αλλα] omittitur Bas. 3. P.

IV. V E R S I O N E S L O C I H O M E R I C I M E T R I C Æ.

I. Latina, apud Holstenium in versione libelli Porphyriani:

- Stat ramis diffusa in portus vertice oliva:
Quam propter jucundum antrum obscurumque recedit
Sacra domus Nymphis; quæ Najades indigitantur.*
105. *Intus crateres, patulæque ex marmore vivo
Amphoræ; apes dulci quæ ponunt mella susurro.
Saxea sunt intus quoque stamina longa, ubi Nymphæ
Purpureas texunt telas, mirabile visu.
Intus perpetui latices. Sed janua duplex:*
110. *Hæc boream spectans homines admittit: at illa
Respicens austrum divinior, invia prorsus
Est homini, præbetque viam immortalibus unis.*

Eandem versionem ut novam adscriptit Petitus Lib. II. de Sibylla Cap. X. sed vs. 103. pro *jucundum* habet *peranænum*.

II. Anglica *Alexandri Pope* ex ejus *Odyssey of Homer* Tom. III. p. 11. 12. ed. Lond. A. 1760.

116. *Far from the town a spacious port appears,
Sacred to Phorcys' pow'r, whose name it bears:
Two craggy rocks projecting to the main,
The roaring winds tempestuous rage restrain;*
120. *Within, the waves in softer murmurs glide,
And ships secure without their hauls ride.
High at the head a branching olive grows,*

H

And

- And crowns the pointed cliffs with shady boughs.
Beneath, a gloomy grove's cool recess
125. Delights the Nereids (a) of the neighb'ring seas;
Where bowls and urns were form'd of living stone
And massy beams in native marble shone;
On which the labours of the nymphs were roll'd,
Their webs divine of purple mix'd with gold.
130. Within the cave, the clustering bees attend
Their waxen works, or from the roof depend.
Perpetual waters o'er the pavement glide;
Two marble doors unfold on either side;
Sacred the south, by which the gods descend,
135. But mortals enter at the northern end.

V. INTERPRETES VETUSTI.

I. Scholia minora, ex editione J. BARNESII.

96. Φόρκυος] λιμὴν Ἰθάκης, ἐφ' ᾧ λιμὴν Φόρκυος ἐστὶν ἱερὸν τοῦ θαλασσιῦ δαιμονος. ἀλλοιο-
γέροντος.] τοῦ Φόρκυος. Φόρκυος δὲ τις ἐστὶ λιμὴν ἀλλοιο γέροντος.] Φόρκυν δαίμονα θαλάσ-
σιος, τὸ πρότερον διατρέβων πρὸς τῷ Ἀρμυνίῳ λεγομένῳ βρεὶ τῆς Ἀρχαίας, οἰκῶν τε τὴν Φόρκυος
ἐκ' αὐτοῦ καλομένην βῆσσαν κἄτα φανέν αὐτῷ, καταλαβὼν τὰς τρίβους ταύτας, ἀφίκετο εἰς
τὴν Κεφαληνίαν καὶ τόπον ἐκλεξάμενος ἐπιτήδειον αὐτῷ, ἐνταῦθα ᾤκησεν λέγεται δὲ Ἄμμος
ὁ τόπος. προσομιήσας εἰς τὸν τῆς Ἰθάκης λιμένα, ἤξιωσεν αὐτὸν ἄμφ' ἑαυτοῦ προσεγορεύσθαι
Φόρκυος. ἢ δὲ ἱστορία παρὰ Ἡροδότου.

98. ἀποβῶγας.] διεβῶγυται, οὐχ ὡς μέντι τῶν βιζῶν ἀποτεμῆσθαι. ποτιπεκτηῖται.]
ἴσα νενευκῖται.

99. σκεπῶσι.] σκέπῳσι, κωλύουσι, σκέπῳσ παρεχουσι; δυσάηων.] κακοπνεύσαν.

101. ὄρμου μέτρον.] ὄρμου πρὸς τὸ ὀρμισθῆναι ἀφίπικται, τὸ μέτρον, ἢ τὸ ἀναπλήρες τῆς
παταγωγῆς. ἴκωνται.] παραγένωνται.

102. ἐπὶ κρατός.] ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. τανύφυλλος.] τεταμένα φύλλα ἔχουσα, μακρόφυλλος.

103. ἐπήρατον.] ἐπέρατον, καλόν' ἡρωειδές.] μέγα καὶ ἀναπεταμένον, εὐσκιον.

104. Νυμφάων] νυμφῶν. Νηιάδες.] ἀπὸ τοῦ Νηϊοῦ ὄρους. ἢ. Ναιίδες νύμφαι εἰσὶ τῶν
ἰθάτων.

105. ἀμφιφοῖτες.] εἶδος κεράμων ἀμφότων.

106. τιθαιβώσσουσιν.] ἀποτίθενται τὴν βόσιν, ἢ ἐστὶ τὸ μέλι, εἶν θησαυρίζουσι τὰ κηρία, καὶ
βοστροφοῦσιν.

107. λίθοι.] λίθοι.

109. ἀερόντα.] ἀεὶ βέοντα.

110. καταιβαταὶ ἀνθρώποισι.] βιάσιμοι, δι' ὧν κατὰβασις ἐστὶν ἀνθρώποις.

111. θεώτεραι.] θεώτεροι, δι' ὧν μόνοι θεοὶ εἰσέρχονται,

2. Eustathii Commentatio de hoc loco Tom. III.

Comment. in Homerum p. 1734. sqq. ed. Romanæ principis.

*Οτι ἐκφρασικόν τι κἀνταῦθα γράψαι προβέβηκεν ὁ ποιητής, ἐκφράζει τὸν τε ἐν τῷ δημῷ τῆς
Ἰθάκης λιμένα, καὶ τὸ ἐκεῖσε νυμφαῖον ἄντρον· τὸν μὲν ἐπαινῶν, ὡς ναυσὶ ἀχαθῶν ἐνορμίσασθαι·
τὰ

(a) v. Differt. Hom. ad Porph. Cap. II.

τὸ δὲ ἄντρον ὑποτίθει, εἰς ταμίειον τοῖς τοῦ Ὀδυσσεὺς χρήμασιν. ἄπερ ἀναγκαῖον ἦν πιθανῶς κρυβῆναι. ἄλλως γὰρ, οὔτε αὐτοῦ που ἐν ὑπαίθρῳ ἐχορῆν αὐτὰ κείσθαι, οὔτε περὶ τοὺς ἀγροὺς ἀρχῆναι, οὔτε πολλῶν πλέον ἐπὶ τὴν πόλιν ἀρχεται δὲ ἀπὸ συνήθους ὑπαρκτικοῦ ῥήματος. καὶ Φησίν. Φόρκυνος δὲ τίς ἐστὶ λιμῆν, κ. τ. λ. Ταῦτα δὲ, πεπλασμένα εἰσὶν ὡς Φασὶν οἱ παλαιοί. διὸ καὶ ὁ Περφύριος τὸ πᾶν τοῦτο ἄντρον εἰς ἀλληγορίαν μεταλαξεύει. λέγων καθόλου πᾶν ἄντρον καὶ σπήλαιον, τῷ κόσμῳ, καθιερωσθαι. καὶ πολλὰ γράφων εἰς αὐτὸ. ὡς οἶα τοῦ κόσμου, ἄντρον τι νῶς ὄντος μεγίστου. ὅπερ ἡροειδὲς μὲν λέγεται, διὰ τὸ τῆς ἀρχηγόνου ὕλης αἰσχροῦ καὶ ἀνείδου. Ἐπήρατον δὲ, διὰ τὸ εἶδος καὶ τὴν ἐξ αὐτῷ εἰδοποιητικὴν διακρίσιν, ἀφ' ἧς καὶ ὁ κόσμος ἐκλήθη. ἄλλως γὰρ πῶς ἂν εἴη Φησὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἡροειδὲς καὶ ἐπήρατον, τοῦ ἡροειδοῦς Φοβεροῦ μᾶλλον ὄντος οὐ μὴν ἐπεράτου; νύμφας δὲ ναΐδας ἐκεῖνος ἀλληγορεῖ, ψυχὰς ἰούσας εἰς γένεσιν. αἷς κρατήρας οἶον τινὰς καὶ ἀμφιφορεῖς ὁ μῦθος δίδωσι, τὰ καθ' ἀνθρώπους σώματα. αὐτὰ τὲ γὰρ ἐκ γῆς. καὶ οἱ κρατῆρες, γῆ ὀπτημένοι εἰσὶν. οἱ δὲ ὑφασμένοι ἴσοι τῶν νύμφων, σαρκοποιῖα ἐστίν, ἢ ἐν ὄσοις. ὀπρία καὶ τισὶ γῆμοσιν. ἢ καὶ θαῦμα ἰδέσθαι λέγεται, διὰ τὸ κατὰ Φυσὴν θεῖον, τῆς τοιαύτης ἰσουργίας. ἢ δὲ τοῦ μέλιτος ἐργασία, καὶ αὐτὴ ψυχῆς, Φησὶν, οἰκεία διὰ τὸ τοῦ μέλιτος πολυδύναμον. γλυκὺ τὲ ἐν τῇ γεύσει, καὶ συναγόμενον ἐξ ἀνθέων ὑπὸ μελισσῶν. ἂν τῇ κλήσει αἱ δικαίως βιοτεύουσαι ψυχῆαι ὀνομάζονται καὶ πρὸς τὰ θεῖα τῇ καθαρότητι ἢ καθάρσει ερεθόμεναι. μέλισσαι καλούμεναι καὶ αὐταί, διότι καὶ καθαρτικῆς ἐστὶ τὸ μέλι δυνάμει καὶ συντηρητικῆς. τραύματά τε γὰρ χρόνια μέλιτι ἐκκαθαίρονται, καὶ πολλὰ τῷ μέλιτι μένει ἄσηπα. καὶ οὕτως ἰκανῶς ἐνδιατρήσας ὁ Φιλόσοφος κατὰ τινὰ μῦθον τῷ ὀμηρικῷ μέλιτι, λέγει καὶ τὰς δύο πύλας τοῦ ἄντρον, καρκίνον εἶναι καὶ αἰγόνκερον. ἂν διὰ μὲν αἰγόνκερωτος, ἐδόξαζόν τινες, ψυχὰς ἀνιέναι, διὰ δὲ καρκίνου, ἀναβαίνειν. ὡς εἶναι τὸν μὲν καρκίνον, βόρειον καὶ καταβατινόν. αἰγόνκερον δὲ, νότιον καὶ ἀναβατικὸν ψυχῶν εἰς θεοὺς. διὸ καὶ θεωτέρας εἶναι αὐτάς. καὶ τοιαῦτα λαλεῖ πολλὰ γλαφυρότητι λήρων πυκάζων τὸ τοῦ μύθου γλαφυρὸν ἄντρον. ὁ μεντοὶ γεωγράφος, μὴ εἶναι Φησὶν ἐν ἰθάκῃ νῦν ἄντρον τοιοῦτον ὅποιον ὁ ποιητὴς φράζει, μὴ δὲ νυμφαῖον, διὰ τὸ μεταβολὴν ὡς εἰκός τινὰ συμβεβηκέναι τῷ μακρῷ χρόνῳ. Φόρκυνος δὲ λιμῆν ὁ ῥηθεὶς λέγεται, ἢ διὰ τὸ ἴσως τιμᾶσθαι Φορκύνα ἐκεῖ, ἢ καὶ διὰ τὸ ἀγαθὸν εἶναι τὸν λιμένα καὶ οἷς σώζεσθαι ὑπὸ Φόρκυνος τὰς ἐν αὐτῷ καταίροντας. ἄλλως δὲ γὰρ, καὶ πᾶς λιμῆν, Φόρκυν κατὰ τὴν ἀλληγορίαν ἐστίν, ὅπου φέρονται Φάσιν αἱ ὀλκάδες. τίς δὲ ὁ τῆς ἰθάκης δῆμος, ἤδη σαφῶς προδηλώται. Ἀποβῶγες δὲ ἀκταί, αἱ διεβρωγυῖαι. ὡς οὕτω τόμα εἶναι τῷ λιμένι δι' αὐτῶν οἶται λείως δέξασθαι κατὰ ψάμμου τὴν Φαιακικὴν νῆα, ὡς ὁ ποιητὴς βούλεται. ἔρα δὲ καὶ ὡς οὐ δ' ἐνταῦθα πέραν προβλήτες, ἀλλὰ ἀκταὶ προβεβλημένοι τοῖς κύμασι, καὶ περιανύουσαι αὐτὰ. ὡς ἐντεῦθεν, τὸν μέσον αὐτῶν λιμένα γαληνῶν. Ποτιπεπτηγυῖαι δὲ, αἱ προσπεπτακυῖαι πρὸ τοῦ λιμένος καὶ εἰς σκέπην οὔσαι τῶν ἀνέμων. τὸ δὲ σκεπῶν περισπωμένον ἐξ οὗ τὸ σκεπώσι, πρωτοτυπὸν ἐστὶ τοῦ σκεπάζω ὡς καὶ τὸ πετῶ, τοῦ πετάζω, καὶ τὸ βιβῶ, τοῦ βιβάζω ὁ δῆλοι τὸ ὀχεύειν, ὡς ἐν ῥητορικῷ εὐρηται λεξικῷ. ἐπὶ δὲ καὶ τὸ ἀπλῶς βαίνειν. τὸ δὲ δυσαῖων, σημειωδὲς ἐστὶ. γέγονε γὰρ ἐκ τοῦ δυσαῖος, δυσαιός καὶ κατὰ ἔκτασιν, δυσαιός καὶ ὁμοιότητα τοῦ Ἡρακλῆος Ἡρακλήος καὶ Ἄρης, Ἄρης καὶ Διοκλῆος ποτὶ δῶμα καὶ Ἰφικλῆος, καὶ τῶν ὁμοίων. τὸ δὲ ἐντὸς τοῦ λιμένος ἀνευ δεσμοῦ μένει τὰς νῆας, ὁ δὲ λιμένος ἐπαινός ἐστιν, ἢ τῶν Φαιάκων νῆσος οὐ δοκεῖ ἔχειν, εἴπερ πρὸ ὀλίγων ἀναπλέοντες, πείσμα ἔλυσαν ἀπὸ Φητοῦ λίθοιο. τὸ δὲ ὄρμου μέτρον ἴκωνται, περιφραστικῶς ἀντὶ τοῦ, εἰς τὸν ὄρμον ἐν ᾧ καὶ ὄρα ὡς Φανερὰ καὶ ταῦτα διαφορὰ λιμένος καὶ ὄρμου. ἔπει οὐχ ἀπλῶς ἐν τῷ λιμένι μένουσιν αἱ νῆες ἀνευ δεσμοῦ, ἀλλ' ὅτε ὄρμον ἴκωνται ἐστὶ δὲ Φασὶν ὄρμος, τὸ τέλος τῆς ἐνθαλάσσης καταγωγῆς ὅτι δ' Ἀθῆνας ἱερὸν Φυτὸν ἢ ἐλαία, καὶ ὡς ἐν Ἀθῆναις πρῶτον εὐρηται, ὁ μῦθος λέγει διὸ καὶ μετ' ὀλίγα, ἐν τῷ τῆς ἐλαίας ταύτης πυθμένι τὰ τοῦ ὄδυσσεὺς τίθενται χρήματα ὡς οἶον εὐτυχῶς παρακατατιθέμενα τῇ Ἀθηνῶν διὸ καὶ συντηροῦνται. Ὡς δὲ ὀμωνύμως ἐλαία καὶ τὸ Φυτὸν καὶ ὁ καρπὸς εἰ καὶ ἄλλως οἱ Ἀττικοὶ ἐλαίαν μὲν Φασὶ τὸ δένδρον, ἐλαίαν δὲ τὸ ἐξ αὐτοῦ, δῆλον ἐστὶ. οὕτω δὲ καὶ ἐπὶ ῥοιᾶς φαίνεται εἶτον ῥόας. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ Φοίνικος καὶ τοῦ Φυτοῦ μὲν, χρῆσις πρὸς τούτων παρ' Ὀμήρου. καὶ πρὸ δὲ, ἐν τῇ ἄλλοις μυθίοις, καὶ ἐν τῷ, Φοινίκων ἐνόρχαν' οὗς τινες ἐνούρχους καλοῦσιν ἢ δ' ἀπυρῖνους εἰσὶ γὰρ οἱ Φοίνικες ἢ μηδὲλως ἔχοντες πυρήνας, ἢ σμικροτάτους. τὸ δ' ἄντρον ἱερὸν νυμφῶν, ὁμοίως πέφρασαι τῷ, ἄλλος ἱερὸν Ἀθῆνης. ὁ πρὸς τούτων που εἶρηται. Οἶδα λίθιοι

60 COLLECTANEA AD PORPHYRIUM

κρῆτες καὶ ἀμφιφορῆς, ἀναθύματα (1) νυμφῶν χειροποιήτα· οἰκίον δὲ πρὸς νηϊάδας, τὰ τοιαῦτα δοχεῖα τοῦ ὕδατος. Τιθαιβώσσειν δὲ κυρίως ἐπὶ μελισσῶν τὸ ἀποτιθέναι βόσπιν ἑαυταῖς, ὃ ἐστὶ συμβλοποιεῖν· οὐ ἢ παραγωγὴ ὁμοία τῇ τοῦ Πυλαιμένου καὶ τοῦ μεσαιπολλοῦ, ὡς ἐν τῇ Ἰλιάδι γυγράπται· ἢ δὴ ἐκείνη παραγωγὴ ἔοικε μὲν καὶ τὸ ἀκρόχολος· ἀκρόχολος Ἀττικῶς, ὃ ἄκρως χολούμενος· οὐ προσλαμβάνει δὲ που καὶ τὸ ἰωτα κατὰ τὸ μεσαιπολλος καὶ τὰ ὅμοια· καθὰ οὐδὲ ὁ Ὀμηρικὸς ταλαπειριος· καὶ ταυγε τῶν ὕπερον ἐν τοῖς τοιούτοις τὸ ἰωτα προσλαμβάνονταν· ἄς δηλοῖ καὶ ὁ ταλαίπωρος, καὶ ὁ ταλαίμοχος. Μέλισσαι δὲ ὅτι παρὰ τὸ μήλιος ἐφιζάνειν ἤγουν ἀνθεσι γίνεται, καὶ ἐν τοῖς εἰς τὴν Ἰλιάδα δεδήλωται· ὡς δὲ καὶ παρὰ τὸ μέλι, καὶ αὐταὶ καὶ τὸ μέλι, ἀλλὰ τούτο κεκοίνωται· λέγεται δὲ καὶ ὅτι Ἀλκμῶν, κηρίων ὀπώραν λέγει τὸ μέλι· τούτου δὲ παράγωγον ὁ μέλιτος τὸ κύριον καὶ ὁ ἐπὶ ἀφροσύνη ἑξακκυστος μέλιτιδος· καὶ ἢ ἐντελως μὲν εἰπεῖν, μελιττέσσα συναρθεῖσα δὲ ἰδίως ὑπὸ Ἀττικῶν εἰς τὸ μελιτούττα, πρὸς ὁμοίτητα τοῦ οἰνοῖσσα οἰνοῦττα· ἐπὶ μελιπῆκτον δὲ ἢ μελιτούττα, καὶ οὐχ' ἀπλῶς κατὰ τὸ μελιττέσσα γαλήνη καὶ τὰ ὅμοια· οἱ δὲ λίθει ἴσοι, πίθαι κῶς νοεῖσθαι ὀφείλουσιν· οὐ γὰρ ὑφάσμα δηλοῦσιν, ἀλλὰ ὑφαντικὰ ὄργανα τὸ ἐκ λίθων δηλαδὴ ἀντίον ἐν ᾧ τυλλοσεται τὸ ὑφαινόμενον. καὶ τοὺς ἴσποδας, καὶ τὰ ἐπ' αὐταῖς. Ταυτὸν δὲ ἐν τούτοις τὸ λαῖνοι καὶ τὸ λίθει, μετουσιαστικὰ γὰρ καὶ ἀμφοτέρα. Ἀλκμῶν δὲ Φάρεα, τὰ πορφύροντα δικὴν ἀλός, ἢ τὰ ἀλουργά. Τὸ δὲ ὕδατα αἰετόντα, ἐν ἐνὶ μέρει λογοῦ γράφεται καὶ δι' ἐνὸς ν, διὰ τὸ μέτρον· φέρεται δ' ἐν τισὶ καὶ ἀνάοντα κατέκτασιν τῆς ἀρχούσης· πρὸς ὁμοίτητα τοῦ ἀνάματος καὶ ἀθάνατος καὶ τῶν ὁμοίων βασιμβράχεια. Τὸ δὲ πρὸς βορέω καὶ πρὸς νότου, ἐλλέλειπται· τὸ γὰρ πλήρες, πρὸς μέρος βορῆα καὶ πρὸς μέρος νότου· ἐκ δὲ τοῦ κατὰβάται, παρήκται, καὶ ὁ καταβάτης ἢ ζεύς ἢ κεραῖνος. Τὸ δὲ θεώτεραι, πρωτότυπὸν ἐστὶ τοῦ θεώτεραι· οὐ ἐρμηνεία τὸ οὐδὲ τί κείνη ἀνδρες ἐστέρχοντα· καὶ μάλιστα τὰ, ἀλλ' ἀθανάτων ὄδος ἐστίν, ὃ δίχα ἐκθλίψεως γράφειν, λησρικῶς πότε προσαρμόσει τύπῳ· οὐχ' ἀπροσφύως ἂν λησθῆσμεν, θανάτων ὄδῳ οὐ μὴν ἀνδρῶν. Τὸ δὲ ἐκείνη, ἐπίβημα ἐστίν· ἴσῳ τῷ ἐκείσῃ. καὶ κεῖται ὑπὸ ἀναλόγῃαν τοῦ ἄλλῃ καὶ ταύτῃ καὶ τῶν ὁμοίων. Ὅτι εἰς τὸν Ἰθακήσιον λιμένα οἱ Φαιακες εἰσέλασαν, πρὶν εἰδότες· πότε δὲ εἰδότες ἢ πῶς, οὐ φησὶν ὁ ποιητής· ἀλλ' ἀφίησι νοεῖν, ὅτι εἶδαν σιν ὡς εἰκός, Φαιακες κερκυραῖοι ὄντες Ἰθακήσιοις γείτονες· τοῦ γὰρ ἐμποτισμοῦ πλάσματος ὄντος, ἀλλήθες ἐστὶ τῆς κατὰ Φαιακίαν κεφαλληνίας οὐ πολὺ ἀπέχων τὴν Ἰθακὴν, τενὸν καὶ μετέωρον ἔχουσαν λιμένα, καλούμενον Φάσι Φόρωνα, καὶ αἰγιαλὸν τινα ἐν ᾧ νυμφῶν ἱερὸν ἀντρὸν.

VI. C O M M E N T A R I I R E C E N T I O R U M .

S P O N D A N V S .

Φόρωνος δὲ τις ἐστὶ λιμὴν] Tandem Ithacam appellit Ulyssæa navis, ubi duto sunt nobis observanda. Primum portus ipse, deinde modus quo Ulysses a Phæacensibus navi extractus & in terra depositus est. Quod ad portum ergo attinet, omnia in eo ficta esse annotabant veteres, ut refert Eustathius. Unde illa allegoricè interpretandi occasionem arripuit Porphyrius peculiari tractatu περί τοῦ ἐν ὄδῳ σείε τῶν Νυμφῶν ἀντρου. Qui curiosior fuerit, potest illum consulere, Ego enim tanti illud non facio, ut ad Homerum aliquid conducere arbitrer. Rem itaque simpliciter & nudè interpretari malo, ut hunc portum ita fixerit Poëta, non aliud innuendi gratia, neque εἰς τὸ ἀλλογορεῖν: sed ad exercendam libertatem illam Poëticam in rebus inauditis comminiscendis ac fingendis, atque iis interdum (quæ hæc esse potest) quæ in natura nusquam subsistunt, sic ergo informatus dicitur à Poëta hic portus, ut forsan etiam ex illius elegantia asperam & horridulam illam Itha-

(1) ἢ ἀναθύματα.

Ithacam magis ac magis commendaret. Nos illam descriptionem saltuatim, si lubet, delibemus. Ait ergo, hunc Portum esse Phorcynis marini senis; quod Didymus ita interpretatur: ut intelligas, templum Dei illius super illo portu fuisse, ἐφ' ᾧ λιμένι Φόρκυνός ἐστιν ἱερὸν τοῦ θαλασσίου δαίμονος. Quod tamen Homerus reticet. Subjicit autem historiam de eodem, idque ut ait ex Herodoro: nos illam commodiore loco repetemus, ibidemque errorem Natalis de Comitibus detegemus; qui non plura de illo Deo ferè reperiri dixit Mythol. Lib. 8. Cap. 7. quam quæ ille ex Hesiodo annotavit. Munit præterea illum Portum Homerus uno utrinque latere in pontum extenso, quod fuit ad vim ventorum a navibus, quæ illic quiescerent, arcendam: unde tanta illic fuit securitas, ut etiam non alligatæ naves illic stare tutò possent, quod Poëta subjicit ἐν τοσθεν δε ἀνευ δεσμοῦ μένουσι Νῆες ἰσσελεμοί, ὅταν ἄρμου μέτρον ἴκωνται. Sic antea Lib. 9. in Cyclopum insula portum ejusmodi descripsit:

Ἐν δὲ λιμὴν εὐρμος, ἴν' οὐ χρεὼ πείσματός ἐστιν,
 Οὐτ' εὐνάς βαλέειν, οὔτε πρυμνήσι' ἀνάροι
 Ἄλλ' ἐπικέλσαντας μείναι χρόνον εἰσόκε ναυτέων
 Θυμὸς ἐποτρύνη, καὶ ἐπιπνεύσασιν ἄηται.

Et hæc quidem quod ad ipsum portum attinet. In ipsius autem vertice olivam stare dicit: quod ingeniose est confictum, quia cum oliva Minervæ sit sacra, Minerva autem Ulyssi maxime faveat, ad illius arboris radices bona Ulyssis tutò potuerint à Phæacensibus postmodum deponi, quasi in ipsius Minervæ tutela. Pergamus. Prope ipsam (olivam) Poëta Antrum Nympharum Naiadum collocat. Recte. Sunt enim Nymphæ, ut credidit illa antiquitas, Deæ aquaticæ: quàm bene id autem crediderit, potes ex illa annotatione nostra ad decimum octavum Librum Iliad. circa initium ad illa verba, θῆται δὲ μιν ἀμφιγέροντο, repetere. Cum autem Nympharum varia sint genera, hic Naiades, quæ etiam Naïdes vocantur, prope mare statuit, cum tamen propriè fontium Nymphæ, ut vult Gyraldus: vel fluviorum, ut vult Natalis, appellantur: nisi intelligas, in hoc antro fontem exstitisse, quod paulò post indicet, cum ait, ἐν δ' ὕδατ' ἀεράοντα. Quid insuper? Intus erant, inquit, crateres & amphoræ lapideæ. Quorsum verò ista? respondet Eustathius, esse ἀναθήματα νυμφῶν χειροποίητα. Subjicit vero, quod lubentius arripiam, οἰκεῖον δὲ πρὸς Νηιάδας τὰ τοιαῦτα δοχεῖα τοῦ ὕδατος: quasi intelligas, ea esse vasa propria fluviatilibus aut fontanis Nymphis, quibus ad exhauriendam & continendam aquam uti possint. Addit Homerus, in eodem antro apes mellificare, cujus rei causam divinare satis non possum. An quòd Deabus mella, ut cibum videlicet præstantissimum, & divinum, cibo quoque esse voluit? Quanta sit autem mellis dignitas, docet noster Allegoriarum interpretes Porphyrius: cum ait purgandi & conservandi facultate esse præditum, siquidem vetusta vulnera melle repurgantur, & ejus beneficia multa à corruptione & putredine sese vindicant. Ad illam vulnerum, seu mavis ulcerum repurgationem mella albicantia laudat Arist. de Hist. Anim. Lib. 9. Cap. 40. Quod si reliquas apum non satis laudatas, insignesque admodum ex omni animalium genere præstantias expendere accuratè volueris, indignum illud animal Nympharum Homericarum societate non judicabis. Et illæ quidem

ut tibi melius innotescant, evolvendi tibi erunt Medicorum Thesauri: sed eorum præcipuè, qui nobilissimam illam Jatrochemiam exercent, quod etiam in Iliade alicubi nos attingisse memini. Ecquid, quæso, liquori illi coelesti in universa illa natura comparari potest? Utinamque esset purus, inquit Plinius Lib. 2. C. 12. ac liquidus, & suæ naturæ, qualis defluit primo: nunc vero è tanta cadens altitudine, multumque dum venit fordescens, & obvio terræ halitu infectus, prætereà ex fronde ac pabulis potus, & in uterculos congestus apum (ore enim vomunt) ad hæc succo florum corruptus, & alveis maceratus, totiesque mutatus, magnam tamen coelestis naturæ voluptatem adfert. Hæc ille. At Chymici nostri eum ita igne decoquunt ac despumant, ut a naturali illa sua præstantia longè discedere non videatur, quod ex Isaïci Hollandi scriptis quidam nuper prodidit, tractatu peculiari de Quinta Essentia mellis. Sed nos ex hoc campo Nympharum antro denuò succedamus, si tantum hoc prius addiderimus, solitum esse Nymphis mel offerri, quia floribus delectarentur, è quibus mel conficitur. Quod docet Virg. cum eas flores legentes inducit

——— *Tibi lilia plenis*
Ecce ferunt Nymphæ calathis, Tibi candida Nais
Pallentes violas & summa papavera carpens.

Alii id factum volunt, quod illæ Aristæum, quem putantur educasse, mellis conficiendi viam docuerint, ut notat Natalis, Mythol. Lib. 5. Cap. 12.

Hinc porrò melius constabit, quàm appositè in earum antro jam apes istæ Homericæ mellificent, subjicit deinde Poëta descriptionem brevem loci illius, in quo Nymphæ texendi officio defunguntur. Ecquid, rogo Homere, non satis est hominem hujusmodi opificiis occupari, nisi Deabus quoque idem tribueris? Docet sanè Poëta, quod aliàs monuimus, ocium præcipue sexui femineo non esse consentaneum, cum non solum Regum & Principum uxoribus, ut de Hecuba, de Helena, de Arete, & aliis denique vidimus: sed etiam Deabus ipsis muliebria illa nendi & texendi opera adsignet. Nota porrò colorem telarum cæruleum, maris etiam & aquarum colori maximè convenientem. Restat postremum (nam illud de aquis suprâ attigimus) in hoc antro esse geminam portam, quarum altera ad Boream, altera ad Notum est sita: & illa quidem humano generi patens, hæc vero tantum Numinibus. Hoc ego inexplicatum relinquo, quia mihi nihil reconditi habere videtur. Simpliciter enim vult Poëta, hoc antrum & Hominibus & Diis privatim inservire: privatim inquam, quia Hominibus ad divinam portam interdictus est aditus. Et hæc quidem omnia, quod ad portum hunc Homericum attinet, quem Virgilius adumbravit elegantissimè Lib. 1. Aeneidos.

Est in secessu longo locus. Insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto
Frangitur inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In coelum scopuli: quorum sub vertice latè
Aequora tuta silent. Tum sylvis scena coruscis

De-

*Desuper horrentique atrum nemus imminet umbra.
 Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
 Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo:
 Nympharum domus. Hic fessas non vincula naves
 Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu.*

Restat secundum, quod in hac narratione esse observandum initio monebamus: nimirum cur Ulysses dormientem Homerus à Phæacensibus nautis extra mare ad portum ipsum Phorcynis depositum fingat. Eustathius noster hoc fusè diluit, quod nimirum videatur puduisse Phæacas Ulysses excitare, ne viderentur mercedem navigationis ab eo exigere: vel forsàn quod timuerint, ne si prehenderentur, Phæaciam, quæ tunc occulta fuisse videbatur, detegere ac indicare cogerentur, & ita facile infidiis aliorum possent invadi, viri nempe voluptarii, & bellis minimè gentium apti, ut aliàs in hoc Poëta vidimus. Hinc noctu etiam proficiscentes & solventes à portu Phæaciæ eos induxit, ne Ulysses opportunitatem loci observare posset. At illæ quidem solutiones satis aridæ mihi videntur, hæc verò paulò angustior cùm dicit, siquidem Ulysses excitassent Phæaces, fieri non potuisse pro decori & officii ratione, quin eum domum sponte essent comitati: atque Ulysses, si illud recusassent, potuisse videri ingratum & inhospitem: sin verò eorum comitatu stipatus domum perrexisset, futurum fuisse, ut dignosceretur, & ratio, quæ Procos occidi oportebat, non observaretur, id est, *ἡχρηῶτο τὸ τῆς μνηστρατορίας ἐμίθορον*. Atque hæc quidem Eustathius. Sed nescio, an summo illi Peripatetico Aristoteli ita satisfaciet, qui Lib. de Arte Poëtica hoc figmentum Homericum infusum & absurdum esse docet, & minime tolerandum nisi boni Poëtæ auctoritatem præ se ferret: quæ facit, ut ea etiam pro bonis habeantur, quæ per se talia censerentur non possunt. Non satisfacturum Eustathium dixi, quia Guilielmus Canterus, Homerum defensurus, alia ratione id præstitit, quasi neglectis illius argumentis. Eam lubet hoc loco, id est suo loco adferre. Ergo Canterus Nov. Lect. Lib. 5. C. 14. ita pro Homero adversus Aristotelem agit, Homerum hac parte reliquis Poëtis factum excellentiorem, quod *μυθοποιῶν* suam non temerè, nec confusè, sed accuratè & prudenter, tantoque cum ordine persecutus est, ut ejus singulæ partes aptissimè inter se cohæreant, ac sub dulcissimo fabularum involucre perpetuam quamdam à principio ad finem usque allegoriam contineant.

Id autem in Odyssæa, inquit, vel maximè apparet: de qua quia nunc agitur, ejus allegoriam paucis, præsertim quod ad Aristotelis quæstionem attinet, percurreremus. Ulysses igitur, ne longum faciam, proponitur ab Homero vir non tam sapiens aut felix, nisi quantum humanæ res ferunt, quam veræ sapientiæ ac felicitatis (hæc enim Penelope est, hæc Ithaca) studiosus: ad quam consequendam multos labores ac errores in mari, mundo videlicet, subit. Comites habet in hoc studio nonnullos, sed qui in itinere ferè omnes deficiant, partim gula, partim libidine, partim alia qualibet clade intercepti. Ipse postremò solus, absorpta nave, ad Calypsonem enatat: & inde Phæacum ministerio morte obita optatam felicitatem consequitur. Hoc igitur cum haberet sibi propositum,

cum;

64 COLLECTANEA AD PORPHYRIUM

cum alia ad eam rem pertinentia aptissime confinxit omnia, quæ nimis esset longum demonstrare: tum, quam homines obeunt necessariò, mortem per somnum felicissime expressit. Ac primùm dormiens introducit Ulysses extremo quinto Odysseæ, cum in Phæaciam nudus enatasset, & à Minerva consopitus esset. Iterum autem dormit, dum à Phæacibus in patriam per mare deducitur: sic enim requirebat allegoriæ series. Nam quæ interjiciuntur inter utrumque somnum, ad sepulchrum & funus pertinent, ita ut continuum intelligamus reverà somnum fuisse. Phæaces enim intelliguntur οἱ Φαίωι, sive pullati, qui post funebrem coenam & epitaphium sermonem quatuor libris habitum, fanus deducunt. Quin & navis, quoniam pro sepulchro fuit, in saxum denique mutatur. Nam, ut & hoc obiter adjiciamus, inter Corcyram & Ithacam jacet Samos, quæ est σῆμα seu tumulus: sequitur Asteris insula, quam stellatam licet dicere, per quam ad Ithacam est iter: quæ, uti diximus, felicitas est & beata vita; verumtamen hac potiri commodè non potest Ulysses, antequam procos arcu vincat, & simul cum ancillis de medio tollat. Qui etenim perturbationibus animi & cupiditatibus frustra felicitatem ambientibus, imperare non potest, is nequit beatitudinis particeps fieri. Quibus ita declaratis, nemini posthac mirum videri debet, cur Ulysses Homerus, coelestis patriæ jamjam compotem futurum, dormire seu mori faciat. Hæc, è cujus ingenio prodierint, si quis requirat, I. Auratum, maximum sanè virum unicum & optimum Homeri Interpretem, Auctorem laudabo. Et hæc quidem ille pro Homero nostro, quo nomine multum ei sane debemus. Sed illa sententia Aristarchi valde mihi placet, qua allegorias à tota Poësi HomERICA explodebat. Si quis tamen præsentem delectetur, potest, quantum per me licet, uti: aut, si placet, operam quoque suam ad illustrationem Homericæ istius figmenti conferat. Notanda est præterea hæc Phæacum erga Ulysses ingenua fidelitas, qua eum non solum fartum tectum in terram deponunt, & ita quidem ut ab injuria viatorum tutus esse possit: sed etiam ei omnes divitias, quas dono ab Alcinoò & reliquis acceperat, sine ullo dolo restituant: ex illo etiam edicto, nautæ, caupones, stabularii commissâ ut restituant: quod nostri Jureconsulti postea etiam proposuerunt. Sed Homerus id esse præstandum hoc exemplo longe augustissimo demonstravit.

B A R N E S I V S.

v. 96. Φόρμνος θεῖ τις ἐστὶ λιμὴν] *Virgil. Æn. l. 1. v. 163. Insula portum efficit objectu laterum. vid. Macrob. l. 5. c. 3. Turneb. Adversar. l. 18. c. 32.*

98. Ἀπόρρωγες] *Vid. Etymolog. M. v. Ἀπορρώξ & Ἀπόρρωγες.*

101. Νῆες εὐσσελμοί] Hanc veram in hujusmodi vocibus & antiquam lectionem passim probo. Sic *Iliad. é. v. 225. χάλκι ἐπίσσωτρα, προσαρρόβτα, θαῦμα ἰδεσθαι.* Sic *Hesiod. Herc. Scut. v. 273. — εὐσσωτρων ἀπ' ἀπῆνης.* Sic in *ἰπισσω, ἰπισσωία, ut ad π. v. 4.*

103. Ἀγχοθὶ δ' αὐτῆς ἀντρον — ἰρὸν Νυμφάων] *Imprimis adeundus Porphyrius, περὶ ἀντρον Νυμφῶν, & Eustath. fol. 507. lin. 14. Doctor Stephanus ad Homerí Agilbæan. fol. 187. Spencerus nostras Poëta in Poëmate suo, Fairy Queen dicto, quem*

quem accurate explicat Vir Cl. Dr. *Kenelmus Digby* in Epistolarum Politicarum Cabbala.

108. Φάρ' ὀφείναι — θαῦμα ἰδεσθαι] Ita *Pfalm.* 139. v. 13. 14. &c. φοβερῶς καὶ θαυμαστῶς ἐγενήθη.

110. Αἱ μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν] Huc refer illud *Orphei*, Ἀπολιή τε, Δυσις τε, Θεῶν ὁδὸς οὐρανόων· *Euseb.* præparat. Euangel. l. 3. c. 9. Per *Capricornum* fingunt *Platonici*, Animas, Corpore solutas, in Cælum ascendere. De qua re vid. *Cæl. Augustin.* Curionem in Hieroglyph. apud *Pierium*, fol. 436. F. & Epistol. Dr. *Fryar* VIII. fol. 421. Verum ex ipsis *Platonici* contrarium profert *Cæl. Rhodigin.* Antiq. Lect. l. 15. c. 23. Scribunt, inquit, *Platonici*, & in Naturalibus non prætermisit *Macrobius*, *Capricornum Cancrumque* dici a *Physicis*, Solis Portas. Quia in utroque obviante solstitio, ulterius solis inhibeat accessus. Per has item Portas, Animas de Cælo in Terras meare, rursusque de Terris Cœlestia repetere; proindeque *Hominum* unam dici alteram *Deorum*. *Hominibus* dicari *Cancrum*, quia per hunc fiat ad ima defluxus; *Diis* vero *Capricornum*, quia illac postliminio Cœlestibus animæ restituantur sedibus, &c. *Mox*, Adde, quod *Boream* tradunt generationi percommodum; quo fit, ut morientes spiritu credatur excitare, &c. quibus ultimis verbis alludit ad locum *Iliad.* ε. v. 697. ubi *Sarpedon* ex deliquio recreatur a *Borea*.

M A D E. D A C I E R.

Qu'on appelle le port du vieillard *Phorcycne*] *Phorcycne*, ou *Phorcys*, étoit fils de l'Océan & de la Terre; ce Port d'Ithaque lui étoit consacré, & il y avoit peut-être un Temple. Ce port existoit sans doute du tems d'Homere, & s'il n'est plus aujourd'hui, il en faut accuser les siècles, qui changent tout.

Et près de ce bois est un antre profond & délicieux] on pretend que cet Antre des Nymphes est une allegorie qui renferme un mystere très profond & très merveilleux. Le savant *Porphyre* s'est occupé a l'expliquer dans un Traité qu'il a fait exprès, & je croi que c'est l'antre de *Platon* qui lui a donné cette idée. Il dit donc que cet antre est le Monde; il est appelé *obscur & agréable*: *obscur* parce qu'il est fait d'une matière qui étoit tenebreuse & sans form, & *agréable*, parce qu'il est devenu agréable par l'ordre & par l'arrangement que Dieu y a mis; Il est consacré aux Nymphes, c'est a dire, qu'il est destiné pour l'habitation des ames qui viennent a la naissance; Ces urnes & ces cruches de belles pierres, ce sont les corps qui sont partis de terre; Les abeilles qui y font leur miel ce sont ces ames qui y font toutes leurs operations, & qui animant ces corps, les empêchent de se corrompre; Cet ouvrage merveilleux que ces Nymphes font sur leur nerfs, qu'elles étendent sur les os comme sur des metiers; Les fontaines, qui arrosent cet antre, ce sont les Mers, les Rivieres, les Etangs, & les deux portes ce sont les deux poles; celle qui est au septentrion est ouverte aux ames qui dependent a la vie, & celle du midi est ouverte aux mêmes ames qui s'en retournent au Ciel. Voila un précis de l'explication de *Porphyre*; elle est très ingénieuse & très vraisemblable. Je suis pourtant

très persuadée qu'il y aura bien des gens qui diront que jamais Homère n'a pensé de si grandes merveilles, & qu'il n'a fait ici que son métier de peintre. Qui ne fait que les peintres peignent souvent d'imagination sans autre dessein que de plaire aux yeux ? Cela est vrais mais ce n'est pas la méthode d'Homère. Pour fonder cette explication de Porphyre, on peut dire qu'il est certain que dans ces anciens tems, ces sortes d'allegories étoient fort en vogue : nous n'en pouvons pas douter, puisque Salomon lui même dans le dernier chapitre de l'Ecclesiaste, en a fait une très belle sur l'état ou l'homme se trouve dans sa vieillesse. Toutes les parties du corps sont désignées par des figures très justes & qui les expriment parfaitement.

P O P E.

v. 116. — a spacious port appears,
Sacred to Phorcys —]

Phorcys was the son of Pontus and Terra, according to Hesiod's genealogy of the gods; this haven is said to be sacred to that deity, because he had a temple near it, from whence it receiv'd its appellation.

The whole voyage of *Ulysses* to his country, and indeed the whole *Odyssey*, has been turned into allegory; which I will lay before the Reader as an instance of a trifling industry and strong imagination. *Ulysses* is in search of true felicity, the *Ithaca* and *Penelope* of *Homer*: he runs through many difficulties and dangers; this shews that happiness is not to be attained without labour and afflictions. He has several companions, who perish by their vices, and he alone escapes by the assistance - of the *Phæacians*, and is transported in his sleep to his country; that is, the *Phæacians*, whose name implies blackness, *φαιτοι*, are the mourners at his death, and attend him to his grave: the ship is his grave, which is afterwards turned into a rock; which represents his monumental marble; his sleep means death, through which alone man arrives at eternal felicity. *Spondanus*.

v. 124. — — a gloomy Grotto's cool recess.

Porphyry has wrote a volume to explain this cave of the Nymphs, with more piety perhaps than judgment; and another Person has perverted it into the utmost obscenity, and both allegorically. *Porphyry* (observes *Eustathius*) is of opinion, that the cave means the world; it is called gloomy, but agreeable, because, it was made out of darkness, and afterwards set in this agreeable order by the hand of the deity. It is consecrated to the Nymphs; that is, it is destin'd to the habitation of spiritual substances united to the body: The bowls and urns of living stone, are the body which are form'd out of the earth; the bees that make their honey in the cave are the souls of men, which perform all their operations in the body, and animate it; the beams on which the Nymphs roul their webs, are the bones over which the admirable embroidery of nerves, veins, and arteries are spread: the fountains which water the cave
are:

are the seas, rivers and lakes, that water the world; and the two gates, are the two poles; through the northern the souls descend from Heaven to animate the body; through the southern they ascend to Heaven, after they are separated from the body by death.

But I confess I should rather chuse to understand the description poetically, believing that *Homer* never dream'd of these matters, tho the age in which he flourish'd was addicted to allegory. How often do painters draw from the imagination only, merely to please the eye! and why might not *Homer* write after it, especially in this place where he manifestly indulges his fancy, while he brings his Heroë to the first dawning of happiness? He has long dwelt upon a series of horrors, and his imagination being tired with the melancholy story, it is not impossible but his Spirit might be enliven'd with the subject while he wrote, and this might lead him to indulge his fancy in a wonderful, and perhaps fabulous description. In short, I should much rather chuse to believe that the memory of the things to which he alludes in the description of the cave is lost, then credit such a laboured and distant allegory.

vs. 134. *sacred the south, by which the gods descend.*]

Virgil has imitated the description of this haven, *Æn. Lib. 1.*

*Est in secessu longo locus, insula portum
Efficit, objectu laterum, quibus omnis ab alto
Frangitur &c.*

Within a long recess there lies a bay
An island shades it from the rolling sea,
And forms a port secure for ships to ride,
Broke by the jutting land on either side,
In double streams the briny waters glide.
Betwixt two rows of rocks, a sylvane scene
Appears above, and groves for ever green:
A grot is form'd beneath with mossy seats,
To rest the Nereids, and exclude the heats:
Thither they bent, and haul'd their ship to land,
(The crooked keel divides the yellow sand)
Down from the crannies of the living walls
The chrystal streams descend in murmuring falls,
No haulers need to bind the vessels here,
Nor bearded anchors, for no storms they fear. *Dryden.*

Scaliger infinitely prefers the *Roman* Poët: *Homer*, says he, speaks *humilia humiliter, Virgilius grandiora magnifice*; but what I would chiefly observe is, not what *Virgil* has imitated. but what he has omitted; namely, all that seems odd or less intelligible; I mean the works of the bees in a cave so damp and moist; and the two gates thro' which the gods and men enter

I shall offer a conjecture to explain these two lines.

*Sacred the south, by which the Gods descend,
But mortals enter at the northern end.*

It has been already observ'd that the *Æthiopians* held an annual sacrifice of twelve days to the gods; all that time they carried their images in procession, and placed them at their festivals, and for this reason the gods were said to feast with the *Æthiopians*; that is, they were present with them by their statues: Thus also *Themis* was said to form or dissolve assemblies, because they carried her image to the assemblies, when they were conven'd; and when they were broken up they carried it away. Now we have already remark'd, that this port was sacred to Phorcys, because he had a temple by it: it may not then be impossible, but that this temple having two doors, they might carry the statues of the gods in their processions; through the southern gate, which might be consecrated to this use only, and the populace be forbid to enter by it: for that reason the deities were said to enter, namely, by their images. As the other gate being allotted to common use, was said to be the passage for mortals. (a)

E D I T O R.

97. Φορμνος] v. Differt. Hom. ad Porph. Cap. H.

102. Επι κρατος λιμενος] in initio portus, ubi portus incipiebat: v. Schol. ad h. I. & conf. cl. Simonis Observ. Lexicas p. 68. ibid. τανφυλλος] v. Differt. Hom. Cap. II. minus recte scribitur τανφυλλος, est enim a τανυειν: cæterum perrara est hæc vox, ad cuius similitudinem effictum τανυπεπλος, de quo Eustath. ad Iliad. I. p. 883. ed. Florent.

107. Ἴσοι περιμηκεες] mali oblongi, ac prælongi: Sic ἕξοι περιμηκεες apud Hesiod. Scut. Herc. v. 133. τα περιμηκεα των δειδρων Lucian. de Dea fyria c. 28. & de pro-cera Vercingetorigis statura περιμηκης in D. Cassio F. I. p. 248.

108. Φαρεια] φαρως, vestis genus, seu textura: Hesiod. λευκοισι φαρειοισι καλυψο-μενω χροα καλον Opp. v. 196. συν ορφναιοισι φαρειοισι in Apoll. Rhod. L. III. v. 862. v. Schol. ad Aristoph. Thesmoph. v. 316. & Etym. M. v. ibid. ἀλιπόρφυρα] sic ἀλιπόρφυρα ἠλακατα purpurea sunt pensæ Odyss. ζ. 53. Eustathius explicat ὁμοια-τη θαλασση πορφυρωση: de Halcyone, ἀλιπόρφυρος εισρος ορνις Alcman in fragmento apud Antig. Caryst. Cap. XXVII. ibid. θαυμα ιδεσθαι] frequentata hæc usu Homericæ est locutio. Odyss. θ. 366. κρηφι δε εἶματα εἶσαν ἐπηρατα, θαυμα ιδεσθαι. Similia tamen apud alios quoque: v. Olear. ad Philostr. p. 899. I. & Doctiff. Grammii Specim. Obs. in Aratum v. 46.

109.

(a) Potuisset eundem ritum Popius ex antiquitate Romana illustrare; sed obstat elegantæ & ingeniosæ ejus explicationi non dicam, sed conjecturæ, quod remotiora sint tempora; quam ut de ejusmodi signorum processibus cogitare possimus: cultus Deorum ætate Ulyssis, apud Ithacenses præsertim, pauperes insulæ habitatores, nimis erat simplex, quam ut magnificis Romanorum ritibus comparari possit: alia Lector in Differt. Hom. ad Porph. Cap. II. inveniet, eaque nisi me omnia fallant, & instituto Poëtæ & rationi temporum melius convenientia.

109. ὕδατ' αεναοντα] frequentissime Græci aquas vocabant αενας, αεναοντας, &c. imprimis flumina, & aquas scaturientes: v. VV. LL. ad Porphy. de A. N. C. VIII. n. 6. Epigramma Simonidis ineditum Anthologia MS.

Λιδως και κλεοδημον επι προχοησι θεαιρου
 ΑΕΝΑΟΤ ζονοντ' ηγαγεν εις θανατον
 Θρηικη κυρσαντα λοχη πατρος δε κλεεννον
 Διφλου αιχημητης υις εθηκ' ονομα.

Convenit Lat. *aqua viva*: Virg. *Æn.* IV. — *donec me flumine vivo Abluero* &c.

110. καταβαται] rarissima vocis significatio passiva: *pervius, in quo vel per quem aditus patet*: alioquin καταβατης a καταβασι, Poëtice καταβατης, *descensor est & defultor*: Glossæ MS. καταβατης] ὁ απο τῆς αἰμαπος αποβατης, hinc notum Jovis καταβατης cognomen: quod & Demetrio fuit tributum, teste Clem. Alex. in *Protrept.* p. 36. — passivo ufui proxime convenit notio τῆς καταβατης in *Lycophr.* v. 90. 91. ubi v. Tzetzem, & Nonno *Paraphr. Joann. Cap. II. v. 64.* junge *Etym. M.* v. αχερυσιας.

111. Θεωτεραι] θεωτερος, ὁ εἰς θειοτερος ut ait Eustath. ad *D. Perieg.* v. 257. occurrit in *Oraculo* apud Porphy. de *Vit. Plotin.* C. XXII. & celebri loco *Platonis Alcib. II.* exeunte, conf. *Æn. Gazæum* in *Theophr.* p. 13. Θειοτατος apud *Eunapium* in *Jamblich.* p. 23.

VII. EXCERPTA, QUÆ LOCVM
 POETÆ SPECTANT.

e J. C Scaligeri Poëtices Lib. V. Cap. III. p. 521. sq.

37 Quid de portu? Videamus ex XIII. Ulyssæe particulatim,

Φορκυνος δε τις εσι λιμνη ἄλιιο γεροντος,
 Εν δημῳ Ιθακης, δυο δε προβλητες εν αυτω.
 Ακται απορρωγες λιμενι ποτι πεπτηυιαι.
 Αι τ' ανεμων σκεπωσι δυσαχων μεγα κυμα.

Εκτοθεν — Principio portus tum natura tum commoditas longe melius explicatur,

Est in secessu longo locus — Jam est secessus, jam longus: — *Insula portum efficit* — Rationem reddit, quomodo efficiat, — *objectu laterum: quibus omnis ab alto frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos.* Necessum est, tranquillum intus esse mare: quod jam fractum, jam tectum atque abductum ab instantibus fluctibus: qui item franguntur ante, quam impetum faciant. Nam tametsi Homericum circumstant rupes: aditus tamen nihilo secius vento expositus fluctus excipit integros. Aditum propterea munivit noster insulae objectu: Nunc autem latera, sicut ille,

70 COLLECTANEA AD PORPHYRIUM

Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur In cœlum scopuli — necesse est
altas esse, non solum præruptas, ut ille dicebat. Nam prærupta non omnia excelsa.
Ex alto igitur ingruentes ventos arcent nostræ. Et cum illi diceret,

— Εντοσθεν δε ανευ δεσμοιο μενουσι.

Νηες εὐσσελμοι — non apposuit causam. At apposuit noster, *Æquora tuta
silent* — Mira verba. Deinceps ornatus utriusque,

Αυταρ επι κρατος λιμενος τανυφυλλος ελαιη,
Αρχη δ' αυτης αυτρον απειρατου (sic), ηεροιδες
Ἴρων νυμφαων, αι Νηιαδες καλονται
Εν δε κρητηρες τε και αμφιφορηες εασι
Λαινοι, ενθα δ' επειθα τιθαιβωσσοισι μελισσαι.

Humilia, & humiliter. Noster vero grandiora & magnifice

— *tum sylvis scena coruscis
Desuper, horrentique atrum nemus imminet umbra.*

Quid enim sola oliva, quam etiam falso τανυφυλλον vocavit? folia namque gerit
brevia, tametsi non rotunda. Sed palma est τανυφυλλος & Hemionitis & Arundo.
Tum autem descriptio antri figura necessaria: *Scopulis pendentibus*. Deinde versus
ipsis aquis dulcior:

Intus aquæ dulces vivoque sedilia saxo.

Postea cum dixit *Nympharum domus*, non egit Grammaticum, ut ille, — *αι
νηιαδες καλονται*. Quanquam potius Nereides esse oportuit. Non enim posuit in-
tus dulces aquas. Quemadmodum noster, cum tamen crateres & amphoras no-
minaret: quanquam earum usum ad apum thesauros, non ad potum deduxit.

e Mottei Hexaemero.

Debuisset hic sequi interpretatio loci Homericæ, quam satis copiosam dedit Vir plane
singularis ingenii & ad quævis paradoxa mire proni, *M. de la Motte Vayer*, in parvo
libello, Parisiis primum, ut audivi, dein Amst. 1671. 12°. sigillatim edito, nec un-
quam postea inter opera ejus, quorum tres vidi editiones, recuso (a), hac inscriptione:
*Hexameron rustique, ou les six journées passées a la Campagne entre des personnes studieu-
ses*, ubi hæc disputatio occurrit Die IV. p. 94 — 122. Sed veritus ne qua castos
Lectorum aures observationibus nude nimis, licet eleganter, propositis læderem, satius
dixi

(a) Libellum hunc hodie petraræ obvium, quem indicio Fabricii B. G. IV. 186. diu quæ-
siveram, tandem commodavit doctissimus Ecclesiæ Gallicanæ apud Roterodamenses Pastor,
M. Guiot, quem honoris causâ hic memoro: postea ipse etiam casu obvium mihi comparavi.

duxi legendam commendare Dissertatiunculam iis quibus libelli copia est, quam ut immodestiae aut offensionis data notam incurrerem. Maxime cum ita comparata sit ejus explicatio, ut verosimilitudine sua Lectori blandiatur quidem *(b)*, nam optime omnia videntur convenire, at neminem tamen rite rem examinantem in consensum fit adductura. Quomodo locum intellexerit, e Petito de Sibylla L. II. C. X. Lector videbit, ubi excerptum legerit, quod ex ea dabimus P. II. hujus apparatus.

e Wowerio de Polymathia Cap. XVII.

„ Aristoteles Lib. I. de Poëtica, ubi disputat inanem & ridiculam esse excusationem illorum, qui cum aliquid *ατοπον* commenti sunt, confugiunt ad hanc rationem, quod nisi ita fecissent, fabula periisset. At ineptum esse, inquit, veniae committere errorem, quem vitare poteras. Hujusmodi multa ab omni ratione abhorrentia passim in Odyssea legi scribit, & praesertim illo loco, ubi Ulyxem a Phæacibus in terram Ithacam exponi fingit Odyss. N. *ὡς δὲ το λέγειν, ὅτι ἀνήρητο ἀν ὁ μῦθος, γελοῖον* ἐξ ἀρχῆς γὰρ εἰ δὲι συνίστασθαι τοιοῦτος: ἀν δὲ θῆ καὶ φαίνεται εὐλογώτερον, ἀποδεχέσθαι καὶ ἀτοπον* ἐπεὶ καὶ τὰ ἐν Ὀδυσσεῖα ἀλογα, τὰ περὶ τὴν ἐκθεσιν, ὡς οὐκ ἀν ἦν ἀνεκτὰ, δῆλον ἀν γένοιτο, εἰ αὐτὰ φαῦλος ποιητὴς ποιήσει. νῦν δὲ τοῖς ἀλλοῖς ἀγαθοῖς ὁ ποιητὴς ἀφανίζει, ἠδυνῶν τὸ ἀτοπον.* Sed Aristotelis interpretes necdum ostendisse videntur, quid in hac Homericæ operis parte *ατοπον* & reprehendendum duxerit Philosophus. An quod tam diuturnum Ulyxis somnum finxerit, ut ne toto quidem itinere expergefactus sit, an quod Phæaces non expectarint, ut abeuntes vigilantem amplecterentur & numquid vellet exquirerent; sive quod destitutam in litore dormientem reliquerint, expositum injuriæ & furtis. Sane antiquis absurdam visam fictionem dormientis Ulyxis apparet ex Philostrati Heroicis in Protefilao: *καλεῖ δὲ τὸν Ὀδυσσεῖα Ὅμηρος παιγνίον, καθυδῶν τε γὰρ πολλαχῆ ἀπολυταί, καὶ ἐκφερεταί τῆς νεῶς τῶν Φαιακῶν, ὡσπερ ἀποθανῶν ἐν τῇ εὐπλοῖα.* Accedit descriptio antri, quod non solum contra fidem historicam in Ithaca, Græciæ insula & vicina ac nota iis, quibus Homerus poëma suum condebat, collocat. Nam de incognitis & longinquis concessum est poëtis tuto mentiri. Sed *ατοπως καὶ ἀλογως* fingit, duas in illo portas, per quas Dii & homines transfirent. Hoc veteribus criticis valde absurdum visum fuisse, manifestum est ex Porphyrii *περὶ ἀντρῶ* (commentario), qui auxilium allegoriæ & sensus mystici advocat, ut commode interpretetur, quod & Cronium & Numenium fecisse, ex eodem Porphyrio & Eustathio patet. Philostratus minus apte Homerum finxisse scribit, Deas Ulyxis amore captas fuisse, quia ætate jam provectior, simus & exillis staturæ, oculis vagis, obstipito capite, specie meditantis; & hæc quidem illepidâ & minime idonea *εἰς τὰ ἐρωτικά.*

(b) Traxit hæc veri species in consortium erroris imperitum auctorem libelli insulissimi *l'Apoteose du beau sexe*, quem vide hanc explicationem adoptantem p. 86. sqq.

C O L L E C T A N E A

AD LIBELLVM

P O R P H Y R I I

DE ANTRO NYMPHARVM.

P A R S S E C V N D A

Quæ Porphyrium illustrat.

I. E X C E R P T A

e Marshami Canone Chronico.

(p. 269. 270.) Homerus ex Ægyptiaca Orphei disciplina, didicit Animas æternas in humana corpora delabi, rursusque ad Superos remeari; unde in symbolum corruptibilis hujus regionis, effinxit *Antrum Nympharum*; in quo

- - - - δυα δε τε αι θυραι εισιν,
 Δι μεν προς βορρα καταβαται ανθρωποισιν
 Αι δ' αυ προς Νοτον εισι θειωτεραι; ουδετι κεινη
 Ανδρες εσερχονται, αλλ' αθανατων οδος εστιν.

Porphyrius (cujus eximius de hoc *Anthro* libellus ab Holstenio editus est) dicit *Antrum* ferre εικονα και συμβολον του κοσμου, *imaginem* & *symbolum Mundi*: *Naidēs* δε Νυμφαι, αι εις γενεσιν κατιουσαι ψυχαι, *Naidēs autem Nymphæ sunt Animæ generationem subeuntes*. Altera porta est ψυχων εις γενεσιν κατιουσων, *Animarum in generationem descendantium*; altera ου θειων, αλλα των εις θεουσ ανιουσων, *non Deorum sed (animarum) ad Deos adscendentium*. Ideo non dixit *Deorum viam*, sed *αθανατων* quod *animabus est commune, quæ sunt sua essentia immortales*.

(p. 279.) HERACLITVS Ephesius dixit (Diog. Laërt. p. 238. e.) Παντα ψυχων εισιν και δαιμονων πληρη, *omnia plena esse animarum & daemonum*. Quod & Thales & Pythagoras dixerunt. De duobus principiis contrariis dixit, των εναντιων, το μεν επι την γενεσιν αγρον καλεισθαι πολεμον και ερω' το δε επι την εκπυρωσιν, ομολογιασ και ειρηνην και την μεταβολην, οδον ανα, κατα. *Contrationum*, quod *ad generationem res ducit*, vocari *Bellum* & *Litem*; quod *ad eruptionem (sive interitum) vocari Concordiam* & *Pacem*; *Mutationem* vocari, *iter sursum*, & *deorsum*.
 Du-

Duplex hæc via duas animarum portas respicit, in Homericæ Nympharum antro. Istam autem de Principiis sententiam *Heraclides Ponticus* (in allegoriis) ad *Empedoclem* & ad *Homerum*; qui *allegorice* introducit duas civitates, unam *Pacis*, alteram *Belli* &c.

e PETITO DE SIBYLLA L. II. Cap. X.

CAPUT X.

De mystico apud Homerum Nympharum antro. Item de Platonis spelunca: tum de specuum ejusmodi subterraneorum causis.

Ac de Sibyllæ antro satis dictum arbitror: Hæc autem disputatio, quam modo de eo antro habui, admonet me ut de altero, quod *Phorcyno* in portu *Ithacæ* sub rupibus situm *Nymphis* sacrum iis, quæ *Naiades* dicuntur, describit *Homerus* Lib. 13. *Odyssæ*; tum de ea, quam *Philosophorum* *Homerus* *Plato* initio septimi de Republica proponit, spelunca, quid mihi videatur data occasione attingam. Ac primum de illis *Nymphis* sacro, propterea quod *Porphyrus* mysteria non pauca sub ea descriptione latere censuit, quæ & libro singulari eruditissimo enarrare atque explicare tantus *Philosophus* non dubitavit. Sunt autem *Homeri* versus hujusmodi:

Αὐτὰρ ἐπὶ κρατὸς λιμένος γανύφυλλος ἐλαίη
 Ἄγχισθι δ' αὐτῆς ἄντρον ἐπήρατον, ἡεροειδὲς,
 Ἴσθον νυμφῶων αἱ Νηϊάδες καλέονται.
 Ἐν δὲ κρητῆρές τε καὶ ἀμφιφορῆες ἔασιν
 Λαίνοι. ἔνθα δ' ἔπειτα τιθαιβώσσοισι μέλισσαι.
 Ἐν δ' ἴσθῳ λίθοι περιμήκεες, ἔνθα τε νύμφαι,
 Φάρα ὑφαίνουσιν ἀλκιόρφυρα, θαῦμα ἰδέσθαι.
 Ἐν δ' ὕδατ' ἀενάοντα, δύο δὲ τε οἱ θύραι εἰσιν.
 Ἄι μὲν πρὸς βορέαο καταβαταὶ ἀνθρώποισιν,
 Ἄι δ' αὖ πρὸς νότου εἰσὶ θεώτεραι, οὐδέ τι κείνη
 Ἄνδρες ἐσέρχονται, ἀλλ' ἀθανάτων ὁδὸς ἐστίν.

Latine autem eruditus aliquis mihi non notus hunc *Homeri* locum sic reddidit, quam versionem in eorum gratiam qui Græce nesciunt apponere placet:

Stat ramis diffusa in portus vertice oliva,
 Quam propter peramænum antrum obscurumque recedit,
 Sacra domus Nymphis, quæ Naiades indigitantur.
 Intus crateres, patulæque ex marmore vivo
 Amphoræ, apes dulci qua ponunt mella susurro.
 Saxea sunt intus quoque stamina longa, ubi Nymphæ

K

Pur-

74 COLLECTANEA AD PORPHYRIUM

*Purpureas texunt telas, mirabile visa.
Intus perpetui latices: sed janua duplex:
Hæc boream spectans homines admittit, at illa
Respiciens austrum divinius, invia profus
Est homini, præbetque viam immortalibus unis.*

Nec abs re arbitror subnectere Maronis loca, in quibus respexisse ad Homeri picturam, ac etiam colores ex ea crasisse videri potest, quos in suum opus transferret: cum in primo magni operis portum simul & antrum sub scopulis describit hunc in modum.

*Est in secessu longo locus: Insula portum
Efficit objectu laterum, quibus omnis ab alto
Frangitur inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes, geminique minantur
In coelum scopuli: quorum sub vertice late
Æquora tuta silent: tum silvis scena coruscis
Desuper; horrentique atrum nemus imminet umbra,
Fronte sub adversa scopulis pendentibus antrum:
Intus aquæ dulces, vivoque sedilia saxo,
Nympharum domus: hic fessas non vincula naves
Ulla tenent, unco non alligat anchora morsu.*

Cujus loci priores versus ex his Græcis, quibus portum illum Homerus describit, expressos palam est:

*Φόρκυνος δὲ τις ἐστὶ λιμὴν ἄλλοιο γέροντος
Ἐν δὴμῳ Ἰθάκης. δύο δὲ προβλήτες ἐν αὐτῷ,
Ἄκται ἀπὸ βίβης, λιμένος ποτιπεπτηρία.
Ἄν τ' ἀνέμων σκεπῶσι δυσάηων μέγα κῆμα.*

Id est, *Phorcynis quidam est portus marini senis
In agro Ithacæ; duo autem projecti in ipso
Scopuli prærupti in portum se expandunt:
Qui extra ventorum arcent graviter spirantium
Magnam fluctum.*

Reliqua autem de Nympharum texentium industria & textis purpureis idem Maro expressit in 4. Georgic. in fabula Aristæi:

*At Mater sonitum thalamo sub fluminis alti
Sensit: eam circum Milesia vellera Nymphæ
Carpabant, hyali saturo fucata colore.*

Nonnihil tamen mutavit Maro: nam quæ Homerus ἀλεκίφουρα dixit, ipse aliam

rationem secutus, hyali faturo colore infecta & penitus infecta dixit. Quod istud epithetum magis Naiadum, quæ fontium & fluminum numina, rebus congruens & familiare videatur. Scaliger in Epinomide Cap. 6. de Virgilio loquens: *Et in quarto consummati operis Hyalum pro vitri colore posuit, tanto judicio & venustate, quanta fuit a Grammaticis ignorata.* Est autem Hyali color subviridis, eodem teste in Exercitat. 315. sect. 2. *Sed animadvertendum (inquit) nos a vitro vitreum pro candido agnovisse. At Virgilius a Græco subviridem in lana intellexit:*

Carpebant Hyali faturo fucata colore.

Quomodo & Scarmillionius Lib. 2. de coloribus Cap. 19. hunc locum interpretatur. Talis enim aquæ paulo altioris color, qualis vitri densioris.

Sed ad supra allatos Homeri versus revertamur, quibus antrum illud Nympharum in portu Ithacæ studiose descripsit. Tamen enim Cronius Platonius & eum secutus Porphyrius, ut supra attigi, negant ad literam posse accipi, quæ de anτρο illo Homerus dicit, sed in sensu allegorico esse intelligenda; non tamen propterea ab ejus loci consideratione temperandum censemus, ceu ad nos nihil pertineat, immo tanto impensius animum intendere decet, ut quid sub ea allegoria Poëtica lateat mysterii proponamus: certi non minimam hanc rerum hujus mundi aspectabilium & caducarum esse dignitatem, earum etiam quæ abjectiores censentur, qualia sunt antra illa & cavitates terræ, saxa & lapides ita esse conditas, ut possint præbere imagines & symbola rerum altiorum & divinarum iis, qui scalam illam Patriarchæ ubique terrarum positam hominibus, qua a terris in cælum animo ascendant, videre possunt, alioqui (ut etiam in præfatione monui) non erat, cur de Sibylla, de antris ejus, & aliis ad eam pertinentibus dicerem, si nihil me ex talibus profundioris sapientiæ expiscari posse sperarem; aut certe mihi eorum mos sequendus esset, qui nihil ex veterum Scriptorum scriptis nisi vepres depectunt. Sed & negotiosos homines & superficiarios librorum helluones moneo, hinc procul faciant, & alibi stomacho suo aptiora quærant. Quod igitur non ad literam descriptio illa antri apud Homerum accipi debeat, sed allegorice, hinc primum ostenditur: quia Geographi & περιηγήσεων scriptores nullam ejus speluncæ in portu Ithacæ mentionem faciunt. Putare autem, Homerum artificem tantum, nulla alia causa sed sola fingendi libidine impulsus, finxisse antrum, quod nusquam esset, fidem omnem & probabilitatem excedit, quod ne in mediocres quidem Poëtas scilicet cadit. Quis porro citra allegoriam fingere audeat, antrum alicubi esse, duos habens exitus, unum quo homines omnes ingrediantur, alterum quo Dii, & quicquam ejusmodi a natura esse factum: cum universum terrarum orbem mundumque omnem commune hominum & Deorum domicilium esse constet? Alia addit Porphyrius, iis, qui literæ inhærent non minus difficilia, ne dicam inexplicabilia. Quorsum portæ istæ antri geminæ; una hominum, altera Deorum? Cur non quæ hominibus patebat ad boream, quæ Diis ad austrum conversa est? Cur non simpliciter Nympharum, sed earum, quæ Naiades dicuntur? Quomodo idem antrum ἐπήρατον καὶ ἠεροειδέες hoc est, *amabile & obscurum* tenebrosumque dicatur, cum tenebræ naturaliter formidinem potius quam cupiditatem aut voluptatem inferant? Præ-

terea quid sibi volunt in antro crateres & amphoræ lapidæ: in quibus non quicquam liquorum, quæ talibus in vasis reponi solent, sed apum favi ibi operantium continentur?

Quid textoria instrumenta ex lapide item apparatus & confecta, non autem ex ligno? Quid vestes illæ & telæ, quas Nymphæ in tenebris ordiuntur, & nihilominus ita aspectabiles, ut cernentibus admirationem moveant? Quid postremo olea, una omnium arborum in portus fronte feraces explicans ramos?

In quo etiam magnus Scaliger acumen criticum exercere non dubitavit Lib. 5. Poëices: *Quid enim, (inquit) sola oliva? quam etiam falso τανύφυλλον vocavit? Folia namque gerit brevia, tametsi non rotunda.*

Immemor ejus, quam alibi de Homero & Herodoto protulit, sententiæ multo prudentioris: quos viros in commentario in librum Hippocratis non modo utriusque Orationis, hoc est solutæ & numeris adstrictæ, Principes statuit, sed etiam sapientes. *Nam & Homerum (inquit) nunquam putassem summum & Physicum, & ut tum esse poterat, Theologum, nisi tam stulte de Diis locutus esset, neque enim tam vecors, tamque futilis esse potuit, ut ea sic intelligeret; sed ad siderum potestates atque officia geniorum omnia voluit referri.*

Hæc cum de Homero sentiret, qua mentis vertigine postea in eundem tam petulanter debacchetur in Libris Poëticis, satis equidem mirari non possum. Cur enim, si Homerum in eo commentario agnoscit sapientem fuisse, neque ad literam, quæ de Diis dicit esse accipienda, non item in illis Poëticis Libris ea loca, in quibus Homerum vecordiae accusat, altius scrutatur; ut quid sapientiæ sub verborum facie lateat, intelligat? Cum præsertim tam multa Plato & Aristoteles passim de Homeri divinitate & allegoriis scripta reliquerint; tam multa Proclus in commentario ad Platonis Timæum & Libros de Republica: tum porro & Porphyrius (quem Philosophorum doctissimum beatus Augustinus vocat) in hoc aureo Libello de Nympharum antro. Magna igitur Scaligeri importunitas, dum tam frigide & futiliter Homero in ea antri descriptione in portu Ithacensi insultat: quem non modo in oleæ arboris descriptione malo epitheto usum arguit, sed etiam egisse Grammaticum, quod non contentus Nymphas dixisse, addiderit: *οἱ νηιάδες καλέονται*: ceu mera hæc sit glossa parum ad rem pertinens. Quin etiam Homerum castigat, quod non potius *Nereides* has Nymphas dixerit.

Quæ & alia ejus descriptionis scientissime in hunc modum ab Homero esse composita ostendit Porphyrius; quem proinde nunc, explorato Scaligero & aliis priscae sapientiæ osoribus, audire divina Homeri in eo antro sensa interpretantem operæ pretium est. Attingam autem singula breviter, ut par est ad alia instituti properantem.

Primum igitur ad antra quod attinet, hæc typum & symbolum fuisse mundi apud priscos sapientes docet Porphyrius, sive mundum in se totum spectemus, sive etiam partes, ex quibus constat: ex materia enim una communi omnium rerum naturalium & variis formis consistit mundus. Hujus itaque omnium postremæ mundi partis, materiæ inquam, symbolum terram esse innuerunt & ita accipiebant in consecratione antrorum; quorum analogiam ad materiam primam & similitu-

dinem præclare ibi declarat Porphyrius, quem studiosi adeant, neque enim, quæ ibi affert omnia huc transferre placet. Antrorum etiam obscuritas non male ad materiam se accommodat; sed & rerum potestates in profundo, hoc est, in essentia fitas, notat. Antrum igitur quod est mundus, ἡεροειδὲς propter materiam idemque ἐπήρατον jucundum & amabile ob formæ decorem & ornatum, unde nomen mundo est inditum. Haud aliter & Plato in 7. de Republica speluncam facit imaginem mundi, ut etiam in argumento notat Ficinus: *Tu vero, ubi Plato in erudiendo civili Philosopho imaginem proponit speluncæ & vinculorum, & luminis cujusdam umbrarumque, & aquæ; speluncam intellige hunc quem videmus mundum, si ad mundum invisibilem comparetur: vinculum vero corpus humanum, sive potius perturbationem animum corpori alligantem: Umbras autem res omnes quæ sensus movent.* Sed & ὕδατα ἀεικόντα aquarum perennis ille fluxus in antris, materiæ instabilis, & pronæ ad omnem motum symbolum esse nemo non videt.

Hinc & Naiadum seu Naidum appellatio ἀπὸ τῶν ναμάτων. Est autem ναῖμα non aqua simpliciter, sed quæ in motu est, & aliunde manat, fluentum, fons. Quo significatur feminis genitalis ad hominum procreationem commotio & fluxus, quemadmodum Nympharum Naiadum nomine vult intelligi animas omnes in generationem prolabentes.

Sic aquæ in reconditis Hebræorum literis pro humore illo humani generis instauratore. *Esaias C. 48. audite hæc domus Jacob qui vocamini nomine Israël, & de aquis Judæ existis.* De aquis Juda, hoc est, fluvii: quo id quod dictum est intelligi debet. Et sane Plato in Timæo flumen appellat eam colluviem, in quam anima viam generationis iniens incidit: αἱ δὲ ψυχαὶ εἰς ποταμὸν ἐνδεθεῖσαι πολλὴν, οὐτε ἐκράτουν &c. Nymphæ igitur, quæ Naiades vocantur, animæ sunt propriis fluentis præfidentes, ut Numenius exposuit teste Porphyrio: *Νύμφας δὲ ναΐδας λέγομεν καὶ τὰς τῶν ὑδάτων παρεσώσας δυνάμεις ἰδίως. ἐλεγον δὲ καὶ τὰς εἰς γίνεσιν κατιούσας ψυχὰς κοινῶς ἀπάσας. ἤγουντο δὲ προσζάειν τῷ ὕδατι τὰς ψυχὰς θεοπνύοντι. ὡς φησὶν ὁ Νουμίνιος.* Eoque etiam verba Mosis trahit Porphyrius: *& spiritus domini ferebatur super aquas.* Quod ab Ægyptiorum Theologia sumptum ostendit. Sed & Naiadum & potentiæ aquis præfidentis propria symbola crateres lapidei & amphoræ in eodem antro repositæ: quæ tamen vasa non aquam aut liquorem alium quemlibet, sed Apes & mel continere dicuntur. Et merito vasa illa lapidea finguntur, quod aquæ in antris e faxis scaturiant; apes autem in iis operantes animas ipsas generationi incumbentes exponit Porphyrius: *πηγαὶ δὲ καὶ ναΐματα οἰκεία ταῖς ὑδρῖσι νύμφαις, καὶ ἐτι δὲ μᾶλλον νύμφαις ταῖς ψυχαῖς ὡς ἰδίως μελισσῶς οἱ παλαιοὶ ἐκάλουν,* id est, fontes vero & fluentia aquis præfidentium Nympharum propria sunt: adhucque magis animarum, quæ Nymphæ dicuntur, quas veteres apum nomine indigitabant.

Mel autem, apum opus, quid aliud quam voluptatis symbolum ex amore, quem & Poætæ γλυκύπικρον vocant, & quodam oestro seu punctura occulta humoris, quæ titillatio dicitur: proinde mox ἰσοῦς λιθίνους *flamina lapidea* subdit Homerus, & φάρμακον ἀλιπόρφυρα *purpurea texta*, quo σαρκοποιεῖν ænigmatically adumbrari censet Porphyrius, propter sanguinem, ex quo generantur carnes, quæ circa ossa lapidea adnascuntur, ut ipsa operiant. Omnium enim, quæ in corpore nostro continentur,

nihil tam ad lapidis naturam accedit quam ossa. Genus profecto texturæ est quod natura in rebus procreandis exercet; quemadmodum Orpheus ipse agnovit, qui Proserpinam omnium, (quæ in hoc mundo sensibili feruntur Dea Præses ponitur) texentem inducit; peplum scilicet, quo nomine cœli compagem & ornatum Prisci vocabant, quod eo cœlestes Dii ceu vestimento tegantur. Et de his hætenus. Nunc de duabus antri portis, & olea in vertice portus conspicua. Earum portarum una ad boream conversâ est, altera ad austrum: per illam homines ingredi in antrum, per hanc homines non admitti, sed Deos, quibus solis pateat, Homerus expresse dicit: Quo vel uno intelligi potest; merum esse ænigma quidquid de hoc antro Nympharum dicitur, non simplicem loci descriptionem: Quis enim in animum inducat, usquam fuisse antrum naturâ aut arte positum, quo homines omnes debeant ingredi, quo item Dii; ideoque his & illis aditus januasque seorsim in illo antro apertas? Multa igitur Porphyrius ad secretam earum portarum intelligentiam nobis insinuandam doctissime differit, quæ sigillatim omnia referre longum esset; satis erit summam ostendere, quorum illa pertineant. Summa disputationis, mundum universon naturæ in duas divisum esse regiones: unam meliorem, & divinis magis accommodatam, alteram sequiorem caducisque & humanis familiarem & dicatam: priorem illam esse versus austrum & meridiem, posteriorem boream versus.

Quod autem melior sit pars quæ ad austrum vergit, multis ostendi potest, primum quidem caloris natura, quæ ibi dominatur, cum in opposita regione vigeat frigus; quod autem caliditas frigore sit potior manifestum est: omnis quippe fecunditas, vis, perfectio in naturæ operibus, caloris beneficium est; sterilitas, torpor, inertia a frigore proficiscitur, unde *iners* & *sceleratum* frigus Poëtarum doctissimis dicitur. Sed & lumen in austrinis mundi partibus magis omnia collustrat, quo nihil in natura præstantius, aut divinius; in borealibus ut minus caloris, sic & luminis minus, quod magis remotæ sunt a cursu solis: nebulæ autem, & caligo & tenebræ ceu propria in sede regnant. Idem discrimen videre est in hominum ingeniis, quæ, ut Aristoteles docet in problematis, versus austrum acutiora sunt & prudentiæ capaciora; versus boream obtusa magis, & ut ita dicam nebulosa. Cæterum (quod hic iuprimis notandum est) quanto his minus mentis & prudentiæ, tanto corpora & ampliora & robustiora, magis item fecunda esse constat: cum versus meridiem degentibus illorum comparatione parva corpora & infirma imbecilliaque sint: mens autem ad proportionem agilis & rerum magnarum capacior existat.

Quam diversitatem adeo insignem regionum terræ considerantes prisci illi sapientes, in tropico cancri, & signo illo, in quo maximæ solis versus boream declinationis meta est, animarum e cœlo descensum posuerunt; in capricorno, maximæ item versus austrum declinationis meta, earumdem animarum regressum & adscensum ad Deorum sedem & meliorem vitam. Quibus in signis Plato, ad antrum Homericum respiciens, duas, qua animæ ultro citroque commeent, portas constituit. Porphyrius: δύο οὖν ταύτας ἔθεντο πύλας καρκίνου καὶ αἰγόκερου οἱ θεόλογοι. Πλάτων δὲ δύο σόμια ἔφη. Τούτων δὲ καρκίνου μὲν εἶναι δι' οὗ κατιᾶσιν αἱ ψυχαι· αἰγόκερου δὲ δι' οὗ ἀνιᾶσιν. Sic autem hanc doctrinam Macrobius a Platonicis, quos studiose legerat,

acceptam latine expressit in somnio Scipionis Lib. 1. C. 12. zodiacum ita lacteus circulus obliquæ circumflexionis occurso ambiendo complectitur, ut eum, qua duo tropica signa capricornus & cancer feruntur, interfecet. Has Solis portas Physici vocaverunt, quia in utraque obviante solstitio ulterius Solis inbibetur accessio, & fit ei regressus ad zonæ viam, cujus terminos nunquam relinquit. Per has portas animæ de cælo in terras meare, & de terris in cælum remeare creduntur. Ideo Hominum una, altera Deorum vocatur. Hominum cancer, quia per hunc in inferiora descensus est, capricornus Deorum, quia per illam animæ in propriæ immortalitatis sedem & in Deorum numerum revertuntur.

Et hoc est quod Homeri divina prudentia in antri Ithacensis descriptione significat. Sed animadvertendum est, ex Porphyrio non recte portam Deorum dici eam, quæ ad austrum est, ut Macrobius loquitur; non enim Dii per eam vadunt, neque hæc eorum via, sed animarum in Patriam coelestem redeuntium. Proinde Homerus non *θεῶν*, sed simpliciter *ἀθανάτων*, hoc est, immortalium, nempe animarum, iter esse dixit. Hæc igitur Mystica earum portarum expositio est, secundum Platonicos: cui, quod ad boreæ & austri denominationem & significationem attinet, firmiter ab ipsius divinæ sapientiæ sacris oraculis accedit, quibus austrum semper in bonam accipi partem constat, aquilonem in malam. Quo sensu usurpat Ecclesiastes Cap. 2. *si ceciderit lignum ad austrum aut ad aquilonem, in quocumque loco ceciderit, ibi erit.* Ad quæ verba Hieronymus: *quantum Ego existimo (inquit) semper in bonam partem accipitur aufer.* Sequitur hanc regulam Augustinus, & in commentario ad Psalmum 125. ad hunc versum: *converte domine captivitatem nostram, sicut torrens in austro;* austrum exponit spiritum sanctum. *Gelaveramus (inquit) in captivitate, constringebant nos peccata nostra: flavit aufer, spiritus sanctus, dimissa sunt nobis peccata, soluti sumus a frigore iniquitatis: tanquam glacies in sereno, sic solvuntur peccata nostra.* Si aufer in bonam partem accipitur, igitur aquilo in malam.

Hinc illud in iisdem sacris Codicibus: *ab aquilone pandetur omne malum, item: ab aquilone exardescunt mala super terram.*

Et Princeps Cacodæmonum apud Esaiam dicit: *sedebo in monte Testamenti, in lateribus Aquilonis.* Ex his igitur patet, quanta sapientiæ profunditate Homerus australem antri Nympharum portam immortalibus assignet, borealem hominibus.

Restat igitur ut de olea antri summitatem occupante dicamus. Proposuimus supra in ea arbore censuram Scaligeri. Primum quidem cur olea potius ibi quam alia arbor: deinde quod oleam *τανύφυλλον* vocet, quæ folia brevia habeat, tametsi non rotunda: his adde hoc ex Porphyrio, cur *ἐπι κράτος λιμένος* in vertice portus hanc sitam dicat. Hæc temere in hunc modum ab Homero esse composita non est putandum: quid igitur? Oleam Minervæ sacram fuisse vel ex Poëtis notum est.

Minerva autem sapiens supra omnes Deas, vel potius ipsamet sapientia Dei, unde e capite Jovis sine matre genitam fabulantur. Hoc sciens Poëtarum divini-

nissimus, ut Plato eum passim appellat, oleam in portus vertice ponit, symbolum sapientiae, qua Deus universum mundum condidit. Porphyrius: *Κρατογενεὺς δ' οὐσῆς τῆς Θεοῦ οἰκεῖον τόπον ὁ Θεόλογος ἐξεῦρεν ἐπὶ κρατὸς τοῦ λιμένος αὐτὴν καθιερώσας. σημαίνων δι' αὐτῆς, ὡς οὐκ ἐξ αὐτοματισμοῦ τὸ ὄλον τοῦτο καὶ τύχης αἰλόγου ἔργον γέγονεν.* Id est, *Familiarē vero a capite genitæ Deæ locum invenit Theologus, in portus vertice hanc dedicans; quo significat, non esse hanc rerum universitatem casus aut fortunæ opus, sed naturæ intelligentis specimen & monumentum.*

His vanescunt scrupuli omnes, apparetque consilium Homeri in ea arbore eligenda, tum quare *τανύφυλλον* vocet.

Quomodo enim non foliis extensis ea arbor, quæ Sapientiae symbolum ponatur? Sapientiae inquam, qua nihil latius patet: Omnia enim comprehendit Sapientia; atque, ut in libro Sapientiae dicitur, attingit a fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suaviter.

Sed & propudiosa quorundam (*M. de la Mothe Vayer*) interpretamenta exploduntur, qui ista imagine antri Nympharum uterum & pudendum muliebre ænigmatice ab Homero designatum censent: quibus cum opponitur duarum ejus antri portarum descriptio, eo amentiae & furoris procedunt, ut ad adversæ & averfæ seu posticæ Veneris flagitiosa divortia confugere non erubescant. Adeo impudentes, ut non vereantur Poëtarum omnium Principem, literarum Parentem, ingeniorum fontem, ad hæc transferre nefanda.

Nempe hoc illis ad extremam vecordiam restabat, ut qui rationi humanæ & scientiis bellum indixissent, Literas quoque omnes, infamato earum Principe, quantum in ipsis esset, perderent.

e GVL. CANTERO

Lib. V. Novar. Lection. Cap. XIV.

Homerus ab Aristotelis reprehensione defensus.

CAPUT XIV.

In priore de Poëtica libro Homerum est ausus Aristoteles reprehendere, quod Ulyssē fecisset, cum ad Ithacam appulisset, & somno, correptus esset, a Phæacibus una cum donis Alcinoi exponi: additque, nisi hoc ab insigni Poëta confictum fuisset, tolerari nequaquam posse. Quamquam autem aliæ possunt hujus errati, si sic vocandum est, defensiones ex ipsis Aristotelis peti præceptis: una tamen excellit inter ceteras ratio. Quam vel nescivit, vel certe neglexit Aristoteles: quæque sola non veniam Homerum, sed laudem insignem hoc figmento mereri comprobatur: Etenim quamvis permulta sint in Homericæ Poësi insignia & admiranda,
pro-

propter quæ merito & divinus a Democrito vocari Poëta, & ingeniorum palmam a Plutarcho accipere potuerit: unum tamen est quiddam, quod eum reliquis omnibus, quotquot unquam fuerunt, Poëtis excellentiorem facit, quodque ii, qui cæteras ejus virtutes posteris tradiderunt, vel parum, vel prorsus non explicatum omiserant. Est autem hoc, quod *μυθοποιίαν* suam non temere, nec confuse, sed accurate, & prudenter, tantoque cum ordine persecutus est, ut ejus singulæ partes aptissime inter se cohæreant, ac sub dulcissimo fabularum involucri perpetuam quandam e principio ad finem usque allegoriam contineant. Id autem in Odyssæa vel maxime apparet: de qua quia nunc agitur, ejus allegoriam paucis, præsertim quod ad Aristotelis quæstionem attinet, percurramus. Ulysses igitur, ne longum faciam, proponitur ab Homero vir non tam sapiens aut felix, nisi quantum humanæ res ferunt, quam veræ sapientiæ ac felicitatis (hæc enim Penelope est, hæc Ithaca,) studiosus: ob quam consequendam multos labores ac errores in mari, mundo videlicet, subit. Comites habet in hoc studio nonnullos, sed qui in itinere fere omnes deficiant, partim gula, partim libidine, partim alia qualibet clade intercepti. Ipse postremo solus, absorpta nave, ad Calypsonem enatat: & inde Phæa cum ministerio, morte obita, optatam felicitatem consequitur. Hoc igitur cum haberet sibi Homerus propositum; cum alia ad eam rem pertinentia aptissime confinxit omnia, nimis esset longum demonstrare: tum, quam homines obeunt necessario, mortem per somnum felicissime expreflit. Ac primum dormiens introducitur Ulysses extremo quinto Odyssææ, cum in Phæaciam nudus enatasset, & a Minerva consopitus esset, quo in loco suavissima est hæc Homeri comparatio:

Ὡς δ' ὅτε τις δάκλυν σπιδίῃ ἐνεκρυψε μελαίνῃ,
 Σπέρμα πυρός σάζων, ἵνα μήποθεν ἄλλοθεν αὔοι,
 Ὡς Ὀδυσσεὺς Φύλλοισι καλύφατο, τῷ δ' ἄρ' ἀθήνη
 Ἔπνον ἐπ' ὀμμοῖσι χεῦ ἵνα μιν παύσειε τέχιστα
 Δυσπνέος καμάτοιο Φίλαβλέφαρ ἄμφικλύψης.

Iterum autem dormit, cum a Phæacibus in patriam per mare deducitur, sic enim requirebat allegoriæ series: nam quæ interjiciuntur, inter utrumque somnum, ad sepulcrum & funus pertinent, ita ut continuum intelligamus revera somnum fuisse. Phæaces enim intelliguntur οἱ φαῖοι, sive pullati qui post funebrem cœnam & Epitaphium sermonem, quatuor libris habitum, funus deducunt. Quin & navis, quoniam pro sepulcro fuit, in saxum denique mutatur. Nam, ut & hoc obiter adjiciamus, inter Corcyram & Ithacem jacet Samos, quæ est σῆμα seu tumulus. Sequitur Asteris insula, quam stellatam licet dicere, per quam ad Ithacam est iter: quæ, uti diximus, felicitas est & beata vita; verum tamen hæc potiri commode non potest Ulysses antequam procos arcu vincat, & simul cum ancillis de medio tollat. Qui etenim perturbationibus animi &

82 COLLECTA AD PORPH. DE ANTRO NYMPH.

cupiditatibus frustra felicitatem ambientibus imperare non potest, is nequit beatitudinis particeps fieri. Quibus ita declaratis, nemini posthac mirum videri debet, cur Ulysses Homerus, coelestis patriæ jamjam compotem futurum dormire seu mori faciat. Hæc e cujus genio prodierint, si quis requiret, L. Auratum, maximum sane Virum, unicum & optimum Homeri interpretem, auctorem laudabo.

R. M. v. G.

ANIMADVERSIONES

A D

LIBELLVM

PORPHYRII

DE ANTRO NYMPHARVM.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

1961-62

LECTURE NOTES

BY

ROBERT H. DICK

EDITORIS
ANIMADVERSIONES
 A D
 PORPHYRIUM
 DE ANTRO NYMPHARVM.

Cap. II.

Pag. 2. ed. nostræ: *οι τας περιγησεις της νησου γραψαντες*] Utrum simpliciter Geographos innuat, an peculiare insulæ descriptiones, dubium: ad nos certe nulla, quod sciam, ejusmodi scriptoris memoria pervenit, qui Ithacem singulari commentario illustrare instituerit.

Κρονιος] Cronium, ex eorum numero Philosophum, qui Platonis ac Pythagoræ præcepta conjungebant, varii scriptores, imprimis Porphyrius noster, laudarunt. v. H. Vales. ad Euseb. H. E. vi. 19. Barth. ad Æn. Gazæum p. 98. & Fabric. in Bibl. Græca: junge J. M. Gesner. ad Lucian. T. III. p. 325. ed. nov. Loca Philosophi, quæ hic & per totum passim libellum Porphyrius excitat, e deperdito ejus commentario *de allegorica Homeri interpretatione* repetita fuisse credibile est, nisi forte peculiari dissertatione, itidem ut Porphyrius, antrum Nympharum illustraverit, quod non definiverim. — Cæterum Cronii mentio errorem Galei mihi in mentem revocat, quem interest verbo hic adtingere; insignis enim est & notari meretur, ut cui peculiarem opinionem tanquam fundamento superstruxerit. Sic autem ait occasione Phurnuti, in præfatione Opusculorum Mythologicorum: „ sunt & alii, qui Cornutum appellaverunt hunc scriptorem. „ Porphyrius in Libro *de Antro Nympharum* profitetur se libenter sequi Cornu-

„ tum in allegoriis eliciendis.” Cum autem in universo libro ne unus quidem locus sit, ubi Cornutum citet Porphyrius, & in scribendo Cronii nomine edd. etiam omnes conveniant, dubium non est quin similitudine utriusque vocis deceptus Galeus, Cornutum se crediderit legisse ubi Cronium legerat. Sed pergit in eodem errore porro „ Imo, pagina 262. de Ant. „ N. editionis Cantabrigiensis sic scribit: „ *οθεν επιθυμια μεν*, &c. Hæc autem sunt „ ipsissima verba hujus Cornuti, quemadmodum restitui ex MS. Cod. in n. 2. p. 148. „ Adhuc idem Porphyrius in libro *περι αγαλλιατων* quædam disputabat de voce „ *Ζευς*; ea hausit ex secundo capite hujus „ libelli.” Quid sequi ex hac argumentatione possit, non video: cum ætas istius Phurnuti sive Cornuti, cujus libellus est *περι της των θεων φυσικης*, certo desimiri non queat, incertum etiam est uter alterum exscripserit. Id manet Cornutum a Cronio distinguendum esse & universam istam Galei de Cornuto disputationem erroneam esse & *αμαρτηματι μνημονικω* inniti.

Εξουσια] hic est *licentia* quæ dicitur *poëtica*, Horatio eleganter reddita per verbum *audere* in *πανυβρυλλητω* isto:

- - - *pidioribus atque poëtis*
Quidlibet AVDENDI semper fuit æqua potestas.

Ανθρωπων γαρ και θεων ο πως μεν πληρης κοσμος] Respiciunt hæc non Heracliti solum sed

sed & variorum veteris avi Philosophorum placita. De Heraclito certa res est e Diog. Laërtio: v. Libr. ejus ix. f. 7. de Thalete idem testatur L. i. f. 27. diserte Aristoteles, *ὅθεν ἰσως καὶ Θαλῆς εἶπεν πάντα πληρὰ θεῶν εἶναι* L. i. de Anima Cap. 5. de Empedocle auctor Philosophumενων Cap. iv. de Pythagora rursus Diogenes L. viii. f. 32. — In hunc sensum Lucanus ix. 578.

*Estne Dei sedes, nisi terra & pontus
& aër*

Et cælum & virtus? superos quid querimus ultra?

Jupiter est quodcunque vides, quodcunque moveris.

Ubi vide Bentlejum, nam quod Grotius adtulit ex Hierocle, prorsus ἀπροσδιουσον est. — lege DD. VV. ad D. Laërt. Tom I. p. 514. T. II. p. 16. 367. 396. ac duumviros eruditissimos, Marsham. Canone chronico p. 279. & J. M. Gesner. in peregrina Dissertatione de animabus Heracliti & Hippocratis Tomo I. Comment. societ. Regiæ scient. Gottingensis inserta, qua dein sæpius utemur. — Ex hoc autem fonte Stoicorum placita manarunt, qui vacuum in mundo negabant dari, teste Plutarcho L. i. de placit. Philosoph. p. 883. F. — Etsi autem placita hæc e dogmate de creatione & providentia derivet Aristot. de Mundo Cap. v. potius tamen pravis de Deo opinionibus originem debere dixeris, quem mundi animam rerumque creatarum esse credebant, atque omnem materiam pervadere: v. Lips. L. i. Physiol. stoicor. Diss. vii. viii. Menag. ad D. Laërt. T. II. p. 313. Buddei Diss. iii. de erroribus stoicorum, & Thomafium de stoica mundi exustione: etiam Ill. Leibnitium Essai de Theodicée T. i. p. 380. 381. ed. ult. — Eandem sententiam etiam Philosophis Chaldæis tribuit Philo de rer. divin. herede p. 494. B. sed confer, quæ contra eum observat Jo. Clericus Ind. Philolog. ad Stanleji Hist. Philos. Orient. v. mundus, — Inter recentiores Spinoza ejusdem opinionis fuisse creditur: v. B. d. S. Opera Posthuma p. 7. 8. ed. Belg. conf. Buddei Diss. de Spinozismo

ante Spinozam §. iii. sqq. etiam Jord. Brunus, sæculi vi. Atheus Nolanus: v. M. Veyss. la Croze Entretiens sur divers sujets p. 311. 312. Inter Christianos simile quid invenimus: at quod male tamen cum priore placito confunderes; quippe & hi πάντα δαιμονων πληρὰ prædicabant, vide loca apud Gaulmin. ad Pfellum de Operat. Dæmonum p. 58. ed. Hafenmulleri: sed tum angelos intelligebant & malos spiritus, quorum hi sanctorum servis præsto erant, illi impiorum perniciæ inihiabant.

Ουδαιμωσ του σκοτεινου επηρατου οντος, αλλα μαλλον φαβερου] hinc derivatæ locutiones, tenebræ mentis, ambulare & versari in tenebris, opera tenebrarum: & contra, ambulare in luce, angeli lucis, &c. quarum frequens in S. S. imprimis & monumentis PP. mentio: v. Vorst. de Hebr. N. T.

Εν τοις λ. Ισους] Poëta nude tantum ενθα dixerat, quod æque ad antrum potest referri, quam ad ισους. Porphyrius & interpretes plerique posterius adsumserunt, sed male: v. Dissert. ad Porph.

των μεν τινων ανθρωποις] intelligitur θυρων, quod vocabulum ob κακοφανικων iterationis omisum, e præcedenti διθυρον repeti debet, usu Græcis non infrequenti.

Πορευσιμοι] exprimit Poëta καταβατης vel καταβατης, quod insolentius: convenit βασιμιμος apud Scholiastem minorem; de καταβατης quædam diximus ad Homeri locum in P. I. Collectaneorum; vicinum est αβατος, non pervius, in Palæphato Cap. i. απισων & Jo. Chrysoft. T. VII. p. 549. Savil.

Ουκ ανατολης και δυσως] confer quæ habentur Cap. xxiv. ουτ' ουν ανατολη και δυσεις της θυρας ανεθηκην &c. iis illustrandis egregie interserviunt Orphica apud Eusebium L. iii. Præp. Euang. p. 100. D.

Αυτολη τε Δυσεις τε Θεων ὄδος ουρανιαων
Ortus & occasus superis nota orbita Divis.

Quorum me Cel. Wesselingius, dum vivebat, occasione hujus loci opportune admonuit.

ὡς αν σχεδον παντων των Ιερων κ. τ. λ.] Disertius hujus rei testimonium alibi vix reperies; vertebantur Templorum fores Orientem versus, vertebantur & signa, quæ

quæ inerant, Deorum. Hinc factum, ut qui ingrederentur Templum, vultu foribus obverso, h. e. ad occidentem flexo, signisque adeo e regione opposito, irent: honoris quodam & cultus indicio; Το γὰρ τῆς τε ἡμέρας πρὸς το καλλιστον ἀποβλεπειν, καὶ τὸν ἥλιον ὑπερκύβαντα εὐθὺς ὑποδεχέσθαι, καὶ τοῦ Φατοῦ ἐμπιπλάσθαι ἐς κόρον, ἀναπεπταμένων τῶν θυρῶν, καθ' ὃ καὶ τὰ ἱερά βλεπόντα ἐποιουν οἱ παλαιοὶ - - - πῶς οὐχ ἴδεν ταῦτα πάντα καὶ ἐπαινῶν ἀξία; ait Lucianus §. vi. de domo. Paria Pammachidas Heraclæota & Dionysius Thrax, auctores diu deperditi, sed quorum loca nescio unde desumpta habet Nat. Comes Mytholog. L. 10. junge Spencer. L. iii. de LL. Hebr. C. ii. Diff. vi. Tennulii Dissert. de Igne Cap. xv. &, qui copiose, J. B. Bellum de partibus Templi Augustalis Tom. V. Thef. Ant. Rom. p. 587. &c. — de Romanis tempore Numæ v. Plutarch. Tom. I. p. 69. F. — Interim etsi satis communis veterum hac de re sit consensus, non desunt tamen contrariæ rationis testes: τὰ παλαιότατα τῶν ἱερῶν πρὸς δυσὶν ἐβλεπειν, ait Clemens Alex. L. vii. Strom. p. 724. junge Pausan. L. v. p. 408. & Fragm. Agrar. de Limitibus p. 215. ed. Goessii. — At forte tamen haud difficulter ex iis, quæ post Vitruvium iv. 5. scripsit Hyginus de Limit. Constit. p. 152. 153. universa hæc quantacunque est controversia componi possent. — Par scriptorum discordia est de sepulcris Græcorum, de qua DD. VV. ad Diog. Laërt. L. i. f. 48. quæque nondum recte fuit sublata. Compara, quæ de introitu Pyramidis Ægyptiæ versus Boream docte disputat accuratissimus Shaw Voyage de la Palestine Tom. II. p. 157. Sed hæc hujus non sunt loci. — Errorem Trifiani, verba Porphyrii minus recte explicantis, in Tom. I. de l'Hist. des Empereurs p. 465. non opus est notare post Ill. Cuperum Harpocr. p. 116.

Πρὸς δυσὶν ἀφ' ὀριαντῶν] ad Orientem spectantium, hoc est versarum, quomodo Geographi sæpe de situ urbium loqui adsolent: v. D. Perieg. v. 73. 419. 472. &c. Strab. ix. p. 657. Steph. Byz. v. Ἀστρούσια adde Lucian. T. III. p. 193. Convenit Latinorum spectare, de quo Burm. ad Phædr. ii. 5. 10.

Ἀντιπροσώποι τῶν ἀγαλμάτων ἑσάτες] h. e. vultu Deorum signis obverso stantes, eam enim vim habet ἀντι in compositione: sic ἀντοφθαλμῶν apud Antig. Caryst. Cap. lii. & ἀντιβλεπειν in Eiusdem Cap. lxxv. conf. Herald. Adversar. p. 89. aliosque a Cl. Abreschio laudatos AA. ad Æschyl. l. 31. Hinc restituendus, ut id obiter monent, Aristaneti locus est Lib. i. Ep. 2. ineunte, qui non debuisset interpretēs tam diu fatigare: Ἐσπερὰ τῆ προτεραιᾶ μελωδουντι μοι κατὰ τινὰ σενῶπον, δύο κορὰι προσήλθον ἈΝΤΙΒΛΕΠΟΥΣΑΙ: in edd. est ἀναβλεπούσαι, vel ἀναβλυούσαι, e conjectura Pavii: vide tamen Cl. Abresch. ad Aristan. p. 327.

Cap. IV.

Ἀρτεμίδωρος] Geographus hic fuit, ofim celebris, sed cujus omnia interciderunt: diversus ab Oneirocrita, qui licet & ipse Ephesus esset, Daldianus tamen a patria matris vocari maluit. v. Fabric. B. G. Tom. III. Fragmenta Geographi satis diligenter collegit Hudsonus in Tom. I. Geographorum minorum: Addam, quia de Artemidoro mentio incidit, duo e MSS. Scholiis ad Dionys. Periegesin, quæ ex instructissima sua collectione, inter alia ἀνεκδοτὰ Parisiis descripta, mecum benivole communicavit Cel. Ruhnkenius: In iis sic habetur ad vs. 14. Ἀρτεμίδωρος Φησιν, τὰ δύο ἑσάματα τοῦ Ταναΐδος διεχρῖν τοῦ Καυκάσου. & ad vs. 15. Ἀρτεμίδωρος Φησι, τὰ δύο ἑσάματα τοῦ Ταναΐδος διεχρῖν αὐτῶν ἑσάδια ζ. τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν εἰς Μαιωτιδὰ λιμνὴν ἐκρῖν, τὸ δὲ, εἰς Σκυθίαν. Laudatus Fabricius, suo more, catalogum dedit variorum, quos inter antiquos Artemidori nomine celebres novimus, satis quidem accuratum illum, at quem duplo tamen auctiorem dare possem: potiores nunc tantum nominabo; videlicet Artemidorum Siculum in Polybio L. i. C. 8. alium apud Senec. vii. N. Q. 13. nisi idem sit, quem e L. i. C. 4. laudavit Fabricius; porro Artemidorum, Martiali memoratum L. viii. Ep. 58. nescio an diversum ab alio ejusdem L. vi. Ep. 77. & iis quos Fabricius habet; demum præfectum urbi sub Theodorico apud Calliodor. L. i. Ep. 42. & Grammaticum,

cum, incertæ ætatis, cujus existat Epigramma hoc ineditum sed corruptum in Antholog. MS. Bibl. Voff. quam L. Bat. exscripsi:

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΥ γραμ.

Βουκολικαὶ μουσαι σποραδες ποικιλῶν δ' αἰμαπασαι
Εν τιμῆς μανδρας αντι μιας αγελας.

Reliqui prope triginta, & Artemidoræ quatuor, quos e marmoribus collegi, ex indicibus Gruteri, Reinesii, Muratorii, &c. peti possunt: subjungam *ανεκδοτον* marmor, quod est in Museo Cel. Viri, P. Burmanni secundi, & cujus titulum inter alia thesauri sui cimelia mecum humanissime communicavit possessor dignissimus. Illud sic habet:

ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ
ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΤΟΥ
ΜΗΤΡΩΔΩΡΟΥ ΚΑΙ
ΑΡΤΕΜΙΔΩΡΟΣ
ΤΟΥ ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΚΑΙ
ΑΠΟΛΛΩΝΙΔΗΣ ΑΡ
ΤΕΜΙΔΩΡΟΥ ΤΟΥ ΜΗ
ΝΟΦΙΛΟΥ ΚΑΤΕΣΚΕΤ
ΑΖΑΝ ΤΟ ΜΗΜΕΙΟΝ
ΕΑΤΤΟΙΣ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙ
ΞΙ ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΙΔΙΟΙΣ Ε
ΤΟΝΟΙΣ (lege *εκγονοις*) ΚΑΙ ΤΩ ΚΑΤΟΙ
ΧΟΜΕΝΩ ΜΗΝΟΦΙ
ΛΩ ΜΗΤΡΩΔΩΡΟΥ
ΤΟΥ ΜΗΝΟΦΙΛΟΥ ΚΑ
ΠΝΑΤΩ ΠΑΠΠΩ

δωδεκα σταδια] Ithacam ait insulam a portu Cephaleniæ Panormo $\chi\pi$. stadia distare; Plinius autem *Ipfa*, inquit, (*Cephalenia*) *circuitu colligit xxxvi. M. Ab ea Ithaca xii. M. distat, in qua mons Nexitus*, L. IV. Hist. Nat. quæ non magnopere discrepant: major differentia in sequentibus Plinii: *Tota vexo (Ithaca) circuitu patet xxv. M. pass. qm̄ ορθοκοντα πεντε σταδιας* non recte conveniunt; sed vide Cellarium.

Λιμενα έχουσα] portum habens nomine *Phorcynem*: Scylax in Periplo: *Μετα δε ταυτα πολις Φαρα' και κατα ταυτα νησος εστιν Ιθακη, και πολις και ΛΙΜΗΝ. Deincept est urbs Pberæ, circa quam Ithaca insula, in qua urbs cum portu.*

Της παλαιας σοφιας] sic in fine libelli: *λογιζομενοι δε την ΠΑΛΑΙΑΝ ΣΟΦΙΑΝ και την Όμηρου οση τις Φρονησις γεγυνε. Verum ubi animo priscam sapientiam reputamus & quanta Homeri prudentia fuerit, &c.*

Αναθημα] cum Nymphis Najadibus sacrum esset hoc antrum earumque cultui destinatum, *Ιρον Νυμφων αι Νηιαδες κηλεονται*, recte potuit *αναθημα* dici; cujus vocis latissima est notio. Artemidorus *opera*, quæ dicuntur *publica*, *αναθηματα* appellat *Oneirocr. I. 2. οσα δ' εις λιμενας, και τειχη αγορας τε και γυμνασια, και κοινα πολεως ΑΝΑΘΗΜΑΤΑ ανατεινει, ταυτα ΔΗΜΟΣΙΑ καλουσιν.*

Cap. V.

Καθιερον] significat Philosophus, *antra & specus ab antiquis inde temporibus mundi symbola fuisse habita*: ac proin illud *καθιερον* stricte hic sumendum non est, de *dedicatione*, qualis *locorum est Diis sacrorum*; sed simplici tantum *attribuendi* vel *designandi* notione explicari debet.

Τω κοσμω, καθ' ολον τε αυτον, και κατα μερη λαμβ.] Notum est, quam late olim patuerit *κοσμου* usus, cui Latinorum *mundus* examussim respondet: v. Aristot. de Mundo Cap. 2. & Fabric. ad S. Empir. p. 663. Apud Platonem in commentariis philosophicis, Timæo præsertim, synonyma fere sunt *universum*, *mundus*, & *cælum*: *το ολον*, sive *το παν*, *ο κοσμος*, & *ο ουρανος*: observante Serrano in argumento Timæi. Ad *cælum* significandum Pythagoras in primis voce *κοσμου* usus est: v. Macrob. in Somn. Scip. Lib. II. unde Anonymus vitæ ejus auctor, qui Jamblichojungitur, *primum* testatur Pythagoram *cælum κοσμον* appellasse: *Οτι πρωτος ο Πυθαγορας ουρανον ΚΟΣΜΟΝ προσηγορευσε, δια το τελειον ειναι και πασι κεκοσμησθαι τοις τε ζωοις, και τοις καλοις.* conf. D. Laert. & Plutarch. de placit. Philosoph. L. II. atque hinc

hinc ad ætatem Zaleuci constituendam argumentum sumit Ill. Bentlejus in Respons. ad C. Boyle Sect. XIII. de Legibus Zaleuci §. IV. nescio an tuto satis: aliud enim est rem semel iterumque hoc vel illo nomine appellare, aliud nomen illud ita commendare, ut dein vulgari usû receptum omnium ore teratur. Et quid, quæso, impedire potuit, quo minus vel Zaleucus vel alius quilibet *caelum* aliquando *κοσμον* appellaret, etiamsi illud quidquid est nominis nondum Pythagoræ consuetudine fuisset celebratum.

Της ὕλης, ἐξ ἧς ὁ κόσμος] *Materiae, ex qua mundus.* Pleni de hac ὕλη Philosophorum veterum sunt libri, unde de ea memorare superfedeo: legi possunt Barthii notæ ad Æn. Gazæum p. 92. & Buddeus Diss. III. de erroribus Stoicorum. Platonis sententiam de tribus rerum principiis, *Deo materia & idea*, sanam illam sed vulgo non intellectam, recte vindicavit Serranus in laudato Timæi Platonici argumento; unde univर्सæ, quæ hic sequitur, disputationi de materia & forma lux adfunditur haud exigua.

Ἡς τὰ μὲν ἐνδον καὶ λα] Fuit hæc plerorumque veterum opinio; terram videlicet intus cavam apertamque esse. Spectant eo disputata ab Aristotele libello de mundo ad Alexandrum capite quarto ad finem.

Ἀπεριόριστον] Proprie nullis limitibus circumscriptum. At alienum id hoc loco: neque semper etiam notio *σερητικου* stricte negativa est, sed haud raro hyperbolicam vim habet; ut in *ἀπειριτος, ἀσπετος, ἀπειρεσιος, κοσμητος* &c.

Ἀυτοφυης δε ὁ κόσμος] Si, quod verba declarant, *mundum sponte genitum suaque vi existere* auctor adfirmare ausus est, lon-

gissime profecto & a sana ratione & ab opinionibus veterum tantum non omnium recessit. Uti enim omni rationi repugnat, mundum tot mutationibus obnoxium, quæ clarissime non ejus principium duntaxat sed & finem fatumque imminens declarant, vel æternum vel sponte genitum & a se ipso existentem dicere: v. Justin. M. dial. cum Tryph. & Macrob. in Somn. Scip. Ita e veteribus nec Plato nec Pythagoras mundum *αυτοφυη* unquam dixerunt. Plato enim etsi *Ideam* mundi & *exemplar*, seu *formam*, Deo statuerit coæternam, (quod si sano sensu intelligatur, ut debet certe (*)), pereleganter profecto & vere statuitur) nusquam tamen aliquam mundo æternitatem adsignavit, imò potius Deum *τον δημιουργον και πατερα του παντος, τον ποιητην*, appellavit, ut infra docebimus. De Pythagora rem conficit illustre Empedoclis, Pythagoreorum principis, fragmentum: apud Aristotelem aliosque servatum: *Εκ Θεου, ait ille,*

Πανθ' ὅσα τ' ἦν, ὅσα τ' ἐσιν, ἰδ' ὅσα δε εἶναι ὀπισθα, Δενδρεα τ' ἐβλαψησε, και ανερες, ηδε γυναικες, Θηρες τ' οἰωνοιτε, και ὑδατοθρεμιμονες ιχθυες.

Quorum placita cum in omnibus tam religiose sequeretur Noster, etiam hac in re, quæ non levis momenti est, relictis Stoicorum & Ocelli deliramentis, ea amplecti debuisset.

Ἡν λιθον και π. &c.] Ex hoc uno loco factis adparet, quam mirifice Philosophastri isti, quales Numenius, Proclus, Porphyrius, veritatem rerum obscuraverint: ut dubium sit, rectene ipsi ea omnia intellexerint, quæ de *materia & forma*, de *exornatione materiae*, de *αμορφια*, & quæ sunt hujus furfuris alia, tam curiose disceptabant.

(*) Operæ pretium erit, veram Philosophi sapientissimi sententiam explicasse, unde, quam bene hæc dicantur, Lectori apparebit. „Dei consilia & proposita”, sic argumentabatur Plato, „Deo sunt coæterna: pertinent enim ad essentiam Dei, ut actus pertinet ad agentem; cum vero Deus ab æterno sibi proposuerit mundum hunc aliquando creare, etiam ab æterno aliquam sibi imaginem, *ideam* aliquam seu exemplar & quasi sciographiam hujus fabricæ habuerit necesse est; quæ quidem idea cum a consilio ipso de mundo creando ne cogitatione quidem separari possit, sequitur uti istud consilium Deo fuit coæternum, ita *ideam* quoque & *exemplar* seu *formam* mundi Deo coæternam dici debere.” Vide ejus Timæum & alia passim opera.

bant. Interim videre poteris eruditissimum e Benedictinis S. Mauri monachum, Martin Explication de divers Monumens singuliers, qui ont raport a la religion des plus anciens peuples p. 220.

Και, ὡς ὁ ποιητής εφη, ἡρωειδες] Quippe illud ἡρωειδες Poëtae, quod de antro dicitur, per σκοτεινον interpretatus est Noster, τὴν ὑποθεσει δουλευν' perverse tamen, ut in Dissertatione Homerica demonstravimus.

Cap. VI.

ΑΦ' οὗ και κοσμος εκληθη] Plato in Gorgia p. 507. sq. Φασιν οἱ σοφοι, ὦ Καλλικλει, και ουρανον, και γην, και θεους, και ανθρωπους, την κοινωνιαν συνεχειν, και Φιλίαν, και κοσμιότητα, και σωφροσυνην, και δικαιοτητα' και το δλον τουτο δια ταυτα ΚΟΣΜΟΝ καλουσιν, ὡ ἑταιρε, ουκ ακοσμιαν, ουδε ακολασιαν Ajunt sapientes, o Callicles, & cælum & terram & Deos & homines, societatem continere atque conservare, & amicitiam, & modestiam, & temperantiam, & justitiam: atque adeo hoc universum bis de causis κοσμον [i. e. mundum] vocant, non ακολασιαν [i. e. intemperiem, & licentiam] nec ακοσμιαν [i. e. immunditiam]. Et rursus in Timæo p. 40. Β. νειμας περι παντα κυκλω τον ουρανον, ΚΟΣΜΟΝ αληθινον αυτω πεποιμημενον ειναι καθ' ὄλον' Circumque cælum æqualiter distribuit, ut varietate distinctus universim vere κοσμος [i. e. mundus] appellaretur.

Επερασος] Respondet vocabulum examussum Homericο επηρατος' sed hoc Poëticum, illud solutæ orationi proprium.

Την εις κάτω ΚΑΘΟΔΟΝ των ψυχων, και παλιν εξοδον] Illustrat hunc locum laudatus Martin Explicat. de divers Monumens p. 184. 185. Operæ pretium erit verba ejus Latio donata hic adponere. „ Quod sequitur Isis signum memorabile est, cum „ sceptro quod sinistra tenet, tum cancro „ capiti imposito, ad modum coronæ. „ Duo hæc symbola certissime Regiam indicant potestatem. Altero tamen (cancrum puta) profundius aliquid videtur „ declarari; hoc est, secundum Porphyrium descensio [τὴν εις κάτω κάθοδον' de „ Antro Nymph. pag. 107. ed. Vatican.] „ sive generatio animarum [τὰς εις γένεσιν

κατιούσας ψυχὰς ld. ibid. pag. 111.] Dogma „ ab Ægyptiis ad Pythagoreos, Platonem, Numenium, Ciceronem, Macro- „ bium, pluresque alios delatum. Præ- „ cipua hæc doctrinæ gentilium pars in eo „ constitit, ut crederent animas cælo „ descendere in terram ad corpora nostra „ occupanda: Illas Solem prætervehi: Id- „ que astrum duabus instructum esse por- „ tis, altera versus Tropicum Cancræ, al- „ tera versus Capricorni posita: h. e. sol- „ stitium æstivum & solstitium hybernium. „ Alteram portam hominum esse, Deorum „ alteram: ut quæ continuum animabus „ transitum præstabant, tam euntibus in „ mundum sublunarem, quam remean- „ tibus ad cæli plagas. [Macrob. in Somn. „ Scip. lib. 1. cap. 12. *Has Solis portas physici vocaverunt, quia in utraque „ obviante solstitio &c.*] Demum alteram „ ab uno latere viam attingere lacteam, „ alteram ab altero. Eo ipso indicantes, „ non admitti animas ad mensam Deorum, „ quæ via lactea fingitur, priusquam in „ has terras descendissent, aut in cælum „ rediissent. Sunt & alia plura, quæ ge- „ nerationem animarum cancræ signo indi- „ catam spectant; sed sufficit observasse „ Isidem, signum hoc cæleste capite gestan- „ tem, Lunam esse, quæ ex opinione ve- „ terum generationi præsidebat. [Σελήνην „ τε οὕσαν γενέσεως προσάτιδα Porphyr. ubi „ supra pag. 119.] Eleganter hæc & eru- „ dite disputata Porphyrianis lucem adfun- „ dunt haud tralatitiam. Gemina illis invenies in Marshami Canone, & laudatissima Gesneri dissertatione de animabus Hippocratis. Jungi possunt, quæ de eodem Heracliti ὀδῶν ἀνω και κάτω, vel καταβασει των ψυχων και αναβασει, e veteribus scripsit Philo de mundo αφθαρτω p. 958. A. e recentioribus, illustre nomen, Marklandus ad M. Tyr. Diff. xli. alia infra ad Cap. x. ubi de πτωσει εις γενεσιν exponendum erit.

Οὕτω και Περσαι κ. τ. λ.] Infinitos possem de Perfarum numine, Mithra, auctores laudare. Sed deferbuit hæc mea citandi libido. Noti sunt duumviri præclari, inter quos disceptatum de eo fuit, Th. Hyde & Phil. a Turre, & qui instar omnium esse possunt.

Σηλαιον τοπον] Vide Barnef. ad Odyff. A. 25. & Davif. ad M. Tyr. Diff. xiv.

Ευβουλου] Obscuriffima hujus Eubuli est memoria, eumque folus inter veteres Porphyrius nofter laudavit auctorem. Sic legitur Lib. iv. de Abft. Anim. p. 165. Διηρηγντο δε ούτοι (Magi, fcilicet) εις γενη τρια, ως Φησι ΣΤΜΒΟΤΑΟΣ, όπερ την του Μιθρου ιςοριαν εν πολλοις βιβλιοις αναγραφας. Edd. omnes & MSS. Συμβουλος habent; at cum hoc loco Ευβουλος legatur, primum Th. Canterus in variis Lectionibus, dein Voffius in Historicis Græcis, poftea Auctor notarum ad Libros de Abft. l. c. in ed. Cantabr. demum Fabricius in indice Auctorum, qui in operibus Porphyrii laudantur, *Eubulum* pro *Symbulo* fubftituerunt. Rem confirmat Hieronymi auctoritas, quem constat in fuo Codice *Eubulum* legiffe; cum enim in Lib. ii. adverfus Jovianum, univerfum fere librum quartum Porphyrii paffim exfcriberet, inter alia etiam hoc de Eubulo testimonium inde defumfit: *Eubulus quoque, fic fcribit, qui hiftoriam Mithræ multis voluminibus explicuit, narrat apud Perfes tria genera Magorum: quorum primos, qui funt doctiffimi & eloquentiffimi, excepta farina & olere, nihil amplius in cibo (forte in cibum) fumere.*

Ζωροαφρου αυτοφωες σηλαιον &c.] Aperte Porphyrio obloquitur Martin Explic. des monumens p. 238. & 277. fqq. Ejus fententia huc redit: Zoroaftrem cultum Mithræ quidem inftituiffe inter Perfes, at auctorem Mithriacorum non effe. Mithram ei non fuiffe fummum Numen, fed talem habitum, qualis a Plutarcho defcribitur in libello de Ifide & Ofiride Cap. xlvi. Reliqua omnia Phrygum Cilicumque inventa effe, quæcunque ad Mithriaca pertinerent, nec in his Porphyrii nofter, aut quem citat Eubuli, auctoritatem quidquam valere. Opinio ejus fatis effe probabilis, & cum iis, quæ de puritate veteris inter Perfes religionis & placitorum Zoroaftres inculcat Doctiff. Hyde, egregie convenit. At nondum tamen perfpicere equidem poffum, hæc omnia tam firmo niti fundamento, ut propterea difertiffimo Philofophi nofteri testimonio vis fit inferenda: qui profecto

a fe ipfo hæc non effinxit, nec propria folum auctoritate depofuit, fed vulgarem haud dubie traditionem & antiquorum libros duces fecutus effe. Etiamfi enim, defectu monumentorum, iftius quem citat Eubuli ætas certo definiri non poffit, eo ipfo tamen auctoritas ejus tam facile in dubium vocari non debuit, maxime cum verofimile fit, fecundum monumenta antiquitatis & fcripta veterum, quibus nos deftituimur, Eubulum hiftoriam fuam concinnaffe, quæ magno eruditionis apparatu fcripta fuerit necelfe effe, cum tot voluminibus confiterit. Sed videamus, quibus potiffimum argumentis opinionem fuam Vir doctus ftabiliverit. „ 1°. ait: Zoroaftres ætas, „ fi vel maxime recentem ftatuamus, ante „ cedit prophetas Efaïam & Daniëlem; fed „ vero Iuftinus M. in dialogo cum Trypho „ ne auctor effe, plerofque Mithriacorum „ ritus ad exemplum locorum quorundam „ Efaïæ & Daniëlis fuiffe efficta; ergo Z. „ auctor Mithriacorum effe non potuit. At, „ amabo, quæ hic auctoritas Iuftini M. effe potest, aut unde is didicit hanc Mithriacorum originem fuiffe? Contra quilibet facile videt, allegorici PP. ingenii hos effe lufus, non argumenta veræ hiftoriæ. Præterea illud ipfum S. Iuftini testimonium alios etiam ritus fpectat, quam quos Porphyrius Zoroaftri adfcribit, fecundum Eubulum. Apud illum nihil aliud traditur, quam Zoroaftrem antro in honorem Mithræ conftituffe, figuris quibusdam & fymbolis diftinctum. Ponamus nunc, in eo erraffe Porphyrium quod δημιουργον και πατερα του παντος appellet hunc Mithram; ponamus eum, quod majus effe, fymbola hæc & figuras de fuo addidiffe; remotiora forte funt tempora, quam ut de ejusmodi nugis cogitemus, & fimplicitas ejus ævi huic traditioni potest opponi; at id manet, nihil abfurdi vel incongrui ftatuere, qui Mithram a Zoroaftre in antro cultum dixerit. Præterea ea omnia, quæ de Mithra e petra nato, & boum fure traduntur, & quæ funt his fimilia, fequiori ævo ficta fuiffe, facile potest concedi, falva Porphyrii auctoritate, qui Zoroaftri nihil adfcribit, excepto antro. Sed videamus porro. Difftinctio, quam Martinus facit p. 279. inter Mithram confideratum

ut Solem strictè sumtum, & Mithram figentem anni cursum eo quo omnes zodiaci domos percurrit ordine, secundum auctorem Homiliæ veteris, præ nimia subtilitate vana est & parvi momenti: neque video equidem, quæ sit auctoritas istius, quam citat, Homiliæ; nisi omnia sine discrimine adoptare velimus, quæ a Patribus nobis dictantur. Sed gravior est ejus error, qui sequitur p. 280. *Aussi Porphyre, sic ait, a-t'il reconnu depuis lui même, qu'il avoit été surpris, & que le livre d'ou il avoit tiré ce qu'il avoit avancé de Mitbras, étoit un ouvrage supposé par les Gnostiques, qui pour donner du poids à leur rêveries, avoient publié un ouvrage sous le nom de Zoroastre. Aveu si formel, qu'Eunapius ne pouvant le dissimuler, dit que les progrès que Porphyre faisoit dans les sciences, étoient si grands, qu'ils l'obligeoient souvent à changer de sentimens.* confer ibid. p. 291. Operæ erit, ipsa Porphyrii verba inspicere, unde, quam male ex iis argumentatus sit Benedictinus noster, sole clarius adparebit. Locus est in vita Plotini Cap. xvi. Γεγονασι δε κατ' αυτον των Χριστιανων πολλοι μεν και αλλοι, αιρετικοι δε εκ της παλαιας Φιλοσοφιας ανηγημενοι . . . . οί τα Αλεξανδρου του Λιβυου, και Φιλοκαμμου, και Δημοσπρατου, και Λυδου συγγραμματα πλειστα κερκτημενοι, ΑΠΟΚΑΛΥΨΕΙΣ τε προΦεροντες ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ, και Ζωφριανου, και Νικοβου, και Αλλογενοου, και Μεσου, &c. . . . . Πορφυριος δε εγω προς το ΖΩΡΟΑΣΤΡΟΥ συχνοου πεποιμηαι ελεγχοις, οπως ΝΟΘΟΝ τε και ΝΕΟΝ το βιβλιον παραδεικνυς, πεπλασμενον τε υπο των την αιρεσιν συστησαμενων, εις δοξαν ειναί του παλαιου Ζωροαστρου τα δογματα, α αυτοι ειλοντο πρεσβευειν. En verba Philosophi, Lector, quomodo ipse Martinus in notis adscripsit. At nihil profecto ex illis præsidii opinionibus ejus potest peti. Falsum enim est, quod temere & præter omnem rei veritatem adserit, Porphyrium hic agnoscere, ea omnia quæ de Zoroastre passim in commentariis inculcaverat, e spurio hoc Gnosticorum libro deprompta fuisse. Neque unquam, quod scio, ad has Ζωροαστρου αποκαλυψεις provocavit, quoties vel de cultu Mithriaco ipso vel de auctore ejus mentionem fecit. Contra Eubulum potius secutus

est ducem, cujus commentarium nemo dixerit suppositivum fuisse. Testimonium Eunapii apparet quam precarium sit, cum is placita ejus philosophica & metaphysica respiciat, minime vero traditiones de re historica. At ipsa Martini adsumtio, in cujus gratiam hæc omnia dicuntur, fatiscit certis illa fundamentis nititur? Relege ipsa ejus verba, Lector, & videbis quam facile sit, in rebus tantæ antiquitatis audacter constituere; quam difficile vero, opinionem pro arbitrio adsumtam rite tueri. *C'est donc sans le moindre fondement, sic ait p. 238., que Porphyre a voulu accroire que Zoroastre étoit l'Auteur des Mitbriques . . . . ; Zoroastre & les Perse n'ont fourni aux Mitbriques que le nom seul de Mitbras, & le culte qu'on rendoit en premier au Soleil, & en second au feu, comme écoulé de cet astre. Tout le reste est de l'invention des Pbyrgiens & des Ciliciens, qui ont mis en vogue Mitbras & ses mysteres. C'est cependant, a quoi n'ont fait attention ni les anciens, ni les Modernes: Tous sans exception ont adopté les visions de Porphyre, & d'un je ne sçai quel Eubule, qu'il cite. Ils n'auroient jamais donné dans cette piège, s'ils avoient consulté les écrits de Zoroastre, ou étudié les mœurs & la discipline des Mages, ou fait quelque séjour en Perse ou lá les Reglemens, qu'Hystaspe Roi des Medes fit pour affermir & étendre la Religion, que Zoroastre avoit dressée, avec le genre de vie que ce Prince traça aux Mages, & qu'il embrassa lui-même.* At, adorabo te, quo hæc omnia? Unde tantum eruditionis apparatus hausit Noster: aut ubi invenit hæc, quæ jactat, monumenta? Equidem malim Eubulo isti, quem tam fastidiosè memorat, fidem habere; quam monumentis ad quæ ipse provocat inherere, & quorum obscurior saltem est notitia quam Eubuli. Aut credemus, Martinum scripta Zoroastris evolvisse & Hystaspis leges? num in Persia moratus est, & vitæ genus vidit, quod Rex Prophetarum tempore major sacerdotibus suis præscripsit & ipse sectatus est? Sed sufficiunt hæc ad vindicandam Eubuli auctoritatem, cujus testimonio usus est Porphyrius in narratione de antro Zoroastris. Quid de reliquis ritibus sta-

statuendum sit, qui in Mithriacis observantur, & num marmora illa in quibus Mithras bovem mactans adstantibus pueris cum face effictus creditur, ad antiquissimum illum Mithram sint referenda, qualem Zoroastres Persas docuit, non vacat hic disceptare. Neque multum constitui potest in rebus tantæ antiquitatis, præsertim ubi monumentis genuinis destituimur, quorum certa in his sit auctoritas.

Ποιητής και πατήρ] Desumpta est hæc e Platonis philosophia appellatio; cui peculiare hoc, de Deo rerum omnium creatore & parente: lege Philosophumena cap. xix. & Cudworth. System. Intellect. p. 404. Ab eo PP. Ecclesiæ locutionem hanc mutare, Deoque suo adsignare non dubitarunt. Hunc enim ΠΟΙΗΤΗΝ και ΠΑΤΕΡΑ νοοῦμεν εἶναι, ait Justin. M. in Dialogo cum Tryphone. Inde Philo, ὅτι οὗτος ἠλπίσεν εἰς τὸν ὄλων ΠΑΤΕΡΑ και ΠΟΙΗΤΗΝ, libro de Confusione linguarum: & ὕμνειν τὸν τοῦδε τοῦ παντός ΠΟΙΗΤΗΝ και ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΝ in Dialogo Zachariæ. Jungi potest Theodoretus Orat. i. & vi. de Providentia, possunt aliorum loca mille. Sigillatim ποιητής sensu Platónico excellenter erat creator produitorque rei, quæ antea non fuerat. Παν, ὅπερ ἂν μὴ προτερον τις οὐ ὑπερον εἰς οὐσίαν ἀγοι, τὸν μὲν ἀγοντα ΠΟΙΕΙΝ, τὸ δὲ ἀγομενον ΠΟΙΕΙΣΘΑΙ φημεν, ait ipse Philosophus in Sophista: cui similis est locus hac in re classicus in Convivio, sed longior quam ut hic describi possit.

Ἐδημιουργήσε] Et hoc vocabulum philosophiæ Platonicæ debetur: cui creator non solum πατήρ και ποιητής, sed etiam ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΣ τοῦ παντός dicebatur. Porphyrius infra: ὁ συνεχῶν τὸν κόσμον δημιουργός. Varios ejus vocis usus explicat Schol. ad Aristophanis Equites: proprie architectum indicabat, unde ad creatorem Deum translata notio. Sic occurrit δημιουργός apud Constantinum Porphyrog. in vita Basilii p. 153. Συμμικτὸν L. Allatii: — de Deo Zacharias utitur in dialogo, & Christiani plures. vide S. Justin. de Monarchia Dei in initio, Theophil. Lib. I. adv. Autolyicum, Theodoret. Orat.

vi. de providentia, & pseudo-Origenis philosophumena p. 116. 117. Contra δημιουργός τῆς κακίας ἀπ' ἀρχῆς diabolus appellatur in Epistola inedita Joannis Episcopi ad Patriarcham Photium, quam e Collect. MSS. Patricii Junii in Bibl. L. Bat. mihi descripsi: ad exemplum Christi, qui eum mendacem vocat ab initio: ψευδὴν ἀπ' ἀρχῆς. Sed de his satis.

Τῶν κοσμικῶν στοιχείων και κλιματῶν] Holst. elementorum climatumque mundanorum: Gesn. elementa & plagas mundi. Sed vaga est ista elementi notio, & nihil definit: hic στοιχεία planete sunt & stelle fixe. Opportunum est Celsi testimonium, quod rem conficit: Αἰνιττεται ταῦτα και ὁ Περσῶν λόγος, ait ille, και ἡ τοῦ Μιθροῦ τελετή παρ' αὐτοῖς εἶν' ἐστὶ γὰρ τι ἐν αὐτῇ συμβολὸν τῶν δυο τῶν ἐν οὐρανῷ περιόδων, τῆς τε ΑΠΛΑΝΟΤΣ, και τῆς εἰς τοὺς ΠΛΑΝΗΤΑΣ αὐ γεγεννημένης, και τῆς δι' αὐτῶν τῆς ψυχῆς διεξόδου τοιοῦδε τοῦ συμβολῶν Κλιμαξ ὑψιπυλός, ἐπὶ δ' αὐτῇ πυλὴ εὔδοι' ἡ πρώτη τῶν πυλῶν μολιβδου, ἡ δευτέρα κασσιτερου, ἡ τρίτη χαλκου, ἡ τετάρτη σιδηρου, ἡ πέμπτη κερασσοῦ νομισματοῦ, ἡ ἕκτη αργυρου, χρυσοῦ δ' ἡ ἑβδόμη. Τὴν πρώτην τίθενται Κρονου, κ. τ. λ. Hæc subindicat & Persarum doctrina, & Mithræ sacrum eis gentile: est enim in eo duarum cæli revolutionum significatio, tum ejus qua STELLÆ FIXÆ feruntur, tum ejus qua PLANETÆ, & animæ per eas transitus tale symbolum; &c. apud Origenem Libro vi. contra eum. Nec raro etiam vox στοιχείων hoc sensu sumitur: v. Menag. ad D. Laërt. VI. 102. Unde locum S. Pauli ad Coloss. II. 8. explicari volebat Theophylactus in Commentario — Clare in Theophilo Antioch. Lib. II. ad Autolyc. Τετάρτη, inquit, ἡμερᾶ εγενοντο οἱ Φωσῆρες. Ἐπειδὴ ὁ Θεὸς προγνώσῃς ἂν, ἠπίστατο τὰς Φλυαρίας τῶν ματαιῶν Φιλοσοφῶν, ὅτι ἐμελλοῦ λέγειν, ἀπο τῶν ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ εἶναι τὰ ἐπὶ τῆς γῆς Φυομενα, πρὸς τὸ ἀβετεῖν τοῦ θεοῦ. Die quarto luminaria creata sunt. Deus enim præsciverat nugas vanorum Philosophorum. Quod dicturi essent, ut Deum submoverent, omnia quæ terra profert, a SIDERIBVS proficisci.

Και παρα τοῖς ἀλλοῖς] Vide infra Cap. xx.

Αντρώων χειροποίητων] Proprie χειροποίητος αυτομάτω opponitur, vel αυτοφύει, ut e proximè præcedentibus clare adparet: & si rite sumatur, id significat quod *culte fabricatum est & artificiose*. Sic τετραγωνος χαραδρα χειροποίητος, *alveus quadratus, multa arte factus*, in Achillis Tatii Libro I. alia DD. VV. ad Hebr. IX. II. similiter hoc loco αντρα εἴτε αυτοφύει, εἴτε χειροποίητα, *spelunca sunt vel inculta, vel ad sacellium usum laboriose excavata*. Quantum vero in poliendis ejusmodi specubus industria hominum & labor præstitierint, exemplo *sepulcrorum*, quæ dicuntur, *Regiorum* in Palæstina adparet, de quibus Periegetæ SS. quorum coryphæi Maundrell, Shaw & Pococke.

Ὡς γὰρ τοῖς μὲν κ. τ. λ.] Nota sunt hæc omnia ex antiquitate Græca: neque volo equidem diligentiam meam consumi in iis, quæ centies ab aliis explicata sunt, repetendis. Id moneo solum, ut Lector animadvertat diligentiam Philosophi nostri in his enarrandis, & quam accuratam is rituum veteris ævi notitiam habuerit.

Ἵποχθονίους] Holst. *subterraneis*: Gesn. *inferis*, quod melius. In marmoribus Græcis Θ. Τ. tantundem est ac *D. M.* in Latinis. Pythagoræi triplex statuebant *δαιμονων* genus. Hierocles: *τρια λογικων γενη, το πρωτον τους Θεους, το μεσον αιθεριον δαιμονας και ηρωας, το τριτον και χθονιου ανθρωπους* alii aliter. v. Gaulmin. ad Pfellum de Operat. Dæm. p. m. 66. 67. & J. A. Schier. ad Pythag. Aur. Carm. p. 36. sqq. qui luculenter. Rurfus alii *δαιμονων* nomen tantum ad tertium genus referebant, & per eos intelligebant *genios* vel simile quoddam *δυναμεων υποχθονιων* genus, varias etiam eorum classes fingentes: huc spectat Hermias in Comment. MS. in Platonis Phædrum, inter MSS. Codd. Voff. Bibl. L. Bat. ubi ita: *Επειδη απο του δαιμονιου γενους πρωτως αρχεται η των αγαθων και κακων διαιρεσις παν γαρ το υπερδαιμονιον γενος, μονοειδως εχει το αγαθον. Εστι ουν τινα γενη δαιμονων, τα μεν μεριδας τιμας του κοσμου κατακοσμουντα και επιτροπευοντα τα δε ειδη τινα ζων. καταχει ουν σπουδαζειν τας ψυχας εις τον εαυτου κληρον, οσον εις αδικιαν η ακολασια δελεαρ την ηδαινη την εν τω παρανυκτικα αναμιγυσιν εν*

αυταις, ο εφορος της δε της ζωης δαιμων αλλοι δε τινες εισι τουτων επαναβεβηκοτες δαιμονες, οι κολασεις επιτεμπουσι ταις ψυχαις, επιτροπευοντες αυτας εις τελειωτεραν και υπερτεραν ζωνη και τους μεν πρωτους αποτρεπεσθαι δει τους δε δευτερους εξευμενιζεσθαι εισι δε και αλλοι κρειττονες δαιμονες, τα αγαθα μονοειδως επιτεμποντες.

Ὡσαυτως δε και ταις Νυμφαῖς] v. Turneb. Advers. XII. 12. Ifac. Casaub. de Satyr. poësi l. i. Meurf. Spicil. ad Theocr. p. 47. 48.

Cap. VII.

Πασων κορατων δυναμεων] Difficilis explicatu est illa vox *δυναμειωσ*, ob varias & abstrusas notiones, quas illi tribuerunt; unde Sallustius eas etiam *αρήτους* appellat Cap. xv. libelli de Diis & mundo: *τας ΑΡΗΤΑΣ ανα ΔΤNAMEΙΣ, superiores potestates, quæ verbis exprimi non possunt*. Plerumque *proprietates* indicantur & *attributa* rerum qualiacunque. Sic ηλιου δυναμειωσ apud Platon. L. vii. de Rep. est *proprietas & virtus solis*: hoc est *lux*; nam de luce eo in loco sermo fit, non de igne. Confer hic sequens cap. viii. ubi locus Philosophi a Porphyrio adfertur. Legi autem, ad notionem vocis *δυναμειωσ* intelligendam, merentur Nostri verba in vita Pythagoræ p. 39. Kust. ubi *Εκκαλει γαρ, inquit, των αντικειμενων ΔΤNAMEΩΝ τον μεν βελτιονα, μοναδα και Φωσ, και δεξιον και ισον, και μενον και ευθυ την δε χειρονα, δυαδα και σκοτος, και αριστερον και ανισον, και περιφερει και Φερομενον*. De aliis ejus notionibus, ab his diversis, infra plus semel disputandi nascetur occasio.

Ὅτω και ο Κρονος] v. Ill. Cuperi Apoth. Hom. p. 31. Ipsæ, quæ hic adducuntur, fabulæ e Mythologis constant.

Θεολογων] Frequentes variæque eruditorum de hac voce sunt observationes, ab aliis etiam jam laudatæ: instar omnium esse potest Ill. Cuperus l. c. p. III. 112. Inter gentiles hoc nomine absoluebantur *Philosophi & Poætæ*; quam in rem operæ erit elegantissimam S. Theodoretis disputationem legere de theologia paganorum in Orat. I. de providentia. Junge Fabric. ad S. Emp. p. 593.

p. 593. Præclare Justinus M. in Dial. cum Tryph. ineunte: Τι γὰρ, οὐχ' οἱ φιλοσοφοὶ περὶ ΘΕΟΥ τὸν ἅπαντα ποιοῦνται ΛΟΓΟΝ; . . . ἢ οὐ τοῦτο ἔργον ἐστὶ φιλοσοφίας, ἐξετάζειν περὶ τοῦ Θεοῦ; quæ de Philosophis testantur. Cum vero & Poëtæ de Diis philosopharentur, etiam his illustre θεολογῶν nomen tributum fuit. Sic noster infra de Homero, sub finem libelli: κρατογενούς δε οὐσίας τῆς Θεοῦ, οἰκίον τοπον δ ΘΕΟΛΟΓΟΣ ἐξευρεν. κ. λ. conf. DD. VV. ad Justin. M. de monarchia Dei Cap. 2. At Philosophorum vel sic tamen majorem semper auctoritatem fuisse, observandum est, quam Poëtarum: ut e laudato Theodoretī loco apparet. — Quam notionem vox inter veteres Christianos habuerit, satis notum est & post alios multos a Wolfio ad L. II. Photii contra Manichæos, observatum.

Cap. VIII.

Ἵτι δὲ καὶ ταῖς νυμφαῖς . . . καὶ τῶν μαλίστα ταῖς Ναιΐδαις] Vide ad finem Capituli septimi.

Αἱ ἐπὶ πηγῶν εἰσι] Holst. quæ juxta fontes degunt; Gesn. omisit vertere. Debuisset, quæ fontibus præsumunt; usu præpositionis tritissimo, & cujus vix opus est exempla adferre: alioquin laudare possem Cel. Reitz. ad Lucian. Tom. II. p. 538. Tom. III. p. 44. 45.

Καὶ τῶν ὕδατων &c.] clarius infra Cap. x. Ναιΐδες, αἱ ἀπὸ τῶν ΝΑΜΑΤΩΝ οὕτω κεκληνται] similiter ΚΡΗΝΑΙΑΙ eadem vocabantur, ἀπὸ τῶν ΚΡΗΝΩΝ. Schol. MS. in Iliad. θ'. in ὑποθέσει exeunte: εὐχεται δὲ τῷ ποταμῷ, ὡσαν ἑκάστου ἔχοντος δαίμονα· ὃ δὲ καὶ ἐν ταῖς ΚΡΗΝΑΙΣ οἶδε θεὰς, ἃς ΝΤΜΦΑΣ καλεῖ, „Νυμφαὶ κρηναῖαι, κοῦραι Διὸς.“ καὶ ἀλλὰ „Νυμφαὶ ορεστιάδες, κοῦραι Διὸς.“ Οὕτω πεπληρωσθαι θεῶν δυναμῶν Ὁμηρὸς ἤγητο ἅπαντα. Observari autem meretur totidem fere verbis in Eusebio legi, quæ hic apud Porphyrium invenimus. Locus est Lib. III. Præp. Euang., sed corrupte editus; sic habetur: Καὶ αἱ μὲν τῶν γλυκεῶν ὕδατων μερικαὶ δυναμῆς, ΝΤΜΦΑΙ' αἱ δὲ τῶν θαλασσεῶν Νηρηΐδες κεκληνται. Pro Νυμφαῖ, substituendum esse Ναιΐδες, utur

dura hæc sit emendatio, liquidum tamen est e sensu loci. Nam *Nereides* æque *Nymphæ* sunt ac *Najades*. Ambo species sunt, quæ generali *Nympharum* nomine designantur. Firmat laudatus Schol. MS. ad Iliad. ζ' qui sub Porphyrii nomine inter MSS. Voss. Bibl. L. Bat. adservatur: Ὅτι τὰς μὲν Νηρηΐδας ὁ μῦθος θαλασσίας δαίμονας ἀφίσταται· τὰς δὲ ΝΗΙΔΑΣ τῶν γλυκεῶν νυμφῶν προΐσταται.

Νοερῶν ὕδατων] Notio, quam Grammatici tribuunt voci *νοερῶν*, variis ejus usibus recte convenit: *νοερῶν*, ajunt, το αἰσθητῶν, το πνευματικῶν, το μὴ δρωμένων. Quid vero *αἴμα* sint *νοεραὶ*, equidem non explicabo. *Sentiant* qui velint, nam res *sensus* est, non *verborum*: i. e. ex eorum genere quæ, ut ajunt, magis *sentiuntur* quam *explicantur*. An vero ingenia nostri temporis satis subtilia sint, ad has notiones sentiendas, nullus scio. Mihi, quod ingenue fateor, hæc sub sensus non cadunt.

Ῥηξασαῖ] *νασμοῦς* scilicet, ut Barneſius supplet: i. e. *aquas suas devolventes*, quod proprium scaturiginibus fluminum, quæ plerumque in montibus oriuntur. Et teritur verbum *ῤησσειν* apud Græcos usu *devolvendi*, *dejiciendi*, & dein etiam *prosterrendi*: exempla dedi in Observ. Miscell. Cap. II. addi possunt notæ Maittairii ad Inscript. Herodis & Regillæ vs. 25. & Lud. de Dieu ad Marc. IX. 18. Dioscoridæ est,

Δακρυα οὐδ' ΕΡΡΗΞ' ἐπὶ πενθεσιν . . .

i. e. *Lacrymas non fudit*, in Lib. III. Anthol. p. 202. Steph. Atque eodem modo explicanda est locutio Theodoretī, *ῤησσειν ἐλεγχῶς* in Serm. I. de Providentia, de *refutatione argumentorum & dejectione*, quam cum interpres non intelligeret, liberius non nihil res suas egit. Desumpsit Theologus doctissimus locutionem a *λυδα*, quo in genere terebatur istud *ῤησσειν* v. Observ. nostras I. c. & adde Salmast. ad Achill. Tat. p. 657. Servavit primitivi notionem etiam compositum *καταρῤηγγυεῖν* in Antigono Carystio Cap. XLIX. Hist. Mirab. ubi sic legitur: *τὸς δὲ ἐγγυαρίους, μολιβδῶν τοῖς οἴοις περιτιθεντας, τοξενεῖν καὶ ΚΑΤΑΡΡΗΝΤΕΙΝ*
τας

της νεκρειας. *Incolas, plumbum sagittis ad-*
dentes, jaculari & DEJICERE ni-
dos.

Οἱ Πυθαγορειοι, και μετα τουτους ὁ Πλα-
των] Convenit Æn. Gazæus in Theophras-
to: και το δε το παν Εμπεδοκλεος αντρον
πεποιηκεν. Εν πολιτεια δε Πλατων μεταβαλλων
σπηλαιον ονομαζει. Αμελει και των δεσμων λυ-
σιν, και του σπηλαιου Φυγην, την ενταυθα της
ψυχης εφη πορειαν. Ubi cave interpretem
confulas, nam is omnia turbavit.

Εμπεδοκλει] Celeberrimus est hic Pytha-
goræ discipulus, ejus nihil exstat præter
fragmenta. Aliquot ex iis H. Stephanus
collegit in Poësi Philosoph. p. 15. sqq. sed
tam pauca operæ vix erat collegisse. Longe
meliora orbis eruditus expectavit ab indu-
stria diligentissimi viri & Polyhistoris præ-
clari, J. A. Fabricii, qui peculiare syn-
tagma molitus est, quo fragmenta hujus
Philosophi complecteretur. Id ipsum ta-
men, ab auctore communicatum cum Mos-
hemio, post mortem ejus neglectum peni-
tusque amissum est: ut cel. Reimarus testa-
tur in vita Soceri. — Equidem, desiderium
tam egregii laboris male ferens, damnum hoc
quomodocumque resarciendi & reliquias
hujus Philosophi uno fasciculo colligendi
consilium ceperam: eumque in finem in-
signem jam apparatus fragmentorum Em-
pedoclis mihi collegeram, eo animo ut
syntagma hoc uno volumine cum Porphy-
rio in lucem ederetur: cum subito mu-
tato domicilio Bibliothecæ publicæ causâ
Lugdunum Batavorum concessi. Illuc vero
delatus mox sensi, quantum ex eo itinere
Empedocles lucraretur. Nam præter va-
ria ejus fragmenta, quæ e Scholiastis & Phi-
losophis MSS. inprimis Commentariis in
Platonem ineditis describere licuit, ex ad-
versariis Ill. Viri Jos. Scaligeri, e quibus
multa disci possunt quæ alibi frustra quæ-
ras, inter alia *ανεκδοτα* & luce publica
dignissima, etiam *Syllogen* descripsi *fra-*
gmentorum Hesiodi, Orphei, Parmenidis &
Empedoclis, quæ undecumque Vir immorta-
lis memoriæ diligentissime collegerat; *Em-*
pedoclis præsertim, cujus reliquias ultra cen-
tum & quod excurrit ab eo congestas inven-
i adscriptis hic illic summi viri emendationi-
bus, & in his insignia etiam fragmenta, quæ

ipse Fabricius in syntagmate suo MS. igno-
ravit, ut e commentario Moshemii ad Cud-
worthum mihi constat. Cum vero accura-
tissimum delectum postulet hic labor, &
aliæ etiam causæ intercesserint a privatis
negotiis, consilium, quod initio ceperam,
abjeci, & *Syntagma Empedocleum*, fra-
gmentis ejus forte trecentis aut amplius
spectandum, non cum hoc Porphyrii libel-
lo, sed separatim postea publicare constitui.
Quem in finem Viros Doctos & harum li-
terarum fautores rogatos volo, ut, si qua
habeant e MSS. Codd. hujus consilii sub-
sidia, meque favore & auxilio suo indignum
non judicaverint, in commune literarum
bonum ea mecum communicare haud de-
dignentur. Honori ipsis erit, de humanio-
ribus studiis, de Empedocle, & de me-
adeo ipso bene meruisse.

Αἱ ψυχοπομποὶ δυνάμεις] De notione *δυ-*
ναμειων supra disputatum: at diversissimus
rursus est usus, qui hic obinet: Hic *δυ-*
νάμεις γενιι sunt, seu genus *potestatum*,
ut ita dicam, *spiritualium*: nam de per-
sonis etiam sumi hæc vox solet. Sic in-
terdum de magistratibus teritur, ut Chis-
hullus docet ad Inscript. Sigæam. Sæpius
de *diabolis & malis spiritibus*, quales *αἱ*
δυνάμεις αἱ κοσμοκρατορες του σκοτους τουτου
usu Manichæorum; tanquam in Testa-
mento Salomonis MS. phantastico & futili,
apud Gaulm. ad Psellum de Operat. Dæm.
p. 13. quibus similes *δυνάμεις αξιαι* Gno-
sticorum in Abraxis apud Spon. Miscell.
Erud. Antiq. p. 298. Notari vero merentur
δυνάμεις Philosophi Nostri, ob adjectum
ψυχοπομπον, quod commissum ipsis *ψυχα-*
γωγιας munus indicat. De illis agit eru-
ditissimus Abrincensium præsul in Origen-
ianis Lib. II. Quæst. V. & not. ad Origen.
in Joann. p. 115. 116. copiosius Cel. Ode-
in Commentario de Angelis, & DD. VV.
ad Luc. XVI. 22. Notum est a veteribus
Græcis Mercurio speciatim hanc spartam
fuisse adsignatam,

Ut piæ letis animas reponat
Sedibus, virgaque levem coërceat
Aurea turbam, superis Deorum.
Gratus & imis.

Vide observata illustrissimorum nostra ætate
he-

hominum, T. Hemsterhusii ad Lucian. Tom. I. p. 489. sq. & P. Wesselingii ad Diod. Tom. I. p. 107. sq.

Παρα Πλατωνί] Locus exstat in Lib. vii. de Republica p. 514. ed. Steph. confer summi Viri notam ad Lucian. Tom. I. p. 43. descriptionem ejus vernaculo rhythmo eleganter expressit, elegans sed obscurus seculi xvi. Poëta Belgicus, H. L. Spiegelhel in egregio Poëmate, quod speculum cordis (Herts-spiegel) inscripsit Lib. iii. vs. 66. fqq.

Καταγεῖφ] De scriptura hujus vocis disputatum in diatriba de Cepotaphiis.

Προδιαλεγόμενον] v. Platon. l. c. p. 517. Τῆ του δεσμοτηριου οικησει] v. Meuri. ad Helladii Chrestomath. & VV. DD. in primis cel. Alberti ad AA. xii. 7. Simpliciter potuisset vel δεσμοτηριω dici vel οικησει, οικηματι, οικητηριω, cet. Abundanter οικησις του δεσμοτηριου dicitur, ut οικια του σκη- νους, fons Timavi, oppidum Antiochia, amnis Eridani, arbor fici, εξηγητικως. Grotium audis ad 2 Cor. V. 1.

Cap. IX.

Εγκοσμιων δυναμεων] Spectant huc disputata ad cap. vii. non quæ ad præcedens caput observavimus.

Του δ'αν νοητου] Opponitur δ NOHTOZ κοσμος τῷ ΑΙΣΘΗΤΩ: de utraque voce disputat Vorstius in Dissertationibus Sacris.

Παν αντρον σφαιροειδες] Antrum oportebat sphaerica esse figura, ideo quod mundi solum gereret: eum enim σφαιροειδη esse veteres plerique credebant. Sic certe Eratosthenes apud Strabonem libro primo Geographiæ; sic etiam philosophi haud pauci, in primis Stoici: v. D. Laërt. L. vii. rationem dedit Plato in Timæo. Atque hinc explicandus supplendusque est Tertullianus Lib. ii. ad Nationes Cap. 4.

Cap. X.

Ουκ αν ειη της ν. ου. &c.] Minus accurate Holst. hæc vertit, qui inter ὑποστατιν & αυσιαν melius debuisset distinguere. Par etiam Gesneri vitium, quod tamen magis potest

excusari. Tu verte: - - - nequaquam illud intellectualis SUBSTANTIÆ, sed ESSENTIÆ materia insita solum gerat, vel gerere potest dici. Ειη Φερου inter se cohærent: transpositione minus eleganti, at obvia tamen, & Porphyrio, nitorem dictionis parum curanti, facile donanda.

Νυμφων, ουκ Ορεσιαδων &c.] Varia Nympharum genera, quorum apud veteres mentionem invenimus, recensuit Tollius ad Formulam receptionis Manichæorum. Phavorinus luculenter, at secundum antiquiores, ut solet: Νυμφαι] αἱ ἐπὶ τῆς ξηρας, αἱ Ἀδριαδες (Ἰ. Δρυαδες) καὶ Ἀμαδρυαδες, καὶ Ορεσιαδες καλουνται Νηρηίδες, αἱ ἐν τῇ θαλασσῇ Νηίδες, αἱ ἐν ταῖς λιμναῖς. Καὶ αλλως Των νυμφων αἱ μὲν εἰσιν ουραναι, αἱ δὲ ἐπιγειοι, αἱ δὲ ποταμιοι, αἱ δὲ λιμναι, αἱ δὲ θαλασσαι καὶ καθολου των Νυμφων γενος εἰς πολλα διηρηται, ὡς Φησι Μινησιμαχος. confer locum Hermiæ in Comment. MS. in Platonem, quem infra dabimus ad cap. xii.

Ἄλλα Ναιδων] Opportuna & justa est Nostri observatio, Homerum accurate fecisse cum Najaides nominaret antri Deas, non Nereides. Vindicavimus id contra Scaligerum in Dissertatione.

Ναιδων, αἱ ἀπο των ναματων οὕτω κεκληνται] Næa vel ναα est fluo: unde Næreos, vel Næreos, Næros, & Næreus: etiam ναμα vel νημα, teste Hesychio: ἀπο των ναματων, Ναιδες vel Ναιαδες, ut Πηγαιαι, ἀπο των πηγων Κρηναιαι, ἀπο των κρηνων Λιμναιαι, ἀπο των λιμνων. Porphyrius infra cap. xiii. ταις νυμφαις, αἱ ΝΑΜΑΤΩΝ καὶ ΠΗΓΩΝ προεστωαι, ΠΗΓΑΙΑΙ τε καὶ ΝΑΙΔΕΣ διὰ τουτο κεκληνται.

Δυναμεις] Hic δυναμεις Νυμφων sunt: quo spectant observata ad cap. viii.

Ελεγον δε και τας εις γ. κ. ψ. α.] Compara, quæ infra disputat cap. xii.

Λεγων, και του προφητην] Mosem, Genes. I. 3. וְהָאָרֶץ הָיְתָה תָהוּ וְרֵיחַ אֲרָץ מִרְחָף: עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֵף עַל־פְּנֵי הַמַּיִם: Illum prophetam hic dici nemo mirabitur, qui latissimos hujus vocis limites cogitaverit: ita ut non solum προφητης de quibusvis Librorum SS. etiam historicorum scriptoribus, sumatur; sed generatim ἤθεν δια προφητων tantumdem sit, ac si dixeris traditum in S. Scriptura: cum eo nomine etiam unius S. auctoris ef-

N. fata

fata indicentur. Vide Grot. ad Matth. II. 23. quem plures dein exscripserunt: alia alii ad Tit. I. 12. & 1 Pet. I. 10. Cæterum observari meretur, Numenium, unde hæc citantur, philosophum Platonicum & paganum, in Libris SS. præsertim Mosaicis versatissimum fuisse. Imo, teste Hesychio Milesio, docuit Platonem multa a Mose desumpsisse, in iis quæ de Deo & mundo tradidit; & Origines Lib. 4. contra Celsum auctor est, ipsum multa melius docuisse, quam Plato, & varia e Pentateucho & SS. in commentarios suos transtulisse. Plura de eo infra ad cap. XXI.

[Δια τουτο λεγων &c.] Observa integrum hunc locum, auctore non laudato, pro more ejus ævi exscriptum fuisse a Gyraldo in Synt. 5. Historiæ Deorum.

[εμφερεσθαι] in Hebr. est מרחפת / quod interpretes omnes, tam LXX. quam Triumphari Græci, Aquila Symmachus & Theodotion, per επιφερεσθαι reddiderunt; unde Numenium forte corrigendum dixerit aliquis. Sed res eodem redit. v. Grot. ad h. l. — Postea εμφερεσθαι etiam citatum inveni in Confirmatione, ut appellatur, Græca articulorum quorundam SS. Theol. e PP. & SS., inedita, sed ακεφλη, quam, inter MSS. si recte memini, Patricii Junii in Bibl. LBat. excussi: Ibi cap. IV. sic legebatur: Κανων γαρ ημιν εστιν αληθης και αδιαπτωτος, κακου του Θεου μηδαμιως ειναι δημιουργου, μητε μην δικαιο λογω του Θεου μεταψηφισθαι τινα. „ En αρχη εποιησεν ο Θεος τον ουρανον και την γην και Πνευμα Θεου ΕΜΦΕΡΕΤΟ επανω του υδατος &c.

[Το του Θεου πνευμα] Non minus absurde Sec. XVI. hæc verba intellexit Vir in rebus naturalibus supra captum suæ ætatis sapiens, sed quod placita spectat religionis Atheus pessimus, Jord. Brunus, patria Nolanus, & variis scriptis inter quæ etiam sunt metro adstricta celebris. Exstat de eo C. Scioppii epistola ad Rittershusium, Roma XVI. Febr. MDCC. scripta, & a Struvio in Act. Liter. e MSS. erut. Fascic. S. publicata, in qua sic legitur: „ Hinc Pragam „ delatus librum edit de immenso & infinito . . . . & rursus alium de umbris „ & idæis, in quibus horrenda prorsusque „ absurdissima docet; mundos esse innu-

„ merabiles, (observa Scioppii ætate hoc novum fuisse & hoc solo nomine horrendum, prorsus ut medio ævo doctrina de antipodibus) . . . . . magiam esse rem „ licitam, Spiritum S. non esse aliud nisi „ animam mundi, & hoc voluisse Moy- „ sen, dum scribit, eum fovisse aquas. „ confer Mr. la Croze Entretiens sur divers sujets p. 294. — Cæterum nescio an recte Porphyrii, vel potius Numenii, mentem cepit Benedictinus, dum sic scriberet Explic. de divers monumens p. 220. „ Les „ Egyptiens posoient pour principe, que „ la matière, dont la masse de l'Univers „ a été tirée, étoit un Volume de pierre, „ immense fluide, informe, humide, & „ tenebreux; & que l'Esprit divin, que „ Moysé dit avoir été porté sur les eaux „ pour les rendre fécondes, étoit les ames „ memes des hommes, qui venoient du „ Ciel en terre pour y faire quelque se- „ jour. „ Primo observandum est, Ægyptiorum hæc non fuisse placita, sed peculiarem Numenii opinionem, philosophi Platonici. Tum secundo loco perverse etiam Martinus mihi videtur e verbis Porphyrii opinionem hanc proponere. Neque enim statuit Numenius, si quid ego hic video, spiritum Dei apud Mosen ipsas esse animas, quæ e cælo descendebant; sed animas solum προσιζανειν τω υδατι, quod θεοπνοον erat, & supra quod Moses dixerat εμφερεσθαι το του Θεου πνευμα. Res ex universa disputationis serie satis est dilucida.

[Τους τε Αιγυπτιους δια τουτο &c.] Notum id ex Eusebio Lib. III. Præp. conf. III. Cuperi Harpocrat. p. 14. & Martin Explic. des monumens p. 162. 197. Memini fuisse, qui ex hoc ritu originem demonstrare voluerit Ægyptiorum nominum Ιαμβρης & Ιαννης, quorum memoria exstat in secunda Pauli Epistola ad Timotheum, & de quibus in Diatriba de Cepotaphiis copiose disputavimus. Ita quidem, ut quæ antea peculiariter tantum nomina habebantur duobus his Magis propria, ille in totidem sectarum appellationes converteret. Altera των Ιμακρην / quasi juratos navigii dixeris, a Ιμα / juravit, & Ιμακρην / quæ ei ipsa est vox Græca βαρις in Diodoro & Gram-

Grammaticis obvia. Altera **Ἰαννης** / **Ἰαννης**, quod placidum miraculorum patratoremi exponit. Quid de hac conjectura statuendum sit, alii videant. Equidem tot difficultatibus pressam puto, ut verear ne paucorum adfensum ferat.

Ἡρακλειτος, ψυχῆσι Φαναι τ. μ. θ. υ. γ.] De Heraclito nota omnia: ita tamen ut fabulæ loco habenda sint, quæ de ejus luctu ingenioque, Democriti e regione opposito, vulgo narrantur. Quod sententiam adtinet, quæ hoc loco traditur, ei contraria omnia dixeris in Philone inveniri. **Ευ γαρ Ἡρακλειτος**, ait is libro de Mundo incorruptibili, **εν οἷς Φησι**, „ ψυχῆσι θανατος ὕδωρ γενεσθαι, ὕδατι θανατος, γην γενεσθαι, &c. & nota est ejus vulgaris sententia, **αυη ψυχη σοφωτατη**, de qua infra dicemus. Sed facile hæc conciliantur, ubi quis accuratam placitorum ejus notitiam sibi comparaverit, ut conciliata etiam sunt ab Ill. Gesnero in dissertatione de animabus Heracliti & Hippocratis.

Τερψιν δε ειναι αυταις την εις την γενεσιν πτωσιν] Æneas Gazæus in Theophrasto: **Ἡρακλειτω, ὃ δοκειν των αυω πονων της ψυχης αναπουλαν ειναι την εις τον δε τον βιον φυγην**. Quo in loco **φυγη** illa **εις τον βιον** eadem est, quæ secundum alios dicitur, **ἢ εις γενεσιν πτωσις**.

Ζην ἡμας τον εκεινων θανατον, και ζην &c.] Idem Heracliti scitum inter alia ejus **εναντιοφανη** refert Heraclides de Allegoriis Homeri p. 443. vide H. Steph. Poësin Philosph. 135. Marsham. Can. 279. Davif. & Marckl. ad M. Tyr. 643. 727. Fabric. ad S. Emp. 185. & Gesneri dissertationem.

Ταις δε των φυτων ψυχαις τροφη το ὕδωρ] Operæ erit, ad hæc intelligenda, notionem **ψυχης**, sensu Heraclitico sumtam, cognovisse. Omnium optime hæc tractavit Gesnerus.

Cap. XI.

Τοις δ' απο της ζωας] Diog. Laërt. L. vii. **τρεφεσθαι δε τα εμπυρα ταυτα, και τα αλλα αστρα τον μεν ἡλιον εκ της μεγαλης θαλασσης, νοσρον οντα αναμμα την δε σεληνην εκ ποταμιων ὑδατων** κ. τ. λ.

Ἠλιον μεν τρεφεσθαι] Spectant huc Euseb. P. E. Lib. iii. p. 115. Macrobi. in Somn. Scip. II. 10. & quæ plura eandem in rem egregia disputant Menag. ad Diog. I. c. Spanh. ad Callim. H. in Delum, Cuper. Harpocr. p. 5. & illustre Germaniæ decus P. E. Jablonski P. II. Panthei p. 103. 199. Ex hac autem opinione Jo. Meursius explicandas censuit illas Poëtarum locutiones, quibus solem mane ex undis orientem describunt, nescio tamen an undiquaque bene. Vide ejus Spicileg. ad Theocrit. p. 15. 16.

Τα δ' αστρα &c.] Audi, Lector, Reimmannum in Iliade post Homerum, ubi sic ait: „ Et quid in cæli & rerum celestium descriptione (Homerus) non præstitit? Opportunior nobis de hac materia dicendi locus erit, si ad astronomiam pervenerimus, adeoque eandem hoc capite præterimus, ne Lectori cramben bis terve coctam apponere cogamur. Et licet hoc ipso forsitan humani aliquid passus videri possit, quod ignem æthereum & stellas humoribus nutriri putaverit, scripseritve Lib. v. Iliados p. 77. de sidere autumnali quod maxime luceat, si prius lotum fuerit in Oceano:

„ **Ἄσπερ ὀπωρινῶ ἐναλίγκιον ὄσε μάλιστ'α**
„ **λαμπρὸν παμφανήσι λελύμενος Ὠκεανοῖσ'**
„ **Stellæ autumnali similis, quæ maxime**
„ **Splendida lucet, lota in Oceano.**

„ Quo nomine & a Scaligero L. V. Poëtices Cap. 3. p. 572. notatus est, condonandum tamen hoc ipsi est ob Physices Græcanicæ ejus temporis infantiam, & **προδοξίαν** eruditorum epidemicam, qua tanquam æstro quodam perciti persuasum sibi habebant, mare idcirco sub Zonam torridam esse positum, ut ignis celestis esset pabulum, solemque ali evaporatione maris, Lunam fontium & fluminum, astra telluris. Et auctor est Macrobius Lib. I. Saturn. c. 23. p. m. 252. omnium Physicorum adfertione constare, calorem humore nutriri. Et Homerum, quando Iliados Lib. I. p. 20. Thetidem Achillis matrem inducat dicentem:

- „ Ζεὺς γὰρ ἐπ' Ὀκεανὸν μετ' ἀμύμονας Αἰθιοπῆας
 „ Χθίζος ἐβη μετὰ δαῖτα, θεοὶ δ' ἄμα πάντες ἔποντο.
 „ Jupiter in Oceanum ad inculpatoz Aethiopas
 „ Hesternum ioit ad convivium, Dii autem simul omnes secuti sunt.

„ Per Jovem intellexisse solem, cui unda
 „ Oceani dapes ministrat, per Deos autem
 „ reliqua fidera.”

Ἄμμα νεορον] Similiter apud Diogen. supra cit. legitur νεορον ἀναμμά pro quo H. Stephanus νεοτερον tentabat, & memini fuisse, qui idem hoc loco maluisset: sed vindicanda est vulgata lectio.

Ἀναγκη τοινυν &c.] vide omnino Gesneri dissertationem.

Ἵγρον γὰρ ἐν κερὶ παχυνθεν νεφος συνισταται] Aristoteles, seu quisquis Auctor sit libelli de mundo, cap. 4. νεφος δε εστιν, αἱτ, παχος ατμωδες συνεστραμμενον, γονιμον ὑδατος. Sed vix dubito quin per νεφος Noster nebulam intellexerit, non nubem: quæ Aristoteli aliisque δμωχη solet appellari. De aëre etiam & densatione του ὑγρου Anaximenes philosophatur apud Hermiam in Irrisione philosophorum gentilium, sed is tamen alios ejus effectus aliasque ponit μεταμορφωσεις, quam Noster hoc loco.

Τους δε Φιλοσωματους &c.] Apparitiones mortuorum vivis factas æque veteres crediderunt ac recentiores: και οδυρομεναι, ait Noster, ωφθησαν πολλαι και αι των αταφων παραμενουσι τοις σωμασιν, εις και οι γνητες καταχρωνται προς αυτων ὑπηρεσιαν, βιαζομενοι τη του σωματος η μερος του σωματος κατοχη L. 2. de Abst. junge Salust. de Diis & mundo Cap. 19. Hinc Græcorum φαντασματα και δραματα, Latinorum spectra, semures, umbra, &c. Id vero difficile semper fuit definire, quid revera spectrum esset, corpus an spiritus, an vero neutrum aliquid a duobus his distinctum. Servius ad iv. Æn. satis accurate quæstionem hanc tractat: Concludit is autem, simulacrum esse quoddam, quod ad corporis nostri effigiem fictum, inferos petit & est species corporea, quæ non potest tangi, sicut ventus. Seneca spiritus appellat in Troadibus:

An toti morimur, nullaque pars manet
 Nostri: cum profugo SPIRITVS balitu
 Immistus nebulis cessit in aëra?

Stattius animas L. III. Theb.

. . . . . te diro horrore volantes
 Quinquaginta ANIMÆ circum noctes-
 que diesque

Adfiliens.

Umbras Virg. 6. Æn. & 4. Georg. Ovid. 4. Metam. & Valer. Flacc. 1. 3. Suet. Calig.

— Apulejus varia conjunxit nomina in Apologia: At tibi, Æmiliane, . . . dicat Deus iste . . . utrorumque Deorum malam gratiam, semperque obvias SPECIES mortuorum, quidquid VMBRARVM est usquam, quidquid LEMVRVM, quidquid MANIVM, quidquid LARVARVM, oculis tuis oggerat: Omnia noctium occuracula, omnia visorum formidamina, omnia sepulcrorum terriculamenta, a quibus tamen merito & ævo baud longe abes. Quod ad materiam vel essentiam spectrorum adinet, variæ ea de re Philosophorum fuere opinioniones; aliis dæmones adsumta hominum figura, aliis ipsas hominum animas corpore jam jam separatas, rursus aliis genios eorum, sive bonos sive malos, sub forma ὄρατη seu visibili, ut ita dicam, divagari, vivisque adeo vel terrori vel admonitioni esse, opinantibus. Quibus etsi adsumtis, mansit tamen difficultas de ipsa illa specie & forma visibili: quæ, cum corpus esse non possit extensum & partibus præditum, neque spiritus per se suaque natura oculos latens, plerisque medium aliquid corpus inter & spiritum fuit habitum. Talis est Porphyrii sententia hoc loco proposita: quæ e placitis ejus, ab Heraclito potissimum & Platonicis desumptis, de siccitate & humore animarum, satis eleganter & velut sponte profluit. Opportune incidit Pfellii locus in libro de Operationibus Dæmonum: Rogaverat interlocutorum apud eum unus, qua re aut quomodo alerentur spiritus, cum necesse sit ali, si verum sit eos περιπτωσιν τινα habere και σπερμαινειν. Ad hæc alter: Τρεφονται, inquit, οι μεν δι' εισπνοης, ως

ὡς το ἐν αρτηριαῖς καὶ ἐννευροῖς πνευμᾶ' οἱ δὲ δι' ἴΓΡΟΤΗΤΟΣ. *Aluntur alii quidem per respirationem, ut spiritus arteriis & nervis contentus, alii vero humiditate.* Ἐτ' ἔπειτα: Τοῖς γὰρ μυχαίτατοις τοποῖς συνδιαίταμενα, ψυχροῖς ἐσχάτως καὶ ἀνικμοῖς οὐσι, πολλῆς πληροῦται τῆς ἐκείθεν ἐμφυξέως, ὅφ' ἤς πλουμένα καὶ θλιβομένα, νοτεράς ἐρα καὶ ζωώδους θερμῆς, καὶ ἰν' ἀπολαύσῃ ταύτης, καὶ ἀλογοῖς ζωοῖς ἐσκηπτεῖ, καὶ ἐπὶ βολάνεια καὶ βοθροῦς ἱεται' τὴν γὰρ τοῦ πυρός καὶ τὴν ἡλιακὴν, ὡς καυσικὴν καὶ ξηραίνουσαν ἀπροσφρατταί' τὴν δὲ τῶν ζῶων ὡς συμμετρον οὐσαν καὶ μεθ' ὑγροτήτος, ἠδεῶς ἀσπαζέται' κ. τ. λ. — Sed ut fastidium harum ineptiarum a te amoveas Lector, lege quæ de spectris doctè & eleganter disputavit M. Buffon Hist. Naturelle Tom. VI. p. 22. ed. min.

Ἐἴρα ψυχὴ σοφωτάτη] Heracliti sententia proprie sic habuit: *Αὐτὴ ψυχὴ σοφωτάτη καὶ ἀρίστη.* Glossæ loco illud Ἐἴρα primum margini adscriptum, dein passim a scribis textui insertum fuit: servata interdum, sæpe rejecta vera Heracliti voce *αὐτὴ*. Illam egregie auctori suo vindicavit Cel. Wesselingius (nam ei Dissertatio hæc debetur, ut ipse, dum inter vivos ageret, plus semel mihi significavit) in Miscell. Observ. Amst. Vol. 5. Tom. 3. confer Gesneri dissertationem Heracliticam. Hinc κατασπασθῆναι ὑπὸ τῆς ἐνυγρῆς τῶν παθῶν φλογός, in Anonymo de Erroribus Ulyssis Cap. 10. ubi videbis editoris Columbi observata.

Cap. V II.

Ναΐδες οὐν Νυμφαί, αἱ εἰς γενέσιν ἰυσταὶ ψυχαί] Hermias paullo aliter, at apposite tamen, Comment. MS. in Plat. Phædrum: Κατὰ πάσας δὲ τὰς αἰσθησεις δεικνύσι τὴν εὐφροσύνην ὑπαρχούσαν πλὴν τῆς γενέσεως. Ἀγέλωος, ὅς ἐστιν ὁ ἐφορός θεός τῆς πολυτιμοῦ δυναμείως τοῦ ὕδατος. Διὰ γὰρ μεγίστου τούτου ποταμοῦ τὸν ἐφορὸν δηλοῦσι τοῦ ποτιμοῦ ὕδατος' Νυμφαί δὲ εἰσὶν ἐφοροὶ θεαὶ τῆς παλιγγενεσίας, ὑπουργοὶ τοῦ ἐκ Σεμελής Διονύσου' διὸ καὶ παρα τῶ ὕδατι εἰσὶ' τούτ' ἐστὶ τῆς γενέσεως ἐπιβεβηκασι' οὗτος δὲ ὁ Διονύσος, τῆς παλιγγενεσίας ὑπαρχεῖ πάντος τοῦ αἰσθητοῦ' & alio loco: Διὰ τί δὲ ὁ Σωκράτης παραιτεῖται ἐνθουσιασθῆναι καὶ κατοχὸς γενέσθαι ταῖς Νυμφαῖς;

ἢ, ὅπερ εἶπομεν, ἐπεὶ τῆς γενέσεως προσαιτιδὲς εἰσὶν αἱ Νυμφαί, αἱ μὲν τὴν ἀναλογίαν κινουταί, αἱ δὲ τὴν φύσιν, αἱ δὲ τὰ σωματικὰ ἐπιτροπεύουταί, Νεανίδες (forte Ναΐδες scripsit, vel ut cel. Ruhnkenius conjiciebat, Ωκεαντιδὲς) δὲ τινες, καὶ Ἀμαδρυάδες, καὶ Ορεσιαδὲς καλοῦμεναι.

Ὅθεν καὶ τὰς γαμουμένας &c.] Quæ proprie causa fuerit, cur *nympas* Græci *nympas* appellarent, varie disputatur. Notum est, quæ Jamblichi fuerit sententia, quam ipse proposuit in vita Pythagoræ. Ab eo discedit Noster, & suo more allegorias captat. Vide corollarium Gesneri de representatione animarum sub imagine papilionis, quod dissertationi Heracliticæ subjunxit. Sed difficile & molestum est contra id genus hominum disputare.

Λουτροῖς καταχεῖν] v. Odyss. ψ'. 131. & interpretes Ep. ad Ephes. Cap. 5. Insigne est præter alia Grammatici Græci testimonium ad Tragici Phœnissas v. 349. Εἰωθασί γὰρ οἱ παλαιοὶ ἀκολουθεῖν ἐπὶ τοῖς ἐγγυροῖς ποταμοῖς καὶ περιρῥαινεσθῆναι λαμβανόντες ὕδωρ τῶν ποταμῶν καὶ πηγῶν, συμβολικῶς ΠΑΙΔΟΠΟΙΙΑΝ εὐχομέναι, ἐπεὶ ζωοποιεῖ τὸ ὕδωρ καὶ γονιμον.

Κρήνων ἀεναῶν] Glossæ MSS. in Bibl. Lat. Bat. *Trugis aqua, æneon ὕδωρ.* Virg. *Stu- men solum, aqua pura, stuviatiles undæ,* &c. v. Macrob. Saturn. lib. 3. confer quæ ad Homeri locum diximus in priori parte Collectaneorum. Eiusdem notiois sunt Comici νεφέλαι ἀεναί, & ἀενοῦ πυρ Callimachi, pro ἀσβεστῶ, Hymno in Apollinem.

Ἄλλα ψυχῆς μὲν &c.] Spectat huc Hermias Comment. MS. ad Philosophi Phædrum: Ἡ γὰρ ἀληθὴς πατρίς τῶν ψυχῶν ὁ νοητός ἐστὶ κόσμος' οὐκ τῶν οὐν ἐνυλῶν καὶ ἀντιτυπῶν ἢ μαθησῆς' ὁ δὲ δὴλοι τὰ χωρία καὶ τὰ δένδρα' Ἄλλ' ἐκ τῶν λογικῶν καὶ νοερῶν ψυχῶν καὶ ἐξ αὐτοῦ τοῦ νοῦ.

Σκοτεινὸς ὡν φύσει] *Φύσιν (naturam)* vocat communiore vocabulo, quod in superioribus constanter ὕλην (*materiam*) appellaverat. Διὰ μὲν οὐν τὴν ἴΑΗΝ, ἀεβῆτο, ἠεροειδὴς καὶ σκοτεινὸς ὁ κόσμος. Iisdem ut hic verbis: quibus similia etiam loca plura. Clarius vero ex hac comparatione vocum apparet, quid per ὕλην Philosophi proprie intellexerint.

Cap.

Cap. XIII.

Πηγαιαι τε και Ναιδες] Varia Nymphæ a fontibus speciatim & aquis sortitæ sunt nomina. Sic Ναιδες dictæ sunt, vel Ναιαδες, απο των ναματων, quod frequens. — Tum πηγαιαι, απο των πηγων quod licet rarius occurrat, invenitur tamen in Hymno sacro Nymphis dicto. — Porro κρηιαδες in Theocriti Idyll. 1. sed hunc dubium etiam nunc esse locum, e Scholiaste adparet; imo incertum plane esse, docet Heinſius in Lectiōibus Theocriteis. Suffici in ejus locum potest Moschus Idyll. 3. Homero sunt κρηιααι Odyſſ. ρ'. quicum confer testimonium Schol. MS. ad Iliad. θ'. quod supra dedimus ad Cap. 8. — Dein λιμναδες Theocriti Idyll. 5. ubi v. Schol. λιμνακιδες dictæ in Argonauticis Orphicis v. 644. — Denique ποταμιδες Apollonii Rhodii L. III. 1218. — quibus ejusdem Apollonii ελειονομου. jungere poteris L. II. 823. sed επεχω.

Τινα ουν ημιν διαφορα συμβολα] Quæſtionem hic invenit non Holſtenius solum, sed & Gesnerus. At nihil impedit, quo minus directe accipias: *quædam autem diversa symbola habemus* &c.

Συμβολα δη ετω υδριαδων Νυμφων οι λιθι κρηι. και οι αμφ.] Faciunt huc imagines Nympharum in marmoribus apud Bern. de Montfaucon Antiquité Expliquée, aliosque in Dissertatione Homerica indicatos.

Διονυσου μεν γαρ συμβολα ταυτα] v. III. Buonaroti Sopra un Cammeo del Trionfo di Bacco p. 438. 439. pluresque alios: nam res nota est.

Παρα του Θεου δωρεα της αμπελου] Hebræi dicunt יצירת הייט *fructum vitis*. Scriptores N. T. id expresserunt περ γεννημα της αμπελου: quod non debuissent antihebraistæ cum Græcorum καρπη αμπελου miscere. v. Vorstii Dissert. SS. I. 7. & P. II. de Hebraismis N. T. — Pro δωρεα της αμπελου, alii δωρεαν του βακχου dixissent; quomodo in Oraculo apud Eusebium L. IV. Præp.

Χαυε μελι Νυμφησι, Διονυσιο τε ΔΩΡΑ
Similiter Virg. Georg. I. 2.

..... atqui non Massica BACCHI
MVNERA, non illis epula nocuereterepta.

Amant Græci has loquendi formas, ut notum ex usu dictionum; δωρα εργανης δαιμωνος, de texturis: δωρα της Ηρας, de matrimonio: δωρα του Φουβου, de facultate medica; &c.

Cap. XIV.

Αντικρυς] Facit huc Columbi observatio ad Anon. de Ulyſſe p. 100. 101. „ vox αντικρυς adhibetur a Græcis scriptoribus, „ ubi quid prorsus simile illi, de quo agunt, „ appositumque videntur sibi adtulisse. Porphyrius de antro Nympharum p. m. 259. „ ταδ' αλιπορφυρα Φαρη αντικρυς &c. Veritit vir eruditissimus: *Et tela purpurea „ omnino erit: caro ex sanguine contexta.* „ Plinius diceret, *Telis istis purpureis sanguinea caro est simillima.* Ita Clementis „ illud Lib. VI. Stromat. Σολωνος δε ποιητης „ σαιτος.

„ Τικτει γαρ καρος υβριν δε' αν πολυς ολβος επηται.

„ Αντικρυς δ' Θεογνις γραφει: Τικτει &c. „ Nescio an perperam vertatur: *Aperita „ scribit Theognis, aut similiter plane.* „ Hæc Columbus. Theodoretus de providentia Orat. I. εισι δε τινες, οι και Χριστιανων μεν προσηγοριαν εχουσιν, ΑΝΤΙΚΡΤΣ δε τοις της αληθειας δογμασι πολεμουσι. Interpretalam vertit: neque male. Forte tamen de hoc loco melius ageretur, si αντικρυ legeres, quod est *comita, e contrario*. v. Dionys. Alexandr. vs. 421. Periegeseos, & insignem Philonis Judæi locum libro de Cherubim Tom. I. p. 140. Mang. Accuratam utriusque vocabuli distinctionem dabit Ptolemæus Aſcalonita MS. περι διαφορας λεξεων ubi ita: Αντικρυ μεν το επ' ευθειας αντικρυς δε το διαρρηδην και Φανερως και τα εκ' ευθειας τοπικον. Ejus verba tantum non κατα βησαν exſcripsit Ammonius, ubi observata laudatissimi Valckenaerii non omittes: plura DD. VV. ad Th. Magistr. v. απαντικρυς & cultissimus Pierſonus ad Herodiani Philæterum p. 462.

Και.

Και χιτων γε το σωμα τη ψυχη, δημιεσαι] Sumta hæc omnia e philosophia Platonis, quod cum egregie adstruxisset V. C. Jo. Alberti Obs. in N. T. p. 360. inepte censori Lipsiensi vapulavit: Tale Æneæ Gazæi, in Theophrasto p. 14. Αιγυπτίοις μεν δοκει την αυτην ψυχην, και ανθρωπον, και βουν . . . και ιχθυον, ΜΕΤΑΜΠΙΣΧΕΣΘΑΙ. Interpres docte & eleganter: *Ægyptii quidem statuunt, prorsus eandem animam & hominem & bovem . . . & piscem INSTAR VESTIMENTI alicujus circum sibi AMICIRI.* Talia etiam Plotini bene multa, variis Enneadum locis. Fluxit ex eo fonte D. Paulli, eruditi, ut scientibus facile apparet, viri locutio perelegans, sed vulgo non satis intellecta: 2 Cor. V. 2. το οικητηριον ημων το εξ ουρανου ΕΠΕΝΔΥΣΑΣΘΑΙ επιποθουντες. Plerique pulcræ dictionis ignari *cælum* hic intelligunt, sed perperam. Non quia καταχρηστικον illud: *induere domum, vel domicilium*; Contrarium infra docebimus, ubi de ουρανω, Θεων πεπλω αgetur. Sed admittæ hæc explicatione, minus congruit illud εξ ουρανου, imo absonum plane. Deberet esse εν ουρανω, ut cum Christus Dominus diceret: ΕΝ τῷ ΟΙΚΩ του πατρος μου πολλαι εισιν υπομοναι. Nunc cum εξ ουρανου dixerit, *corpus* intelligendum est *novum & cæleste*, oppositum *terrestri domicilio*, τη οικια επιγειῳ του σκηνους, de quo vs. 1. Unde nihil tamen Socinianis præsidii potest peti, licet hi male eo loco abutantur: quod non debuisset viros doctos ab vera explicatione detertere. Grotius vero quid ad hunc locum dixerit, cur Socinianis mereatur adcenferi, non video.

Ἡ Κορη, ἡπερ εστι παντος του σπειρομενου εφορος] Orpheus, vel Onomacritus, Hymno in Proserpinam:

Ελαρινη, λειμωνιασιν χαιρουσα πνοισιν
Ἱερου εκφαινουσα δεμας βλασεις χρσοκαρποις,
Αρπαγματια λεχη μετοπωρινα νυμφευθεισα
Ζωη και θανατος μουνη θνητοις πολυμοχοις,
Περτεφονεια Φερεις γαρ αει και παντα φονευεις
Κλυδι μακαυρα θεα, καρπους δ' αναπεμπ' απογαυης.

Paria Noster apud Euseb. L. III. Præp. p. 109. sqq. 113. 115.

Των παλαιων και τον ουρανον π. ειρ.] Pa-

rum habest, quin dicam Philosophum Nostrium, S. S. non expertem, eam & hoc loco respexisse. Quid enim opportunius, quæso, his Psalms 104. de Deo: Αναβαλομενος ΦΩΣ, ὡς ἼΜΑΤΙΟΝ εκτεινων τον ΟΥΡΑΝΟΝ, ὡσει ΔΕΡ' ΠΙΝ' ὁ ξεγαζων εν ὕδασι τα ἽΠΕΡΩΙΑ αυτου, ὁ τιθεισ ΝΕΦΗ την ΕΠΙΒΑΣΙΝ αυτου. v. Grot. ad Genes. I. 6. & dictum Psalms locum. Paulo aliter Dandamis, eadem tamen qua hic translatione, vitam Bragmanum Alexandro enarrans, apud Palladium Libro de Brachmanibus, a Bislaeo edito: Κακους, inquit, ανθρωπους αποσρεφομαι ΟΥΡΑΝΟΣ μοι ΣΤΕΓΗ, γη μοι πασα ΣΤΡΩΜΝΗ ὕλαι (malim χλα) τραπεζα, καρποι τρυφης απολαυσις &c. *Malos homines averfor: COELVM mihi TECTVM, universa terra STRATVM, sylvæ (vel gramen) mensa, fruges deliciarum fruitio: cetera.*

Και τον ουρανον ΠΕΠΛΟΝ ειρηκοτων, οἶον Θ. ουρ. ΠΕΡΙΒΑΗΜΑ] Videre obiter poteris Meurs. ad Lycophr. vs. 863. ubi hæc citantur: & quæ magis huc faciunt, mox disputata de Corpore, animæ χιτωνι & tunica, e Platoniorum more, convenit etiam elegans sed nonnihil καταχρηστικωτος locutio, sive Luciani, sive alius veteris Poætæ, in Epigrammate Græco: ubi Priapus:

Και ΠΕΡΙΒΕΒΑΗΜΑΙ κρημον βαδυν . . .

Grotius recte in eleganti versione Tom. III. Opp. Luciani p. 685. sed in notis, edita: *Ambior & fossa . . .* Non longe abit Homerus II. γ'. ubi lapidationis pœnam, quæ Virgilio *mons lapidum*, λαῖνον χιτωνα appellat: v. illic Scholiastem, & confer Barnesii notam ad hunc Porphyrii locum, in variis lectionibus exhibitam & satis obscuram. Nonno est *πετρηντι κατακρυπτειν χιτωνι*, eadem in re: sed inepto usu. Neque enim *κατακρυπτειν vesti* proprium sed *περιβαλλειν*, ut ex Homero patet. Observari autem hic meretur, quam eleganter veteres notione *vestis* lusurint; Ut cum *tyrannidem* servare ενταφιον de eo dicerent, qui *ad mortem usque illam retinet*. v. Tollium ad Longin. περι ὕψους p. 65. Olear. ad Philostr. p. 502. D'Orvill. ad Chariton. p. 421. & Cl. Wessel. ad Diod. Tom. I. p. 412. Inde sumta Ho-

Horatii locutio de Fortuna L. 3. Carm.

*Laudo manentem. Si celeres quatit
Pennas; refigno, quæ dedit: & mea
VIRTUTE me INVOLVO, probamque
Pauperiem sine dote quero.*

Omnia ad exemplum Hebr. **שכח** vel **שכח** formata: v. Job. xxix. 14. Pf. xxxv. 26. LXXIII. 6. xciii. 1. civ. 1. 2. & magnum Schultens. ad Jobi l. c.

Πεπλον] Sunt qui ad mulieres solas vestis hoc genus referant, etiam inter veteres Pollux. Sed varia exstant auctorum loca, ubi de viris: v. Cel. Wesseling. ad Diod. Tom. I. p. 332. Hic neutra notione sumitur: unde prudenter Schol. MS. Theocriti **πεπλον** simpliciter **ενδυμα** explicat ad Idyll. I.

Cap. XV.

Δηλοι δε το τιθαιβωσσειν] Scholiastes ad Homeri locum: **τιθαιβωσσειν**] **αποτιθενται την βοσιν, ο εστι το μελι' οιον θησαυριζουσι τα κηρια, και νεοττοτροφουσι.** Eustathius: **τιθαιβωσσειν δε κυριως επι μελισσων, το αποτιθεναι βοσιν εαυταις.** Tzetzes ad Lycophr. 622. **τιθαιβωσσειντος**] **επιμελειαν αξικωσαντος**. Κυριως δε η λεξις επι των μελισσων λεγεται, παρὰ το τιθεναι την βοσιν' junge Etymol. M. & Hefychium.

Βοσις δε και τροφη το μελι ταις μελισσαις] Similia Aristoteles: . . . **τα δε καρποφαγα' τα δε ιδιοτροφα' οιον το των μελιτων γυνος, και το των αρχων' τα μεν γαρ μελιτι και τισιν αλλοις ολιγοις των γλυκεων χρηται τροφη' τα δε &c.** Lib. I. Hist. Anim. incunte: **Ælianus paullo aliter Lib. v. Απαχη δε αρα σιτος αυτη ειναι τα ανθη. Satis illis est cibum habere e floribus.** Quintilian. Declamat. xiii. Cap. 16. **Sole omnium non odunt fetus, sed faciunt. Ipse paulatim sicut stipatae sunt, per mella viviscunt: & ut oportet, animal laboriosum ex opere enascitur.**

Κεχωνται δε τω μελιτι κ. τ. λ.] Lege observata Theologorum ad Esaiæ VII. 15.

Δυναμεων] Clarissime hinc adparet illavocis significatio quam supra illi adsignavimus ad cap. vii. omnium optime illi respondet vocabulum Belgarum latissimæ eidem notiois: **hrachten**.

Επι καθαρτικης επι δυναμεως, και συντηρητικης] Facit huc inprimis Plinius Lib. xii. Cap. 24. & medicorum testimonia de usu mellis frequentissima; omnia Quintilianus congesit in eleganti apum encomio, quod Declam. xiii. continetur. Confer magnum Bochartum P. II. Hieroz. Lib. iv. cap. xl. xii. & VV. DD. ad I Sam. xiv.

Μελισσων, ως βοτφενεις ειναι] Communis fuit hæc veterum opinio, apes e cadaveribus boum nasci; sic infra: **βουγενοις δε αι μελισσαι' και ψυχαι δεις γενεσιν ιουσαι βουγενοις** conf. **Ælian. L. II. Hist. Anim. Varr. L. II. R. R. & Plin. L. XI. Ovid. Fast. I.**

Obrue maciati corpus tellure juvenci:

Quod petis a nobis obrutus ille dabit.

**Yussa facit pastor: fervent examina putri
De bove; mille animas una necata dedit.**

& Metam. xv.

Nonne vides, quæcumque mora fluidoucalore

**Corpora tabuerint, in parva animalia verti?
I, scrobe deleta (vel depressa) maciatis:**

obruæ tauros;

**Cognita res usu: DE putri VISCERE:
passim**

**Florilega NASCUNTUR APES, quæ:
more parentum**

**Rura colunt, operique favent, in spemque
laborans.**

Creditum fuit, testimonio Eusebii Chron. ad A. M. CCL., Eumelum veterem Poëtam, & temporibus Homeri si non priorem saltem non posteriorem, hac de re opus condidisse **βουγονιας** titulo. v. DD. VV. ad Phædr. L. iv. & Scalig. ad Euseb. Sed doctissimus vir Schurzfleischius in Stricturis ad Eusebii chronicon, quæ fratris ejus Notitiæ Bibliothecæ Vinariensis subjunctæ sunt, pro **βουγονια** **θεογονια** substituit, conjectura fatis verosimili. — Quidquid sit, persuasio illa de **βουγονια** apum vel **βουγενογονια** (ut Schurzfleischius volebat: quod dubito tamen an fatis Græcum sit;) effecit apud Græcos, ut **βουγεων** nomen illis constanter adsignaretur.

Bi-

Bianor, vetus Poëta :

Φευ βρεΦος ὡς ἀδικας εἴλετε, ΒΟΤΓΕΝΕΕΣ.

Philetas apud Antigon. Caryst.

ΒΟΤΓΕΝΕΑΣ Φαμενος προσεβησασ μακρὰ
ΜΕΛΙΣΣΑΣ.

Callimachus apud Hefych.

Ἄρμενα παρ Δαυδαου γῆς ἐπι ΒΟΤΓΕΝΕΩΝ.

Meleager Idyllio in ver :

Εργα δε τευχηνετα ΒΟΗΓΕΝΕΕΣΣΙ ΜΕ-
ΛΙΣΣΑΙΣ

Καλα μελη κ. τ. λ.

Strato Antholog. MS. L. Bat.

ΒΟΤΠΟΙΗΤΕ ΜΕΛΙΣΣΑ ποθεν μελι τ' ουμον
ιδουσα

Παιδος εφ' ὑαληνη οψιν ὑπερπετασαι;
Ου παυση βομβευσα και ανθολογοισι θελουσα

Ποσειν εφαιψασθαι χρωτος ακηρστατου;
Ερρ' ἐπι σους μελι παιδας οποικοτε, δραπετι
σιμβλοις,

Μη σε δακω, κήγω κεντρον ερωτος εχω.

Imo sunt qui huc trahunt, *apis* nomen antiquissima Ægyptiorum & Etruscorum lingua *taurum* significasse. v. F. Marianum de Etruria metropoli p. 182. — Cæterum vera ne sit an falsa hæc persuasio, tanto consensu olim recepta, nunc non disputabo. Id operæ erit observasse, in historia Samfonis, nihil esse unde jure concludas, posse apes e cadavere bovis nasci. Sacer enim scriptor Judic. 14. nihil aliud testatur, quam prostrato occisoque leone heroem paucis post diebus venisse ibique tum examen apum invenisse, quæ in aperta animalis gula mel suum deposuerant. Et quæ magni viri, Vossius in Theol. Gentili & Bochartus in Hierozoico, ea de re disputarunt, sufficiunt ad ineptas impiorum difficultates plane dissipandas.

Τοις τα λεοντικα μουµενοις] v. Martin Explic. de divers Monumens p. 272. 273. & Præsul Adrienſis in Monumentis veteris

Antii p. 202. sqq. Inter Christianos similes olim purgationes instituebantur per usum mellis ad regenerationem quæ in Sacris fit designandam. vide Jo. Diaconi epistolam apud Mabillon. T. I. Musei Italici, & Cotelerii not. ad Ep. Barnabæ. Originem earum a purgationibus gentilium derivat Dodwellus Separation of churches p. 336. quem vide. Cæterum de variis purgationum sacrarum generibus docte disputat Ism. Bullialdus ad Theonis Mathematica p. 215. sqq.

Απο παντος λυπηρου, και βλαπτικου, και
μυσταρου] Accurate hæc observari merentur ab auctore distincta. Holstenius negligenter ab omni malo noxiæque scelere vertit; debuisset: ab omni (pollutione) quæ tristis; nociva, aut fœda sit. Respicitur ad funus in familia vel cadaveris tactum: ad cædem: & ad pollutionem venerem; quorum omnium immunis esse debuit, qui ad sacra admitteretur. Distinctum ab his insuper est το ἀμαρταλον, quod ad linguam solam spectat.

Cap. XVI.

Το νεκταρ το μελι . . . εκδεχασθαι] Eurip.
in Bacchis v. 142.

Ῥει δε γαλακτι πεδον

Ῥει δ' οινω, ρει δε ΜΕΛΙΣΣΑΝ

ΝΕΚΤΑΡΙ . . .

Epigramma Antholog. MS.

Σμημεος εκ με τακμων, γλυκερων θερος αμφι-
νομικων

Γηραιος Κλειτων σπεισε μελισσοπονος

Αμβροσιων εκρος κηρων μελι πολλων αμελεξας,

Δωρον απημαντου τηλοπετους αγελης

Θειης εσμοτοκον τοκον απλετον, ευ δε μελοχρου

ΝΕΚΤΑΡΟΣ εμπλησαις κηροπωγεις θαλα-

μαι.

Virg. Æn. I.

Qualis apes æstate nova per florea rura
Exercet sub sole labor; cum gentis adultos
Educunt flores, aut cum liquentia mella
Stipant & dulci distendunt NECTARE
cellas.

Sta-

Staius l. 3. Sylv.

Duc & ad Æmatbios manes, ubi belliger orbis
Conditor -HYBLÆO perfusus NE-
CTARE durat.

Ἦν κατὰ ἰωνῶν τὰ ζεῖ δ ποιητῆς] Locus est Iliad. τ'.

Πατροκλῶ δ' αὐτ' ΑΜΒΡΟΣΙΗΝ καὶ ΝΕΚΤΑΡ ἐρυθρὸν
 ΣΤΑΖΕ ΚΑΤΑ ΠΙΝΩΝ, ἵνα εἰ χροῦς ἀμπεδος εἴη.

Sed quia data est opportunitas, disputemus de conditura cadaverum apud Ægyptios; nam & hos mel & aromata mortuis per nares instillasse, communis est opinio. Vide loca, quæ citavi in Diatr. de Cæpotaphiis p. 41. 184. & præf. p. 7. Primus & princeps opinionis auctor est Herodotus, qui lib. 2. diferte testatur, ὅτι πρῶτα μὲν σκολιῶν εὐδηρῶ δια τῶν ΜΤΕΩΤΗΡΩΝ ἐξαγοῦσι τὸν ἐγκεφάλου, τὰ μὲν αὐτοῦ οὕτω ἐξαγοῦντες, τὰ δὲ φάρμακα ἐγχέουσι. At refragatur huic narrationi recentiorum temporum experientia: Speciatim And. Gryphii, qui accuratissime Mumias istas, quæ vocantur, Ægyptias examinavit. Argumentum rei existat in ejus Mumiis Wratislaviensibus, libello hodie rariore & Wratislaviæ A. 1662. edito p. 45. ubi describendo ejusmodi cadaverè inuncto occupatus, „ Tum versū ”, inquit, „ ad caput, vacuum illud omni „ cerebro spectavimus: sed quod non per „ nares, ut olim credebatur, sed per foramen prope atlantem vertebram maximum expurgaverant. ” Antea dixerat p. 12. „ Cerebrum enim per angustus narium meatus qui ferro Herodotus educat, „ fateor hæc me capere: ex quo osium „ frontisque compagem habui perspectam: „ postquam noscere licuit vix quid mage integrum illa faciei parte in hujusmodi cadavere reperiri, etiamsi interiora crani scruteris. ” Hæc ille ἀναπαιτῆς & diligens, ut dixi, horum cadaverum examinatio. Neque injuria proin Con. Middletonus de hujusmodi extractione cerebri per nares dubitavit in Monum. Antiq. Tab.

xxii. p. 261. Quem aliæ tamen causæ eo perduxerunt. Ut difficultas, quæ hic oritur, e medio tollatur & Herodoti auctoritatem factam tectam habeamus, in genere dici potest, „ Mumias, quæ in nostram ætatem perseverant, plerasque „ omnes Herodoto longe posteriores videri. ” quæ verba sunt præceptoris mei, P. Wesselingii, ad citatum auctoris locum. Imo valde est verosimile, modum τὰριχουσεως pro ratione vel ætatis, vel medicorum a quibus ea administrabatur, diversam fuisse. Alios aromata per nares infudisse, ut Herodotus testatur; alios per foramen quod prope atlantem vertebram terebraverant, secundum Gryphium; rursus alios caput a corpore abscidisse, dein iterum imposuisse, quæ Middletoni est observatio; &c. Maxime cum adsint exempla Mumiarum, quibus cerebrum per nares extractum fuisse, clare adparuit. Argumentum rei habet periegeta doctissimus Th. Shaw Voyage de la Palestine, Syrie, Egypte &c. T. II. p. 161. versionis Gallicæ, ubi in hunc modum scribit: *En examinant deux de ces Momies, & défaisant leur bandages, je trouvois que le septum médium du nez, ou Fos qui sépare les deux narines avoit été enlevé à l'une aussi bien qu'à l'autre &c. & in nota ad h. l. Apparemment que le septum médium avoit été enlevé pour pouvoir s'irer plus aisément par la cervelle, & introduire à sa place la matière résineuse, qu'on y trouve &c.*

Διο καὶ Φησι πού, νεκτάρ ἐρυθρὸν] Odyss. ε'.

... κερασε δὲ ΝΕΚΤΑΡ ΕΡΥΘΡΟΝ

Homeridæ hymno in Venerem:

Χρυσέου ἐκ κρατῆρος ἀφύσσων ΝΕΚΤΑΡ ΕΡΥΘΡΟΝ.

Latinis est *roscidum mel*: Virg.

Et dura quercus sudabunt ROSCIDA MELLA.

Hinc *μελιχρῶς*, de *subfusca*. Lucretius l. IV.

Nigra, melichrῶς est; immunda & fetida, ἀναπαιτῆς.

Strab.

Strato in Antholog. MS. Bibl. L. Bat.

Ἦν εἶδω τινὰ λευκὸν, ἀπολλυμαι ἢ δε
ΜΕΛΙΧΡΟΤΝ,

Καιρομαι ἢ ξανθὸν, εὐδὺς ὄλος λελυμαι

Παρα δε τῶ Ὀρφεὶ &c.] Hæc & quæ sequuntur omnia, Latine expressa, pro more suæ ætatis, exscripsit Junius lib. 2. Animadvers. 12. nulla Porphyrii facta mentione;

Και παρα Πλατωνὶ ὁ Ποροσ] Locus est in Symposio Tom. III. p. 203. B. Steph. junge Plutarchum de Iside & Osiride p. 374. & Themist. Orat. xiii. Plura Davif. ad Max. Tyr. Diss. 10. D. Heinsius fabulam Pori & Peniæ carmine expressit in Monobiblo Eleg. xi. Hinc restituendus Nostri locus, qui huc usque editores torfit de Abst. Anim. III. p. 139. και ενδεις παντων, sic legitur, εως ου προς τον ΚΟΡΟΝ ου βλεπει, κ. τ. λ. J. Valentinus προς τον νουν legebat, sed procul dubio male divinavit. Cel. Ruhnkenius monuit, Πορον substituendum esse, neque video quid ingeniosa ejus conjecturæ obmoveri possit. Cæterum Ποροσ scribi debet per ο, ne cum Πωρω misceatur Indorum Rege, quem Alexander debellavit. v. Davif. ad M. Tyr. Diss. viii.

Παρ' Ὀρφεὶ] v. Orphei Fragm. XLIX. p. 403. ed. novæ.

Ἐποτιθεμενη] Noctem Jovi consiliariam e Fragm. Orphico x. apud Proclum in Timæum p. 63. recte observat J. M. Gesnerus ad Orphica p. 403. conf. eund. ad Hymn. viii. p. 196.

Ὁ και πασχει ὁ Κρονοσ] v. Platonem in Eutyphrone, post initium, Apollod. L. i. Biblioth. ineunte, & fragmentum Porphyrii e Libro περι αγαλματων, quod Stobæus ανωνυμως dedit in cap. i. Eclog. Physic. sed postea auctori suo vindicatum a Th. Galco ad cap. 2. Phurnuti de Natura Deorum.

Ἀποσπερματιζειν τε δυναμεις] Incredible est, qua ratione tam absurda opinio tam diu invalescere potuerit. Lege e medio ævo Pfellum de Operatione Dæmonum, qui copiose: & de nostra ætate, J. H. Pottii Specimen Juridicum de nefando Lamiarum cum diabolo coitu, quod habeo Jenæ A. 1689. editum & hodie perraro obvium;

unde adtonito adparebit, quanta eo adhuc tempore hominum fuerit credulitas & stulta superstitio.

Τον ουρανον εκτεριμει ὁ Κρονοσ] v. Apollod. l. c. Perstrinxit turpem hanc fabulam non Lucianus solum in Philopseude, sed & Plato lib. 2. de Rep. qui legi merentur.

Cap. XVII.

Και επι ΦΥΣΙΚΗΣ σηπεδονοσ] Facile adparet, depravatum esse hunc locum. At cum medicinam non invenirem, in Var. Lect. ad h. l. aliorum ingenio cum commendavi. Neque fefellit me expectatio mea: impressis enim Variis Lectionibus, Cel. Ruhnkenius, quicum folia quædam editionis meæ communicaveram, pro eo quo est acumine veram auctori lectionem facile restituit: scribit autem levi mutatione: και επι ΦΥΛΑΚΗΣ ΤΗΣ σηπεδονοσ, και επι ἡδονης ΤΗΣ εις γενεσιν κ. τ. λ. Ita paullo ante: το ΦΥΛΑΚΤΙΚΟΝ του μελιτροσ εν συμβολω τιθενται. Restitutio talis est, ut a nemine possit in dubium vocari. — Cæterum postea vidi, eandem conjecturam sub idem tempus præstantissimo juveni, Jo. Luzac, in mentem venisse: qui paullo post conjecturas suas in Porphyrium mecum communicabat.

Ἠδονης εις γενεσιν καταγωγης] Male meo arbitrio de Porphyrio mereretur, qui hic καταγωγουσης, aut simile quid intruderet. Adpositio est Græcis non infrequens, etsi durior aliquantulum, quam quæ optimis teruntur. Plures collegit Dan. Vechnerus in utilissima Hellenolexia. — Cæterum forte & hic valere posset eorum observatio, qui plerasque illarum adpositionum origine sua adjectiva fuisse docent. Sic existisse olim æque καταγωγος, η, εν' ας καταγωγή, æque παραγωγος, η, εν' ας παραγωγή. Similiter, μεταγωγος, προγωγος, &c. quorum nonnulla etiam apud auctores durant vestigia.

Οικειον συμβολον και νυμφαισ] Spectat huc, quod in Oraculo Apollinis apud Euseb. L. iv. Præp.

Χερε ΜΕΛΙ ΝΤΜΦΗΣΙ, Διωνυσιο τε δωρα
Fundito mel Nymphis, & munera dulcia
Bacchi.

v. Differt. Homer. cap. 2.

Καθως παρα τῷ Μιθρᾷ ὁ κρατηρ] v. Martin
Explication de divers monumens p. 272.

Cap. XVIII.

Νυμφαίς ταις ψυχαίς, ὡς ἰδίως οἱ παλαιοὶ
μελισσᾶς ἐκαλοῦν] Meursius ad Lycophr.
293. Quintilianī locum huc trahit, sed
is prorsus abs re est & male a Meursio fuit
intellectus.

Βομβεῖ] Proprium hoc apibus, ὀνομα
τοποιοῦμενον, ut ajunt, vocabulum. Apol-
lon. Rhod. L. II.

*Ὡς δὲ μελισσῶν σμήνος μέγα μηλοβοτῆρες
Ἡε μελισσοκομοὶ πατρῆ ἐνὶ καπνιοῶδῃ,
Αἱ δῆτοι τειῶς μὲν ἀλλεῖς ἢ ἐνὶ σιμβλῆ
ΒΟΜΒΗΔΟΝ κλαυθονται, ἐπιπρο δὲ λγνυθοντι
Καπνῷ τρυφόμεναι . . . ,

Ad quæ verba egregia sunt scholia. Theo-
critus Idyll. I.

. . . . . τῆναι δρυες, ὡδὲ κυπείρος
*Ὡδὲ καλὸν ΒΟΜΒΕΤΝΤΙ ποτὶ σμάνεσσι με-
λισσᾶν.

Quæ κατὰ ῥῆσιν repetuntur Idyll. 5. Var-
roni est *bombum facere* L. 3. R. R. alia de-
dimus in Observ. Miscell. cap. 2. — Cæ-
terum notari meretur Græcorum usus, qui
βομβου φόνον ἐπιὰ αὐλοῖς ἀδούρουν, ut
Achill. Tat. L. II. p. 29. βομβος αὐλῶν, δι-
κλίδων κτυπος̄ aliqua: Unde nescio tamen,
an excusari possit Poëta e recentioribus,
quem memini *bombum* fistulæ adscripsisse;
videant rei veterum musicæ amatores.

Τὸ νεκρῶν σμήνος] Similiter Euripides apud
Stobæum homines apibus cōfert ferm.
CLVIII. ΑΛΛ' ἡμεῖς, ὡς περ μυρμη-
κῆς ἢ ΜΕΛΙΤΤΑΙ, μυρμηκίας μίας ἢ κυψέ-
λης ἐκπεσοντες, ἀδημονοῦμεν καὶ ξενοπαθοῦμεν
&c. Quintilian. Declamat. XIII. *Nam quid*
apibus natura præstantius invenit? Paucæ,
fideles, laboriosæ. O animal simile pauperi-
bus! & postea. Qua satis digna has pro-
sequar laude? Dicam animal quodammodo
parvum hominis exemplar.

Καὶ τὰς Δημητρός &c.] Hæc, & quæ de
Proserpina mox addit noster, egregie illu-

strat Schol. Theocr. Idyll. xv. Μελιτῶδες.]
Ἀντι τῶν, μῆδεις γενότο, ὡ Περσεφονῆ, ἀλλοῦ
ἡμῶν κυρίως̄ μελιτῶδες δὲ τὴν Περσεφονῆν φησι:
κατ' ἀντιφράσιν ὡς καὶ Κορην' δια το τὰς ἑται-
ρας (forte ἱερίας, ut Faber conjicit ad Callim.
H. in Apoll.) καὶ τῆς Δημητρός ΜΕΛΙΣΣΑΣ
λεγεσθαῑ junge Schol. ad Eurip. Hippol. vs.
17. Similiter etiam Pythica Sacerdos apud
Pindar. Pythion. Od. 4. μελισσα Δελφῶν
dicitur: haud dubie ob castitatem; Castis-
simæ enim sunt apes, ut ab Æliano &
Aristotele satis inculcatum; v. Schol. ad
citatam Pindari locum, qui egregius est.
Plura magni viri Jo. Meurs. in Eleusiniis,
& Spanhem. ad Callimach. H. in Apoll. &
Lavacr. Pallad. Nec defuere inter vete-
res feminæ, quibus proprium hoc & quasi
gentile nomen fuit: aliquot earum dabit
Gale ad Scriptt. Hist. Poëtica p. 3. 39.

Σελήνην δὲ οὐρανὸν γενεσεως̄ προσαιδᾶ] v.
Martin Explication de divers monumens p.
125. Operæ pretium erit ad hæc & sequentiæ
recte intelligenda locum Hermiæ adscribe-
re Comment. MS. in Platonis Phædrum:
Ἀποβαλλοῦσι δὲ οἱ Θεολογοὶ ὡς εἶπον κατὰ τὰς
ἰδιότητας καὶ οικειότητας τῶν Θεῶν ἀλλοῖς ἀλ-
λοῦς ἵππους, οικειῶς ἕκαστῷ Θεῶν ἀριθμὸν τινὰ
προσφέροντες' Ὅρας δὲ ὅτι ἐπιτεθρίσκου ποιοῦσι
τὸν ἥλιον φερόμενον, ἀλλοῦ δὲ ἀλλοῦ ἀριθμὸν
οικειῶς μὲν καὶ τοῦ μὴν ἥλιον ἐπὶ ἵππων ποιοῦσι,
τὸ κινήτικον αὐτοῦ πάσης τῆς ὑπερβλημένης
φύσεως σημαίνοντες' τὴν δὲ σελήνην, ἐπὶ ταῦ-
ρων' διὰ τὸ προσαιτῆν εἶναι τῆς γενεσεως̄, καὶ
προσεχῶς ἐξ αὐτῆς ἐξηφθᾶν τὴν γενεσιν' Γε-
νεσεως̄ γὰρ συμβολὸν ὁ ταυρος' οὗς δὲ πτερω-
τοῦς, ὡς ἐρωτᾶ, νικῆν, ἔρμην' τὴν ἀναγωγὴν
αὐτῶν δυνάμιν σημαίνοντες, ὅπερ εἶπον' &c.

Μελισσῶν ἐκαλοῦν] Exemplum hujus rei
ex aliis etiam nunc desidero; facile tamen
& hoc e-supra dictis potest deduci.

Ἀλλὰ . . . . . ταυρον μ. σελ. . . . . ἵψι
ὁ ταυρος̄ βουγενεῖς &c.) Adparet ex hoc
uno specimine ratio philosophandi, quam
Porphyrius noster & reliqui hujus farinæ
Platonici sectabantur. Dicas jurasse in
istam sententiam: quæ conveniunt in uno
tertio, conveniunt inter se. — Quod
succedit, βουγενεῖς δὲ αἱ ψυχᾶι, &c. quo-
modo cohæreat, vel quo nitatur funda-
mento, non perspicio.

Καὶ βουλοπος̄ θεός] Mithram puta, quem
gæ.

generationi, praesidem infra testabitur. Et is βουκλωπος Commodiano aliisque auctoribus. v. Turre de Mithra cap. 3. Martin p. 244.

Τοις χθονίοις] Luculentissimum rei exemplum est in Theophylacto Simocatta Ep. 2. ου γαρ ταις ΣΙΜΒΛΩΝ αυτου απαρχοις ετιμησαμεν. Amisisse se ait ducem gregis arietem, causamque inde repetit, quod Pana primitiis *alvearium* non honoraverit.

— Caeterum potuisset & ὑποχθονίοις scribere, *Diis manibus*: nam & his mel sacrificabatur; v. Iphigen. in Tauris v. 165. 633. sq. & in evocatione mortuorum ψυχωγωγοι mel libabant: v. Niceph. ad Synes. p. 412. — In Aegypto olim tritus fuit mellis in sacrificiis usus, cui Deus praecceptum suum opposuit Levit. cap. 2. lege cel. Michaëlis Dissert. de legibus Moïsis, Palaestinam populo Dei caram facturis.

Δια δε πικριας αναβιωσκεσθαι] De usu felis in medicina operose Macer Lib. iv. *Materiae Medicæ* cap. 12. & veterum plures.

Ὅτι δ' μιν θανατος λυσιπνοος] Cum Philosopherum ex antiquis tantum non omnes corpus considerarent, ut carcerem animi, cui inclusus tanquam vinculis cupide evolaret: non dubitarunt adfirmare, Stoici in primis, mortem vita esse potiore, liberarique e custodia corporis animam debere, quam primum commoda se occasio obtulerit. Hinc solemnitas illa de θανατω λυσιπνοου & πολυβρυλλητος sententia: v. AEn. Gazæi Theophrastum p. 26. Stobæum serm. cclxxiv. p. 882. & quæ DD. VV. ad Sallust. B. Catil. 51. & Pythag. Aur. Carm. copiose disputarunt: *Illa quæ nobis inferos faciunt terribiles*, ait Seneca consolatione ad Marciam, *fabula est: mors omnium dolorum solutio & finis*. Ovidius in Tristibus:

*Una tamen spes est, quæ me solatur in istis,
Hæc fore morte mea non diuturna mala.*

Hinc mortem κερδος, *lucrum*, appellabant: ut ex iis patet, quæ Docti Viri ad Phillip. I. 21., Morus praesertim, larga manu cumularunt; etiam λιμενα, quasi *portum refugiumque malis* dixeris, in Longino περὶ ἰψους Sect. ix. ubi Tollium vide. Similiter Artemidorus Lib. v. Oneirocrit. cap.

xxxI. το δε καλον παιδαριον ην δ' θαντος, ος τις αιρετοτερος ην, δια το απου του νοσωδου και ταλαιπωρου βίου. *Pulcer autem puer (quem mulier in somno visa sibi fuerat peperisse) mors ipsa erat, quæ amabilior erat & praelibenda, propterea quod morbos & ærumnas vitæ aufert*. Hinc imploratio mortis in Epigrammate vetusto e lapide, quem Romæ olim visum & forte ineditum e Collectaneis MSS. J. Scaligeri Bibl. LBat. descripsi:

ΗΛΘΕΣ. ΕΜΟΙ. ΖΩΗΣ. ΓΑΤΚΕΡΩΤΕΡΕ.
'ΟΣ. Μ'. ΑΠΕΛΤΣΑΣ
ΝΟΤΣΩΝ. ΚΑΙ. ΚΑΜΑΤΩΝ. ΚΑΙ. ΜΟ-
ΓΕΡΑΣ. ΠΟΔΑΤΡΑΣ.
ΑΤΗΛΑ. ΑΜΦΙΚΤΩΝ. ΕΤΟΣ. ΑΓΩΝ. Ω.

& sententia marmoris Latini apud Ferretium Mus. Lapidar. p. 187.

VITA. BREVIS. LONGO. MELIOR.
MORTALIBVS. AËVO.

Δειλως omnia, και δυσυχως! ut ab illis veniens, qui, ut Apostolus ait, ελπιδα ουκ ειχον, και αδειο ην εν τω κοσμω, qui neque spem habebant, neque ΤΥΤΟΡΕΜ ΔΕΥΜ. Ita enim vertendus hic locus, quod obiter moneo. — Sed cautius alii inter ipsos gentiles hæc imprudenter dicta improbarunt. Sic Lucianus, Moro laudatus, etsi equidem locum hunc in Operibus ejus legere non memini, ουδενι inquit το αποθανειν κερδος. Unde celebre Mecænatissimum, quod Seneca non male turpissimum vocat:

*Debilem facito manu;
Debilem pede, coxa:
Tuber adstrue gibberum,
Lubricos quate dentes.
Vita dum superest, bene est:
Hanc mihi, vel acuta
Si sedeam cruce, sustina.*

Similis est Tragici sententia ex Iphigenia, in sermone Stobæi cclxxiii. p. 881.

. . . μαινεται, δε ευχεται
θανειν κακως ζην κρισσον, η θανειν καλως
Quo-

Quorum etiam postrema nimia sunt; meliora *ibid.* p. 889. 16. 29. 890. 8. &c. conf. Plutarch. de aud. poetis cap. 5.

Ἡδ' ἔνταυθα ζῶν, κ. λ.] Oportet homines, qui ita censuerint, ex eorum fuisse gente, quæ, ut Diodorus narrat, nascentem lacrymis, defunctum gaudio prosequeretur. Alioquin vita nihil carius ac jucundius: pro qua quidquid habeas, lubenter dederis. Sed sunt hæc rationes nugatoriae & ingenio Philosophi nostri mire propriae.

Cap. XIX.

Οὐχ ἄπλοῦς μὲντοι κ. τ. λ.] v. Gesneri Collarium Dissertationis Heracliticæ p. 150.

Το γὰρ ζῶν Φιλασοφῶν &c.] In laudes apum, præter Aristotelem & Ælium, excurret Quintilianus Declamat. xiii. quæ meretur legi.

Νηφαλιοι σπονδαι, αἱ δια μελιτος] Facit huc illa νηφαλιων σπονδων definitio, quam in lib. 2. de Abst. noster exhibet: Τα μεν αρχαια, inquiens, των ιερων νηφαλια παρα πολλοις ην νηφαλια δεσι τα υδροσπονδα, τα δε μετα ταυτα ΜΕΛΙΣΠΟΝΔΑ . . . . εστ' ελαισπονδα, τελος δεσι πασι τα υπερων γεγονοτα ομοσπονδα. Conf. Suid. & Schol. ad Sophocl. Oed. Colon. v. 101. Mentio eorum occurrit etiam in Plutarcho T. II. p. 192. Pausan. Eliac. l. 15. lege Hemsterhus. ad Callimachi fragm. cxxiii.

Κυμαις, οἷς λαμβανον &c.] De κυμαις Pythagoræ multi multa: omnia absolvit auctor peculiaris diatribæ, quæ Miscell. Observ. Amst. vol. 6. inserta legitur. Pauca liceat nobis observare de causis, cur Pythagoras esum fabarum prohibere instituerit. — Non opus erit longa disputatione ad inepta Porphyrii somnia rejicienda, licet aliorum suffragiis probata. Auctor sectæ Italicæ ad ejusmodi nugas non delapsus est. — Neque Nonni subtilitates adoptamus, qui in Collectaneis ad Steliteuticam primam, cura Savilii editis, morem in Areopago receptum causatur: ac si fabæ sinistri essent ominis, quodnam ab Atheniensibus ad suffragia adhibebantur. — Dignior est Had. Beverlandi observatio, quam hic memoremus; ut quæ parum cognita sit, neque adhuc, quod scio, evulgata.

Explicuit eam auctor in Otiis Oxoniensibus MSS., Opusculo critico & eleganter scripto, cujus passim existant in Bibliothecis præsertim per Germaniam & Angliam apographa: vide Schelhorn. Commerc. Ep. Uffenb. P. II. p. 452. sq. Αυτογραφον LBat. inveni in fasciculo, quod Collectanea continet ad amplissimum de Prostibulis veterum quem meditabatur commentarium, omnia manu ipsius Beverlandi scripta & multa eruditione referta: inventum cum varia continere comperissem lucæ dignissima & quæ alibi frustra quæras, licet indigestum sit opusculum & in modum ad-versariorum solum compositum, avide mihi descripsi. Operæ erit integrum cap. 17. quod de abstinentia fabarum agit, hic evulgasse. „ Non adeo obscura est disquisitio, quare Pythagorei abstinerint a „ κυμαις. A. Gellius cum in Aristoxeno „ legerat, Pythagoram edisse fabas, ex „ Empedocle atque Zareta κυμαις inter- „ pretatur testes. Id est, ut parcant uti „ læva pellice. Rectius Acron ipsum suspi- „ catur fuisse fabarum legumen, quia in „ pyxide conservatæ ærea sanguineum in- „ duunt colorem. Memphitici vates, Gym- „ nosophistæ ac Pythagorei non solum ab „ omni abstinere carne, sed & quascun- „ que, quæ sanguineo imbutæ erant colo- „ re, exosas habuere herbas. Quales sub „ isto sole erant brassicæ, betæ atque fa- „ bæ. Bragmanos & hodie rubentia aver- „ sari detestarique arbutea ex Lusitanorum „ constat Diariis.” Hæc Beverlandus, Acronem secutus, Horatii Scholiasten ad lib. 2. Sat. 6. subtilius tamen, si dixerim quod sentio, quam verius. — Equidem omnium lubentissime in sententiam celeberrimi apud Florentinos medici Ant. Cocchi concederem, qui in Diss. sur le Regime de Vivre Pythagoricien, Florentiæ ante hos xxxii. annos prælecta, & dein Genevæ Gallice versa, Pythagoram putat esum fabarum sanitatis causa non prohibuisse, ut carniæ fecerat: Sed vetus hoc fuisse placitum, imprimis apud Ægyptios, quod inter opiniones suas callide adscivit, ut receptis quorundam moribus se accommodaret, auctoritatem inde philosophiæ suæ conciliaturus. Adscribam verba ejus, quia

quia libellus non in omnium manibus est. Sic ait p. 39. ed. Genev. „ Il est vrai, que
 „ certaines abstinences particulières sem-
 „ blables a celles de Pythagore ont été an-
 „ ciennement en usage parmi plusieurs na-
 „ tions, & sur tout chez les Egyptiens,
 „ desquels il est assez probable, que ce Phi-
 „ losophe en prit la première idée, car on
 „ s'aperçoit, qu'il se plaisoit a mêler dans
 „ ses manières & dans ses façons de penser
 „ plusieurs sentimens de cette nation my-
 „ stérieuse, mais savante. Une de ces
 „ abstinences, qui s'observoit rigoureuse-
 „ ment dans toute l'Égypte, étoit celle
 „ des fèves, comme l'observe Herodote
 „ (Liv. 2.) & elle s'établit chez les Grecs
 „ & les Romains, particulièrement parmi
 „ les Prêtres de Jupiter, de Cérés, &
 „ de quelques autres de leurs Divinités
 „ (Pausan. Liv. viii. 15. Porphire de l'ab-
 „ stinence Liv. iv. Gell. x. 15. Fest. v. *fa-
 „ bam* &c.) Mais quelle que fut l'occa-
 „ sion pour laquelle Pythagore pensa a
 „ proposer l'abstinence des fèves, on voit
 „ par la lecture de tous les anciens que sa
 „ défense étoit allegorique, & qu'on cher-
 „ choit inutilement a en découvrir le sens
 „ literal, puisque ceux qui le savoient le
 „ cachèrent avec soin. Il paroît d'ailleurs
 „ que Pythagore ne se faisoit pas scrupule
 „ de manger lui-même des fèves, &c.”
 Junge la vie de Pythagore par M. Dacier p.
 cxi. cxii. Cæterum verosimile est, vel ipsum
 Philosophum, ut genio ætatis suæ indulge-
 ret, vel quod potius dixerim, sectatores ejus
 lapsu temporis rationes mysticas excogitasse
 hujus abstinentiæ; atque sic Beverlandi
 observatio usu potest venire, de colore
 fabarum, quæ ut reliquis minus insulsa
 ita probabilior habenda est. Et forte ve-
 ram, quam initiati causabantur rationem,
 nondum novimus: Cum nihil antiquius
 haberent veri Pythagorei quam ut mysteria
 sectæ suæ caute celarent, adeo ut Timycha
 Pythagorea dentibus sibi linguam præci-
 derit, quo minus veras eorum causas sci-
 ficanti Dionysio prodere cogeretur, ut
 apud Jamblichum legimus.

Cap. XX.

Σαυλαία τινι και κντρα &c.] v. supra

cap. vi. & de Antro Curetum in insula
 Creta Holsten. ad Noftri Vit. Pythag. &
 Marsham. Can. Chron.

Ουτε ει καταβαται] Sophistica est hæc
 captiuncula: statim enim atque *αθανατων*
δδον Poëta nominat, sua sponte intelligen-
 tur, *καταβατην αθανατοις* illum fuisse, h. e.
 fluvium per australem potram & fluvii
 præfides Nymphas, *αθανατους*, exiisse, ut
 in Dissertatione dictum.

Cap. XXI.

Νουμηνιος] Fuit hic celeberrimus e Py-
 thagoreis Philosophus, Apamænsis, sed
 incertæ ætatis. Varia ejus fragmenta ex-
 stant in Eusebii præparatione, Origene
 contra Celsum, Ænea Gazæo, & operibus
 Platonicorum, Procli præsertim & Por-
 phyrîi. De eo Vales. ad Euseb. Hist. Eccl.
 lib. 6. Meurf. ad Hesych. Miles. Jonf. de
 Script. H. Philos. & Fabric. in Biblioth.
 Quantum versatus fuerit in libris SS. su-
 pra diximus ad cap. 10. Cæterum obli-
 visci non debeo, in Bibl. L. Bat. inter Adver-
 saria If. Vossii extare Catalogum MS. ex
 Hispania ad Vossium tramissum, quo MSS.
 Codd. recensentur Bibliothecæ Scorialen-
 sis, quæ Madriti adservatur; in eo enim in-
 tegrum hujus Numenii opus ineditum *περι*
ύλης memoratur, quod operæ haud dubie
 esset in lucem protrahi: Sed certiora de
 his omnibus exspectamus ab eruditis His-
 panis, qui secundo Catalogi Bibl. Scoria-
 lensis volumini adornando cum maxime in-
 eumbunt.

Ο τουτου εταιρος] vide de sensu hujus vo-
 cis observata DD. VV. Jo. Alberti in N. T.
 p. 156. Periz. ad Ælian. III. 2. & Menag. ad
 D. Laërt. III. 81. Luculenter Schol. ad G.
 Nazianz. Steliteut. 2. quicum conferes Suid.
 in h. v. δ Πλατων και οι αλλοι τους γνησιους
 ερασας των λογων ΕΤΑΙΡΟΤΕ εκαλουσι, ονομι
 ΦΙΛΟΤΕ' δ δε Ιουλιανος &c. — Cum autem
 εταιρος *discipulum* notet in genere, eumque
 qui placita alicujus sectatur, nescio an sa-
 tis certa sit eorum conclusio, qui argumento
 hujus loci Cronium Numenio coævum po-
 nunt. — Cæterum vox εταιρος restituenda
 est Xenoph. 1. *Κυρτυπαιδ*. 2. ineunte, ubi
 in *ετερος* abiit, auctoritate egregii Cod. MS.
 quem in Bibl. L. Bat. contuli, & forte
 etiam

etiam Athenæo Lib. I. Deipn. pr. ubi simile quid tentabat Salmafius, cujus conjecturas in Athenæum ineditas ex αυτογραφῶς ejus Parisiis descriptas ccl. Ruhnkenius mecum communicavit. Notum est, quoties in MSS. ἕτερος & ἕταιρος misceantur; & a nobis etiam alibi pluribus exemplis probatum.

Δύο ἐν οὐρανῷ ἀκρᾷ] v. Cleomedem Lib. I. κυκλικῆς θεωρίας p. 335. ed. Basil. & Manil. Astronom. I. 561. 199.

Προσγειωτάτος ἡμῖν ὁ καρκ.] Proclus Diadochus in Ptolemæi Tetrabibl. Paraphr. I. 20. ὁ Σ και ὁ Ω και βορειοτερα εστι και συνεγγιζοντα προς την κατα κορυφην ἡμων τοπον πλεον των αλλων κ. τ. λ. Cum inter signa duodecim Cancer & Leo magis Borealia sint, & proxima inter alia locum nostri verticis tangant, &c.

Τῆ προσγειωτάτῃ σελήνῃ] Timæus de Anima mundi: Ἄ μὲν οὖν Σελᾶνα ποτιγειωτάτα εἴασσα ἐμμενον των περιδον ἀποδιδωτι Cleomedes I. c. p. 333. ὑπο τουτου (Ἐρμην) εστιν ἡ σελήνη, προσγειωτάτη πάντων των ἀστρων ὑπαρχουσα quæ sequuntur de Saturno, omnium remotissimo, illustrantur his Procli I. c. ὁ μὲν οὖν του ἦ, ἐπειδὴ ψυκτικὸς εστι, και τῆς θερμότητος ἐναντιος, και την ἀνωτεραν ζωνην και μακροῦ ὑπαρχουσαν των φωτων εχει, ελαβεν τα διαμετρα ζῳδια του Σ και του Ω, τουτ' εστι τον ζ και ἦ. Cujus integrum caput xx. sequenti Porphyrii disputationi intelligendæ egregie interfuit: conferri potest cap. xxiv. ejusdem libri, etiam Macrob. Lib. I. in somnium Scipionis, præsertim cap. xix. xxi.

Cap. XXII.

Πρωτα μὲν κ. τ. λ.] Discrepat non nihil hæc ordinatio a calculis incerti Auctoris, cujus libellus, sive libelli fragmentum, antea ipsi Censorino tributum, nunc junctum cum eo solet edi. Is. cap. 3. exeunte hæc habet: „Multum tamen refert cujus quæ-
 „ que stella domus sit, alienæ an ipsius.
 „ Domus Solis est Leo: Lunæ, Cancer:
 „ Mercurii, Virgo & Gemini: Veneris, Li-
 „ bra & Taurus: Martis, Scorpio & Aries:
 „ Jovis, Sagittarius & Pisces: Saturni,
 „ Capricornus & Aquarius.” Junge Procli

Paraphrasin Ptolemæi I. 20. & Cleomed. p. 333.

Λεοντα, οικον ἡλιου] Ælian. XII. Hist. Anim. VII. Ἐπει δε ἀγαν πυρωδες εστι, και αυτου (λεοντα) οικον ἡλιου φασιν ειναι. Tum idcirco Solis domicilium Leonem constituunt, quod igneus sit. Junge laudatos auctores.

Πλαταν δε δυο σομια εφη] Facit huc elegans & docta Martini disputatio, supra ad cap. vi., ubi de ἀνοδῶν & καθόδῶν των ψυχων, adlata: quam releges. Collato in primis Macrobio Lib. I. in Somn. scip. cap. 10. 199. — Notari autem meretur cl. Walchii observatio in Dissertatione de significatione vocum quarundam & locutionum ex Historia Philosophica illustranda, quæ Actis Societatis Latinæ Jenensis vol. 3. inserta legitur, proposita. Censet is, omnes istas formulas, ad astra tolli, ad sidera offerri, sublimi vertice sidera ferire, &c. ab hoc animarum reditu post dissolutionem corporum & diverticulo in cælum per astrorum viam repetendas esse. Dubito equidem, an non subtiliter nimis. Simplificissimæ sunt illæ locutiones, & omnibus linguis communes. Si quid autem in illis fuerit peculiare, cogitandum unice est, opinione veterum beatorum statum, των μακαρων & celestium, qui Herôes dicebantur, gloriosissimam fuisse conditionem habitam, supremumque votorum omnium terminum; disputavimus ea de re in Observ. Miscell. cap. 5.

Cap. XXIII.

Ἀθανατων, ὁ κοινον &c.] Verum est, ἀθανατους æque animas posse hominum dici, ac Deos: at æque verum est, Philosophum nostrum causam suam satis perfunctorie hic egisse, cum tamen universa rei cardo in intellectu hujus adjecti moveatur. Equidem arbitror, jure me contra ejus sententiam conclusisse. Neque enim facile quis exemplum mihi ex auctore Græco vel Poëta adferet, ubi ἀθανατοι simpliciter de animabus ponuntur, absque ut alia vel præcesserint vel subsequantur, quæ sensu vocabuli eo in loco declarent. Et fatendum est, si animas hic intellexerit Homerus e sententiâ Porphyrii, ambiguitatem com-

commisisse, quæ vix posset tolerari & ingenio ejus indigna haberetur. Sed vide, quæ in Dissertatione disputavimus.

Παρμενίδην εν τῷ Φυσικῷ] De eo Fabricius lib. 2. Bibl. Græcæ. Fragmenta Parmenidis, quæ restant perpauca, post H. Stephanum in Poësi Philosophica collegit Ill. Scaliger in Collectione MS. de qua supra ad cap. 8. — Cæterum ne in subsequente Φασί lacuna hæreat, vehementer metuo. Mihi suspicio fuit subnata, ne forte Cronii illic & Numenii, aut si non horum certe alius cujuslibet, nomen exciderit: Maxime cum durius sit plures ac diversi generis res subjungere solo rumore nixas: &, quæ de Romanis adduntur ac Græcis, ipse Philosophus scire potuerit. Tu dispice Lector, quid sit constituendum.

Τὰ Κρονία] Copiose de his tum Lucianus in Cronosolone & Saturnalibus Epistolis, tum Macrobius in Saturnalibus.

Αναβιβασκομενοι] v. Zornii Vindicias SS. Patrum, Dallæo & novissimis censoribus oppositas Tom. I. Opuscul. Sacr. p. 724.

Ιανουαριον . . τον θυραιον] Jani nomen a Januis derivabat Macrobius Saturn. I. 9. quibus præsidebat: unde illi etiam claves datae. De Januario mense familia legere non memini. Et fortasse melius appellationem ejus a Jano accessiverunt post Varronem Macrobius I. Saturn. 13. & Isidor. Orig. V. 33. Plura Docti Viri ad elegantissimum Censorini libellum cap. 22.

Cap. XXIV.

Αρχη ετους] Omnium distinctissime Theon ad Aratum p. 22. Τοτε εμβαινει δ Νειλος, και η του κινος (hic idem ac Theut, Theot, vel Sobis) ΕΠΙΤΟΛΗ κατα ενδεκατην ωραν φαινεται και ταυτην αρχην ετους τιθενται, και της Ισιδος Ιερου ειναι τον κυνα λεγουσι, και την ΕΠΙΤΟΛΗΝ αυτου εφ' ην και τον ορτυγα θυσισι, τῷ παλμῷ τουτου ζωου σημαινομενοι τον καιρον της ΕΠΙΤΟΛΗΣ του αστρου. Quantæ autem lites Marchionem Maffejum inter & perpetuum ejus adversarium Martinum de hoc loco intercesserint, longius nos abduceret. Vide prioris Antiq. Gallie select. Ep. 8. alterius vero Diss. sur

les differentes années des Egyptiens, quæ Operi ejus sæpe laudato inserta legitur. Difficilis est ea disputatio de Calendario Ægyptiorum, neque Lectori gratum me puto facturum, si omnia quæ huc spectant studiose exsequer. Ceteroquin plures etiam ea de re tractarunt, Petavius, Averanius, Dodwell, Fabricius, Bochart, Marshall, Vignoles & præclarus vir P. E. Jablonski: ne quid de commentatoribus Censorini dicam, aut Lactantii ad lib. 1. cap. 6. — Magis juvabit, ad origines Astronomiæ illustrandas, verbo hic opinionem meam explicuisse de origine Zodiaci. Existat ea de re dissertatio Neubronneri cujusdam præside cel. Gesnero Gottingæ edita. Sed longe abest, rem illic confici. Videamus num quid certius constituere possimus. Non moror equidem eos, qui inventionis hujus gloriam ad Adamum referunt: non dissimiles illi qui ad Homerum suum recurrebat, licet Homerus parum merehære de Astronomia noverit. Id videtur constare, vel Ægyptios Zodiaci fuisse auctores, vel Chaldæos. Utri tamen ex his duabus nationibus prima debeatur inventio, nemo definivit. Videamus rationes temporum. Thaletis ætate cognitum jam fuisse Zodiacum certum inde est, quod vix probabile imo αδυνατον plane sit, Philosophum hunc absque ulla Zodiaci notitia defectionem illam solis prædicere potuisse, de qua v. D. Laërt. 1. Cic. Divin. I. 49. Plin. I. 12. & H. Sloane's Philosophical Transactions Vol. XLVIII. P. 1. p. 221. sqq. Thales autem, ut e Plutarcho de placit. Philos. 1. & D. Laërtio constat, iter per Ægyptum fecit, ibique Ægyptiis sacerdotibus familiariter usus est, a quibus elementa Geometriæ & Astronomiæ fuit edoctus. Ergo probabile est, Ægyptios Græcorum in Astronomia magistros fuisse. At nonne Ægyptii etiam ipsi Chaldæos eo in studio secuti esse possunt. Res dubia videtur, si auctores consulas: nemo enim ex his certo hic sibi constat. Lucianus Æthiopes nominat Astronomiæ inventores, libello de Astrologia. Diodorus vero, a quo omnia expectes, ipse fluctuat & nunc Chaldæis videtur favere,

nunc iterum Ægyptiis. v. lib. 2. Biblioth. Et Plato in Epinomide auctor est, primos siderum spectatores in Ægypto & Syria floruisse: h. e. Babylonia & Chaldæa; compara cum eo Aristot. de Cælo II. 12. Plin. VII. 56. & Clem. Alex. lib. 1. Strom. Imo Tatianus, in Oratione ad Græcos, solos Chaldæos nominat: *αξουρον αστρονομην Βαβυλωνιοι, γεομετρην Αγυπτιοι*, &c. Junge Sext. Empir. lib. 5. & Macrob. in Somn. Scip. I. 21. Cum itaque a testimoniis nullum nobis præsidium possit peti, videamus numquid ipsa res adferat lucis. Equidem Chaldæos diu ante Ægyptios, accuratam sibi Astronomiæ & Zodiaci notitiam comparasse arbitror, & has quidem ob causas. — 1. Chaldæi, quorum regio plana erat & fertilis, insignes jam progressus in scientiis physicis facere potuerunt, ante quam terra Ægyptiorum habitabilis esset ob inundationes Nili; confer omnino quæ Cicero lib. 1. Divin. 1. hanc in rem disputat. — 2. Chaldæi primi fuere Astrologiæ judicariæ auctores. v. S. Emp. lib. 5. Phavorin. ap. A. Gell. lib. 14. & loca V. T. plura. Primi etiam horologia solaria invenerunt: argum. 2 Chron. xxxii. 31. coll. Reg. xx. 9. 10. Jes. xxxviii. 3. & Berofus, Astronomus Chaldæus, primum hemicyclii horologii exemplum in Græciam detulit, teste Vitruvio lib. 9. — 3. Ipsa XII. signorum Zodiaci ratio causam Chaldæorum conficit. In Ægypto tempus messis incidit in mensem Martium & Aprilem. Testes hujus rei præsto sunt non solum Diod. lib. 1. & Plin. lib. 18. sed & recentiores periegetæ Dapper, P. Lucas Pococke, & accuratissimus Maillet. Ergo non potuerunt Ægyptii signum Virginis, quæ spicilega est & messem indicat, in mensem Augusti conferre. Similiter Ægyptiorum hyemem menses aliquot pluviarum efficiunt, per quos fere continuo pluit, ut in Oriente cælum fert: at vero æstas eorum in initium anni incidit, & tum non pluit plane. Ergo non potuerunt signum Zodiaci, quod Februario convenit, Aquarium constituere pluviarum indicium. Demum non aratur in Ægypto mense Aprili, sed messis agitur: neque adeo Tauri signum

huic mense conveniebat, quod agriculturam exprimit, &c. E quibus omnibus facile apparet, inventionem Zodiaci Ægyptiis prorsus abjudicandam esse. Chaldæorum diversa est ratio: & notari dignum est, omnia illa signa, quæ Ægyptiis non conveniunt, in terram Sinehar accurate quadrare. —

4. Pleraque XII. signorum Zodiacalium nomina ab agricultura defūta sunt: Vetustissimorum autem Arabum & Chaldæorum (qui, ut supra vidimus, primi etiam Astrologiæ Judicariæ auctores fuere) ea fuit opinio, teste Abulpharagio aliisque, stellarum signorumque cœlestium magnam esse vim in terram ejusque cultum, procurare ea imbres & pluvias, causas esse bonæ messis, &c. — Quæ res effecit 5. ut signa hæc cœlestia pars religionis evaderent Chaldæorum, qui lapsu temporis *Sabaita* vel *Sabii* fuere dicti. — Sed sufficiunt hæc, credo, ad opinionem meam stabiliendam. Eandem amplexi sunt Doctissimi Viri Th. Hyde Hist. Relig. Vet. Persarum & Not. ad Olugh-Beighi Tabulas, Mr. Pluche Histoire du Ciel liv. 1. Mr. le Mire Spectacle de la Nature vol. 8. & Wachterus in Concordia Naturæ & Scripturæ: quos conferre cum his Lector poterit. De Physicis Chaldæorum studiis speciatim copiose agit Fullerus Miscell. Sacr. lib. 1. Ab historia vero Astronomica Weidleri, quod obiter observo, vel Dissertatione Neubronneriana, a quibus omnia expectes, nihil hic præsidii.

Γενεσιως . . . της ΕΙΣ τον κοσμον] Non expressit hunc locum Hostenius, neque mentem Philosophi, cum vertit: *generationis principium in mundo*: Est enim, ut sæpe antea visum, *δος ανω & κατω, καταβασις και αναβασις*, e sententia Heracliti. Utraque animabus propria, quæ vel descendent in *generationem*, vel sursum ferebantur in *caelum*. Utrique mutationi *γενεσιως* solenne nomen; priori excellenter, posteriori per quandam quasi *καταχρησιν*. Ita paullo infra *την χθονος γεωσιν τη θεω* opponit, *τερονσιν generationem cœlesti*: & supra sæpe. Unde apparet, notanter dici *γενεσιως ανω τον κοσμον*, h. e. *descensionem in terram*,

generationem in mundum vel creationem, quæ sit ad vitam in mundo agendam.

Τὰς θύρας ANEΘΗΚΑΝ] attribuerunt; Ægyptii, puta. At vereor equidem, ut hæc mens auctoris fuerit. Potius crediderim, ἀνεθίκεν scripsisse, unitatis numero, adtribuit: Poëta videlicet. Suadet hoc integra ejus argumentatio: in primis illa, ὅτι ψυχὰς καθιέρωτο το ANTPON καὶ νυμφαῖς ἰδρίαισι. Neque enim Ægyptii ideo Austro & Boreæ portas assignarunt, quia Homeri Antrum Nymphis sacrum erat & animabus; sed Poëta ipse portas antri eam ob causam Boream versus & Austrum statuit, non orienti opposuit & occidenti, aut æquinoctiis Arieti ac Libræ.

Οικεῖσι οἱ τ. ποι] v. Gesneri Diff. Heracliticam p. 155. 156. Qui tamen, si recte ejus mentem capio sat obscure propositam, non undiquaque bene.

Διὸ κριὸν μὲν φέρει κ. λ.] Nota hæc omnia Mithræ symbola e marmorum monumentis apud Adriensem Præfulem, qui hic ampruat. De γενεσεως δεσποτῆ supra dictum. Quod vero sequitur ἐν δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ, aliis πρὸς δεξιᾷ, vel ἐκ δεξιῶν, solet dici: eadem enim res, ut facile apparet v. cæl. Hemsterh. in præf. Dukeri ad Thucyd.

Τεταγμενοὺς αὐτοῖς] Holstenius ipsi vertit, unitatis numero, ac si αὐτῶ legeretur. Sed nihil mutandum; nam Mithra intelligitur & Taurus simul, qui antea pari loco positi. Forte illi imposuit subjunctum κατ' αὐτὸν, in quo tamen nullus error.

Cap. XXV.

Κυομένας] Holstenius, nascentes; similiter Gesnerus. Et videtur etiam sensus loci hanc interpretationem postulare. At rarius est is verbi usus. In Orphicis active κυεῖν pariendi notionem habet Hymno in Tellurem:

Ἡ λοχίαις ὠδίσι ΚΤΕΙΕ καρπὸν πολυειδή.

Et apud Palæphatum cap. 2. est τινὲς δὲ κυήσαι παῖδα' interpres vertit, concepisse & peperisse puerum; at MS. Oxon. habuit

κυῆσαι καὶ τεκεῖν. Magis huc faceret ejusdem κυῆεν eodem capite, sed valde dubia est illa lectio; Codd. MSS., quos quinque contulerat Vossius, & cujus apographo in Biblioth. LBat. usus sum, diversi ab iis quos Galeus habuit, omnes γεννήθεν habent. Communiter activum κυεῖν & medium κυεσθαι concipiendi usu teruntur. Artemidorus Oneirocr. lib. 5. εδοξε τις γυνὴ νοσοῦσα ΚΤΕΙΝ, ἤδη τ' ὠδινεῖν, καὶ ἐγγυς τοῦ τεκεῖν εἶναι. Vixit sibi est mulier ægrotata concipere, dein doloribus laborare & jam partui esse proxima. Hesiodus Theogonia:

Οὐς τεκε ΚΤΕΣΑΜΕΝΗ, ἐρεβει Φιλοτητι μίγχεσα.

inde κυμα, pro κυημα, embryo & fetus, Leonidas in Antholog. MS.

Ἐκ τοκοῦ Εἰλειθυῖα πικρὸν ὠδινὰ Φυγοῦσα Ἀμβροσίη κλεινῶν θηκῆτο σοὶ πρό ποδῶν Δεσμά, καμάς, καὶ πεπλον, ἐν ᾧ δεκατῶνι μηνὶ Δίσσον ἀπο ζωνῆς ΚΤΜΑ λοχεύσε τεκῶν.

Hinc restituendus Athenæi locus est lib. 1. Deipnosoph. ubi sic edd. Θεοφραστος δὲ ἐν τῇ περὶ Φυτῶν ἱστορίᾳ φησιν, ἐν Ἡρακλῆϊ τῆς Ἀρκადίας γίνεσθαι οἶνον, ὃς τοὺς μὲν ἀνδράσιν πινομένους ἐξίτησι τὰς δὲ γυναῖκας ΤΕΚΝΟΥΣΑΣ ποιεῖ interpres vertit: . . . . vinum fieri, quod insaniam viris, sterilitatem mulieribus importet; profus aliene: debuisset, si constaret hæc lectio, contrario sensu: vinum, quod viri facit ut insaniant, mulieres ut liberos habeant; e sententia Plinii lib. 14. Dicitur in Arcadia vinum fieri, quod FOECUNDITATEM feminis IMPORTET, viris rabiem. Ea enim vis est voci τεκνοῦσα, ut in Sophoclis Trachin. 312. ubi minus recte edd. τεκνοῦσα habent, sed hoc ἐν παροῶν. Athenæi locus male legitur & sic constitui debet:

. . . . τὰς δὲ γυναῖκας ΚΤΟΤΣΑΣ ποιεῖ ΕΞΑΜΒΛΩΣΑΙ. Mulieres vero, QVÆ CONCEPERVNT, facit ut ABORTIVM habeant. Ita Cod. MS. optimus, cujus collatio servatur in Bibl. Acad. Traject. etiam MSS. Casaub. Ita & Theophrastus, quod maximum est: is quipre

unde hæc citantur. Unde miror, illustrem virum If. Casaubonum auctoritatem ejus in dubium vocasse. Ut difficultas tollatur, equidem cogitavi, an non Plinius e Theophrasto & melioribus Athenæi Codd. restitui possit, legendo: *vinum, ...*
quod foetum ANtE tempVS A feminis
AVERTit, viris rabiem portet. At lubentius nunc quidem arbitrarer, Plinium corrupto Theophrasti Codice in errorem fuisse inductum, quod quoties illi acciderit, Salmasius aliique demonstrarunt. — In Porphyrio autem, ut eo revertar una litera mutata, *Φουμενας* legendum esse, eleganter monuit cel. Ruhnkenius.

Cap. XXVI.

Ερωτικον δια τουτο &c.] Opportune Leander Ep. ad Heronem:

Obstitit inceptis tumidum juvenilibus æquor:
Mersit & adversis ora natantis aquis.
At tu, de rapidis inmansuetissime ventis,
Quid mecum sæva prælia mente geris?
In me, si nescis, Borea, non æquora sævis:
Quid faceres, esset ni tibi notus AMOR.
Tam gelidus cum sis, non te tamen, impro-
be, quondam
Ignibus Actæis incaluisse neges.

Confer. Metam. lib. 6.

Ωρειθυσιαν] De Orithyia Meurf. de Regn. AA. & Fest. Græc. in *βορεασμοις* junge Hermiæ locum e Comment. MS. ad Platonis Phædrum, quem adduxit cel. Ruhnkenius ad Timæi *λεξεις* p. 191. de Zete & Calai cl. Burmannus in Catalogo Argonautarum, qui præfationi ejus ad Val. Flaccum infertus legitur.

Ἰσαμενης μεταμβριας] Illustrat hanc phrasin elegans Dav. Ruhnkenii V. C. nota ad Timæum p. 168. 169.

Cap. XXVII.

Και δια τουτο &c.] Confer huc disputata ab Ill. Cupero in Harpocrate, qui de Ægyptiis. Quod Pythagoram spectat ejus-

que adfecit, de eo Noster in vita Philosophi cap. 19. ubi multa Docti Viri, præsertim Rittershusius. Recte autem & religioso cultu convenienter explicari hæc sententia potest, unde adsumsit eam, & refutandis Porphyrii nostri opinionibus bene adhibuit Eusebius Præp. Euang. lib. 3. ubi hæc præclare dicta invenies: *Θεου μεν ουν Φυσις εξω πασης βνητης υλης φανταζεται, νη διανγει, και ΣΙΓΗι ψυχαις κεκαθαρμεναις επινοουμενη. Natura enim divina ab omni materia semota cogitari debet, atque ejusmodi, quam cum silentio, defæcata mentis, & animorum ab omni labe purgatorum intelligentia contempletur.*

Πυλας] Notari amplissimus hujus vocis usus meretur apud Græcos olim receptus: sic *πυλαι ηλιου και ουρανου* in Homero, de quibus mox; *ολυμπου πυλαι* Iliad. θ'. *πυλαι τοματος* v. Schultens. ad Proverb. p. 181. 182. *πυλαι και θυραι φωτος, νοηματα, λογισμου*, simil. vide D. V. ad Justin. Dial. cum Tryph. p. 26. ed. Jebbii. Et decantatissimæ illæ *αδου πυλαι* de quibus in Diatriba de Cepotaphiis. Tandem *θυραι* etiam *limitum ac terminorum* sensu terebantur, unde locutio *ειναι επι θυραις αλληλων*, de gentibus sibi vicinis: v. Lamb. Bos Animadv. cap. 9.

Πυλας ουρανου] Locum Poëtæ Barnefius indicavit: *πυλας ουρανου Ομηρος νεφη λεγει*, ait Suidas. Ejus forte exemplo Virg. Georg. lib. 3.

. . . . . quem super ingens

PORTA tonat COELI &c.

Binæ vulgo statuuntur, unde ejusdem *bipatentia tecta*, Æn. 10. Docti Viri explicant: *ortum illis & occasum a Poëta innui judicantes.*

Cap. XXVIII.

Γαλαξιαν] v. Turneb. Adversar. lib. 13. Scalig. ad Manil. p. 82. De ea obiter restituendus est Germanicus in Arateis Phænomenis v. 451.

*HIS (arcibus) SIMILIS cunctis li-
quida sub nocte videtur*

*Sydera cum reddunt sinceros eminus
ignes,*

*Lactis ei color est, mediis ut lucet in
umbris.*

*Lacteus hic orbis nullo MINOR orbe
notatur.*

Edd. *dissimilis* habent & *minus*; *minor* legendum esse Grotius jam vidit, sed in illo *dissimilis* interpretes hæserunt; vide editionem Schwarzii inter Carmina familiae Cæsareæ: Equidem locum hunc restitui e collatione MS. Cod. præstantissimi, quam a Scaligero factam ex adversariis ejus MSS. descripsi in Bibl. LBat. Memini alium Cod. videre, qui v. 452. sic habebat:

*Sidera cum REDEVNT IN VE-
ROS eminus ignes.*

Cæterum spectant huc disputata Martini, ad cap. 6. allata, ubi de ὄρω ἀνω καὶ κάτω actum, & itinere animarum in cælum. Oblitus eo in loco sum observare similem Persarum opinionem. Sic legitur in libro Sad-der, illustri religionis eorum monumento, porta LXIV. *Anima defuncti videbit computum, & citius percipiet exitum: totum Pharashist pro eo recitabunt, & illas deinde seponet, & postea anima ejus pontem transibit. Et mane quarto, quando a terris versus Tcbtnavar transit, primo veniet ad Ignem Martis, secundo Astra transcendet, tertio juxta Lunam erit gradus, quarto ad solem perueniet & deinde ad locum suum.*

[Τὸς ψυχῶν] Supra de hac voce actum memini ad cap. 8. ubi animadversum Mercurii munus. Eadem de re existat observatio Docti Viri ad Lucian. I. 276. & Gesneri Corollar. Anim. Hipp. p. 155. Persæ similiter suos habuere ψυχῶν. *Es cum aliquis juste præstiterit Eleemosynas & fecerit hujus mundi mentionem, angeli animam ejus ter ferent ad Paradisum, quem us locum ejus ipsi tradent, eique Virgines Paradisiacas largientur.* Liber Magorum Sad-der porta 5. Talis eorum *Afomdu*, quasi *Asmānund*, coadjutor του *Sbabrtvar*, qui mortuis præest: & *Mibr* seu *Mitbras*, me-

diator inter duo principia *Arimanium* & *Osomasden*, & mortuorum judex. v. Hyde de Relig. Persarum. — At hic alia ψυχῶν vis est, & evocatorem notat animarum & manium. Quales ψυχῶν apud Max. Tyr. Diff. 14. Hinc ψυχῶν, ἀντι τοῦ ἐπὶ τῷ ψυχῶν δῆθεν ἐκ τοῦ ἔδου ἀναγαγεῖν πρὸς τὴν μαντείαν, ut loquitur Schol. ad G. Nazianz. Steluteut. I. Plura III. Spanhem. ad Julian. p. 20. 21. Pricæus ad Apuleji Apolog. p. 94. Brouckh. ad Tibull. lib. I. & DD. VV. ad I Sam. 28. Imaginem ejusmodi evocationis Gemma hæc exhibere creditur: quam, quia unica est, gratum credidi me Lectori facturum, si hic recuderem.

Eclyptum ejus habetur in F. Ficoronii Gemmis Antiquis literatis (Romæ 1757.) Tab. IX. 4. ubi vide editoris Galeotti observationes. At dubito equidem an recte mentem sculptoris is adsecutus sit, & ipsius Ficoronii observatio ibidem memorata non tam absurda est. Judicet ipse Lector.

[Μετὰ κεκραμμένου γαλακτι] v. Gaulmin. ad Psellum de Operat. Dæm. p. 143. D. Heins. Cres-

Crepund. Silian. p. 124. 125. Communiserat vini usus in his sacris. Ovid. Metam. lib. 7.

. . . *statuit aras e cespite binas,
Dexteriore Hecates, at læva parte Juventæ.
Quas ubi verbenis folioque incinxit agresti,
Haud procul egesta scrobibus tellure duabus
Sacra facit: cultrosque in guttura velleris*

*atque
Conjicit; & patulas perfundit sanguine
fossas.*

*Tum super infundens liquidi carchæstia
BACCHI,*

*Æneaque invergens tepidi carchæstia LACTIS,
Verba simul fundit, terrenaque numina poscit:
Umbrarumque rogat rapta cum conjuge re-
gem,*

Ne properent artus anima fraudare seniles.

Junge Theocriti *Φαρμακεντρια*, cum imitatione Virgilii.

Ετι τα μεν νοτια μικροφυη ποιει τασωματα]
At e contrario Hippocrates auctor est, in septentrionalibus plagis homines nasci parvæ staturæ & ferocis ingenii. Et testimonium ejus confirmatur a M. de Maupertuis Venus Physique P. II. qui ipse itineris illius princeps fuit, quod versus Boreales plagas jussu R. Galliarum susceptum est. Solus Physicus ad hæc concilianda aptus est, ait auctor libelli novissime editi, La Physique de l'Histoire p. 7. quem vide.

Το γαρ θερμον ισχυρινει αυτα, . . . ετι εν τοις βορειαις &c.] Legi meretur Vitruv. L. 4. Causæ discriminis e scientia naturali facile explicantur. Observandum autem hic est, sanguinem in plagis Borealibus magis esse fervidum quam sub cælo ardenti. Ratio hujus paradoxo inde repetenda est, quod meridionalis terræ habitatores per rarefactionem aëris poros semper habeant apertos, unde sanguinem calorem atmosphære sequi necesse est. Quo enim pori magis patent, eo fortius atmosphæra in sanguinem operatur. Unde fit, ut internus meridionalium calor idem sit, qui atmosphære. Cum e contrario frigidus Borealis plagæ aër, clausis poris, necessario omne atmosphære cum sanguine commercium intercludat. Quo factò calor quasi concentratur, spiritusque vitales per evapo-

rationem non dissoluti arctius comprimuntur colligunturque. Unde motu interno vehementiore factò, sequitur calorem sanguinis qui inde oritur sensim augeri & crescere debere. Hinc audacia, ferocitas, & fortitudo in Borealibus; timor, mollicies & languor apud meridionales. Unde faciles alterius etiam populi de altero triumpho fuere, donec belli fortuna viribus magis & magnanimitate quam consilio regebatur. Indeque explicandæ Prophetarum sub V. T. minæ, de populis ab Aquilone venturis, &c.

— Porro abundantior sanguinis & humorum copia majoris etiam staturæ causa est in Borealibus; & videmus animalia marina, terrestribus longe grandiora esse. &c. quæ copiose omnia disputantur in laudato libello La Physique de l'Histoire cap. vi. vii. viii. — Alia vero quæstio est de ingenio hominum, utrum illud pro diverso regionum tractu & aëris vel densitate vel levitate reapse differat: & tantum quidem, ut incola Lapponiæ e. g. aut Samoyeda nunquam ad illum ingenii modulum pervenire possit, quem nostrates v. c. aut Galli attigerunt; an vero universum hoc discrimen tantum a differentia morum, ipsoque ingenii cultu pendeat. Prius tueretur sapientissimus vir & cujus sententiam alioquin magni facio, J. J. Rousseau Emile Tom. I. p. 39. tuerentur & alii plures. At equidem varias ob causas nondum id persuadere mihi possum. Sed longior est hæc disputatio, quam ut hic possit locum capere; legere Lector poterit les Oeuvres Philosophiques de Mr. Hume Tom. VI. p. 233—257. ubi egregie hæc res tractatur.

Κελτοι, Θρακες, Σκυθαι] Eustath. ad Iliad. ε'. *Του δε βορειου ενταυθα ουκα μινου μεταθηναι, κατα τινα εξοχη, δια το του ανεμου ταιτου φερροβιου και ζωφορου &c.* de Celtis speciatim Diod. lib. 5. Bibliothecæ, tantum non integro: junge Taciti Germaniam.

Απο της βορας] Non latuit hæc originatio Eustathium, quem vide ad Iliad. ε'. p. 579. 8. & ε'. p. 732. 12. ed. Romanæ; at insuisa vel sic tamen est, unde mireris a Vossio fuisse adoptatam: sed negari non potest virum hunc ubique summum & vere *πολυμαθη*, in originibus vocum tantum non semper cæcutiisse. Felix ter & quater hoc ævum,

ævum, quod certissima omnis etymologiæ principia ope trium hominum stabiliri vidit: prodigium posteris, & immortalis patriæ nostræ gloria!

Απο της βορας] Eleganter laudatus auctor cap. vi. de la Phys. de l'Hist. „En hyver n'est „ on pas dans la saison de l'appetit? Alors la „ digestion des alimens est plus prompte & la „ concoction plus parfaite, surtout lorsque „ le vent du Nord commence a souffler. Le „ vent du Midi se fait il sentir, l'avare peut „ rassembler ses amis autour de sa table, parce „ qu'alors l'indigestion est a craindre. Ce „ seroit donc un avis salutaire a donner aux „ Allemands qui voyagent en Italie, d'user „ de beaucoup de sobriété. Conseiller a „ un Espagnol, qui passe en France, de „ mener une vie aussi frugale qu'il faisoit „ en Castille, ce seroit vouloir l'ancantir.”

Cap. XXIX.

Αρξαμενης γαρ της Φυσιως εξ ετεροτητος] En nobile iterum Philosophiæ Heracliticæ vestigium, cui illa concinunt quæ statim subjunguntur: και δια τουτο παλιντενος η αρμονια &c. Sic Philo Libro de rerum divinarum herede: εν γαρ το εξ αμφοιν των εναντιων ου τμηθεντος γνωριμα τα εναντια ου τουτ' εστιν ο Φασιν Έλληνες τον μεγαλ και κοιδιμον παρ αυτοις Ηρακλειτον, κεφαλαιον της αυτου προσησμενοι Φιλοσοφιας, αυχειν ως ευρεσει ΚΑΙΝΗ. Ita lego, pro edito κενη, quod non videtur tolerandum. Confer omnino, quæ Aristoteles, seu quisquis auctor sit libelli de Mundo, cap. 5. hanc in rem disputat. Plura videbis ab accuratissimo Gesnero congesta de Animab. Hippocr. & Heracliti ζ. 3. 4. Neque dubito, quin eodem in negotio uberius enarrando Olearius occupetur peculiari Dissertatione de principio rerum naturalium ex mente Heracliti Lips. 1697. Fabricio ad Sext. Empiricum aliisque laudata, sed mihi nondum visa.

Και των Θεολογων] Holstenius vertit: sic & Theologi &c. Sed longe melius interpretaberis: Cum & Theologi . . . . . velint, vel statuunt. Quod eleganti absoluti genitivi usui accurate respondet: de voce Θεολογος, quæ in sequentibus plus simpliciter vice recurreret, supra actum: ad rem

ipsam Martini facit disputatio, toties laudata, & ad cap. 6. exhibita.

Δυο πιθοι παρ Όμηρω] At censuram propterea Poëta incurrit Platonis lib. 2. de Republ. Ουκ αρα αποδεκτεον ουτε Όμηρου, ουτε αλλου ποιητου Ταυτην την άμαρτιαν περι τους Θεους ανοητως άμαρτανοντες, και λεγοντες, ως ΔΟΙΟΙ ΠΙΘΟΙ κατακειεται εν Διος ουδει, Κηρων &c. Unde nata Plutarchi interpretatio cap. 5. libelli de audiendis Poëtis. Junge Riccii, antecessoris Florentini, Dissertationes Homericas.

Cap. XXX.

Και παρα Πλατωνι] Respicit Platonis Gorgiam p. 493. 494. Steph. quo & illa spectant, quæ sequenti capite habentur.

Παρ Ησιωδη] Locus est Erg. vs. 80. sqq. ubi celebrem Pandora & Epimethei fabulam explicat: elegantissimum, quod Philosophi vel Poëta veteres unquam excogitarunt, figmentum.

Ελπισιν εαυτην βουκολειν] Lucianus in Amoribus: Σχεδον γαρ εκ της αντιπαιδος ηλικιας εις τους εφηβους κριθεις, αλλαις επ' αλλων ΕΠΙΘΥΜΙΑΙΣ ΒΟΤΚΟΛΟΤΜΑΙ. Nam ab eo ferme inde tempore, quo e puerili ætate ad pubertati proximos transiit, aliis possit alias cupiditatibus ludor. Cui simile Babrii Mythographi Jambici apud Suidam v. Αιωρας

Ός δ' ουκ εφικνειτ', αλλ' εκαιμεν-πηδωσα, Ουδεν κρεματης σχουσα πλειον αιωρας, Παρηλθεν ουτω ΒΟΤΚΟΛΟΤΣΑ την ΑΤ- ΠΗΝ.

Cui in deliciis hanc fuisse dicendæ formam, apparet ex alio ejusdem fragmento in v. βουκολησας servato, & eleganter ab acutissimo Toupio restituto. Alia Commelin. ad Heliod. Æthiop. p. 207. Valck. ad Ammon. p. 45. Abresch. lib. 2. ad Æschyl. c. 14. Alberti ad Hefych. v.

Cap. XXXI.

Αθνας μεν γαρ το Φυτον] Notum id vel ex ipso Phædro, ad quem multa Docti Viri. Quod sequitur, Φρονησις δε η Αθνα, Philosophicum respicit Minervæ sensum, cujus rei testimonium tam disertum notari

meretur. Nescio an id Macrobius spectet, qui Saturn. I. 17. - - - *Minerva*, inquit, *quam bujus præsidem accipimus, solis virtus sit: sicut & Porphyrius testatur, Minervam esse virtutem solis, quæ rebus humanis PRVDENTIAM subministrat.* Theodoretus de Provid. Serm. I. τὴν τε Φρονησιν Ἀθηνῶν (ωνομασαν). Prudentiam *Minervæ nomine appellant.* Artemidorus Oneirocrit. V. 19. και γὰρ αειθαλὲς το Φυτῶν, και τερεον, και τῆ Ἀθηνᾶ ανακειμενον Φρονησις δε ειναι νομιζεται ἡ θεος. *Oliua enim semper virens est planta, & solida, & Minervæ sacra: Ipsa autem Dea sapientia putatur.*

[Κρατογενοῦς] Nescio an alibi inveniat hoc compositum, neque mirarer, *ιδιοπλασον* forte Philosophi nostri & pro re nata fictum esse vocabulum. Historiam ipsam ejusque allegoriam Macrobius exponit indicato loco, & alii plures: quod sequitur δι' αὐτῆς, sub eo non tam *ελαιας*, quam quidem *καθιερωσας* intelligendum putem. — Cæterum notari universa hujus disputationis series meretur, qua Philosophus *Minervam* diferte loco *ελαιας* nominat. (Pono sana esse verba, de quibus primo intuitu sed injuria dubitaveram.) Ait enim, *κρατογενοῦς δουσης ΘΕΟΤ . . . καθιερωσας ΑΤΤΗΝ* h. e. *θεον, Deam* ipsam, non *olivam* ejus, *την ελαιαν* quæ etli sequioris itidem fit generis, longius tamen ejus mentio hinc separatur, quam ut commode sub pronomine *αυτην* intelligi possit. Observandum hoc ideo duxi, quo considerata Porphyrii locutione, facilius mihi ignoscatur in explicatione Antri Homericæ; ubi, sicut hoc loco *Minerva* de *oliva* cui præsidebat sumitur, ita per *Nymphas* τὰς ἀθανατάς vicissim rem, cui illæ præerant, *aquam* puta *συνιαλεμ*, intellexi. Non ac si deficient nobis similibus locutionum exempla, quibus *Minerva* de *oleo*, *Vulcanus* de *igne*, *Mars* de *bello*, *Venus* de *amore*, *Nymphæ* que adeo *Najades* de *συνιαλι fonte* apud Poëtas præferunt, usu teruntur: sed ut ipso Porphyrii exemplo munita explicatio, cuius placitis nostræ sententia rectâ opponitur, minorem incurrat censuræ notam.

[Ἐξ αυτοματισμου] Rarius est hoc vocabulum, pro quo facili negotio *αυτοματου* scribe-

re Noster potuisset. *Αυτοματου* est, *quodâ sibi ipso suaque vi existit: quodque*, ut Philosophorum filii loqui amant, *principium existentiæ suæ in se habet.* Ita de mundo, pariter ut hoc loco, Theodoretus Serm. I. de Providentia: και οι μεν απ' αυτοματ.υ γεγενησθαι (Φασι) τον κοσμον. Generatim *αυτοματος χειροποιητω* opponitur. Tale *σηλαιον αυτοματου* Porphyrii nostri in Fragmento de Styge p. 283. Tales etiam *λιμναι αυτοματοι* in Dionys. Perieges. v. 933. ubi minus recte H. Stephanus *subitas* vertit. Opinionem ipsam de *αυτοματισμῳ* mundi quod adinet, lege Fabric. ad Sext. Empiricum p. 662.

[Αλλ' οτι &c.] Longe hæc discrepant ab iis, quæ supra disputaverat p. 253. ubi vide. Ibi enim *αυτοφυη* ait *mundum* esse: hic acerrime eos perstringit, qui *αυτοματισμον mundi* urgebant. Illic *αυτοσυμφυης*, ipsi *κοσμος* est, hic *φυσικῶς νερας και θεου εργον*. Opponuntur hæc sibi e regione, quibus nunc adfirmat rem, nunc negat eodem sensu. Quo teneam vultum mutantem Protea nodo? Equidem nullum video reconciliationis medium, nisi priore loco suam ipsius sententiam declarasse, hic Poëtae antæum describentis mentem enarrare dixeris.

Cap. XXXIII.

[Ανταυγαι] Antea *αναυγει* legebatur, sed e conjectura cl. Ruhnkenii locum restitui-mus: v. VV. LL. ad h. l. *Ανταυγειν λεγονται τα αυτιαν αυγην αποδιδοντα και ανταυγαζοντα* ait Schol. ad Thesmophoriaz. 909. Eurip. in Oreste :

. . . . δεινον ΑΝΤΑΤΤΕΑ Φουου.

Hinc *ανταυγης* Aristophanis & Onomacriti non uno in loco: & *ανταυγια* vel *ανταυγεια* apud Plutarchum & Polybium. De aliis cum *αντι* compositis diximus ad cap. 3.

[Εις το λευκον αυτοις &c.] Novum futilis & infulsæ hujus Philosophiæ exemplum.

[Αρωγον ποτων] Opportuna est podagrici querela apud auctorem Ocypodis: v. Luciani Opp. T. III. p. 648.

Ωι μοι ΠΟΝΩΝ ΑΡΩΓΟΝ, α τριτου ποδος Μαιραν λελογχος βαπτρον! . . . He-

Hesych. ἀργός, βόηθος. Suid. ἀργός, βόηθος, ἀφελίμος prius Homeri aliorumque, posterius Sophoclis potissimum auctoritate positum. Ergo vertendum hoc loco: *adju-
torem laborum & eos sublevantem lenien-
temque*. Holst. *fructum laboris operaque*
PRETIUM reddidit, parum accurate. Sed res non magni est: & præmiæ etiam
propositi cogitatio arcet ipsius periculi ti-
morem & laborum certaminis. Sic fere
sub finem capit: ἀφ' ἧς καὶ τὰ νικητήρια
τοῖς ἀθληταῖς τοῦ βίου δίδονται, καὶ τῶν πολλῶν
ΠΟΝΩΝ τὸ ΑΚΟΣ, quasi *remedium malo-
rum & medelam*, h. e. *sublevationem* dixeris.

Καὶ τοῖς ἀθληταῖς] Idem tradiderat Schol.
ad Comici Plutum, notatus propterea a
Paschali in opere de Coronis, qui κοτινῶν
athletas, non ελαιῶν coronatos putat. Sed
Paschalius compilator est & rem non intel-
lexit: vide magni Hemsterhufii commenta-
rium ad citatam fabulam.

Καὶ ἀπ' αὐτῆς ἰκετήρια &c.] De ελαιῶν ἰκε-
τήρια quædam Jo. Valentinus ad Nostri
lib. 2. de abst. qui dubito tamen an recte
hunc locum ceperit.

Cap. XXXIV.

Εἰς τοῦτο] Sensus postulat, ut *εἰς τοῦτο*
αντρον jungas, quæ nimis longe separantur;
unde credidi antea, legendum forte aliter
hunc locum esse, & hoc quidem modo:
εἰς τοῦτο τοῖνον (hanc itaque ob causam)
Φησὶν δ' Ὀμηρὸς ΕΝ ΤΩ ἄντρον ἀποθ. &c.
inprimis cum insolentius etiam sit illud
ἀποθῆσθαι εἰς. Sed cum elegantiam dictionis
Philosophus noster non magnopere curet ut
passim observavimus, non indigemus hac
correctione. Quoties *εἰς* & *εἰς* locum mutant,
etiam in optimis, dictum in Præfat. Dia-
tribæ de Cepotaphiis. Addi possunt exempla
Heraldi ad Arnob. p. 69. Maittairii ad
Miscell. GG. Carm. p. 175. 176. & Abreschii
Auct. Diluc. Thuc. p. 339.

Ἰπυλα] Pro vulgato, ἐπιβουλα, ex emen-
datione amicissimi Ruhnkenii. v. Etym. M.

Οὐ γὰρ ἀπο σκοποῦ] Non absurde: imo,
e *sententia ac mente Homeri*, quomodo
illud sæpe teritur. De re hic tradita Co-
lumbus ad Anon. de Ulyssæ p. 146. 147.
quem sis vide.

Παρά Πλατῶν] An diserte id Plato adfir-
met, non dixerim: certe locus non succur-
rit; at in Phædone memini similia de mari
& ponto tradi, quæ Noster respicere po-
tuit.

Cap. XXXV.

Ἐγενεαλογησεν] Eius *genus recensuit, ex-
plicavitque*: neque enim Holstenius recte
latis, aut e Philosophi sententia verbum
reddidit: v. Odyss. α'. 68. sqq. unde hæc de-
rivata. De Phorcynæ disputatum in Dissert-
tatione ad Porphyrium. Quod vero suc-
cedit, *ἵνα καὶ ἀχρὶ τῆς πατρίδος*, &c. quo
dicatur, aut quo fundamento, equidem
non video; neque enim crimini poterat
Ulyssæ imputari, Polyphemum oculo pri-
vasse: quod hic *proccatum* appellatur. At
dici non potest, quantum Noster adsumptæ
opinionis inserviat.

Γοητευόντα] Recte *γοητευειν* jungitur τῶν
ἀπαταιν. Quorum hoc, *fallere*: illud, *va-
riis artibus ac præstigiis decipere*, glauc-
mate quasi oculis objecto. Lege Budæi
Comment. Ling. Græcæ. Inde *γοητες μάγῃ*
& *præstigiatores*; ut Cornarius recte ver-
tit in Artemidori Præf. libri 1. Oneirocr.
Confer Reimari V. C. not. ad D. Cass.
Tom. II. p. 861.

Ἐξάλος] Idem in Luciano Tom. II. p.
695. καὶ τὰ μὲν ἸΦΑΛΑ καταγράφει, τὰ
δὲ ΕΞΑΛΑ τῆς νεῶς ἀμορφα. Opponuntur
ἰφαλα & *εξάλα* *εφαλα* alia sunt, & per
maritima recte vertuntur in eodem Lu-
ciano T. II. p. 405. quomodo Iliad. β'.
538. 584.

Πτυον τὴν κωπὴν] Πτυον e Matth. III. 12.
πτυον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ, & Hesiodo, notum.
Κωπὴ e Luciano Tom. I. p. 424. 620. Quod
sequitur *εὐρεσιλογούντων*, de eo operose H.
Steph. ad D. Laërt. Tom. I. p. 137.

Cap. XXXVI.

Λογιζομ. δὲ τὴν π. σοφίαν] De verbo actum
in Observ. Miscell. p. 59. 60. σοφία pro-
prie de *Poëtis* sumebatur, quibus σοφῶν
κατ' ἐξοχὴν tributum nomen. v. Casaub.
Animadv. in Athen. I. 12. Menag. ad D.
Laërt. Tom. II. p. 9. Cuper. in Apoth. &

INDEX CRITICVS.

SALOMON Rex, expl. 49. 79.	SCHVRTSFLEISCHIVS laud. & not.
SCALIGER (IVL. CÆS.) not. xxv.	104.
xxxii. 76.	SCIOPPIVS not. 98.
————— (IOS.) <i>Ejus Adversaria MSS.</i>	SOPHOCLES emend. 115.
110. 117.	SPONDANVS not xxxl. 1q.
————— <i>Syntagma MS.</i>	STEPHANVS (HENR.) not. 100.
<i>fragmentorum vett. Philosophorum.</i> 96.	TESTAMENTVM SALOMONIS <i>MS.</i>
113.	96.
SCHOLIASTES DIONYSII PERIEGETÆ <i>MS.</i> 87.	TERTVLLIANVS expl. 97.
————— GREG. NAZIANZENI	THEODORETVS expl. 95. tent. 102.
not. 111.	THEOPHRASTVS vind. 115.
————— HOMERI <i>MS.</i> 95. a. b.	FRISTAN (Mr.) not. 87.
102.	VOLTAIRE (Mr. de) vind. xiv.
————— THEOCRITI <i>MS.</i> xxx.	VOSSII (IS.) <i>Adversaria MSS.</i> 112.
104.	XENOPHON <i>de Cyropædia MS.</i> 112.
	emend. 112.

INDEX GRAMMATICVS.

- A** Græcorum *επιρητικον* non semper negativum. 89.
Αβατος. 86.
Αεναοντα υδατα. xxxii. 9. 13. 57. 69. 101.
Αθανατος. 112.
Αθεος, qui Deum tutorem non habet. 109.
Αισθητος. 97.
Αλιπορφυρος. xxxi.
Αλαβημα. 88.
Animæ μελισσαι dictæ. 108.
Αθαναται appellantur. 112.
Ανταυγειν. 120.
Αντι in compositione. 87.
Αντιβλεπειν. 87.
Αντικρυς & αντικρυ. 102.
Αντριαδες Nymphæ. xxiv.
Απορρωγης. 58. 64.
Appositiones apud Græcos. 107.
Αρετη. 122.
Αρωγος πονων. 120. 121.
Αstra. ad astra tolli, ad sidera efferrî, &c. 112.
Αυτοματος. 120.
Αφοραυ. 87.
Babylonius. 16.
Βομβος arum. 108. — αυλων. *ibid.*
Boreas unde dictus. 118.
Βουγενεις αρες. 104. 105.
Βουκολειν. 119.
Βουποιητος. 105.
Cereris sacerdotes μελισσαι dictæ. 108.
Εν δεξια, προς δεξιαν, εκ δεξιων. 115.
Δημιουργος, ειν. 93.
Dii v. Numina.
Dona, δωρεα, munera Deorum de ipsorum inventis. 102.
Δυναμεις. 94. 96. 97. 104.
Ελειονομοι Nymphæ dictæ. 102.
Εμφερεσθαι & επιφερεσθαι miscentur. 98.
Εν & εις promiscue usurpantur. 121.
Enallage generis. 21.
Εξουσια. 85.
Επερασος. 90.
Επηρατος. xxii.
Επι τινος. 95.
Εργον εστι, de re difficili. 4.
Ερυθρον mel. 105.
Εταιρος. 111. 112. & *ετερος* miscentur. 112.
Etymologiæ ratio qualis ante hoc sæculum. 118. 119.
Εφαλος, εξαλος & υφαλος. 122.
Γαλαξια. 116.
Γεννημα της αμπελου. 102.
Γοηται. 122.
Γοητευειν. 121. 122.
Ηεροειδης. xxii. sqq.
Θαυμα ιδεσθαι. 68.
Θεολογος. 94. sq.
Θεωτερος. 69.
ד'ברך. 98.
ד'נין. 99.
Janus & Januarius unde. 113.
Induere domum. 103. sq.
Ισαμενης μεσημβριας. 116.
Καθιερειν. 88.
Καθοδος και ανοδος vel εξοδος των ψυχων vide οδος.
Καταγειν. 97.
Καταρρηγγειν. 95.
Καταβασις και αναβασις ψυχων vide οδος.
Καταβατης. 69. 86.
Κεφαλληνια non κεφαληνια scribendum. 5.
Κοσμος. 88. sq. unde dictus. 90.
Κρατογενης. 116.
Κρατος. 64. 68.
Κρηναται Nymphæ. 95. 102.
Κρηνιαδες Nymphæ. 102.
Κυειν & κυεσθαι, concipere. 115.
Κυμα, factus. 115.
Κωπη. 122.
Λαινος χιταν. 15.
ל'בן. 104.
Λιμαναδες Nymphæ. 102.
Λιμνακιδες Nymphæ. 102.
Μελισσαι sacerdotes virgines dictæ. 108.
— nomen propriur feminarum apud Græcos. *ibid.*
Μελιχροος, subfuscus. 107.
מ'פ'ת. 98.
Μεσημβριας ισαμενης. 116.

I N D E X R E R U M.

- Orithyia. 116.
 Pandora & Epimethei fabula. 119.
 Parmenides. 113.
 Phorcyn Deus. XIX. 58.
 Platonis sententia de tribus principiis. 89.
 Platonici recentiores notati, in Dissert. passim & Animadv. 89. 101. 108. 120.
 Poëtarum quantus olim honos fuerit. VII. poëtae *sapientes* dicti. VII. 122.
 Poëtices propositum. VI.
 Pori & Peniae fabula. 107.
 Porphyrii laus & vitia. IX.
 Portaë Templorum Orientem versus structaë. 87. — sepulcrorum apud Græcos. 87. — Pyramidis Ægyptiæ. *ibid.*
 Πυραμυδος, *str.* 122. — Mercurius. 96. — Persarum. 116.
 Principia (duo) contraria e sententia Empedoclis & Heracliti. 72. tria secundum Platonem. 89.
 Puritas eorum, qui ad sacra admittebantur, quadruplex 105.
 Saturnalia. 113.
 Saturnus Cælum castrat. 107. ipse castratur. *ibid.*
 Solem exhalationibus nutriri veteres credebant. 99.
 Spectra. Variæ de illis opiniones. 100. 131.
Spiritum Dei ferri super aquas: Variæ de his verbis sententiæ. 98.
 Syntagma Empedocleum editor molitur. 96.
 Templorum portaë Orientem spectabant. 87.
 Thales defectionem solis prædixit. 113.
 Zaleuci ætas. 89.
 Zetes & Calais. 116.
 Zodiaci inventores Chaldæi. 113. 114.
 Dum hæc scribo, adfertur mihi liber recens editus: *Recueil d'Antiquités d'Avanches & de Culm par Mr. Schmidt* a Bernæ 1760. 4°. quem dum pervolvō, p. 59. Dissertationem invenio auctoris laudatam, *de Zodiaci nostri origine Ægyptia.* Bernæ 1760. 8°. at cum nunquam antea de ejusmodi opusculo inaudiverim, prorsus ignoro, quas contra opinionem meam difficultates cultissimus hic vir movere potuerit.

ERRATA.

- Præf.* p. XXI. *lib.* 4. 5. Indices &c.] hæc delenda sunt. Index autorum alio loco exhibitus est: alterum addere opus non videbatur, ob parvam libelli molem.
- Diff.* p. vi. *lin.* 15. manifest in] *lege*: manifeste in
- viii. *prope antepenult.* παρῆται] *lege*: παρῆται
- xi. 22. scriptus, ut] *lege*: scriptus est, ut
- xiv. *not. b.* a Watkinsono] *lege*: ab Homio
- xix. 5. Echniadas] *lege*: Echinadas
- xx. 4. *a fine.* Despiciamus] *lege*: Despiciamus
- xxi. ——— mutatoque] *lege*: mutato
- xxx. 10. quibus] *lege*: cui
- xxxii. *penult.* sylvestria] *lege*: sylvestria
- xxxiii. observatum fuit, aquarum scaturigines plerumque in antris oriri: Spectat eo inprimis descriptio Antri Corycii in Cilicia apud Strab. l. 14. quicum Melam conferes lib. 1. c. 13. Simile illi antrum itidem Corycium, sed in Parnasso monte positum, & Nymphis sacrum: apud eund. Strab. l. 9. & Pausan. in Phocicis: ab eo *Corycides Nymphæ* in Ovid. Met. I. v. 320.
- xxxvi. *not. a.* Boffuet] *lege*: le P. Boffu
- pag. 1. *Var. Lect.* 1. *lin.* 3. nos e libris] *lege*: nos ex ed. Rom. 1. & libris
8. 3. γεινητοῦ αἰσθητοῦ] *lege*: γ. καὶ α.
10. *VV. LL.* 7. οὐτως] *lege*: οὕτως
21. ——— 10. Saturnalibus posuisse] *lege*: Saturnalibus vestes posuisse.
22. ——— 6. ἀπογενεσιως ο. οἰτ.] *lege*: ἀπογενεσιως (vel simpliciter, vel addito ἀρχομεναις, εἰθουσι, simil.) ο. οἰτ.
23. 17. οἰκουμένης] *lege*: οἰκουμένης
57. *prope antepenult.* tempestuous] *lege*: tempestuous
64. *ult.* Agilbæan.] *lege*: Ogilbæan.
68. 29. ἀλιπόρφυρα] *lege*: ἀλιπόρφυρα
- *not.* 5. inveniet] *lege*: inveniet
89. *a.* 18. *Æn.* Gazæum p. 92.] *lege*: *Æn.* Gazæum p. 92. L. Nogarola ad Ocell. Lucan. Cap. II. §. 3.
93. *a.* 12. πατηρ] *lege*: πατήρ
98. *a.* 10. Origines] *lege*: Origenes
- 36. PETO' ετανω] *lege*: PETO' ετανω
- 46. Fascic. S.] *lege*: Fascic. 5.
99. *b.* 29. Ἄσιρ ὀπαρινῶ] *lege*: Ἄσιρ ὀπαρινῶ
104. *b.* 14. Plin. l. xi.] *lege*: Plin. l. xi. Geoponic. l. xv. c. 2.
109. *b.* 40. sustina.] *lege*: sustine.
110. *a.* *prope finem.* Nonni opinionem memoravi: eam Plutarcho tribuit Berœaldus in Symbolis Pythagoricis p. 109. qui hanc in rem meretur conferri.
- ibid. *b.* *sub finem.* vetus dixi fuisse illud placitum de non comedendis fabis; & Amphiraum etiam, ætate Pythagoræ longe priorem, illis abstinuisse, testes sunt Geoponicæ lib. 2. cap. 35.
112. *a.* 30. ~~καὶ~~ καὶ Η.] *lege*: καὶ Ψ.
- *b.* 19. offerri,] *lege*: efferri,
113. 114. disputatum est de inventoribus Zodiaci, non Ægyptiis, sed Chaldæis. Luculentum pro Chaldæis est testimonium Nic. Damasceni, apud Eusebium: *πρὸ τῆς Ἀβραάμου παρουσίας Αἰγυπτῖοι τούτων εἶχον ἀμύθησιν· οὐ καλδαῖοι γὰρ ταυτ' ἐποίησαν εἰς Αἰγυπτὸν· ὅθεν ἤλθι καὶ εἰς τοὺς Ἕλληνας.* Similia Eupolemus & Alexander Polyhistor, apud eundem Eusebium, & quidem *πρῶτον τὸν Ἐνωχ εὐρηματιὰ τῆς ἀστρολογίας, οὐκ Αἰγυπτίους.* Alia huc spectantia habentur congesta in libello parvæ molis & rarissimo, Gr. & Lat. cura F. Parentii apud Rob. Stephanum A. 1616. 8. Parisiis edito: *Τὰ ἀποσημειωμένα περὶ τῶν Αἰγυπτίων* p. 16. 17.
114. *b.* 12. Judicariæ] *lege*: Judicariæ

XX

TRAIËCTI ad RHENV M

Typis GVLIELMI JOANNIS REERS.

c1o1occlxv.

XX

1

2

